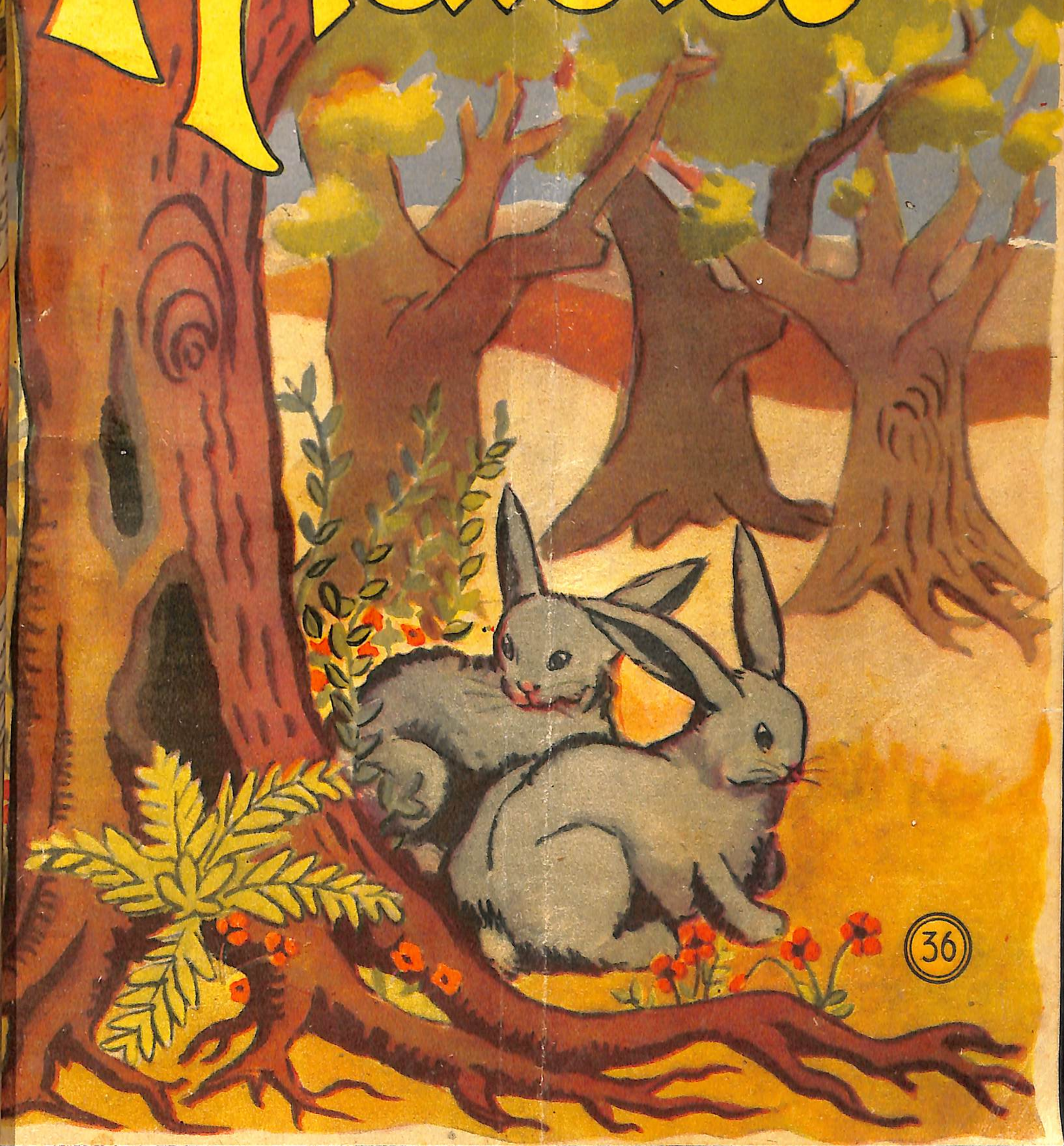
Τὸ σπίτι τοῦ Παιδιοῦ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

(ἡ Παιδόπολις)

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ
«ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Διευθύνεται ἀπὸ τριμελῆ Ἐπιτροπὴ Ἐντεταλμένων Κυριῶν ΠΒΕΕ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἡρώδου Ἀττικοῦ 9

ΑΘΗΝΑΙ, 16 ΙΟΥΝΙΟΥ 1951
ΕΤΟΣ Α΄. ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 36 (12)

ΕΤΗΣΙΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Ὀργανισμοί, Τράπεζαι, Ἑταιρεῖαι	Δρχ.	100.000
Δῆμοι καὶ Κοινότητες ἄνω τῶν 5.000 κατοίκων καὶ Ἰδιῶται	»	50.000
Λοιποὶ Δῆμοι καὶ Κοινότητες καὶ Σχολεῖα	»	25.000
Μαθηταί, Πρόσκοποι, Ὁδηγοί, Στρατιῶται	»	10.000
Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 5 ἢ Λίραι 2		

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 1000

Ὑπεύθυνος Συντάξεως: ΑΓΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Ἀντιφίλου 16 — Ἀθῆναι
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Φραγκ. Μαλατέστας, Μενελάου 9, Ἀθῆναι

Κάτω ἡ φιλοπρωτία!

Ο ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΚΑΙ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΑΡΑΘΩΝΑ

Ὁ Δαρεῖος, ὁ μεγάλος βασιλιᾶς τῆς Περσίας ἀποφάσισε νὰ ὑποδουλώση τὴ μικρὴ Ἑλλάδα καὶ γιὰ νὰ πιτύχη τὸ σκοπό του ἔστειλε ἐναντίον της ἀπὸ τὴν Ἀσία 600 πλοῖα καὶ 120.000 στρατοῦ. Ὅταν ὁ περσικὸς στρατὸς ἀποβιβάστηκε στὸ Μαραθῶνα, οἱ Ἀθηναῖοι ἔστειλαν ἐναντίον τῶν ἐπιδρομέων 10 μόνο χιλιάδες ἀνδρῶν.

Δέκα Ἀθηναῖοι στρατηγοὶ διοικοῦσαν τὶς 10 αὐτὲς χιλιάδες. Καθένας ἀπὸ τοὺς 10 αὐτοὺς στρατηγοὺς εἶχε μιὰ μέρα μὲ τὴ σειρά του τὴν ἀρχιστρατηγία.

Τὸ σύστημα αὐτὸ τῆς ἐκ περιτροπῆς ἀρχιστρατηγίας μπορεῖ νὰ ἱκανοποιοῦσε τὴ φιλαρχία, τὴ φιλοπρωτία καὶ τὴ φιλοδοξία ὅλων, δὲν ἄρεσε ὅμως στὸν Ἀριστείδη, ποὺ ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς 10 στρατηγούς.

Ὁ Ἀριστείδης δὲν ἐπηρεαζόταν ἀπὸ τὸ ὀλέθριο πάθος τῆς φιλαρχίας καὶ τῆς φιλοπρωτίας. Γιατὶ ὁ «φιλόπρωτος» εἶναι φίλος τοῦ ἑαυτοῦ του. Ἐκεῖνος ὅμως ποὺ ἀγαπάει πραγματικὰ τὴν πατρίδα του, δὲν θὰ δεχόταν ποτὲ νὰ «πρωτεύῃ» αὐτός, ἂν καὶ ἀνίκανος, ἀλλὰ θὰ ἐπιθυμοῦσε νὰ εἶναι πρῶτος ὁ ἱκανώτερος γιὰ νὰ προοδεύῃ ἡ πατρίδα.

Ὁ Ἀριστείδης λοιπὸν εἶπε στοὺς ἄλλους 9 στρατηγοὺς πὼς τὸ συμφέρο τῆς πατρίδας ἀπαιτεῖ νὰ θυσιάσουν ὅλοι κάθε αἴσθημα φιλαρχίας καὶ φιλοπρωτίας καὶ νὰ ἀναθέσουν τὴ διαρκῆ ἀρχιστρατηγία στὸν ἱκανώτερο καὶ ἐμπειρότερο ποὺ βρισκόταν μεταξύ τους.

Εὐτυχῶς ἡ μυαλωμένη αὐτὴ πρόταση τοῦ Ἀριστείδη ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ ὅλους καὶ ὁ Μιλτιάδης, ποὺ ἦταν στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων μὲ μεγαλείτερη πεῖρα, ἀνάλαβε τὴν ἀρχιστρατηγία καὶ μὲ τὴν λαμπρὴ νίκη του δόξασε τὴν πεδιάδα τοῦ Μαραθῶνα.

Ἕξη χιλιάδες Πέρσες θυσιάστηκαν κατὰ τὴν ἡμέρα ἐκείνη πρὸς ταπείνωση καὶ σωφρονισμὸ τοῦ ὑπερήφανου Δαρείου. Ἑπτὰ ἀπὸ τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα γίνηκαν ὁλοκαύτωμα στὸ βωμὸ τῆς ἐλληνικῆς ἐλευθερίας. Ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας μόνο 190 ἔπεσαν ἔνδοξα ὑπὲρ τῆς πατρίδας.

Μεταξὺ τῶν πεσόντων στὴ μάχη τοῦ Μαραθῶνα ἦταν καὶ ὁ Κυναίγειρος, ἀδελφὸς τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ ἀρχαιότερου τραγικοῦ ποιητοῦ τῆς χώρας μας. Ὁ Κυναίγειρος κατάφερε νὰ συγκρατήση μὲ τὸ ἀριστερό του χέρι ἕνα ἀπὸ τὰ περσικὰ πλοῖα, ποὺ ἦταν ἕτοιμο νὰ ἀποπλεύση καὶ μὲ τὸ ἄλλο χέρι, τὸ δεξιό, κτυποῦσε τοὺς ἐχθρούς. Οἱ Πέρσες μέσα ἀπὸ τὸ πλοῖο ἔκοψαν τὸ ἀριστερό του χέρι. Μὰ ὁ μεγαλόψυχος Ἕλληνας δὲν δείλιασε. Ἀλλὰ προσπαθῶντας νὰ συγκρατήση τὸ περσικὸ πλοῖο μὲ τὰ δόντια του, βρῆκε τὸν ἡρωϊκὸ γιὰ τὴν πατρίδα θάνατο ποὺ εἶναι ὁ γλυκύτερος καὶ ἐνδοξότερος ἀπὸ κάθε ἄλλον.

Νὰ παιδιά μου εἶπε ὁ Γεροστάθης τὰ ἔξοχα ἀποτελέσματα τῆς ἀνατροφῆς, τῆς ἀνδρείας, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς φιλοπατρίας. Δέκα χιλιάδες Ἕλληνες κατατρόπωσαν ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδες Πέρσες. Καὶ νίκησαν ἔτσι τοὺς νικητὰς τῶν Μήδων, τῶν Λυδῶν, τῶν Βαβυλωνίων.

Ἀλλὰ καὶ οἱ Πέρσες καὶ οἱ Μῆδοι
καὶ οἱ Βαβυλώνιοι ἦταν Ἀσιανοί, ποὺ
ἀνατράφηκαν ἄνανδρα, ἐνῶ οἱ Ἕλλη-
νες ἀπὸ παιδιὰ ἐξασκοῦσαν τὸ σῶμα
τους εἰς τὴν ἀνδρείαν, τὸ φρόνημα τους
εἰς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν καρδιά τους
εἰς τὴν ἀγάπην τῆς πατρίδας.

Ἀκόμα δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμε
πὼς ἂν ὁ Ἀριστείδης δὲν θυσίαζε στὸ
βωμὸ τῆς πατρίδας τὸ αἴσθημα τῆς φι-
λοπρωτίας, ἂν αὐτὸς πρῶτος δὲν παρα-
χωροῦσε τὴν ἀρχιστρατηγία στὸ Μιλτιά-
δη, λέγοντας ὅτι «τὸ νὰ ὑποτάσσεται
κανεὶς στοὺς ἱκανωτέρους καὶ ἐμπειρω-
τέρους δὲν εἶναι ντροπή, ἀλλὰ πρᾶξις
σεμνὴ καὶ σωτηρία», ἴσως ἡ Ἑλλάδα
νὰ εἶχε ἐξανδραποδισθῆ καὶ ἡ Εὐρώπη
νὰ μὴν ἤτανε ὅτι εἶναι σήμερα.

(Ἀπὸ τὸ Γεροστάθη)

Ἐξυπηρετοῦμε τὸ Ἑλληνικὸ χωριὸ

Τὸ «ΤΜΗΜΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΩΡΙΟΥ» εἶναι πάντοτε στὴ διάθεση τῶν ἀναγνωστῶν μας. Εἶναι πρόθυμο νὰ σᾶς δώση κάθε πληροφορία. Νὰ ἀπαντήση σὲ ὁποιαδήποτε ἐρώτησή σας γιὰ κάθε ζήτημα ποὺ σᾶς ἀφορᾶ προσωπικῶς ἢ ποὺ ἐνδιαφέρει τὸ χωριό σας, τὴν Κοινότητά σας, τὴν Ἐκκλησία σας, τὸ Σχολεῖο σας, τὶς καλλιέργειές σας κλπ.

Καβαλλάρης

Καβαλλάρης διαβαίνω
σὲ μιὰ βέργα ψιλὴ
κι' ἀρχηγὸ δοξασμένο
μὲ φωνάζουν πολλοί.
Λαχταρῶ μιὰ ἀπλάδα,
ποὺ ὅλη ἡ γῆ ν' ἀντηχῆ·
μιὰ ἔχω τ' ἄλογο τέτοιο,
ποὺ δὲν ἔχει ψυχή.

Σὰν θαρθῆ καιρὸς ἄλλος,
μιὰ στιγμὴ μυστική,
καὶ θὰ γίνω μεγάλος,
νὰ φορέσω χακί,
μ' ἕνα ἀκράτητο ἄτι,
ποὺ θὰ στήνη τ' αὐτιά,
τότε, τότε θὰ δῆτε
πὼς πετοῦν στὴ φωτιά.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΜΕΡΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΜΑΣ

Παρακαλῶ τοὺς φίλους μας νὰ μὴ
λησμονοῦν νὰ γράφουν στὰ γράμματά
τους τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμο καὶ τὴν ἀ-
κριβῆ διεύθυνσή τους: χωριό, ἐπαρχία,
καὶ τὸ ταχυδρομεῖο ποὺ τοὺς ἐξυπηρε-
τεῖ· ἂν ζοῦν σὲ πόλεις ὁδὸ καὶ ἀριθμό.
Παρακαλῶ ὅλους τοὺς ψευδωνυμού-
χους νὰ μοῦ στείλουν τὰ ἀκριβῆ στοι-
χεῖα. Δηλαδή: Ὄνομα, ἐπώνυμο, πα-
τρώνυμο, ἰδιότης (μαθητής, ἐργαζόμε-
νος κλπ.). Πόσο χρονῶν εἶναι. Τὴν δι-
εύθυνσή τους καὶ κάθε ἄλλη πληροφο-
ρία ποὺ οἱ ἴδιοι τὴν θεωροῦν χρήσιμη.

ΤΩΡΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ

Φροντῖστε νὰ ἐγγραφῆτε συνδρομητὲς γιὰ νὰ ἐξακολουθήσετε νὰ παίρνετε τὸ «Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ» στὴν πόλη ἢ στὸ χωριὸ ποὺ θὰ περάσετε τὸ καλοκαῖρι σας.

Μὴ λησμονεῖτε πὼς τὸ καλοκαῖρι τὸ «Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ» θὰ σταθῆ κοντά σας ἕνας καλὸς καὶ πολύτιμος σύντροφος.

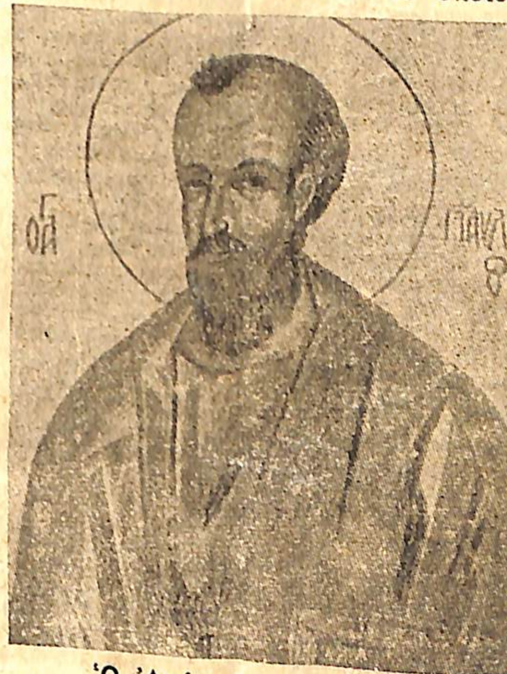
Κάθε καλὸς φίλος τοῦ «ΣΠΙΤΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ» (ΠΑΙΔΟΠΟΛΕΩΣ) πρέπει νὰ γράψη ἕναν τουλάχιστο συνδρομητή. Ὅποιος γράψη δέκα συνδρομητὰς ἐξασφαλίζει γιὰ τὸν ἑαυτό του μιὰ συνδρομὴ δωρεάν.

Ο ΠΑΥΛΟΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Σημείωμα τοῦ Α. Ι. ΓΚΙΑΛΑ

(Ὁ «Πάτερ Ἱερώνυμος» λείπει σὲ ταξίδι κι' ἔτσι, σήμερα τὸ περιοδικό μας θὰ στερηθῆ τὴν πολύτιμη συνεργασία του. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἐπιθυμοῦμε ἡ θρησκευτική μας στήλη νὰ μείνη κενή, δημοσιεύουμε ἕνα παλιὸ σημείωμα τοῦ ἀειμνήστου θεολόγου Α. Ι. Γκιάλα ποὺ ἀναφέρεται στὸν Ἀπόστολο τῶν Ἐθνῶν τὸν Παῦλο: Τὸ σημείωμα αὐτό, ἂν καὶ παλιό, εἶναι πολὺ ἐπίκαιρο, τώρα ποὺ γιορτάζεται ἡ 1900ή ἐπέτειος τῆς ἐπισκέψεώς του στὴν Ἑλλάδα).

Εἶχε κηρύξει τὸ Χριστιανισμὸ στοὺς Φιλίππους, στὴ Θεσσαλονίκη καὶ στὴ Βέρροια, κι' εἶχεν ἱδρύσει καὶ στὶς τρεῖς αὐτὲς πόλεις ἐκκλησιὲς Χριστιανικές. Τώρα τὸ πλοῖο ποὺ τὸν πῆρε ἀπὸ κάποιο ἀκρογιάλι τοῦ Θερμαϊκοῦ, τὸν φέρνει πρὸς τὸν Φαληρικὸ ὅρμο, πρὸς τὰς Ἀθήνας. Δὲν εἶχαν πιὰ αἱ Ἀθῆναι τὴν παλιά τους δύναμη. Οἱ Ρωμαῖοι, ποὺ κατεῖχαν τότε τὴν Ἑλλάδα, τὶς εἶχαν περιφρονήσει, κι' ἐπροτίμησαν γιὰ πρωτεύουσα τὴν Κόρινθο. Αἱ Ἀθῆναι δὲν εἶχαν πιὰ παρὰ μόνο τὸ περασμένο μεγαλεῖο. Ὁ λαὸς εἶχε χάσει τὶς ἀρετὲς τῶν προγόνων, τοὺς μεγάλους πόθους, τοὺς ὑψηλοὺς ὁραματισμούς. Ἡ διαφθορὰ ἐπικρατοῦσε παντοῦ, σ' ὅλα τὰ στρώματα τῆς κοινωνίας. Στὴ θέση τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Σωκράτη βρίσκονταν τώρα ταπεινοὶ σοφισταί, ψευτοφιλόσοφοι, σὰν ἐκείνους ποὺ ἐσατύρισε ὁ Λουκιανός. Περιφρονοῦσαν κάθε πίστη, εἰρωνεύοντο τὴν ἠθικὴ καὶ τὶς θρησκευτικὲς πεποιθήσεις, καὶ πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἐκήρυτταν γιὰ δόγμα καὶ γιὰ μοναδικὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς τὸ «φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν» [1].

Ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν

Τί θλιβερὸ κατάντημα, ἀλήθεια. Ἔβλεπε κανεὶς τὴν καρδιὰ τῆς Ἑλλάδος, τὸ κέντρο τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τὸν Ἑλληνικὸ πολιτισμὸ σὲ τέτοια κατάπτωση, ποὺ θάλεγε πὼς μόνο ἕνα θαῦμα μποροῦσε νὰ ξαναδώση ζωὴ καὶ δυνάμεις στὴ μαραμένη Ἑλληνικὴ ψυχή.

Ἕνα θαῦμα. Καὶ νά τὸ θαῦμα ἀρχίζει τώρα νὰ γίνεται. Ὁ Παῦλος, ὁ φτερωτὸς αὐτὸς Ἀπόστολος, ποὺ διασχίζει τὴν Ἑλλάδα, ποὺ περιέρχεται τὶς πόλεις τὶς Ἑλληνικές, δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο, παρὰ τὸ ὄργανο τὸ ἐκλεκτὸ καὶ πολύτιμο τῆς θείας προνοίας, ποὺ τὸ ἐδιάλεξε ὁ Ἰησοῦς καὶ τὸ πῆρε ἀπὸ τὸ δρόμο τῆς Δαμασκοῦ γιὰ νὰ τὸ στείλη νὰ φέρη τὸ νέο κήρυγμα, τὴ νέα πίστη, τὴν καινούργια θρησκεία, στὸν Εἰδωλολατρικὸ κόσμο.

Ἐτούτη ἡ νέα πίστις ποὺ φέρνει ὁ Παῦλος εἶναι ποὺ θὰ ξαναδώση τὴ ζωὴ καὶ τὶς δυνάμεις στὴ μαραμένη Ἑλληνικὴ ψυχή. Αὐτὴ θὰ κάμη τὸ θαῦμα, θὰ ξαναζωντανέψη τὸν Ἑλληνισμὸ καὶ θὰ τοῦ δώση τὶς δυνατότητες γιὰ νὰ ὑψωθῆ σὲ νέους ὁρίζοντες δόξης, νὰ ξαναπάρη πάλι τὸν πρωτεύοντα ρόλο στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ νὰ ἱδρύση τὴ μεγάλη καὶ δοξασμένη Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία, μὲ τὴν ὁποία ὁ Χριστιανικὸς πιὰ Ἑλληνισμὸς θὰ πρωταγωνιστήση γιὰ μιὰ χιλιετία στὸν κόσμο!

Τέτοιο εἶναι τὸ νόημα καὶ τέτοια ἡ σημασία τοῦ κηρύγματος τοῦ Παύλου στὴν Ἑλλάδα. Πάνω στὸ βράχο τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀνάμεσα στοὺς σοφιστὰς καὶ στὰ πλήθη, ὑψώνει τὴ φωνή του ὁ θεόπνευστος καὶ θεόσταλτος Ἀπόστολος, γιὰ νὰ καλέση τὸν εἰδωλολατρικὸ Ἑλληνικὸ κόσμο στὴν προσκύνηση Ἐκείνου ποὺ εἶχε πῆ «Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου». Ἐκείνου ποὺ εἶχε κηρύξει: «Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή». Ὑψώνει τὴ φωνή του, γιὰ νὰ τοὺς δείξη πέρα ἀπ' τὸ εἰδωλολατρικὸ πολυθεϊκὸ συγκρότημα τῶν ἀτέλειωτων ψεύτικων θεῶν, νὰ τοὺς δείξη τὸν Ἕνα, τὸν μοναδικό, τὸν ἀληθινό. Ἡ φωνή του πάλλεται ἀπὸ ἱερὸν ἐνθουσιασμὸ κι' ἀπὸ ἁγνὴ συγκίνηση καθὼς φωνάζει πρὸς τοὺς Ἀθηναίους: «Ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν» [2].

— Σᾶς κηρύττω καὶ σᾶς ἀποκαλύπτω τὸν Ἄγνωστον Αὐτὸν τοῦ ὁποίου ἔχετε ὑψώσει βωμὸ μὲ τὴν ἐπιγραφὴ «τῷ ἀγνώστῳ θεῷ». Εἶναι αὐτὸς ποὺ δημιούργησε τὸν κόσμο τὸν ὑλικὸ καὶ τὸν ἀόρατο. Εἶν' Αὐτὸς ποὺ δίνει «τοῖς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα». Εἶν' Αὐτὸς ποὺ ζῆ μέσα στὸ φῶς τῆς αἰωνιότητος καὶ τῆς ἀθανασίας μέσα στὴν ὁποία μᾶς προορίζει κι' ἐμᾶς νὰ ζήσωμεν αἰώνια εὐτυχισμένοι.

Τὸν εἰρωνεύθησαν μερικοί, ἄλλοι τοῦπαν πὼς θὰ τὸν ξανακούσουν κι' ἄλλοτε. Μὰ βρέθηκαν κι' οἱ ἐκλεκτὲς ψυχές, οἱ πρωτοπόροι, ποὺ μέσα τους τὸ κήρυγμά του βρῆκε τὴν ὑποδοχὴ ποὺ τοῦ ἄξιζε. Ἡ πρώτη Χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἱδρύθηκε ἔτσι στὰς Ἀθήνας. Σιγὰ-σιγὰ μὰ σταθερὰ ὁ Ἑλληνισμὸς ἀγκάλιαζε τὸν Χριστιανισμό, γιὰ ν' ἀποβῆ μὲ τὸν καιρὸ ὁ θερμότερος σύμμαχος κι' ὑποστηρικτής του. Καὶ πραγματικά. Ἡ Ἑλλάδα μας μ' ὅλες τὶς τρομερὲς της περιπέτειες στάθηκε πάντα τὸ προπύργιο τῆς Χριστιανωσύνης καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας. Καὶ θὰ εἶναι πάντα ὁ βράχος ἀπάνω στὸν ὁποῖον θὰ σπάζουν ὅλες οἱ ἀπόπειρες ἐναντίον τῶν Χριστιανικῶν ἀληθειῶν.

Α. Ι. ΓΚΙΑΛΑΣ

(1) Νὰ φᾶμε καὶ νὰ πιοῦμε γιατὶ αὔριο πεθαίνουμε.
(2) Ἐκεῖνον λοιπὸν ποὺ ἐσεῖς σέβεσθε, ἂν καὶ δὲν τὸν ξέρετε, ἔρχομαι νὰ σᾶς τὸν γνωρίσω.

* * *

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΔΙΑ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΠΑΥΛΟΝ

Παῦλε, τῶν ἐθνῶν σαγηνευτά,
τῶν χριστιανῶν πρωτοστάτα
τῆς οἰκουμένης φωστὴρ
στόμα τὸ ἀσίγητον
Χριστοῦ τοῦ ζῶντος Θεοῦ
ὁ δραμὼν ὡς ὁ ἥλιος
τὰ πέρατα πάντα
διὰ τοῦ κηρύγματος
τῆς θείας πίστεως
λῦσον ἐκ δεσμῶν ἁμαρτίας
τοὺς ἀνευφημοῦντας σε πάντας
καὶ σεμνυνομένους ταῖς πρεσβείαις σου.

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΟΝ

Οἱ τῶν Ἀποστόλων πρωτόθρονοι, καὶ τῆς οἰκουμένης Διδάσκαλοι, τῷ Δεσπότῃ τῶν ὅλων πρεσβεύσατε, εἰρήνην τῇ οἰκουμένῃ δωρήσασθαι, καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος.

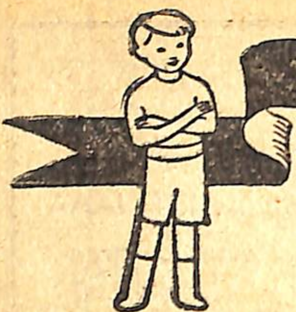
ΚΟΝΤΑΚΙΟΝ

Τοὺς ἀσφαλεῖς καὶ θεοφθόγγους κήρυκας, τὴν κορυφὴν τῶν Ἀποστόλων, Κύριε, προσελάβου εἰς ἀπόλαυσιν, τῶν ἀγαθῶν σου καὶ ἀνάπαυσιν· τοὺς πόνους γὰρ ἐκείνων καὶ τὸν θάνατον, ἐδέξω ὑπὲρ πᾶσαν ὁλοκάρπωσιν, ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

Ἀπόστολοι ἅγιοι, πρεσβεύσατε τῷ ἐλεήμονι Θεῷ, ἵνα πταισμάτων ἄφεσιν παράσχῃ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

ΚΟΝΤΑΚΙΟΝ

Ἡ πέτρα Χριστός, τὴν πέτραν τῆς πίστεως, δοξάζει φαιδρῶς, τῶν μαθητῶν τὸν πρόκριτον, καὶ σὺν Παύλῳ ἅπασαν δωδεκάριθμον φάλαγγα σήμερον· ὧν τὴν μνήμην τελοῦντες πιστῶς, τὸν τούτους δοξάσαντα δοξάζομεν.

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Ὁ Θάνος καὶ τὸ μεράκι τῆς δουλειᾶς

Ὁ παπποὺς καὶ ὁ Θάνος, ἦταν στὴν πλατεία τὴν ὥρα ποὺ ἔφτασε τὸ λεωφορεῖο.

Μ' αὐτὸ ἔφταναν φίλοι καὶ δικοὶ ποὺ εἶχαν πάει ταξίδι, κι' ἂν ἴσως βρισκόσουν ἐκεῖ ὅταν ἔφτανε πάντα θὰ βρισκόταν ἕνας γνωστὸς νὰ τὸν καλοσωρίσης.

Ἐκείνη τὴν ἡμέρα, ἀπὸ τὸ λεωφορεῖο κατέβηκε ὁ κὺρ Ἀναστάσης — ὁ ἀρχιτσέλιγκας ποὺ εἶχε τὶς πιὸ μεγάλες στάνες, καὶ στὴ δούλεψή του ὀχτὼ - δέκα πιστικούς. Καλησπέρησε μὲ μεγάλη χαρὰ καὶ σεβασμὸ τὸν παπποὺ τοῦ Θάνου γιατὶ ὅλοι ἀγαποῦσαν τὸν σεβάσμιο γέροντα ποὺ ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς προεστοὺς τοῦ χωριοῦ, χάϊδεψε τὸ κεφάλι τοῦ Θάνου, κι' ἐπέμεινε νὰ κεράση τὸν παπποὺ καφὲ καὶ τὸν Θάνο λουκούμι. Κάθησαν στὸ καφενεῖο, στὴ δροσιά, κι' ὁ παπποὺς ρώτησε τότε τὸν κὺρ Ἀναστάση ἂν ἔκανε καλὸ ταξίδι.

— Δόξα σοι ὁ Θεός, καλό, εἶπε ὁ κὺρ Ἀναστάσης. Καὶ γιὰ τὴ δουλειὰ ποὺ πῆγα, εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος, βρῆκα αὐτὸ ποὺ ἤθελα. Ἀπὸ τὰ Σάλωνα ἔρχομαι, ποὺ εἶχα πάει γιὰ κουδούνια.

— Τόσο μακριά; ἀπόρησε ὁ Θάνος. Μὰ δὲν φτιάνουν κουδούνια ἀλλοῦ;

— Φτιάνουν, πῶς δὲν φτιάνουν! εἶπε ὁ τσέλιγκας. Καὶ στὸ Μεσολόγγι καὶ στὸ Βραχώρι καὶ στὸ Καρπενήσι καὶ στὸν Ἔπαχτο. Καὶ καλὰ κουδούνια. Ὄχι ἀστεῖα. Ἀλλὰ τὰ προβατοκούδουνα ἀπὸ τὰ Σάλωνα, εἶναι πῶς νὰ στὸ πῶ. Ἄλλο πρᾶμμα! Ὁ Θάνος τὸν κοίταζε ἀπορημένος. Δὲν μποροῦσε νὰ φανταστῆ ὅτι ἕνας ἄνθρωπος μποροῦσε νὰ κάνη τόσο μεγάλο ταξίδι γιὰ νάβρη γιὰ τὸ κοπάδι του τὰ κουδούνια ποὺ ἤθελε.

— Μὰ τόση διαφορὰ ἔχουν; ρώτησε. Ὅταν ἕνα κουδούνι γκλανγκλανίζη, αὐτὸ δὲν φτάνει;

Ἔβαλε τὰ γέλια ὁ κὺρ Ἀναστάσης.

— Ἄκου τὶ λέει ὁ ἐγγονάς σου κὺρ Τέλη! Φτάνει νὰ κουδουνάη τὸ κουδούνι λέει, κι' αὐτὸ φτάνει!

— Ε! Γιατί δὲν τοῦ ἐξηγᾶς; Παιδὶ εἶναι, δὲν ἀνέβηκε ποτέ του σὲ μεγάλη στάνη, εἶπε ὁ παπούς.

Ἄρχισε τότε ὁ κὺρ Ἀναστάσης, νὰ λέη καὶ νὰ λέη.

Μεράκι μεγάλο τὸ κουδούνι ἔλεγε. Καὶ γιὰ τὸν τσέλιγκα, μὰ πιὸ πολὺ γιὰ τὸν μάστορα ποὺ τὸ φτιάνει. Τὸ κουδούνι δὲν χύνεται σὰν τὸ κυπρί. Κόβει ὁ κουδουνᾶς ἕνα κομμάτι χάλκωμα, τὸ γυρίζει, τὸ καρφώνει μὲ καρφάκια. Τὸ σφυρίζει πάνω στὸ ἀμόνι, βγάζοντάς το κάθε τόσο ἀπὸ τὸ καμίνι ὅπου τὸ ζεσταίνει, γιὰ νὰ τοῦ δώση τὸ σχῆμα ποὺ θέλει. Κρεμάει ὕστερα τὸ γλωσσίδι, δοκιμάζει τὸν ἦχο, τὸ ξανασφυρίζη στὸ ἀμόνι, δυὸ τρεῖς, δέκα φορές, ὡς νὰ βγάλη τὸν ἦχο ποὺ θέλει. Δύσκολο τὸ ἀφτί του δὲν εὐχαριστιέται, παρὰ σὰν ἀκούσει γκλινγκλίνισμα λαγαριστό, ἦχο κρυστάλλινο, ὁλοκάθαρο, σὰν ἀπὸ μουσικὸ ὄργανο βγαλμένον. Κι' ὁ τσέλιγκας, ἔχει τὸ ἴδιο δύσκολο ἀφτί. Εἴκοσι τριάντα κουδούνια θὰ δοκιμάση, ὡς νάβρη τὸ κουδούνι ποὺ τοῦ ἀρέσει. Ἄνω κάτω κάνει τοῦ κουδουνᾶ τὸ μαγαζὶ γιὰ νὰ κάνη τὴν ἀγορά του. Μαζὶ θ' ἀκούσουν τὸν ἦχο τὸν καμπανιστὸ ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὸ τέλειο κουδούνι, καὶ θὰ χαμογελάσουν, ὁ ἕνας γιατὶ βγῆκε ἀπὸ τὰ χέρια του αὐτὸ τὸ μικρὸ ἀριστούργημα, ὁ ἄλλος γιατὶ θὰ τὸ κρεμάση στὸ πιὸ καλὸ κριάρι του.

— Ἂν πάρης κουδούνια ἀπὸ τὰ Σάλωνα, ἀκοῦς τὸ γκλινγκλίνισμα σὰ βόσκει τὸ κοπάδι, καὶ χαίρεται ἡ ψυχή σου! Ἄλλο νὰ στὸ πῶ, κι' ἄλλο νὰ τ' ἀκούσης! Δὲν εἶναι πιστικὸς ποὺ νὰ μὴν τὰ ξεχωρίση! Κουδούνια, σοῦ λέει, μεγαλεῖο! Μάνα μου νάχα κι' ἐγὼ στὸ κοπάδι μου ἀπὸ δαῦτα! Τέλειωσε ὁ κὺρ Ἀναστάσης τὰ παινέματα τῶν κουδουνιῶν, κι' ἄρχισε ἄλλη κουβέντα. Τὰ κουδουνίσματα, εἶπε, μαρτυροῦν στὸν τσοπάνο ὅλα τὰ μυστικὰ τοῦ κοπαδιοῦ. Τ' ἀκούει μὲς στὴν σιγαλιά, καὶ ξέρει τί κάνει τὸ κάθε πρόβατο: ἂν βόσκη, ἂν κοιμᾶται, ἂν σταλίζη, ἂν τὸ ἔχη σκιάξει ζουλάπι. Ὅλα! Μεγάλο πρᾶμα τὸ κουδούνι!

Πῶς τ' ἄκουγε ὁ Θάνος, ὅλ' αὐτά, καὶ πόσο τοῦ ἄρεσαν! Ὁ τσέλιγκας χαιρόταν γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ παιδιοῦ, καὶ τοῦ ἔταξε νὰ κατεβῆ ταχιά, καὶ νὰ τὸν πάρη ἕνα Σαββατοκύριακο στὴ στρούγγα. Καὶ κεῖ νὰ δῆ καὶ νὰ μάθη ὅλη τὴ ζωὴ τῶν πιστικῶν. Μὰ σήμερα ἦταν ἀργά, ἔπρεπε νὰ τοὺς ἀποχαιρετήση.

Χαιρέτησε κι' ἔφυγε ὁ τσέλιγκας, καὶ στὴν πλατεία ἔμειναν μονάχοι ὁ παπποὺς μὲ τὸ Θάνο.

— Σήμερα Θάνο μου, ἄρχισε ὁ παπούς, ἄκουσες κι' ἔμαθες κάτι πολὺ σπουδαῖο. Κατάλαβες ἀπ' ὅσα εἶπε ὁ κὺρ Ἀναστάσης, ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα πράγματα μὲς στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου: τὸ μεράκι τῆς τέλειας δουλειᾶς, τὴν ἀνάγκη ποὺ νοιώθει ὁ καλὸς τεχνίτης νὰ βγάλη ἀπὸ τὰ χέρια του κάτι τέλειο! Ἄχ πόση χαρὰ καὶ περηφάνεια νοιώθει ὁ ἄνθρωπος ὅταν κάνη τέλεια τὴ δουλειά του! Καὶ τί μεγάλο μεράκι, τί εὐγενικό, τί θαυμάσιο εἶναι τὸ μεράκι τῆς δουλειᾶς, ἡ ἀγάπη γι' αὐτὸ ποὺ φτιάνεις! Καμμιὰ φορά, ἕνας ὁλόκληρος τόπος φτάνει σ' αὐτὴν τὴν τελειότητα. Αὐτὰ ποὺ βγαίνουν ἀπὸ τὸ δεῖνα χωριό, ἀπὸ τὸ τάδε νησί, σοῦ λένε, μὰ κουδούνια εἶναι, μὰ τσαρούχια, μα κεντήματα, μὰ βάρκες, εἶναι τὰ καλύτερα στὴ χωρα! Εἶναι ἄφταστοι τεχνίτες, πάει, κανένας δὲν τοὺς παραβγαίνει! Κι' ἡ τεχνῖτες αὐτοῦ τοῦ τόπου πάλι, ἀγωνίζονται καὶ πασκίζουν ἀπὸ παπποὺ σ' ἐγγόνι, νὰ μὴ χάσουν αὐτὸ τ' ὄνομα, αὐτὴ τὴ φήμη ποὺ τοὺς κάνει νὰ ξεχωρίζουν ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Τέτοια εἶναι λόγου χάριν τὰ κουδούνια τῶν Σαλώνων, οἱ ψαρόβαρκες τῆς Ὕδρας, ἕνα πλῆθος ἄλλα. Καὶ πρόσεξες καὶ κάτι ἄλλο; Τοῦ φίλου μας τοῦ τσέλιγκα, δὲν τοῦ φτάνει νὰ κάνουν τὰ κουδούνια τὴ δουλειά τους. Θέλει ν' ἀκούη τὸ γκλινγκλίνισμά τους, καὶ νὰ χαίρεται ὅπως μᾶς εἶπε ἡ ψυχή του. Γιατὶ εἶναι καλλιτέχνης ὁ λαός, εἶναι μεγάλος καλλιτέχνης, καὶ τὸ ἀπαραίτητο δὲν τοῦ φτάνει. Θέλει τὸ περιττό, τὸ ὄμορφο, αὐτὸ ποὺ κάνει τὴν ψυχὴ να χαίρεται. Ἀργότερα, σὰ θὰ μεγαλώσης, θ' ἀκούσης Θάνο μου πολλοὺς γραμματιζούμενους καὶ πρωτευουσιάνους, κάποτε νὰ λένε ὅτι ἕνα πρᾶγμα ποὺ μεταχειριζόμαστε στὴν καθημερινὴ ζωή μας, ἀρκεῖ νὰ κάνη τὴ δουλειά του — καὶ περισσεύει νᾶναι μαζὶ καὶ ὄμορφο. Μὴν τοὺς πιστέψης Θάνο μου, ἐσὺ ποὺ εἶσαι παιδὶ ἑνὸς λαοῦ ποὺ δὲν τούφτασε νὰ ντυθῆ γιὰ τὸ κρύο, μόνο κέντησε στὶς φορεσιές του τὸν κάμπο μὲ τὰ λούλουδα καὶ τὸν οὐρανὸ μὲ τἄστρα. Ποὺ ἔκανε τὶς ψαρόβαρκές του σβέλτες κι' ὄμορφες σὰν θαλασσινὰ πουλιά, καὶ σκάλισε τὸ ξύλο γιὰ τὴν καρέκλα, τὸ τραπέζι του, τὸ ξυλοπότηρό του μὲ τόση μαστοριά, ποὺ τὰ βλέπεις καὶ τὰ θαυμάζεις χρόνια ὕστερα. Συλλογίσου τ' ἀσημοκαπνισμένα ἅρματα τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 21, ὅτι ὄμορφο καὶ θαυμαστὸ ἔφτιασε μὲ τὸ ἀσήμι, μὲ τὸ πετσί, ἀκόμη καὶ μὲ τὸν ταπεινὸ πηλό, καὶ νὰ λὲς ὅτι ἕνα πλῆθος ἄγνωστοι τεχνῖτες ποὺ εἶχαν βαθειὰ μὲς στὴν καρδιά τους τὸ μεράκι τῆς ὄμορφης δουλειᾶς, δούλεψαν καὶ μόχθησαν γιὰ νὰ χαίρεται ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὰ ἔργα τους.

Εὐλογημένα ἂς εἶναι τὰ τίμια χέρια τους κι' ἡ εὐγενικὴ ψυχή τους ὅπου καὶ νὰ βρίσκωνται καὶ νὰ δουλεύουν!

Καὶ νὰ μὴν ξεχάσης ποτὲ Θάνο μου τὸν ταπεινὸ κουδουνᾶ ἀπὸ τὰ Σάλωνα ποὺ ἔκανε τὸν κὺρ Ἀναστάση τὸν τσέλιγκα νὰ ξεκινήση γιὰ ἕνα τόσο μακρινὸ ταξίδι, γιὰ ν' ἀγοράση γιὰ τὸ κοπάδι του κουδούνια ἀπὸ τὸ μαγαζί του. Κι' οὔτε τὸν ἴδιον τὸν κὺρ Ἀναστάση νὰ μὴν ξεχάσης, ποὺ δὲν τοῦ φτάνει γιὰ τὰ ζωντανά του τὸ ὁποιο κουδούνι, μόνο τὸ θέλει μὲ ἦχο λαγαριστό, κρυστάλλινο. Κι' οἱ δύο, εἶναι δυὸ τέλειοι ἄνθρωποι, δυὸ ἄνθρωποι σωστοί!

Ὡστόσο, μὴ φαντασθῆς ποτὲ ὅτι τὸ μεράκι αὐτὸ τῆς δουλειᾶς ποὺ σοῦ μιλάω εἶναι μόνο γιὰ τὰ ἔργα ποὺ τὰ φτιάνεις μὲ τὰ χέρια σου, ποὺ τὰ βλέπεις τελειωμένα καὶ τὰ χαίρεσαι! Εἶναι γιὰ κάθε εἴδους δουλειά. Ὁ περιβολάρης πρέπει νὰ τώχη γιὰ τὸ περιβόλι του, κι' ὁ ἀγρότης γιὰ τὸ κτῆμα του. Ὁ τσέλιγκας γιὰ τὰ ζωντανά του, κι' ὁ ἀμπελουργὸς γιὰ τὸ ἀμπέλι του. Νὰ κάνη τέλεια τὴ δουλειά του, ἔξυπνα μὲ μυαλὸ καὶ γνώση, γιὰ νάχη ἀπ' ὅλους τὰ καλύτερα προϊόντα! Νὰ ποιὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ μοναδικὴ λαχτάρα τοῦ καθενὸς ποὺ ζῆ ἀπὸ τὸν κόπο του. Τότε ἡ δουλειά, ὅταν γίνεται δηλαδὴ μὲ ὄρεξη καὶ μὲ μεράκι, δὲ δίνει μοναχὰ στὸν ἄνθρωπο τὸ καθημερινὸ ψωμί. Τοῦ δίνει μιὰ ξεχωριστὴ ἀξιοπρέπεια, μιὰ ἀρχοντιὰ ποὺ δὲν μπορεῖ μὲ τίποτε νὰ συγκριθῆ. Χαρὰ στὸν ἄνθρωπο ποὺ τόχει καταλάβει αὐτό, κι' ἔχει ρίξει ὅλο του τὸ καμάρι καὶ τὸ φιλότιμο στὴ δουλειὰ ποὺ κάνει.

— Ἀλήθεια, παπού! ἔκανε συλλογισμένα ὁ Θάνος. Γι' αὐτὸ καὶ γὼ νοιώθω τέτοια ἀνείπωτη χαρὰ ὅταν παίρνω καλὸ βαθμὸ στὰ μαθήματα!

— Ἀργότερα θὰ καταλάβης πῶς τὴν πιὸ ἄδολη χαρὰ τὴ δίνουν στὸν ἄνθρωπο ἡ ἀμοιβὲς ποὺ δὲν κλείνουν κανένα κέρδος, εἶπε ὁ παπούς.

ΜΑΡΙΝΑ Κ.

★

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

ΚΑΙ ΒΕΒΑΙΑ...

Πίπης: Ἐγὼ ξέρω Νῖκο πόσο θὰ ζήσης.

Νῖκος: Ἄντε καημένε, αὐτὸ δὲν τὸ ξέρω ἐγὼ καὶ θὰ τὸ ξέρης ἐσύ;

Πίπης: Καὶ ὅμως.

Νῖκος: Πέστο.

Πίπης: Θὰ ζήσης ἕως ὅτου... πεθάνης!...

ΝΕΡΑΙΔΟΠΑΙΔΟ

ΜΙΑ ΤΡΕΛΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Στὸ προαύλιο ἑνὸς Φρενοκομείου δυὸ τρελλοὶ κουβεντιάζουν. Ὁ καθένας κρατᾶ στὸ χέρι καὶ ἀπὸ ἕνα μεγάλο τόμο.

— Εἶναι ἐνδιαφέρον τὸ βιβλίο σου;

— Βέβαια.

— Καὶ τί τίτλο ἔχει;

— «Λέων Τολστόϊ». Τὄχει γράψει... ἡ Ἄννα Καρένινα.

— Ἄ! ναί, σπουδαῖα συγγραφεύς.

— Καὶ ἐσένα; πῶς λέγεται τὸ βιβλίο σου;

— Τηλεφωνικὸς κατάλογος.

— Εἶναι ἐνδιαφέρον;

— Νὰ σοῦ πῶ. Ἡ... ὑπόθεση δὲν εἶναι ἄσχημη. Μόνο ποὺ ἔχει πολλὰ πρόσωπα!

ΝΤΟΛΟΡΕΣ

ΜΙΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Τὸ ὄνειρο τοῦ ΚΟΡΑΗ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΤΟΥ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ

Σᾶς μίλησα στὸ προηγούμενο τεῦχος γιὰ τὸν Κοραῆ καὶ τὸν παπατρέχα του. Σήμερα θὰ σᾶς πῶ γιὰ τὸ «ὄνειρο» τοῦ Κοραῆ ἢ καλλίτερα ὅπως τὸ λέει ὁ ἴδιος τὸ «ἐνύπνιό» του. Εἶναι κι' αὐτὸ μιὰ ἀπὸ τὶς ἐπιστολές του στὸ φίλο του Πρωτοψάλτη [1].

Θὰ σᾶς τὸ διηγηθῶ ὅσο μπορῶ πιο σύντομα:

Ὁ Κοραῆς ὅταν ἔπεφτε νὰ κοιμηθῆ συλλογιζόταν διάφορα ζητήματα ἀπὸ τὴν περασμένη ζωή του. Καὶ φαίνεται πὼς ὁ ἴδιος μεμψιμοιροῦσε γιὰ τὰ ὅσα εἶχε πάθει, ἀπὸ τὶς τιμωρίες δηλαδὴ ποὺ τοῦ ἐπέβαλε ὁ πατέρας του γιὰ τὶς τόσες καὶ τόσες παιδικές του ἀταξίες, γιὰ τοὺς ραβδισμοὺς στὸ σχολεῖο — τὸ ἀλύπητο, βλέπετε, ξύλο στὴν ἐποχὴ τοῦ Κοραῆ ἦταν τὸ ἀπαραίτητο παιδαγωγικὸ μέσο, — μέχρι καὶ τῶν σπουδῶν του στὸ Μονπελλιέ, ὅπου καθὼς σᾶς εἶπα, σπούδασε τὴν Ἰατρική.

Μὰ ἄκουε πάντα μιὰ φωνὴ ποὺ τὸν παρατηροῦσε μὲ αὐστηρότητα:

—Ἀχάριστε, τοῦ ἔλεγε αὐτὴ ἡ φωνή. Ἂν ἡ πρόνοια σὲ παίδεψε μὲ χίλιους δυὸ τρόπους σοῦ ἔκαμε ὅμως καὶ μεγάλες εὐεργεσίες...

Ἔτσι λέει ὁ Κοραῆς συλλογιζόμενος μιὰ χειμερινὴ νύκτα ἀποκοιμήθηκα. Καὶ εἶδα στὸν ὕπνο μου ἕνα περίεργο θέαμα.

Ἕνας Ἄγγελος — κι' ἐδῶ ἀρχίζει τὸ ὄνειρο — κατέβηκε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ στάθηκε δίπλα στὸ κρεββάτι τοῦ Κοραῆ. Ἦταν πάρα πολὺ μεγάλος. Σωστὸς γίγαντας. Κρατοῦσε στὰ χέρια του μιὰ μεγάλη ζυγαριά. Σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ ἄγγελος χαμογέλασε μὲ καλωσύνη καὶ ἔπειτα ἀπὸ μικρὴ σιωπὴ μίλησε:

— Παραπονιέσαι, τοῦ λέγει, ὅτι ἔχεις ἀδικηθῆ ἀπὸ τὴ θεία πρόνοια. Μὰ νά ἡ ζυγαριὰ τῆς Δικαιοσύνης: (ἰδοὺ τῆς Δικαιοσύνης ἡ Τρυτανὴ γράφει ὁ Κοραῆς στὴ γλῶσσα τῆς ἐποχῆς του). Βάλε στὸ ἕνα μέρος ὅσες δυστυχίες δοκίμασες στὸ βίο σου καὶ πρόσεχε μὴ λησμονήσης τίποτα!

— Κι' ἐγώ, σημειώνει ὁ Κοραῆς, τρέμοντας ἄρχισα νὰ φορτώνω μὲ μεγάλη προθυμία τὸν ἕνα ἴσκιο τῆς ζυγαριᾶς μὲ ὅσα κακὰ μποροῦσα νὰ συλλογισθῶ. Καὶ φοβούμενος μήπως νικηθῶ ἀπὸ τὸν Ἄγγελο, ἔρριχνα στὴ ζυγαριὰ καὶ πολλὲς ἀτυχίες μου ἀνάξιες λόγου.

Καὶ ἔβαζε σὰν «ἀδικία τῆς θείας προνοίας» σὰν κακοτυχία, τὸ ὅτι ἀναγκάσθηκε νὰ πάη κάποτε σὲ μιὰ ἐξοχή, στὸν Κουγλουτζᾶ, μὲ τὰ πόδια. Γιατὶ κάποτε ἔπεσε ἢ καλλίτερα περπάτησε καὶ πήδησε τρία ἢ τέσσαρα σκαλοπάτια τοῦ σπιτιοῦ του χωρὶς νὰ πάθη τίποτ' ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ σπάση ἕνα ποτῆρι ποὺ κρατοῦσε στὰ χέρια του.

Μὲ λίγα λόγια φόρτωσε ὁ Κοραῆς τὴ ζυγαριὰ ἀπὸ τὰ «ὄντα καὶ ἀπὸ τὰ δοκοῦντα κακά». Δηλαδὴ καὶ ἀπὸ τὶς πραγματικὲς ἀτυχίες ἀλλὰ καὶ ἀπὸ κεῖνες ποὺ ἤθελε σώνει καὶ καλὰ νὰ τὶς χαρακτηρίση γιὰ τέτοιες.

Τὸ περίεργο εἶναι ὅτι ὁ Ἄγγελος δὲν ἔλεγε τίποτα. Ἔκανε πὼς δὲν καταλάβαινε τὴν ἀπάτη. Καὶ ἀφοῦ πιὰ ὁ Κοραῆς δὲν εἶχε τίποτ' ἄλλο νὰ φορτώση τὴ ζυγαριὰ σταμάτησε:

— Δὲν ἔχεις ἄλλο τίποτα; τὸν ρώτησε ὁ Ἄγγελος.

—Ὄχι. Τοῦ ἀπαντᾶ ὁ Κοραῆς.

—Ὡραῖα, εἶπε τότε ὁ Ἄγγελος. Ἐσὺ φόρτωσες τὴν πλάστιγγα μὲ ὅσα ἤθελες καὶ δὲν σὲ ἐμπόδισα καθόλου. Ἐγὼ τώρα θὰ βάζω στὸν ἄλλο δίσκο ὅλες τὶς δωρεὲς τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ μὲ τὴν συγκατάθεσή σου. Σοῦ δίνω τὸ δικαίωμα νὰ φέρης ἀντίρρηση γιὰ ὅ,τι νομίζεις πὼς εἶναι πάρα πολὺ βαρὺ ἢ ὅτι δὲν πρέπει νὰ προστεθῆ στὶς δωρεὲς τοῦ Θεοῦ.

«Ἄρχισε λοιπὸν — διηγεῖται ὁ Κοραῆς — ὁ Ἄγγελος νὰ στοιβάζη τὰ δωρήματα τοῦ Θεοῦ. Ἔρριξε στὴν πλάστιγγα τὴ ζωὴ καὶ τὴν ὕπαρξη. Καὶ τὸ γεγονὸς πὼς ζῶ ἀκόμη, ἂν καὶ τόσες φορὲς ἀρρώστησα βαρειά, τὸ ἔρριξε στὴν πλάστιγγα ὡς δώρημα τοῦ Θεοῦ» καὶ προσθέτει ὁ Κοραῆς.

Καὶ ὅταν μὲ εἶδε νὰ ἀπορῶ μὲ ρώτησε:

— Δὲν διάβασες ποτὲ τὴ γραφή;

— Τὴ διάβασα τοῦ ἀπάντησα καὶ μάλιστα μετάφρασα καὶ μιὰ κατήχηση μέσα στὴν ὁποία ἔβαλα τὰ ὡραιότερα ρητὰ τῆς γραφῆς.

—Ἀνάμεσα σ' αὐτά, διάκοψε ὁ Ἄγγελος θὰ διάβασες καὶ τὸ «ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν, καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν». Δηλαδή, χάρις σ' αὐτὸν — τὸ Θεὸ — καὶ ζοῦμε καὶ κινούμεθα καὶ ὑπάρχουμε».

—«Ἀλλὰ τί τὸν κακό μου τὸν καιρὸ ἤθελα, Πρωτοψάλτα, νὰ τοῦ θυμίσω τὴν κατήχηση; Ἁρπάζει ἕνα ἀντίτυπό τῆς κατηχήσεως — δὲν ξέρω ποῦ τὸ βρῆκε τόσο γρήγορα — καὶ τὸ ρίχνει στὴν πλάστιγγα, ὡς δώρημα καὶ αὐτὸ τοῦ Θεοῦ.

Προσπάθησα νὰ φέρω ἀντιρρήσεις. Τοῦ ἐξιστόρησα τοὺς κόπους καὶ τοὺς μόχθους τῆς μεταφράσεως. Καὶ προσπάθησα νὰ τοῦ ἀποδείξω πὼς ἡ κατήχηση ἦταν δικό μου ἔργο καὶ ὄχι δώρημα κανενὸς ἄλλου.

Μὰ αὐτὸς ἀποστόμωσε τὸν Κοραῆ μὲ ρητὰ τῆς γραφῆς: «Χωρὶς αὐτοῦ δυνάμεθα ποιεῖν οὐδέν;» — Πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθεν ἐστὶ καταβαῖνον». «Τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν [2].

—Ἐθαύμασα, φίλε μου, γράφει ὁ Κοραῆς πόσο ἦταν συνετὸς στὶς γραφὲς ὁ Ἄγγελος, καὶ ἀποροῦσα ποῦ διάβασε τὴ γραφὴ ἀφοῦ, καθὼς ξέρεις, στὸν οὐρανὸ δὲν ὑπάρχουν οὔτε βιβλία οὔτε τυπογραφεῖα.

Ὁ Ἄγγελος ἀνέβασε κατόπιν στὴν πλάστιγγα τοὺς πεθαμένους γονεῖς τοῦ Κοραῆ μὲ ὅλη τους τὴν προθυμία νὰ τοῦ δώσουν τὰ μέσα γιὰ τὶς σπουδές του. Ἡ πλάστιγγα ἄρχισε νὰ κινῆται πρὸς τὸ μέρος τῶν «εὐεργεσιῶν καὶ τῶν δωρημάτων τοῦ Θεοῦ».

«Ἔπειτα, γράφει ὁ Κοραῆς, βλέπω τὴν Λογιότητά σου (τοῦ Πρωτοψάλτη) κοντὰ στὸν Ἄγγελο, ἕτοιμο ν' ἀνέβη στὴν πλάστιγγα. Τότε ἀληθινὰ ἄρχισα νὰ φοβᾶμαι πὼς θὰ μείνω ἀναπολόγητος. Βλέποντας μάλιστα, πὼς ἐξ αἰτίας τοῦ κρύου — ἦταν χειμώνας — ἦσουν ντυμένος μὲ δυὸ βαρειὲς γοῦνες καὶ εἶχες στὸ κεφάλι σου ἕνα βαρὺ καπέλλο, δὲν ἀπέφυγα ἕνα στεναγμὸ ἀπογνώσεως. Ἀλλοίμονό μου, ἔλεγα! Ἂν ὁ Πρωτοψάλτης ἀνεβῆ μὲ τέτοια «πανοπλία» ἀπάνω στὴν πλάστιγγα ἡ ζυγαριὰ θὰ γείρη χωρὶς ἄλλο πρὸς τὸ μέρος τῶν εὐεργεσιῶν. Μὴ ξέροντας τί νὰ κάμω, εἶπα στὸν Ἄγγελο πὼς δὲν δίνω τὴ συγκατάθεσή μου ν' ἀνέβης στὴ ζυγαριὰ ἔτσι ὅπως ἦσουν ντυμένος. Κι' αὐτὸς — ὁ Ἄγγελος — χωρὶς νὰ χάση τὸν καιρό του ἄρχισε νὰ σοῦ βγάζη τὰ ροῦχα, ἕνα - ἕνα, σὲ τρόπο ποὺ σὲ ἄφησε ὁλόγυμνο. Μὲ ὅλη τὴν ἀγωνία μου, μοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ συγκρατήσω τὰ γέλια μου. Ὄχι μονάχα διὰ τὴν γυμνότητά σου ἀλλὰ γιὰ τὴν ἀγανάκτησή σου ὅπως σὲ εἶχα καταντήση.

Τέλος πάντων ὁ Ἄγγελος σὲ ἀνέβασε στὴν πλάστιγγα ὅπως ἐγὼ ἐζήτησα. Ἀλλὰ ποῖον τὸ ὄφελος; Παρ' ὅλα αὐτὰ ἡ ζυγαριὰ ἔκλεινε ὁριστικὰ πρὸς τὸ μέρος τῶν εὐεργεσιῶν.

Καὶ ὁ Ἄγγελος θέλοντας νὰ μὲ ντροπιάση περισσότερο μοῦ εἶπε:

— Αὐτὰ ὅλα ποὺ φόρτωσα στὴν πλάστιγγα εἶναι τὸ ἕνα ἑκατοστὸ ἀπὸ ὅλα ἐκεῖνα μὲ τὰ ὁποῖα σὲ εὐεργέτησε ἡ θεία Πρόνοια. Καὶ ὅμως ξεπερνοῦν ὅσα κακὰ δοκίμασες ἢ νομίζεις πὼς δοκίμασες.

Νὰ γίνης, λοιπόν, περισσότερο εὐγνώμων καὶ νὰ μὴ ξεχνᾶς τὸ «Τί ἀνταποδώσω τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων, ὧν ἔδωκέ μοι;» [3].

Καὶ αὐτὰ ὅλα ἦταν τὸ «ἐπιμύθιο» — τὸ συμπέρασμα δηλαδὴ — τοῦ ὀνείρου.

Λ. Π.

(1) Ὁ Πρωτοψάλτης εἰς τὸν ὁποῖον γράφει ὁ Κοραῆς ἦτο πρωτοψάλτης στὴ Σμύρνη καὶ τὸ ἀκριβές του ὄνομα εἶναι Δημήτριος Λῶτος. Ἦταν ἀφωσιωμένος φίλος τοῦ Κοραῆ καὶ οἱ ἐπιστολὲς τοῦ Κοραῆ πρὸς Πρωτοψάλτην εἶναι ἀνεξάντλητος θησαυρὸς ὄχι μόνον χαριτωμένων καὶ χιουμοριστικῶν ἀνεκδότων, ἀλλὰ καὶ πληροφοριῶν γύρω ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἐποχή.

(2) Δηλαδή: Χωρὶς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ μποροῦμε νὰ κάμουμε τίποτε; Κάθε δώρημα ποὺ εἶναι τέλειο προέρχεται ἀπὸ τὸ Θεό. Καὶ τὸ νὰ θέλη κανεὶς καὶ τὸ νὰ ἐνεργῆ προέρχεται ἀπὸ τὸ Θεό.

(3) Μὲ τί νὰ ξεπληρώσω τὸ Θεὸ γιὰ ὅλα ἐκεῖνα ποὺ μοῦ χάρισε;

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΝΑΣΤΡΑΔΙΝ ΧΟΤΖΑ

Ο ΝΑΣΤΡΑΔΙΝ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΚΑ

Μιὰ φορὰ ὁ Ναστραδίν, συλλογίστηκε πῶς ἦταν πιὰ καιρὸς νὰ πάη καὶ τοῦ λόγου του ἕνα πεσκέσι στὸν πασᾶ. Γέμισε λοιπὸν ἕνα καλάθι σύκα, τὸ φόρτωσε στὸ γάϊδαρό του, καὶ ξεκίνησε γιὰ τὸ παλάτι τοῦ πασᾶ.

Ἐκείνη τὴ μέρα ὅμως, ὁ πασᾶς ἔτυχε νὰ βρίσκεται στὶς λόξες του.

Πῆρε τὸ καλάθι μὲ τὰ σύκα, εὐχαρίστησε τὸν Χότζα, κι' ὕστερα τοῦ εἶπε νὰ σταθῆ μπροστὰ στὴν πολυθρόνα του.

Καθὼς λοιπὸν στεκόταν μπροστά του ὁ Χότζας, ἔπαιρνε ἕνα ἕνα τὰ σύκα, καὶ βάζοντάς τον στὸ σημάδι, τὸν ἔκανε σὲ λίγο ποὺ νὰ συχαίνεσαι νὰ τὸν βλέπης!

Ὁ Χότζας δὲν ἔλεγε τίποτα. Μόνο ποὺ κάθε φορὰ ποὺ ἔσκαζε κανένα γινομένο σῦκο στὸ κεφάλι του, κάτι μουρμούριζε στὰ δόντια του.

Ὅταν βαρέθηκε ὁ Πασᾶς τὸ παιχνίδι, ρώτησε τὸ Χότζα μὲ περιέργεια τί μουρμούριζε τόση ὥρα.

— Δοξολογοῦσα τὸ Θεὸ πασᾶ μου! ἀποκρίθηκε ὁ Χότζας.

— Δοξολογοῦσες τὸ Θεὸ γιατὶ σὲ εἶχα στρώσει στὸ σημάδι μὲ τὰ σύκα; ἀπόρησε ὁ πασᾶς.

— Τὸν δοξολογοῦσα γιατὶ μὲ φώτισε καὶ σοῦ ἔφερα πεσκέσι σύκα. Ἂν σοῦ ἔφερνα κυδώνια ἢ ρόδια, τί θὰ γινόταν τὸ κεφάλι μου; Τὸ βάνεις μὲ τὸ νοῦ σου;

Ο ΧΟΤΖΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΠΙΤΙΚΟ ΤΟΥ

— Γυναίκα, τὰ ἔξοδα εἶναι πολλά, τὰ λεφτά μας λίγα! εἶπε ἕνα πρωῒ ὁ Χότζας στὴ γυναίκα του. Πρέπει νὰ προσέξωμε νὰ μὴ βουλιάξη τὸ σπιτικό μας. Καὶ γιὰ τὴν ὥρα συλλογίστηκα νὰ πουλήσω τὸ γαϊδαρό μου. Ἔχω ἕνα μουλάρι, τί νὰ τὸν κάνω καὶ τὸ γέρο γάϊδαρο;

Πῆρε λοιπὸν ὁ Χότζας τὸν γάϊδαρό του καὶ πῆγε στὸ παζάρι.

— Ἐδῶ, ἕνα γαϊδούρι χίλια γρόσια! ἔλεγε. Ὅμως δὲν βρισκόταν κανένας μουστερὴς νὰ τὸ ἀγοράση. Στὸ τέλος, τὸν πλησιάζει κάποιος καὶ τοῦ λέει.

— Μοῦ τὸ πουλᾶς ἐμένα ὀχτακόσια;

— Ὤχ ἀδερφέ, βαρέθηκα! Κανένας δὲν τὸ θέλει χίλια. Πάρτο ὀχτακόσια νὰ τὸ ξεφορτωθῶ!

Ἔκλεισαν τὴ συμφωνία, πῆρε ὁ ἕνας τὸ γάϊδαρο κι' ὁ Ναστραδὶν τὰ ὀχτακόσια γρόσια.

— Στάσου κοντά μου Χότζα μου, νὰ δῆς πῶς πουλᾶνε καὶ νὰ μάθης! τοῦ λέει ὁ ἀγοραστής.

Στέκεται λοιπὸν ὁ Χότζας κοντὰ στὸν ἄνθρωπο, καὶ τὸν ἀκούει νὰ φωνάζη.

— Ποιὸς θέλει ἕνα γαϊδούρι ἐξαιρετικό, ἕνα ἔξοχο γαϊδούρι; Τρώει τὸ μισὸ ἀπὸ τὸ ἄλογο, καὶ κάνει τὴ διπλ δουλειά. Σηκώνει διπλὸ φόρτωμα ἀπ τὸ μουλάρι κι' ἔχει πιὸ σίγουρη περπ τησιά. Λίγα γαϊδουράγκαθα θέλει γ τὴν ταγή του, καὶ οὔτε στάβλο δὲν χρε άζεται. Αὐτὸ τὸ γαϊδούρι εἶναι σᾶς λ ἔξοχο, δὲν ὑπάρχει δεύτερο στὸν κόσμ Μὲ πονάει ἡ ψυχή μου ποὺ τὸ δίνω, εἶναι ἄρρωστη ἡ γυναῖκα μου κι' ἔχ μεγάλη ἀνάγκη ἀπὸ τὰ γρόσια γιὰ τ γιατρό. Ἀλλοιώτικα δὲν τὄδινα οὔτε γ ἕνα μαντήλι λίρες! Μόνο χίλια πεντ κόσια γρόσια τὸ πουλάω. Γιὰ ἕνα τέ τοιο ζῶο, χάρισμα τὸ δίνω! Χάρισμα

Τἄκουσε ὁ Χότζας καὶ θαύμασε πολύ

— Νἄχω τέτοιο γαϊδούρι, σκέφτηκ καὶ νὰ μὴ τὸ ξέρω! Ἔχει δίκηο ὁ ἄ θρωπος, εἶναι θησαυρός! Πρέπει μὲ κ θε θυσία νὰ τὸ ξαναπάρω!

Πλησιάζει λοιπὸν τὸν ἄνθρωπο, τ ψιθυρίζει κάτι στὸ ἀφτί, τοῦ μετράει γ λια πεντακόσια γρόσια, καὶ ξαναπαίρ τὸ γαϊδούρι του.

Γύρισε σπίτι του ἐνθουσιασμένος κα διηγήθηκε στὴ γυναῖκα του τί σπουδα παζάρι εἶχε κάνει.

— Κι' ἐγὼ Χότζα μου, δὲν πῆγα π σω, ἔκανε ἡ Χότζαινα. Φαντάσου πῶ πῆγα στὸ γιαουρτᾶ νὰ πάρω γιαούρτ Κι' ἐκεῖ ποὺ δὲν πρόσεχε ἐκεῖνος, ρίχν στὸ ζύγι τὰ χρυσᾶ βραχιόλια μου, κι ὁ γιαουρτᾶς μοὔβαλε τουλάχιστον ἑκα τὸ δράμια γιαούρτι παραπάνω. Μόν ποὺ φυσικὰ δὲν μπόρεσα νὰ πάρω πίσ τὰ βραχιόλια ποὺ ἔμειναν στὴ ζυγαρι

— Μπράβο γυναίκα! φώναξε ὁ Να στραδίν. Ἐγὼ ἀπ' ἔξω κι' ἐσὺ ἀπὸ μέ σα, τὸ κουμαντάρομε τὸ σπίτι μας φίνα

ΣΚΙΤΣΑ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΜΑΣ ΦΙΛΩΝ

1. Ἡ ἐκκλησία μας (Ν. Περδικάρη, Κύμη). 2. Τὸ καμπαναριὸ (Ἀλεξ. Σπυράκη, Ἰωάννινα). 3. Ἅγ. Μερκούριος (Ἀττικῆς, Μ. Γοντολιδάκη). 4. Ὁ ἐγγαστρίμυθος τηλεφωνεῖ!! (Νίκου Σαλονικιοῦ). 5. Ὁ Βοιωτὸς (Γάτου Ἀγκύρας). 6. Ὁ Πεισματάρης Κ. Μπλοῦντ — Τ. Ἄγρα. 7. Εἰκόνα ἀνοίξεως. Ντολορὲς (Ἐλ. Ἀγγελίδου). 8. Σκίτσο τοῦ φίλου μας «Κάπταιν Μπλοῦντ» ποὺ σατυρίζει τὸν Σαίξπηρ καὶ τὸν Γάτο τῆς Ἀγκύρας.

Στὸ Σούνιο

Χτὲς τὸ βράδυ εἴχαμε πάλι ξενύχτι. Ὁ Φάνης δὲν ἐννοοῦσε νὰ κοιμηθῆ. Ἦταν τρελλὸς ἀπὸ χαρά, γιατὶ ἐπιτέλους τ' ἄλλο πρωῒ θὰ πηγαίναμε ἐκδρομὴ στὸ Σούνιο μὲ μιὰ φιλικὴ οἰκογένεια ποὺ μᾶς εἶχε καλέσει. Ὡς ἀργὰ τὴ νύχτα καθόταν μαζί μου, βοηθῶντας με στὴν ἑτοιμασία τοῦ φαγητοῦ ποὺ θὰ παίρναμε μαζί μας. Κι' ὅλο ἐρωτήσεις.

— Θὰ δοῦμε τὸ ναὸ τοῦ Ποσειδῶνα;

— Σώζεται ὁλόκληρος; Πότε χτίστηκε;

— Μὰ καλά, Φάνη μου, ἀπόψε θὰ τὰ ποῦμε; Ἄφησέ τα γιὰ αὔριο. Πήγαινε νὰ κοιμηθῆς, σκανδαλάκι, γιατὶ τὸ πρωῒ δὲ θὰ μπορῆς νὰ κρατήσης τὰ μάτια σου ἀνοιχτά.

Κι' ὅμως πόσο εἶχα γελαστῆ! Πρῶτος ἦταν πάλι στὸ πόδι ἀχάραγα καὶ μᾶς ξύπνησε ὅλους.

Σὲ λίγο τ' αὐτοκίνητα ἔτρεχαν τὸ ἕνα πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ὁ Φάνης καθόταν φυσικὰ δίπλα μου, γεμίζοντας τὸν ἀέρα ξεφωνητὰ θαυμασμοῦ καὶ χαρᾶς. Περνούσαμε τὴ γεμάτη ἀμπέλια περιοχὴ τῶν Μεσογείων. Οἱ πλαγιὲς τοῦ Ὑμηττοῦ ροδισμένες ἐξαίσια πλαισίωναν τὸ χαρούμενο κάμπο.

Ἀπὸ δῶ κι' ἀπὸ κεῖ τὰ μεγάλα χωριὰ τῶν Μεσογείων, τὸ Λιόπεσι, τὰ Σπάτα, τὸ Μαρκόπουλο, μὲ τὶς ὄμορφες ἐκκλησιές τους ξεχώριζαν μὲ τ' ἄσπρα σπιτάκια τους.

Στὴν ὡραία πλατεία τοῦ Λαυρίου καθίσαμε νὰ ξεκουραστοῦμε λιγάκι.

— Τὸ Λαύριο, Φάνη, τοῦ εἶπα εἶναι ὀνομαστὸ γιὰ τὰ μεταλλεῖα του.

— Ναί, ξέρω· ἀπ' τὰ πανάρχαια χρόνια τὸ Λαύριο ἦταν πηγὴ πλούτου γιὰ τοὺς Ἀθηναίους. Μέσα στὶς ὑπόγειες στοὲς τῶν μεταλλείων, οἱ δοῦλοι σκάβανε γιὰ νὰ βγάλουν τὸ πλούσιο μετάλλευμα. Τὸ καθάριζαν ὕστερα στὰ πλυντήρια καὶ τὸ λυώνανε στὰ καμίνια ποὺ τὰ ἔκαιγαν μὲ ξύλα ἀπὸ τὰ δάση τῆς Εὐβοίας.

— Μπᾶ ἐσὺ ξέρεις καὶ λεπτομέρειες, τοῦ εἶπα.

— Τὰ διάβασα σ' ἕνα βιβλίο ποὺ μοὔδωκε ὁ Λεωνίδας σὰν ἔμαθε πὼς θὰ πηγαίναμε ἐκδρομὴ στὸ Σούνιο. «Νά, διάβασε, μοῦ εἶπε, νὰ μάθης καὶ τίποτε πρακτικό, γιατὶ ἡ θεία μας θὰ σὲ γεμίση μὲ μύθους γιὰ τὸ Σούνιο. Μὰ ἐγώ, τοῦ εἶπα τρελλαίνομαι γιὰ τ' ἀρχαῖα, γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ κάθε ἐρειπίου.

— Εἰδικὰ γιὰ τὸ Λαύριο πρέπει νὰ κάμης καὶ πεζότερες μελέτες μ' ἀπάντησε γελῶντας καὶ μοὔδωκε τὸ βιβλίο του.

— Λοιπόν, τί ἄλλα διάβασες ἐκεῖ Φάνη;

— Νὰ ἡ ἀκμή, λέει τῶν μεταλλείων, ἦταν τὴν ἐποχὴ τῶν Ρωμαίων. Ἀνέβηκε πολὺ ψηλὰ ἡ παραγωγὴ τοῦ μολύβδου. Ἀπότομα ὅμως ἔσβυσε. Καὶ θάμεναν λέει ἀκόμα στὴ λησμονιά, ἂν ἕνας ναυτικὸς ποὺ βγῆκε στὸ Θορικὸ δὲν πρόσεχε τοὺς σωροὺς τῆς σκουριᾶς ποὺ μαρτυροῦσαν τὴν ὕπαρξη μετάλλου, σ' αὐτὰ τὰ χώματα. Ἀπὸ τὰ 1863 δυὸ ἑταιρεῖες ἐργάστηκαν μὲ μεγάλη ἔνταση. Μὰ σιγὰ - σιγὰ λιγόστευαν οἱ δουλειές. Κι' ὅμως, θεία, ἡ πόλη δίνει ἐντύπωση κέντρου βιομηχανικοῦ.

Πήγαμε κι' εἴδαμε τὰ βαθειὰ πηγάδια, ποὺ ἀποτελοῦσαν τὴν εἴσοδο στὶς ὑπόγειες στοές. Ἕνας ἐργάτης χλωμὸς μᾶς ἐξήγησε καθετί. Ὕστερα πήγαμε στὰ πλυντήρια ποὺ εἶναι ἐργοστάσια μὲ πολλὰ πατώματα.

— Τὸ χῶμα μᾶς εἶπε ὁ ἐργάτης, περνᾶ διαδοχικὰ ἀπὸ ψηλότερα σὲ χαμηλότερα κόσκινα καὶ πλένεται μ' ἄφθονα νερὰ ὥσπου γίνεται κι' αὐτὸ ἕνα θολὸ νερὸ ποὺ χύνεται καὶ στεγνώνει μέσα σὲ μιὰ λίμνη, ἀφήνοντας κατακάθι τὸ μετάλλευμα. Τὸ κάνουνε πλίθρες τὸ ξεραίνουν καὶ τὸ ρίχνουνε σὲ καμίνια. Τὸ μολύβι τρέχει ἀπ' ἀλλοῦ κι' ἀπ' ἀλλοῦ ἡ σκουριά.

Σὲ λίγο βρισκόμαστε πάλι στ' αὐτοκίνητα, διασχίζοντας τὶς πευκόφυτες ἀκρογιαλιὲς τοῦ Σουνίου. Τί ὀμορφιά! Οἱ πράσινες ἀκτὲς ἦταν στολισμένες μὲ κομψότατες ἐπαύλεις, κι' ὡραία ἀγροτικὰ σπιτάκια τὸ ἕνα πιὸ ὄμορφο ἀπὸ τ' ἄλλο. Καὶ καθὼς τὰ γαλάζια κύματα τὶς φιλοῦσαν ἔμοιαζαν μὲ παραμυθένιες.

— Ποιοὶ κατοικοῦν ἐδῶ θείτσα;

— Ἐδῶ παραθερίζουν οἱ πλούσιοι κυνηγοί, Φάνη μου. Γιατὶ ἐδῶ κατὰ τὸ Σεπτέμβριο γίνεται ἕνα σπουδαῖο πέρασμα πουλιῶν. Τὰ τρυγόνια καὶ τὰ ὀρτύκια φεύγοντας γιὰ θερμότερες χῶρες περνοῦν σύννεφα πάνω ἀπὸ τὸ Σούνιο. Ἐκείνη λοιπὸν τὴν ἐποχὴ γίνεται στὶς ἀκτὲς αὐτὲς πλούσιο κυνήγι.

Μά, νὰ τὸ μεγάλο θαῦμα τῆς ὀμορφιᾶς. Ὁ ναὸς τοῦ Ποσειδῶνος φάνηκε ἀπὸ μακρυὰ ψηλὰ στ' ἀκρωτήρι. Κάτασπρος, λουσμένος μὲ τὶς χρυσὲς ἀκτῖνες τοῦ ἥλιου, λαμποκοποῦσε πάνω ἀπὸ τὴ γαλάζια θάλασσα καὶ πότε χανόταν σὲ μιὰ στροφὴ καὶ πότε φαινόταν ἀπότομα πάλι σὰ νὰ μᾶς ἔλεγε:

— Ἐδῶ εἶμαι. Ἀπ' τὰ πανάρχαια χρόνια μ' ἔστησαν ἐδῶ γιὰ νὰ διαλαλῶ στὶς θάλασσες τὴν ἑλληνικὴ ὀμορφιὰ τὴ γεμάτη πνεῦμα καὶ φῶς.

Κι' ἀλήθεια αὐτὸ τὸ θέαμα ἔμενε καὶ μένει ἀξέχαστο σ' ὅποιον τ' ἀντικρύσει. Κι' ἀπ' τη στεριὰ κι' ἀπ' τὴ θάλασσα.

Μαγεμένη κοίταζα τὸ ἀκραῖο ἐκεῖνο λουλούδι, χωρὶς νὰ μιλῶ. Κι' ὅταν χανόταν, κρατοῦσα τὴν ἀνάσα μου, μὲ τὰ μάτια καρφωμένα μπροστὰ νὰ ξαναφανῆ ὁ ὡραῖος ναὸς καὶ νὰ μᾶς καλέση ξανὰ κοντά του σὰν ἄστρο πανάρχαιης Βηθλεέμ. Κοίταζα τὸ Φάνη μὲ τὴν ἄκρη τοῦ ματιοῦ. Ζοῦσε τὴν ἴδια βουβὴ γοητεία κι' ὅταν ξαναφαίνονταν κάθε τόσο οἱ ἄσπρες κολῶνες στεφανώνοντας τὰ γαλάζια πέλαγα, τὰ μάτια του ἄστραφταν λὲς κι' ἔπαιρναν ἀξάφνα φῶς ἀπ' τὴ μακρινὴ ὀπτασία τους.

Θαύμασα καὶ σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση τὴν ψυχὴ τοῦ μικροῦ μου καλλιτέχνη. Ὅταν φτάσαμε μπροστὰ στὸ ναό, δὲν πῆγε κοντά, οὔτε ρώτησε τίποτα. Κάποιος τοῦ ἔκαμε νύξη γιὰ τὴν ἱστορία.

— Σταθῆτε πρῶτα νὰ τὸν θαυμάσωμε, εἶπε. Μὴ μιλᾶτε.

Ἀλήθεια τὸ πανόραμα ἦταν ὑπέροχο ἀπ' τὸ ὕψωμα τοῦ ναοῦ. Ἀπὸ πάνω, λόφοι καταφυτοι ὡς τὸν οὐρανὸ καὶ κάτω μιὰ θάλασσα ἀπέραντη, γαλάζια, λουσμένη σ' ἕναν κατακάθαρο αἰθέρα. Τὰ νησάκια σ' ἀπόσταση μακρινὴ στὴν πραγματικότητα, φάνταζαν σὰ νὰ ἦταν δίπλα μας. Λευκοὶ γλάροι, στριφογυρίζοντας, κατέβαιναν κάθε τόσο στὴ θάλασσα κι' ἔβρεχαν τὰ φτερά τους στὸ κῦμα.

Καὶ τώρα ἦρθε κι' ἡ ὥρα τῆς ἱστορίας, φώναξε ὁ Φάνης. Τὸ βιβλίο ποὺ μοὔδωσε ὁ Λεωνίδας δὲν μιλοῦσε μόνο γιὰ μεταλλεῖα. Στὸ τέλος ἔλεγε γιὰ τὸ Σούνιο καὶ γιὰ τὸ ναό. Τὸ μελέτησα μὲ πολλὴ προσοχή.

— Μπράβο, Φάνη, εἶπα πολὺ εὐχαριστημένη.

Σ' ἀκοῦμε λοιπόν.

Τὸ παιδὶ ἄρχισε μ' ἐξαιρετικὸ κέφι.

— Ὅτι καὶ νὰ λέη ὁ Λεωνίδας, χωρὶς τὸ μῦθο, δὲ μπορεῖ κανεὶς νὰ νοιώση τὸ πνεῦμα ἐτούτης τῆς χώρας. Γιατὶ στὰ πανάρχαια χρόνια ὁ μῦθος ἦταν θρησκεία κι' οἱ ναοὶ ἦταν κατοικίες θεῶν... Θὰ μπορούσαμε νὰ ἐξηγήσωμε σήμερα τὶς τοιχογραφίες μιᾶς ἐκκλησιᾶς χωρὶς τὴν παράδοση τὴ θρησκευτική;

— Σωστά. Λοιπὸν πές μας τὸ μῦθο σου, Φάνη.

— Σ' ἐτοῦτο τ' ἀκρωτήρι γινόντουσαν τρικυμίες μεγάλες κι' οἱ ἀρχαῖοι μας πρόγονοι ἔβλεπαν στημένο στὴν κορυφή του τὸν Ποσειδῶνα ν' ἀναταράζη τὴ θάλασσα μὲ τὴν τρίαινά του. Ἔτσι γιὰ ἐξιλέωση τοὔχτισαν τὸν ὡραῖο αὐτὸ ναό, στήνοντας τὸν Ποσειδῶνα φρουρὸ τῆς ἑλληνικῆς γῆς. Μὲ πεντελήσιο μάρμαρο ἦταν ὁ ναὸς του χτισμένος. Γιὰ πολλὰ χρόνια τὶς ἄσπρες αὐτὲς κολῶνες τὶς νόμιζαν γιὰ ναὸ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Σουνιάδας. Μὰ οἱ ἀνασκαφὲς ἀποκάλυψαν τὴν ἀλήθεια. Νὰ ἐδῶ παρακάτω εἶναι τῆς Ἀθηνᾶς μὰ δὲ σώζονται παρὰ ἐλάχιστα ἐρείπια. Ὁ ναὸς τοῦτος τοῦ Ποσειδῶνα χτίστηκε τὸν καιρὸ τοῦ Περικλῆ. Ἦταν δωρικὸς περίπτερος σὰν τὸν Παρθενῶνα. Τώρα σώζονται, ὅπως βλέπετε μόνο ἔντεκα κολῶνες. Σὲ μιὰ ἀπ' αὐτὲς ἔχει χαράξει τ' ὄνομά του ὁ λόρδος Μπάϋρον.

— Ναί, ἐδῶ εἶναι, εἶπε ἕνας ἀπ' τὴν παρέα. Ἂν τὄκανε κανεὶς ἄλλος θὰ τὄλεγαν ἱεροσυλία. Μὰ τὸ Βύρωνα τὸ συχώρεσαν γιατὶ ἦταν ποιητής.

— Καὶ φιλέλληνας, μὴν τὸ ξεχνᾶτε, συνέχισε ὁ Φάνης. Σ' ἐτοῦτο τὸ μέρος ἔγραψε τοὺς ἀθάνατους στίχους του «Τὰ νησιὰ τῆς Ἑλλάδας» ἀπὸ τὸ μεγάλο του ἔργο «Τσάϊλντ Χάρολντ». Οἱ Ἕλληνες ἦταν σκλάβοι τότε κι' ὁ ποιητὴς τοὺς αἰστρηλατοῦσε γιὰ τὴν Ἐπανάσταση.

> Στοῦ Σουνίου θὰ καθίσω
> τὸν ἀπόμερο βράχο.
> Σύντροφό μου τὸ κῦμα
> τοῦ Αἰγαίου θὰ κάμω
> αὐτὸ ἐμένα ν' ἀκούη
> κι' ἐγὼ ἐκεῖνο μονάχο...

Ἦταν τόσο ἀπογοητευμένος ἀπ' τὴ σκλαβιὰ π' ἀντίκρυζε γύρω του στὴν Ἀθήνα του 1811 ποὺ ἐρχόταν ἐδῶ νὰ «πεθάνη σὰν κύκνος μὲ τραγούδια», μακρυὰ ἀπ' τὴ μαύρη δουλεία. Καὶ γυρίζοντας στὸ ραγιὰ ποὺ φανταστικὰ ἔβλεπε μπροστά του νὰ πίνη τὸ Σαμιώτικο κρασὶ τῆς λησμονιᾶς τοῦ φώναζε μ' ἀγανάκτηση.

> «Δὲ σωπάνει ἡ ψυχή μου
> σκλάβα γῆ. Χτύπα κάτω
> τῆς σκλαβιᾶς τὸ ποτήρι
> κι' ἂς πάη νάναι γεμάτο».

Σὲ τέτοιο οἶστρο χάραξε τ' ὄνομά του στὶς κολῶνες. Ἦταν εἴκοσι χρονῶν κι' ἦταν ποιητὴς ξακουστὸς καὶ φιλέλληνας...

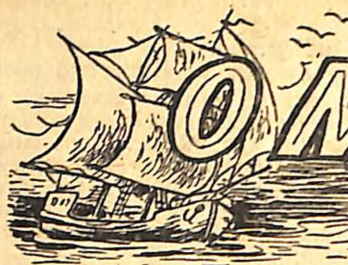
Ἂς τοῦ συγχωρήσωμε λοιπὸν τὴ μικρὴ ἱεροσυλία τὸ πὼς χάραξε τ' ὄνομά του στὶς πεντελήσιες κολῶνες. Εἶναι πολὺ συγκινητικὸ ποὺ τὄχουν μάλιστα σημαδέψει μὲ κόκκινο πλαίσιο γιὰ νὰ τὸ βλέπουμε καὶ νὰ τὸν θυμόμαστε μαζὶ μὲ τοὺς στίχους του, στὸ μέρος αὐτὸ ποὺ τόσο εἶχε ἀγαπήσει.

Καὶ τώρα, ἂν θέλης συμπλήρωσε ὅ,τι παράλειψα θείτσα.

— Τίποτα δὲν παράλειψες ἀγοράκι μου, εἶπα συγκινημένη. Εἶπες θαυμάσια καὶ τοὺς μύθους καὶ τὰ τραγούδια. Κρίμα ποὺ δὲν ἦταν ἐδῶ ὁ Λεωνίδας νὰ δῆ πὼς ἐγὼ δὲ χρειάστηκε νὰ προσθέσω οὔτε μιὰ λέξη.

Μείναμε ὅλη τὴ μέρα στὸ Σούνιο. Κάναμε μπάνιο, πήραμε μιὰ βαρκούλα καὶ κάναμε γύρους στὶς γραφικὲς ἀκροθαλασσιές. Καὶ τὸ σούρουπο, ἀποχαιρετήσαμε τὸ ἐξαίσιο ἄσπρο λουλούδι ποὺ ἔλαμπε πάμφωτο πάνω ἀπ' τὴ ρόδινη θάλασσα.

ΕΛΕΝΗ ΠΑΡΗ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1. ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ «ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΗΣ»

Τὸ Φεβρουάριο τοῦ 1873, τὸ καράβι «Προσκυνητὴς» ἑτοιμαζόταν νὰ κάνη πανιὰ γιὰ νὰ ταξιδέψη ἀπὸ τὸ λιμάνι τοῦ Ὤκλαντ τῆς Νέας Ζηλανδίας, στὸν Ἅγιο Φραγκίσκο.

Ὁ «Προσκυνητὴς» ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ γοργὰ φαλαινοθηρικὰ ἐκείνης τῆς ἐποχῆς. Ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ καράβια τοῦ πλούσιου ἐφοπλιστῆ Τζαίημς Οὐέλντον, καὶ ὁ πλοίαρχός του, ὁ καπετάνιος Χάλλ, ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς καλλίτερους καπετάνιους τοῦ κόσμου, ἕνας θαλασσόλυκος ποὺ δὲν ἐδίσταζε νὰ διπλαρώνη κάθε χρόνο τὸ ἀκρωτήριο Χὸρν στὴν τελευταία πούντα τῆς Νοτίας Ἀμερικῆς καὶ να βγαίνη στὶς παγωμένες θάλασσες τῆς Ἀνταρκτικῆς περιοχῆς καὶ νὰ κυνηγάη τὶς φάλαινες.

Τὸ πλήρωμα τοῦ «Προσκυνητῆ» ἦταν ἐκτὸς ἀπὸ τὸν καπετάνιο πέντε ναῦτες κι' ἕνας μικρὸς δόκιμος.

Τόσοι ἔφταναν γιὰ τὶς μανοῦβρες τῶν πανιῶν. Τὸ πλήρωμα ποὺ χρειαζόταν γιὰ τὸ κυνήγι τῆς φάλαινας, (καθαριστές, κλπ.) τὸ ἔπαιρναν στὴ Νέα Ζηλανδία, τὸ κρατοῦσαν ὅσο κυνηγοῦσαν τὶς φάλαινες, καὶ στὸ τέλος τῆς ἐποχῆς, τὸ ἄφηναν ξανὰ στὴ Νέα Ζηλανδία.

Ἔτσι ἔκαναν τὰ περισσότερα φαλαινοθηρικά, γιατὶ αὐτὸ στοίχιζε λιγότερα χρήματα.

Ἐκεῖνο τὸ χρόνο, τὸ κυνήγι δὲν πῆγε πολὺ καλά.

Ὁ καπετάνιος Χάλλ εἶχε ἱστορίες μὲ τοὺς ψαράδες ποὺ εἶχε πάρει ἀπὸ τὴ Νέα Ζηλανδία — καθὼς ἦταν κάθε καρυδιᾶς καρύδι, γκρίνιαζαν γιὰ ὅλα καὶ δὲν ἤθελαν νὰ δουλέψουν — γι' αὐτὸ κι' ὁ καπετάνιος προτίμησε νὰ διακόψη τὸ ψάρεμα ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ Γενάρη καὶ νὰ ξεμπαρκάρη τοὺς ἰδιότροπους στὴν Ὤκλαντ τῆς Νέας Ζηλανδίας, ἀπὸ ὅπου τοὺς εἶχε πάρει.

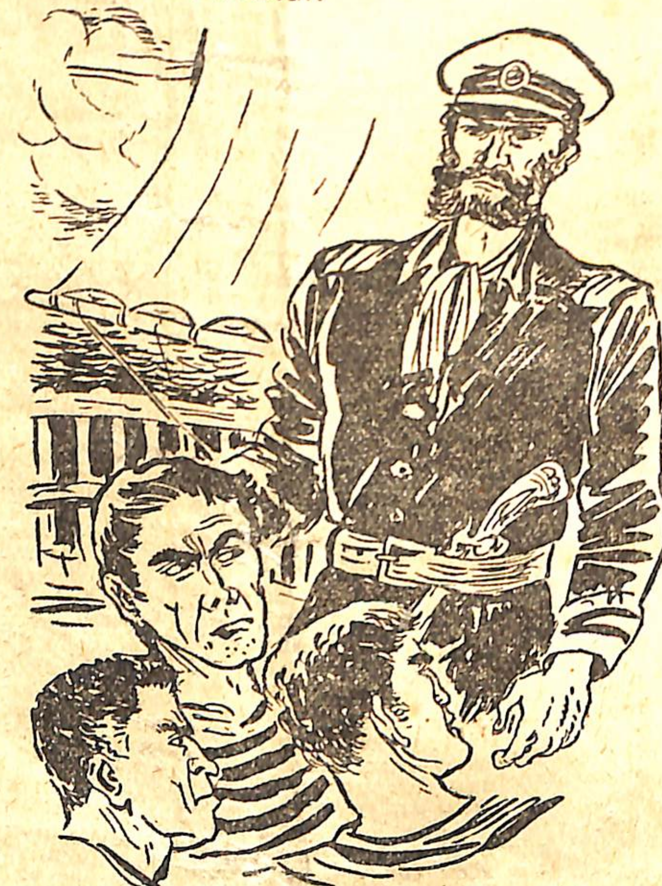
Ἔφτασε στὴν Γουατεμάλα — τὸ λιμάνι τῆς Ὤκλαντ — στὶς 15 τοῦ μηνός, καὶ προσπάθησε νάβρη ἄλλους ψαράδες, γιὰ νὰ γεμίση τ' ἄδεια βαρέλια του μὲ τὸ πολύτιμο λίπος τῆς φάλαινας, ἀλλὰ στάθηκε ἀδύνατο νὰ ναυτολογήση ἀνθρώπους τῆς προκοπῆς. Οἱ καλοὶ ψαράδες, εἶχαν πιάσει δουλειὰ στ' ἄλλα καράβια. Δὲν ἔμενε πιὰ παρὰ νὰ γυρίση στὸν Ἅγιο Φραγκίσκο.

Στὴν Ὤκλαντ ὅμως ἔτυχε νὰ βρίσκεται ἡ γυναίκα τοῦ ἐφοπλιστῆ, ὁ μικρὸς γυιὸς του ὁ Τζὰκ ποὺ ἦταν πέντε χρονῶν κι' ἕνας συγγενής τους ποὺ τὸν ἔλεγαν «ξάδερφο Βενέδικτο». Ἡ κυρία Οὐέλντον εἶχε συνοδέψει τὸν ἄντρα της ποὺ εἶχε πάει στὴ Νέα Ζηλανδία γιὰ δουλειές, ἀλλὰ ὁ μικρὸς γυιός τους ἀρρώστησε ἐκεῖ βαριά, κι' ὅπως ὁ κύριος Οὐέλντον ἔπρεπε ὁπωσδήποτε νὰ φύγη, ἀναγκάστηκε ν' ἀφήση τὴν γυναίκα του μὲ τὸ μικρὸ παιδὶ καὶ τὸν ξάδελφο στὴ Νέα Ζηλανδία, μὲ τὴν συμφωνία νὰ γυρίσουν τὸ γρηγορώτερο μὲ τὸ καλλίτερο καράβι.

Ἐκείνη τὴν ἐποχή, γιὰ νὰ γυρίση στὸν Ἅγιο Φραγκίσκο ἡ κυρία Οὐέλντον, ἔπρεπε νὰ πάη στὴν Αὐστραλία, κι' ἀπὸ ἐκεῖ νὰ πάρη τὸ ὑπερωκεάνειο ποὺ ἔκανε συγκοινωνία Μπέρμπουρυ — ἰσθμὸ τοῦ Παναμᾶ, μέσω τῆς Παπαΐτης. Στὸν Παναμᾶ πάλι, ἔπρεπε νὰ περιμένη τὸ καράβι ποὺ πήγαινε ἀπὸ τὸν ἰσθμὸ στὴν Καλλιφόρνια. Μεγάλη ταλαιπωρία δηλαδή! Γι' αὐτὸ εἶδε μὲ μεγάλη χαρὰ τὸ καράβι ν' ἀράζη στὴν Ὤκλαντ, καὶ παρακάλεσε τὸν καπετάνιο νὰ τὴν πάρη μαζί του στὸν Ἅγιο Φραγκίσκο μιὰ καὶ θὰ πήγαινε κατευθεῖαν. Βέβαια, δὲν ἦταν μικρὸ ταξίδι! Μὰ ὁ «Προσκυνητὴς» ἦταν καλοτάξιδο καράβι, κι' ὁ καπετάνιος ἔξοχος. Κι' ἔτσι στὶς ἀρχὲς τοῦ Φεβρουαρίου, μπάρκαραν ὅλοι στὸν «Προσκυνητή»: ἡ κυρία Οὐέλντον, ὁ μικρὸς γυιός της, ὁ ξάδερφος Βενέδικτος, καὶ ἡ Νάν, ἡ μαύρη γριὰ βάγια τοῦ Τζάκ.

Τὸ ταξίδι θὰ κρατοῦσε κάπου πενήντα μέρες. Θὰ ἔπιαναν καὶ στὸ Βαλπαρέζο τῆς Χιλῆς, γιὰ ν' ἀφήσουν τὸ λίπος τῆς φάλαινας ὅπως κάθε χρόνο καὶ ἀπὸ ἐκεῖ θὰ τραβοῦσαν πιὰ κατευθεῖαν γιὰ τὸν Ἅγιο Φραγκίσκο.

Τὸ ταξίδι δὲν τρόμαζε διόλου τὴν κυρία Οὐέλντον. Ἦταν μιὰ γερή, ὡραία γυναίκα ὡς τριάντα χρονῶν, ποὺ λάτρευε τὴ θάλασσα, καὶ δὲν τὴ φοβόταν.

Ὁ καπετάνιος Χάλλ εἶχε ἱστορίες μὲ τοὺς ψαράδες

Ὅσο γιὰ τὸν ξάδερφο Βενέδικτο...

Ἀ! Τί τύπος αὐτὸς ὁ ξάδερφος Βενέδικτος! Ἦταν τότε πενήντα χρονῶν, ἀλλὰ ὡστόσο θὰ δίσταζε κανεὶς νὰ τὸν ἀφήση μόνο του στὸ δρόμο, γιατὶ ὡρισμένως θὰ χανόταν. Ἦταν ψηλὸς κι' ἀδύνατος, μ' ἕνα μεγάλο μέτωπο καὶ πυκνὰ μαλλιά, ὁ χαρακτηριστικὸς τύπος τοῦ σοφολογιώτατου, ποὺ ζῆ μόνο γιὰ τὴν ἐπιστήμη ποὺ τὸν ἐνδιαφέρει.

Πίσω ἀπὸ τὰ χοντρὰ μυωπικὰ γυαλιά του, τ' ἀγαθὰ του μάτια κοίταζαν τὸν κόσμο μὲ κατάπληξη — σὰ ν' ἀποροῦσε γιὰ τὸ κάθε τί!

Ὅλη του τὴ ζωή, θὰ ἔμενε ἕνα μεγάλο παιδί, ποὺ δὲν θὰ ἦταν ἄξιο νὰ τὰ βγάλη πέρα σὲ τίποτε μόνος του. Καὶ ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς κατάφερνε νὰ τὰ κάνη θάλασσα ἀκόμη καὶ στὰ πιὸ ἁπλὰ πράγματ[α].

Χωρὶς τὴν κυρία Οὐέλντον, ἦταν χα[μέ]νος, καὶ τὸ ἤξερε. Κι' αὐτὴ πάλι τὸν φρ[όν]τιζε καὶ τὸν συμβούευε σὰν νὰ ἦταν μικ[ρὸ] παιδί, σὰν νὰ ἦταν ἕνας λιγάκι μεγαλ[ύ]τερος ἀδερφὸς τοῦ Τζάκ...

Ὅλοι τὸν ἔλεγαν «ξάδερφο Βενέδικτ[ο]» κι' ἂς μὴν τὸν εἶχαν ξάδερφο. Ἔτσι εἶν[αι] μερικοὶ ἄνθρωποι: εἶναι θαρεῖς, συγ[γε]νεῖς... ὅλου τοῦ κόσμου!

Ὁ ξάδερφος Βενέδικτος, ἦταν φυσιοδ[ί]φης. Εἶχε ἕνα μοναδικό, ἕνα κυρίαρχο π[ά]θος ποὺ τὸν ἀπορροφοῦσε ὁλόκληρο. Ἦ[]ταν ἐντομολόγος.

Ἀκόμη καὶ στὸν ὕπνο του, ἔβλεπε λ[ε]πιδόπτερα καὶ κολεόπτερα.

Τὰ πέτο τοῦ σακακιοῦ του, ἦταν πάν[τα] γεμάτα καρφίτσες. Κι' ὅταν γύριζε ἀ[πὸ] κανέναν «ἐπιστημονικὸ» περίπατο, ἦταν θ[έ]αμα νὰ τὸν ἀντικρύζη κανείς. Τὸ σακ[ά]κι του καὶ προπάντων τὸ καπέλ[ο] του, ἦταν στολισμένα μὲ τὰ κα[ρ]φιστωμένα ἔντομα καὶ τὶς πετ[α]λοῦδες ποὺ εἶχε τσακώσει. Κι' ὅ[]ταν ἔβγαζε αὐτὸ τὸ περίφημο κα[]πέλλο, ἀπὸ μέσα ξεχύνονταν ζο[υ]ζουνίζοντας ἕνα πλῆθος μῦγες [ἢ] λιμπελοῦλες, ἢ ἄλλα φτερωτὰ μι[]κρὰ ζωντανά, ποὺ εἶχε ξεχάσει π[ού] τὰ εἶχε κρύψει ἐκεῖ.

Αὐτό του τὸ πάθος γιὰ τὴν [έν]τομολογία τὸν ἔκανε ἄλλωστε ν[ὰ] συνοδέψη τὸ ζεῦγος Οὐέλντον στ[ὴ] Νέα Ζηλανδία.

Εἶχε ἕνα πλῆθος κουτιὰ γεμά[]τα μὲ τὰ πιὸ παράδοξα ἔντομα καὶ βιαζόταν νὰ γυρίση στὸν Ἅ[]γιο Φραγκίσκο γιὰ νὰ τὰ καρφ[ι]τσώση στὶς συλλογές του καὶ ν[ὰ] τὰ καταγράψη.

Ὡστόσο, καθὼς εἴπαμε, ἡ κυ[]ρία Οὐέλντον δὲν μποροῦσε διό[]λου νὰ ὑπολογίζη σ' αὐτὸν ἂν ἴ[]σως τῆς συνέβαινε τίποτα δυσά[]ρεστο στὸ ταξίδι.

Ἀλλὰ τί δυσάρεστο μποροῦσ[ε] νὰ συμβῆ; Ἦταν ἡ καλὴ ἐποχ[ὴ] γιὰ τὴν ὠκεανοπλοΐα, οἱ ἄνεμοι φυσοῦσαν πάντα πρίμα καὶ ἡ θά[]λασσα ἦταν λάδι. Ἂς ἀφήσωμ[ε] ποὺ ὁ «Προσκυνητὴς» ἦταν ὅπω[ς] εἴπαμε περίφημο καράβι κι' ὁ κα[]πετάνιος Χάλλ θαλασσόλυκος μὲ τὰ ὅλα του.

Ὁ καπετάνιος μὲ τὴν εὐγένεια τοῦ γνήσιου θαλασσινοῦ, εἶχε πα[]ραχωρήσει στὴν κυρία Οὐέλντο[ν] καὶ στὸ γυιό της τὴν καμπίνα του στὸ κατάστρωμα. Ὁ ἴδιος θὰ κοι[]μόταν κάτω, στὴν καμπίνα τοῦ δεύτερου καπετάνιου, μιὰ καὶ δὲν ὑπῆρχε δεύτερος στὸ πλοῖο. Ἡ Νὰν θὰ κοιμόταν σὲ μιὰ μικρὴ καμπίνα πλάϊ στὴν καμπίνα τοῦ πλοιάρχου, ὅπου ὁ «καπτὰ Χάλλ», ὅπως τὸν φώναζε τὸ πλήρωμα, συνήθιζε νὰ προγευματίζη. Ὅσο γιὰ τὸν ξάδερφο, αὐτὸν τὸν βόλεψαν στὶς καμπίνες τοῦ πληρώματος. Ὁ καπετάνιος ἔβαλε κι ἔστησαν στὸ πίσω μέρος τοῦ καταστρώματος ποὺ ἦταν τὸ πιὸ εὐρύχωρο καὶ τὸ πιὸ σκιερὸ μιὰ μεγάλη τέντα.

Ἐκεῖ θὰ περνοῦσε τὴν ἡμέρα της ἡ οἰκογένεια Οὐέλντον.

Ὡστόσο τὴν παραμονὴ νὰ κάνουν πανιά, ὁ πλοίαρχος Χάλλ εἶπε στὴν κυρία Οὐέλντον.

— Εἴμαστε ἀπολύτως σύμφωνοι κυρία μου ὅτι μπαρκάρετε στὸ καράβι μου γιατὶ

τοῦ τὸ ζητήσατε, κι' ὅτι ἔχετε ἐσεῖς τὴν εὐθύνη γιὰ ὅτι κι' ἂν συμβῆ.

—Φυσικά. Δέχομαι ὅλες τὶς εὐθύνες αὐτοῦ τοῦ ταξιδιοῦ πλοίαρχε Χάλλ. Ἀλλὰ γιατί μὲ ρωτᾶτε; Ὑπάρχει κανένας φόβος νὰ πάθωμε τίποτά;

—Ἀπ' ὅτι μπορῶ νὰ προβλέψω, κανένας. Μὰ στὸν ὠκεανὸ ξανοιγόμαστε, δὲν ἀρμενίζομε σὲ καμμιὰ λιμνούλα!

—Ἂν εἶναι γι' αὐτὸ πλοίαρχε Χὰλλ νὰ μὴ σᾶς νοιάζη διόλου. Ὅπως σᾶς εἶπα, κανεὶς δὲν πρόκειται νὰ σᾶς ζητήση εὐθύνες γιὰ τίποτα. Ξέρω πὼς αὐτο ποὺ κάνω εἶναι τὸ καλλίτερο.

Κι' ἔτσι τὶς ἀρχὲς τοῦ Φλεβάρη, ὁ «Προσκυνητὴς» ξεκινουσε ἀπο τὴν Νέα Ζηλανδία γιὰ τὴ Βόρειο Ἀμερική.

Ο ΝΤΙΚ ΣΑΝΤ

Ὁ καιρὸς ἦταν περίφημος, καὶ ὁ «Προσκυνητὴς» ἀρμένιζε μὲ ὅλα του τὰ πανιὰ ἀνοιγμένα. Ἡ ζωὴ ἦταν πολὺ εὐχάριστη στὸ πλοῖο, μὲ ὅλη τὴν μονοτονια της, κι' ὅπως τὸ καράβι εἶχε τὴν τύχη νὰ ἔχη ἕναν πρώτης τάξεως μάγειρα, τὸ καλὸ φαΐ συνέτεινε ἀρκετὰ στὸ νὰ ἔχουν ὅλοι καλὸ κέφι.

Οἱ ναῦτες ποὺ εἶχαν μερίδιο στὰ κέρδη τοῦ ψαρέματος, καὶ ποὺ στὰ διάφορα ταξίδια ποὺ ἔκαναν μὲ τὰ πλοία του κυρίου Οὐέλντον ειχαν κερδίσει πολλὰ χρήματα, συμπαθοῦσαν πολὺ τὸν πλοιοκτήτη τοῦ καραβιοῦ τους. καὶ γινονταν ἑκατὸ κομμάτια γιὰ νὰ περιποιηθοῦν τὴν γυναίκα του καὶ τὸν μικρὸ γυιό του. Ἦταν ὅλοι τους Βορειοαμερικανοί, πρώτης τάξεως ἄνθρωποι, καὶ τυφλὰ ἀφοσιωμένοι στον καπετάνιο τους.

Ὁ μάγειρας ποὺ τὸν ἔλεγαν Νεγκόρο ἦταν καθὼς ἔλεγε Πορτογάλος ἂν καὶ μιλοῦσε καλὰ τὰ ἐγγλέζικα.

Ὁ μάγειρας ποὺ εἶχαν πάρει μαζί τους ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ εἶχε παντρευτεῖ στὴν Ὤκλαντ κι' ἔτσι ὁ καπετάνιος ἀναγκάστηκε νὰ πάρη τὸν Νεγκόρο ποὺ τὸν βρῆκε τὴν τελευταία στιγμή. Ἦταν ὅμως πολὺ καλὸς μάγειρας, κι' ὅλοι ἦταν εὐχαριστημένοι. Ὅλοι, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν καπετάνιο.

Δὲν εἶχε καιρὸ νὰ ζητήση περισσότερες πληροφορίες γι' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο. Τοσα χρόνια ποὺ ταξίδευε μὲ τὰ φαλαινοθηρικὰ στὶς θάλασσες, ὁ καπετάνιος Χὰλλ εἶχε γνωρίσει κάθε λογῆς ἀνθρώπους, κι' εἶχε μάθει νὰ διαβάζη τὶς ψυχὲς ἀπὸ τὴ φυσιογνωμία. Καὶ ὁ Νεγκόρο εἶχε κάτι ποὺ δὲν τοῦ ἄρεσε διόλου.

Ἔκανε καλὰ τὴν δουλειά του, καὶ ἦταν πρόθυμος καὶ λιγομίλητος. Παρ' ὅλ' αὐτά, ὁ καπετάνιος θὰ προτιμοῦσε νὰ μὴν τὸν εἶχε στὸ καράβι του.

Ὁ Νεγκόρο ἦταν καμμιὰ σαρανταριὰ χρονῶν, γεροδεμένος καὶ πολὺ μελαψός. Κανεὶς δὲ θὰ μποροῦσε ὅμως νὰ πῆ τί γράμματα ἤξερε. Δὲ μιλοῦνε ποτὲ γιὰ τὴν οἰκογένειά του, γιὰ τὰ ταξίδια του, γιὰ τὴν περασμένη του ζωή. Τὸ μόνο ποὺ εἶχε πῆ στοὺς συναδέλφους του, ἦταν πὼς σχεδίαζε νὰ ξεμπαρκάρη στὸ Βαλπαρέζο καὶ ν' ἀνοίξη μαγέρικο ἐκεῖ.

Εἴπαμε πὼς τὸ πλήρωμα τοῦ «Προσκυνητῆ» ἦταν πέντε ναῦτες κι' ἕνας δόκιμος.

Αὐτὸς ὁ δοκιμος ποὺ δὲν εἶχε ἀκόμη κλείσει τὰ δεκαπέντε, ἦταν ἕνα παιδὶ ὀρφανὸ ἀπὸ μάνα καὶ πατέρα.

Εἶχε μεγαλώσει στὸ ὀρφανοτροφεῖο τῆς Νέας Ὑόρκης.

Τὸν βάφτισαν καὶ τὸν ἔβγαλαν Ριχάρδο (ὅλοι ὅμως τὸν φώναζαν μὲ τὸ ὑποκοριστικὸ Ντὶκ) γιατὶ ἔλεγαν τὸν διαβάτη ποὺ τὸν εἶχε περιμαζέψει βρέφος. Ὅσο γιὰ τὸ ἐπίθετό του «Σὰντ» αὐτὸ τοῦ εἶχε δοθῆ γιατὶ εἶχε βρεθῆ στὸ Σάντυ Χοὺκ ἐκεῖ ποὺ χύνεται ὁ Χοῦδσον, τὸ ποτάμι ποὺ διασχίζει τὴ Νέα Ὑόρκη. Στὸ ὀρφανοτροφεῖο, ἔμεινε ὁ Ντὶκ ὥς ποὺ ἔκλεισε τὰ ὀχτώ. Ἦταν ἕνα παιδὶ πολὺ ἔξυπνο ποὺ ἔπαιρνε τὰ γράμματα μὲ καταπληκτικὴ εὐκολία. Ὅπως εἶχε μιὰ ἔμφυτη, ἀκατανίκητη κλίση γιὰ τὴ θάλασσα, ἡ διεύθυνση τοῦ ὀρφανοτροφείου τοῦ ἔδωσε τὴν ἄδεια νὰ μπαρκάρη μοῦτσος σ' ἕνα καράβι.

Ἡ προθυμία του, τὸ παρουσιαστικό του ποὺ κέρδιζε ἀμέσως τὴν συμπάθεια, ἡ ἐξυπνάδα του καὶ οἱ εὐγενικοί του τρόποι ἔκαναν ὥστε οἱ διάφοροι ἀξιωματικοὶ τῶν πλοίων ὅπου ταξίδευε, νὰ τὸν προσέξουν, καὶ νὰ ἐνδιαφερθοῦν γιὰ τὴ μόρφωσή του.

Σ' ἕνα ταξίδι του, εἶχε τὴν τύχη νὰ ἐνδιαφερθῆ γι' αὐτὸν ὁ πλοίαρχος Χάλλ.

Αὐτὸς μίλησε στὸν ἐφοπλιστὴ Τζαίημς Οὐέλντον, ποὺ κι' αὐτὸς μὲ τὴ σειρά του ἐνδιαφέρθηκε γιὰ τὸ ἔξυπνο καὶ καλὸ ὀρφανό.

Κάλεσε τὸν Ντὶκ στὸ σπίτι του, καὶ ἡ κυρία Οὐέλντον τὸν συμπάθησε τόσο πολύ, ποὺ ἔπεισε τὸν ἄντρα της νὰ τὸν βάλουν σὲ μιὰ ναυτικὴ σχολή.

Ἐκεῖ, ὁ Ντὶκ ποὺ ἦταν ὁ μικρότερος μαθητής, κάθησε τρία χρόνια, διακρίθηκε σὲ ὅλα τὰ μαθήματα καὶ τελείωσε τὴ σχολὴ μὲ ἄριστα.

Κι' ἔτσι συνέβηκε λοιπὸν σὲ ἡλικία δεκαπέντε χρονῶν νὰ ταξιδεύη μὲ τὸ φαλαινοθηρικὸ τοῦ προστάτη του μὲ πλοίαρχο τὸν καπετάνιο Χὰλλ ποὺ τὸν ἀγαποῦσε σὰ γυιό του.

Κι' ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς ὁ Ντὶκ ἄξιζε νὰ τὸν ἀγαπάη κανείς.

Ἂν καὶ παιδὶ σχεδὸν ἀκόμη, στὸ μυαλὸ καὶ στὸν χαρακτῆρα ἦταν πιστὸς ἄντρας. Συλλογιζόταν πάντα πρὶν νὰ μιλήση, καὶ τὰ λόγια του ἦταν λιγοστὰ καὶ μετρημένα. Κοντὰ σ' αὐτὰ ὅμως, ἦταν ἕνα πολὺ ὡραῖο ἀγόρι μὲ σγουρὰ καστανὰ μαλλιὰ καὶ γαλάζια μάτια, ἐξαιρετικὰ καλόκαρδο καὶ χαρούμενο.

Γι' αὐτὸ ὁ μικρὸς Τζὰκ κι' αὐτός, ἔγιναν ἀμέσως πρῶτοι φίλοι! Ὁ μικρὸς ποὺ ἦταν χλωμὸς κι' ἀδύνατος ὕστερα ἀπὸ τὴν τελευταια του ἀρρώστεια, ὅσο περνοῦσε ὁ καιρός, ξανάβρισκε τὴν ὄρεξη καὶ τὴ δύναμή του.

Ἡ κυρία Οὐέλντον ποὺ ἔνοιωθε μιὰ ἀληθινὰ μητρικὴ στοργὴ γιὰ τὸν Ντὶκ Σάντ, τοῦ ἐμπιστευόταν τὸν Τζὰκ ἐντελῶς. Ὕστερα ἀπὸ ἕνα ταξίδι περίφημο μερικῶν ἡμερῶν, κοντὰ στὸν τροπικὸ τοῦ Καρκίνου, συνάντησαν ἀνέμους ἐνάντιους ποὺ ἔρριξαν τὸ καράβι ἔξω ἀπὸ τὸ δρόμο του.

Ὁ καπετανιος στενοχωριόταν, γιατὶ αὐτὸ θὰ γινόταν αἰτία ν' ἀργοπορήσουν κάμποσο στὸν ὠκεανό. Ἀλλὰ μὲ τὰ ἱστιοφόρα ἐκείνου τοῦ καιροῦ, αὐτὰ ἔπρεπε κανεὶς νὰ τὰ περιμένη: τὸ ταξίδι ἐξαρτιόταν σχεδὸν ἐντελῶς ἀπὸ τοὺς ἀνέμους.

Μιὰ μέρα λοιπόν, κατὰ τὰ μέσα τοῦ Φλεβάρη, συνέβηκε ἕνα ἐπεισόδιο ποὺ ἔμελλε νὰ ἔχη τεράστια σημασία μελλοντικά.

Ἦταν κάπου ἐννιὰ ἡ ὥρα τὸ πρωΐ. Ὁ Ντὶκ Σὰντ κι' ὁ Τζάκ, ἦταν καθισμένοι πάνω στὸ τσιμποῦκι τοῦ παπαφίγγου καὶ κοίταζαν τὴ θάλασσα. Ἀπὸ ἐκεῖ, μποροῦσαν νὰ δοῦν ὁλόκληρο τὸ πλοῖο — καὶ τὸν ὠκεανὸ ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μέρος ποὺ τὸ ἔκοβε τὸ ἄρμπουρο, μὲ τὴν μπριγκαντίνα του. Μπροστά τους ἔβλεπαν νὰ προβάλη τὸ μπομπρέσο μὲ τοὺς τρεῖς φλόκους του. Ἀπὸ κάτω στρογγύλευε τὸ τουρκέτο καὶ ψηλά, πάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τους οἱ μπασογάμπιες καὶ ὁ κάτω πελώριος παπαφίγγος.

Ὁ Ντὶκ μάθαινε στὸν μικρὸ Τζὰκ τὰ ὀνόματα ἀπὸ τὰ πανιὰ καὶ τὰ κατάρτια, κι' ὁ μικρὸς τὰ ξανάλεγε ἕνα - ἕνα.

Ἔξαφνα ὁ Τζὰκ φώναξε:

—Τί εἶναι κεῖ πέρα Ντίκ;

—Τί εἶναι; Εἶδες τίποτα; ρώτησε ὁ Ντὶκ ποὺ σηκώθηκε ὄρθιος στὸ τσιμπούκι.

—Ναί. Ἐκεῖ!

Κι' ὁ μικρὸς ἔδειξε κάτι στὸ κομμάτι τῆς θάλασσας ποὺ φαίνονταν ἀνάμεσα στὸ φλόκο καὶ στὸν κοντραφλόκο.

Ἕνα ναυάγιο ἴσια μπροστά μας!

Ὁ Ντίκ, κοίταξε λίγη ὥρα σιωπηλός, κι' ὕστερα φώναξε δυνατά.

—Ἕνα ναυάγιο ἴσια μπροστά μας! Σὲ λίγα λεπτὰ θὰ τὸ φτάσουμε!

ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟ

Ὅταν ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ Ντὶκ Σὰντ ὅτι ἕνα ναυάγιο ἦταν μπροστά τους, ὅλο τὸ πλήρωμα βρέθηκε στὸ πόδι.

Ὅσοι δὲν εἶχαν ὑπηρεσία, ἀνέβηκαν στὸ κατάστρωμα. Ὁ πλοίαρχος Χάλλ, βγαίνοντας ἀπὸ τὴν καμπίνα του, βιάστηκε ν' ἀνεβῆ στὴ γέφυρα.

Ἀκόμη καὶ οἱ ἐπιβάτες, ἡ κυρία Οὐέλντον, ἡ γρηὰ Νὰν κι' ὁ ἀδιάφορος ξάδερφος Βενέδικτος ἔτρεξαν νὰ δοῦν τὸ ναυάγιο ποὺ εἶχε δῆ ὁ Ντὶκ Σάντ.

Καθὼς τὸ καράβι προχωροῦσε μὲ ὅλα του τὰ πανιὰ ἀνοιγμένα, τὸ μικρὸ σημάδι ποὺ εἶχε διακρίνει στὸ πέλαγος ὁ μικρὸς Τζάκ, μεγάλωνε ὁλοένα.

— Τί εἶναι ἄραγες; ἔλεγε ἕνας ναύτης.

— Καμμιὰ σχεδία, σίγουρα! ἔλεγε ἕνας ἄλλος.

— Κι' ἴσως σ' αὐτὴ τὴ σχεδία νὰ βρίσκωνται ἀκόμη τίποτε κακόμοιροι ναυαγοί! ἔλεγε ἡ κυρία Οὐέλντον.

— Σὲ λίγο θὰ ξέρωμε, εἶπε ὁ πλοίαρχος Χὰλλ ποὺ κοίταζε μὲ τὸ δυνατό του ναυτικὸ κανοκιάλι. Ὡστόσο ἐμένα δὲν μοῦ φαίνεται σχεδία. Μᾶλλον καράβι εἶναι. Καράβι γερμένο στὸ ἕνα πλευρό.

—Μήπως εἶναι κανένα θαλάσσιο κῆτος; ρώτησε ὁ ξάδερφος Βενέδικτος. Κανένα μεγάλο, ψόφιο θηλαστικό. . .

—Δὲν φαντάζομαι, εἶπε ὁ Ντίκ.

—Ἐσὺ Ντίκ, τί λὲς νὰ εἶναι; ρώτησε ἡ κυρία Οὐέλντον.

— Εἶναι καράβι γερμένο στὸ ἕνα πλευρό, ὅπως εἶπε ὁ καπετάνιος! ἔκανε ὁ Ντίκ. Σὰ νὰ λέμε δηλαδή, κάποιο ναυάγιο. Θαρῶ μάλιστα πὼς βλέπω τὴ χάλκινη καρίνα του, νὰ φέγγη στὸν ἥλιο!

— Ναί, ἀλήθεια! Γειὰ στὰ μάτια σου Ντίκ! ἔκανε ὁ καπετάνιος Χάλλ.

Κι' ὕστερα φώναξε στὸν τιμονιέρη.

—Ὄρτσα τὸ τιμόνι! Νὰ μὴ πέσουμε ἀπάνω! . . .

(Ἡ Συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

Τὰ παιδιὰ γράφουν

Ο ΓΕΩΡΓΟΣ

Σέρνει βαρειὰ τ' ἀλέτρι, ἡ δουλειά του εἶναι διαμάντι, ὁ ἱδρῶτας λάμπει στὸ μέτωπό του, τοῦ δίνει κάτι τὸ μεγαλειῶδες. Εἶναι ὁ ἥρωας τῆς γῆς.

Ἀκούραστος, ἱδροκοπᾶ, παλεύει, σ' ἕνα σκληρὸ ἀγῶνα μὲ τὰ στοιχεῖα τῆς Φύσης. Ἔχει νὰ κάνη κάθε λίγο καὶ λιγάκι μὲ τὴν καταστροφή, βροχές, ξηρασιά, λίβας καὶ χίλια δυὸ ἄλλα θανατικὰ τῆς ἴδιας τῆς ζωῆς του τὸν περικυκλώνουν, τὸν περισφίγγουν ἀπελπιστικὰ στὰ ἀτσαλένια τους πλοκάμια.

Ἡ γῆ, αὐτὴ ἡ Μάνα, τοῦ δίνει τὸ ψωμὶ κι' αὐτὴ πάλι τοῦ τὸ στερεῖ. Τὴν καλοπιάνει τὴ γῆ ὁ γεωργὸς μὲ κάθε τρόπο, τὴν ποτίζει, τὴν ὀργώνει, τὴν καθαρίζει ἀπ' τὰ βράχια καὶ τ' ἀγριόχορτα, κι' αὐτὴ πολλὲς φορὲς στέκεται γιὰ κεῖνον τόσο σκληρή, τοῦ στερεῖ τὸ ψωμὶ τῶν παιδιῶν του καὶ τὸν βασανίζει.

Τόσος κόπος, τόσος μόχθος κι' ὅμως πόσο φτωχικὴ ἔρχεται ἡ ἀμοιβή.

Μὰ ὁ γεωργὸς εἶναι εὐχαριστημένος, τὴν ἀγαπάει τὴ γῆ, εἶναι δεμένος μαζί της. Τοὺς ἑνώνει ὁ ἱδρῶτας του ποὺ χύθηκε ἐπάνω στὸ μαῦρο κορμί της...

Π. ΜΟΣΧΟΣ

ΑΝΩΜΑΛΟΣ ΠΡΟΣΓΕΙΩΣΙΣ

— Σήμερα, κορίτσια, θὰ μιλήσωμε γιὰ τοὺς πατρικίους καὶ τοὺς πληβείους οἱ ὁποῖοι ...

Ὁ καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας μέσα στὴν ἀπέραντη σιγαλιὰ τῆς αἰθούσης ἀρχίζει νὰ παραδίδη... Ἀκούγοντάς τον ὁ νοῦς μου φτερουγίζει ἀλλοῦ, ἐνῶ ἡ φωνὴ τοῦ καθηγητῆ ἀκούγεται ὅλο πιὸ ξέμακρα ὥσπου σβύνει ἐντελῶς.

Ὅταν βγάλω τὸ Γυμνάσιο — σκέπτομαι — θὰ πάω κατ' εὐθεῖαν στὸ Πανεπιστήμιο γιὰ νὰ σπουδάσω Νομικά. Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγάλο ὄνειρό μου! Νὰ σπουδάσω, καὶ νὰ γίνω μιὰ τέλεια δικηγορίνα, μὲ ἀμέτρητη πελατεία καὶ μεγάλη φήμη! Θ' ἀγορεύω στὰ δικαστήρια καὶ θὰ κερδίζω τὶς ὑποθέσεις τῶν πελατῶν μου... Τὸ ἀκροατήριο καὶ οἱ δικασταὶ λόγῳ τῆς... μεγάλης μου εὐγλωττίας θὰ μὲ ἀκοῦν μὲ... ὀρθωμένας τῆς κεφαλῆς των τὰς τρίχας! Ὁ κόσμος σὰν μελίσσι θὰ μπαινοβγαίνη στὸ γραφεῖο μου, κι' ἐγὼ μὲ τοὺς βοηθούς μου θὰ εἴμαστε πνιγμένοι στὴ δουλειά.

Ἀπὸ τὰ σύννεφα τῆς φαντασίας ὅπου πετοῦσα ἀνάλαφρα μὲ προσγείωσε ἀνώμαλα στὴν πραγματικότητα, ἡ βαρειὰ φωνὴ τοῦ αὐστηροῦ καθηγητῆ:

— Ἔ! σύ! μοῦ φώναξε. Ποῦ ἔχεις τὸ μυαλό σου;

— Μά... στὴν παράδοση, κύριε καθηγητά! ἀπάντησα μὲ τὸ πιὸ γλυκό μου χαμόγελο.

Καὶ ξαναβυθίστηκα στὰ ὄνειρά μου — ποὺ εὔχομαι καὶ τὸ ἐλπίζω νὰ πραγματοποιηθοῦν — ἐνῶ ἡ παράδοση τοῦ καθηγητῆ συνεχίζεται...

ΔΑΦΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΤΑ

Η ΕΥΤΥΧΙΑ

Πές μου, ποῦ βρίσκεται ἡ εὐτυχία;
Μήπως στὸν πλοῦτο καὶ στὴ χλιδή;
Ἢ μήπως πέταξε σ' ἄλλα τοπία
πές μου, δὲ βρίσκεται κάτω στὴ γῆ;
Γυρνῶ τὸν κόσμο καὶ τὴ ζητάω
ψάχνοντας νἄβρω ποῦ κατοικεῖ,
γλυκειὰ θεά μου, σὲ ἀναζητάω
καὶ σένα πάντα ἡ ψυχή μου ποθεῖ...

ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΑΖΑΙΟΣ

ΔΕΗΣΗ

Θεέ μου, ποὔπλασες τὸν ἄνθρωπο ἁγνὸ
καὶ τοὔδωσες τὸ λογικό, τὴ σκέψη
μὴν τὸν ἀφήνης στὸ στρατί του μοναχὸ
τὴ χάρη Σου Σὺ κάν' τον νὰ πιστέψη.

Κάν' ἀπ' τὰ στήθεια του νὰ φύγη ἡ νυχτιὰ
καὶ νἄρθουν τῆς ἡμέρας λαμπρὰ φῶτα
ποὺ θὰ σκορπίσουν τὰ σκοτάδια τὰ πηχνὰ
καὶ τὴ χαρὰ θὰ φέρουνε σὰν πρῶτα...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΑΒ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ
(Παρενέστιον)

ΜΙΑ ΑΝΘΟΔΕΣΜΗ ΑΠΟ ΤΑ ΒΟΥΝΑ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Λίγα λούλουδα μαζεύω
ἀπὸ τοῦτα τὰ βουνὰ
καὶ μὲ δάφνες τ' ἀναδεύω,
ὅπου δίνουν ὀμορφιά.

Εἶναι μ' αἵματα βαμμένα,
τῶν Ἑλλήνων ἱερὰ
καὶ μὲ δόξα ποτισμένα
καὶ σκορποῦνε τὴ χαρά.

Λευτεριὰ τἄχει χαϊδέψει
ποὖναι μάγισσα γλυκειά,
Φῶς λαμπρὸ τἄχει τρανέψει
καὶ τὰ ὕμνησαν πουλιά.

ΝΕΡΑ·Ι·ΔΟΠΑΙΔΟ

ΔΙΠΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ!...

Πές μου μανούλα μου γλυκειά, σὲ σὲ μόνο πι-
(στεύω·
θάρθῆ μιὰ σχόλη, Κυριακή, ν' ἀκούσω τὴν
(καμπάνα,
τ' ὄνειρο ἀλήθεια νὰ γενῆ, νὰ πάρω πάλι τὸ
(κερί,
κι' ἐμπρὸς στὴν λατρευτή μας μάνα·
νὰ πέσω νὰ προσευχηθῶ, γιὰ τὴν χρυσῆ βοή-
(θεια της,
φιλῶντας πάλι τὴν εἰκόνα,
π' ἔδωσε σάρκα στὸν ἀγῶνα,
καὶ μεθυσμένος νὰ ριχτῶ, στὰ στοργικὰ τὰ
(στήθεια της;

Πές μου μανούλα μου γλυκειά, σὲ σὲ μόνο πι-
(στεύω·
θάρθῆ ἡ μέρα ἡ τρανή, ποὺ στὸ σχολειὸ θὰ
(τρέξω,
μ' ἄλλα κοπέλια τοῦ χωριοῦ, μὲς στὴν αὐλὴ
(σὰν πρῶτα,
παιχνίδια μὲ χαρὰ νὰ παίξω·
νὰ μάθω νὰ τὴν τραγουδῶ, τὴν γαλανὴ πα-
(τρίδα,
νὰ μάθω πάλι γράμματα
νἄρθοῦν γλυκὰ χαράματα
πές μου μανούλα μου γλικειά, μένει καμμιὰ
(ἐλπίδα;

Λάμπουν ἐλπίδες φωτεινές, παιδί μου ἀδικη-
(μένο·
ὄμορφο πάλι θὰ γενῆ σὰν πρῶτα τὸ χωριό,
«νὰ σβύση ἡ μαύρη συντροφιά, χέρια γιὰ μᾶς
(φροντίζουν»
θὰ πᾶς καὶ πάλι στὸ σχολειό·
καὶ θὰ στεριώση ἡ χαρά, θὰ φτιάξη ἡ κατά-
(σταση
κι' ὤ!... μαγεμένο πρωϊνὸ
τραγούδι ἀπ' τὸ καμπαναριό,
στὴν ἐκκλησιὰ θὰ μᾶς καλῆ γιὰ τὴν διπλῆ
(ἀνάσταση!...

ΙΑΚΩΒΟΣ ΕΜΜΑΝ. ΨΑΡΡΑΣ
(μαθητὴς Ε' τάξεως Γυμν. Νάξου)

ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΑ

Εἶχε ἀρχίσει νὰ βραδυάζη. Ὁ ἀέρας σφύριζε μανιασμένος. Ὁ οὐρανὸς ἦταν μαῦρος καὶ μουντός. Ἡ θάλασσα ἀγριεμένη κι' αὐτὴ ἐφούσκωνε. Τὰ κύματά της καὶ τὰ βαπόρια της σκαμπανέβαζαν σὰν καρυδότσουφλα. Φόρεσα τὸ παλτό μου καὶ βγῆκα ἔξω. Πόσο μοῦ ἄρεσε ἡ ἀγριεμένη φύση ποὺ ξεσποῦσε παντοῦ, στὰ δέντρα, στὴ θάλασσα. Τὰ κύματα, λὲς κι' εἶχαν ἀγῶνες δρόμου, ἔσπαζαν στοὺς βράχους τῆς ἀκτῆς καὶ ἄφριζαν καὶ μετὰ πάλι ὡρμοῦσαν στὸ πέλαγος. Πῆγα καὶ κάθισα σ' ἕνα βράχο καὶ κοίταζα μακρυὰ στὸ πέλαγος, ἐκεῖ ποὺ μεγάλα καράβια ταξιδεύουν γιὰ μακρυνοὺς τόπους καὶ ἡ ψυχή μου ἔφυγε καὶ πέταξε μακρυὰ μαζὶ μὲ τὰ γλαροπούλια ποὺσχιζαν τὸν ἀέρα.

Πόσο σκεπτόμουν ἐκείνη τὴ στιγμὴ τοὺς ξένους τόπους ἐκεῖ ποὺ οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ἄλλες συνήθειες καὶ ἄλλη μορφή.

Σκεπτόμουν τὰ ἄγρια μέρη, ποὺ τὰ φυτὰ κυριαρχοῦν καὶ τὰ ἄγρια θηρία γεμάτα αἱμοβόρα ἔνστικτα προσπαθοῦν νὰ ἐξοντώση τὸ ἕνα τ' ἄλλο.

Μὰ ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἕνας κεραυνὸς ἔσχισε σὰν πύρινο αὐλάκι τὰ σύννεφα κι' ἐγὼ ξύπνησα λὲς ἀπὸ τὸ λήθαργο καὶ ἀπὸ τὶς σκέψεις μου. Σκέφτηκα ὅτι ἦταν ὥρα νὰ φύγω καὶ νὰ γυρίσω σπίτι. Προχώρησα βιαστικὰ καὶ εἶδα τὸ σπίτι μας νὰ εἶναι σὰν ἄσπρο καταφύγιο μὲς στὴν ἀγριεμένη σκηνὴ τῆς φύσεως. Στὴν πόρτα μὲ περίμενε ἡ μητέρα μου.

Σὲ λίγο εἶδα ἀπ' τὸ παράθυρο τοὺς καταρράκτες τ' οὐρανοῦ νὰ τρέχουν λὲς καὶ ἦταν κατακλυσμός.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΑΒ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ
Παρανέστιον

«ΑΓΑΠΑΤΕ ΤΟΥΣ ΕΧΘΡΟΥΣ ΣΑΣ»

Τὸ εἶπε ὁ καλός μας Χριστὸς «ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθρούς σας». Μᾶς τὸ λέει τακτικὰ ὁ καλός μας καθηγητής, μᾶς τὸ διηγήθηκε κοντὰ στὸ τζάκι στὴ χόβολη ἡ γιαγιὰ καὶ ὁ παπποὺς τὶς ἀτελείωτες χειμωνιάτικες νύχτες. Τέλος τὸ ἀκοῦμε καὶ τὸ λέμε καὶ ἐμεῖς στὶς συζητήσεις ἀναμεταξύ μας σὰν καλὰ Χριστιανόπουλα. Ἀλήθεια, πόσο χριστιανικὸ εἶναι! Τί περιεχόμενο! Ἀλήθεια καὶ τί νόημα! «Ἀγάπα τὸν ἐχθρό σου». Μὰ δὲν σᾶς φαίνεται κάπως δύσκολο. Πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατὸν ἐκεῖνος ποὺ μᾶς ἔβλαψε, ποὺ μᾶς κέρασε φαρμάκι, ἀντὶ γιὰ γλυκό, κρασί, ποὺ μᾶς πότισε χολή, ποὺ μᾶς πρόσφερε ἀγκάθινο στεφάνι ἀντὶ γιὰ ὄμορφα μυρωδάτα τριαντάφυλλα... ἐμεῖς νὰ τὸν ἀγαπήσουμε; Καὶ ὅμως, αὐτὸ πρέπει νὰ κάνουμε, αὐτὸ μᾶς ἐδίδαξε ὁ Οὐράνιος Πατέρας, αὐτὸ εἶναι ἠθικὰ ἀνώτερο. Νὰ συγχωρήσουμε ἐκεῖνον ποὺ μᾶς ἔβλαψε; Μάλιστα, αὐτὸ πρέπει νὰ κάνουμε καὶ ὄχι τό: «Ὀφθαλμὸς ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος» τῶν Ἰουδαίων. Ἐμεῖς λοιπὸν πρέπει νὰ τοῦ προσφέρουμε μὲ ὅλη μας τὴν καρδιά, τὴν ἀγάπη, τὴ στοργή, τὴν συμπόνια.

Τότε καὶ αὐτὸς ἐπειδὴ εἶναι ἄνθρωπος, ὅσο στὴν ψυχή του φωλιάζει ἀκόμα ἡ κακία, θὰ αἰσθανθῆ αὐτὸ ποὺ ἔκαμε. Θὰ τινάξη τὸ πέπλο τῆς κακίας, ποὺ σκεπάζει καὶ νεκρώνει ὅλη του τὴν ψυχή. Καὶ θὰ αἰσθανθῆ νὰ πλημμυρίζη ἡ καρδιά του ἀπ' τὴν μεγάλη αὐτὴ ἀρετὴ τὴν «ΑΓΑΠΗ».

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ
Μαθητής, Τσοτύλιον

ΕΧΕ ΓΕΙΑ ΚΑΛΟ ΜΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟ

Πόσο γρήγορα φτερούγισε κι' ἡ φετεινὴ σχολικὴ χρονιά! Σχεδὸν δὲν τὸ κατάλαβα. Ἔχω χαρὰ μὰ καὶ λύπη μαζί. Ἔχω χαρὰ γιατὶ κι' ἐγὼ εἶμαι ἕνας ἀπ' τοὺς μαθητές, ποὺ θὰ φύγουν πιὰ ἀπ' τὸ δημοτικὸ σχολεῖο γιὰ ἄλλο ἀνώτερο. Κι' ἔχω λύπη, γιατὶ ἀποχωρίζουμαι ἀπὸ τοὺς ἀγαπητούς μου δασκάλους ποὺ μοῦμαθαν τόσα πολλά, ὡραῖα καὶ χρήσιμα πράγματα καὶ τοὺς καλούς μου συμμαθητὲς καὶ συμμαθήτριές μου, ποὺ μαζί τους ἔνοιωσα τόσες χαρὲς καὶ λύπες.

Ὅταν πρωτοῆρθα στὸ σχολεῖο, ἡ ψυχή μου ἦταν γεμάτη ἀπὸ φόβο. Μὰ ὁ φόβος μου αὐτὸς ἦταν ἀδικαιολόγητος καὶ σὲ λίγο ἔσβυσε. Γύρω μου ἔβλεπα ἀνθρώπους νὰ μ' ἀγαποῦν. Ἡ δασκάλα μου μ' ἀγαποῦσε σὰν ἀληθινὴ μητέρα κι' οἱ συμμαθητές μου σὰν ἀδελφό· γιατὶ νὰ φοβοῦμαι; Ὁ Θεὸς νὰ εὐλογῆ ἐκείνους ποὺ κάνουν τὰ σχολεῖα καὶ φροντίζουν γιὰ τὸ κάθε παιδί. Ὢ πόσο μαγεύεις τὴν ψυχή μου ἀγαπητό μου σχολεῖο! Εἶναι ἀπερίγραπτη ἡ λύπη ποὺ αἰσθάνεται ἡ ψυχή μου τώρα ποὺ θὰ σ' ἀφήσω. Μὰ πάλι παρηγοριέμαι μὲ τὴ σκέψη πὼς θὰ πάω σ' ἀνώτερο σχολειό. Θὰ περνῶ συχνὰ νὰ σὲ βλέπω καὶ θἄχω μέσα μου τὴν γλυκειὰ ἀνάμνησή σου. Ἔχε γειὰ λοιπόν, ἀγαπητό μου σχολειό. Ἔχετε γειὰ σεβαστοί μου δασκάλοι. Ἔχετε γειὰ καὶ σεῖς καλοὶ συμμαθητὲς καὶ συμμαθήτριές μου.

ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ
καὶ
ΘΩΜΑΣ ΠΑΓΚΑΛΗΣ
(Μαθηταὶ 6ου Δημοτικοῦ Σχολείου Σερρῶν)

Ἡ Σελίδα τῶν Μικρῶν

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ ΜΕ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ

"Ἔχουμε φούριες!

Μὴν παραξενευθῆτε, ἀγαπητά μου παιδιά, ἂν ἔρθετε ξαφνικὰ στὸ σπίτι μας καὶ μὲ βρῆτε νἄμαι πνιγμένη στὰ κουρέλια καὶ τὶς παλιάτσες. Ἔλυσα ὅ,τι μπόγους εἶχα, ξύλωσα κουρτίνες, τραπεζομάντηλα, στόρια, θυσίασα ἀκόμα καὶ τὸ παλιό μου τὸ νυφικὸ — ἕνα σαρακοφαγωμένο ταφτὰ μὲ δαντέλλες — κι' ἀκόμα δὲν τὰ κατάφερα νὰ ντύσω ὅλα τ' ἀγγόνια μου.

Μὰ τί ἔπαθε ἡ γιαγιὰ Καντιανή: θὰ πῆτε. Ἀπόκριες μᾶς ἑτοιμάζει μέσα στὸ καλοκαίρι; Κάτι χειρότερο, ἀγαπητά μου παιδιά. Ἑτοιμάζω τὶς σχολικὲς ἑορτές σας...

Ἡ Βούλα θὰ παίξη τὴ Σταχτοπούτα... Καλὰ γιὰ τὴν πρώτη στολή της... Παλιὰ καὶ κουρελιασμένα φουστανάκια ἔχουμε μπόλικα νὰ τῆς βάλουμε. Μὰ ποῦ νὰ τὴ βρῶ τὴν ὡραία στολὴ τοῦ χοροῦ ποὺ τῆς ἔδωκε ἡ καλὴ νονά της ἡ Νεράϊδα;

Γι' αὐτὴν ξύλωσα τὸ νυχτικό... Βρῆκα καὶ κάτι πούλιες καὶ ἕνα κουβάρι χρυσοκλωστή. Ἡ μικρὴ Σταχτοπούτα μὲ βοηθᾶ φυσικά... μπερδεύοντας τὰ πάντα κι' ἀνακατώνοντας ὅ,τι ἔχω τακτοποιήσει.

— Εἶναι νὰ σὲ λυπᾶται κανένας γιαγιά, λέει ὁ Τέλης. Καλὰ ποὺ ἐγὼ θὰ παίξω τὸ ρόλο ἑνὸς ἀθλητῆ καὶ δὲ θέλω φορέματα.

Ὁ Δημητρὸς κάνει μοναχὸς του ὅ,τι μπορεῖ γιὰ νὰ μεταμφιεσθῆ σὲ Βυζαντινὸ Αὐτοκράτορα... Κόβει στέμμα ἀπὸ χαρτόνι τ' ἀλείφει μὲ χρυσόσκονη, μὰ ὅταν τὸ βάζει στὸ κεφάλι, λυώνει ἀπὸ τὴ ζέστη καὶ τὸν πασαλείφει κυλώντας στὰ μάγουλά του. Πρέπει νὰ βάλω κι' ἐκεῖ τὸ χεράκι μου... Κι' ἔχουμε ἀκόμη νὰ φτιάξουμε, τριαντάφυλλα, πεταλοῦδες καὶ νεραϊδίτσες γιὰ μιὰ παιδικὴ ἐπιθεώρηση. Καὶ νὰ μάθουμε τοὺς ρόλους τοῦ καθενὸς καὶ νὰ κάνουμε καὶ πρόβες.

—Ἔλα γιαγιά, τὸ φαΐ σου κρύωσε...

—Ἄσε με, κόρη μου, νὰ χαρῆς. Δὲ βλέπεις πῶς ἔχουμε φούριες; Ἂν θέλης, βοήθα ἐδῶ, γιατὶ μοῦ φυγαν οἱ καρφίτσες...

Γελᾶνε ὅλοι στὸ σπίτι.

—Ἡ γιαγιά, λέει ἡ Βούλα, εἶναι ἡ καλή μας νονά, ἡ Νεράϊδα ποὺ ὅλα μᾶς τὰ χαρίζει. Ὅ,τι ζητήσωμε.

Κι' ἔρχεται καὶ μὲ φιλεῖ καὶ τὰ δυό της χεράκια δένονται γύρω ἀπ' τὸ λαιμό μου.

— Τί νὰ σοῦ κάμω ἐγὼ χρυσῆ μου γιαγιάκα, γι' ὅλους τοὺς κόπους σου.

— Θέλω βέβαια τὴν ἀνταμοιβή μου κι' ἐγώ, τῆς λέω. Θέλω ἕνα πολύτιμο δῶρο ἀπ' τὸν καθένα σας.

Μὲ κοιτάζουν ἀνήσυχα. Θάχουν τάχα τὴ δύναμη νὰ μ' εὐχαριστήσουν;

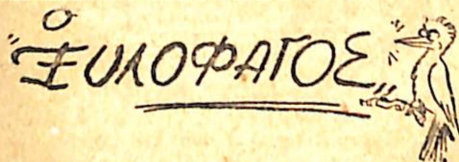
— Τί δῶρο, γιαγιάκα;

—Ἕνα μεγάλο ἐνδεικτικὸ ποὺ θὰ λέη ἐπάνω, μ' ὡραῖα μεγάλα γράμματα, μιὰ τρισύλλαβη λέξη: «Ἄριστα».

Κι' αὐτὸ τὸ δῶρο, ἀγαπητά μου παιδιά, τὸ ζητῶ ἀπὸ ὅλα σας.

ἡ ΓΙΑΓΙΑ ΚΑΝΤΙΑΝΗ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΑΚΙ ΜΑΣ

Μιὰ φορὰ κι' ἕνα καιρό, σὲ μιὰ πόλι ζοῦσε μιὰ γρηὰ γυναῖκα, ποὺ ἦταν σ' ὅλους γνωστὴ γιὰ τὴν μεγάλη τσιγκουνιά της. Ποτὲ κανεὶς φτωχὸς δὲν χτυποῦσε τὴν πόρτα της γιατὶ ἦταν σίγουρος πῶς ἡ γρηὰ τσιγκούνα θὰ τὸν ἔδιωχνε μὲ βρισιές. Καί, φυσικά, κανεὶς ἀπὸ τοὺς πατριῶτες της δὲν τὴν ἀναποῦσε, κι' ἔτσι ἡ γρηὰ ζοῦσε θεομόναχη.

Μιὰ μέρα κλεισμένη στὴν κουζίνα τοῦ σπιτιοῦ της ζύμωνε μυρωμένες πίτες καὶ τὶς ἔψηνε στὸ φοῦρνο της. Πάνω ἀπὸ τὸ μαῦρο φόρεμά της φοροῦσε μιὰ ἄσπρη ποδιά, γιὰ νὰ μὴν τὸ λερώνη καὶ στὸ κεφάλι της ἕνα κόκκινο σκοῦφο γιὰ νὰ τῆς συγκρατῆ τὰ μαλλιά.

Ξαφνικὰ ἡ πόρτα χτύπησε δυνατά. Ἡ γρηὰ ξαφνιάστηκε: Ποιὸς μποροῦσε νὰ χτυπᾶ τὴν δικιά της πόρτα; Σιγὰ - σιγὰ ἄνοιξε τὸ παράθυρο κι' εἶδε μπροστά της ἕνα γεροντάκο ντυμένο στὰ κουρέλια ποὺ ἅπλωνε τὸ κοκκαλιάρικο χέρι του.

— Οἱ πίτες σου εἶπε ὁ γεροντάκος μύριζαν τόσο ὄμορφα, ποὺ δὲν βάσταξα καὶ χτύπησα τὴν πόρτα σου. Νὰ ζήσης, δῶσε καὶ σὲ μένα μιὰ πιτούλα. Πεινῶ τόσο πολύ!

Μόλις ἄκουσε τὰ λόγια αὐτὰ ἡ γρηὰ - τσιγκούνα ἔγινε θηρίο. Ἀκοῦς νὰ τολμήση νἄρθη ζητιάνος στὸ σπίτι της!

Μὰ ἐκεῖ ποὺ ἑτοιμαζόταν νὰ διώξη τὸν γεράκο σκέφτηκε καλλίτερα κι' εἶπε μὲ τὸν νοῦ της:

— Μὲ λένε ποὺ μὲ λένε τσιγκούνα. Μπορεῖ ὁ κόσμος ν' ἀλλάξη γνώμη γιὰ μένα σὰν δώσω μιὰ μικρὴ - μικρὴ πιτούλα σ' αὐτὸ τὸν ζητιάνο. Ἔχω τόσες πολλὲς ποὺ δὲν θὰ μοῦ λείψη ἐμένα. Κι' ἔτσι γύρισε κι' εἶπε στὸν ζητιάνο:

— Αὐτὲς οἱ πίτες εἶναι πολὺ μεγάλες γιὰ σένα. Θὰ σοῦ κάνω ἀμέσως μιά, ποὺ θἆναι ὅ,τι σοῦ χρειάζεται.

Κι' ἀμέσως ζύμωσε μιὰ μικρὴ - μικρὴ πιτούλα τὴν πάτησε καλὰ - καλὰ γιὰ νὰ λεπτύνη καὶ τὴν ἔβαλε στὸν φοῦρνο. Ἀλλὰ εὐθὺς ἀμέσως ἡ πίτα ἄρχισε νὰ μεγαλώνη, ὥσπου ἔγινε πελώρια.

—Α, αὐτὴ ἡ πίτα εἶναι πολὺ μεγάλη γιὰ σένα, εἶπε ἡ γρηὰ θὰ σοῦ κάνω μιὰν ἄλλη.

Κι' ἄρχισε πάλι νὰ ζυμώνη μιὰ λεπτὴ - λεπτὴ πιτούλα. «Αὐτὴ εἶναι ἀρκετὰ μεγάλη γιὰ σένα», εἶπε στὸν φτωχό, καθὼς τὴν ἔρριχνε στὸν φοῦρνο. Ὁ γέρος δὲν μίλησε, μόνο ἀναστέναξε μὲ πόνο κι' ἔπειτα χαμογέλασε ρίχνοντας μιὰ ματιὰ στὴν πίτα ποὺ ψηνόταν. Γιατὶ κι' αὐτὴ σὰν τὴν πρώτη ἄρχισε νὰ μεγαλώνη καὶ νὰ μεγαλώνη. «Δὲν θὰ στὴν δώσω οὔτε αὐτήν», εἶπε ἡ γρηὰ - τσιγκούνα εἶναι πολὺ μεγάλη γιὰ σένα. Θὰ τὴν φάω ἐγώ.

Κι' ἔτσι ἄρχισε νὰ ξαναζυμώνη, κι' αὐτὴ τὴν φορὰ ἔκανε μιὰ πίτα τόσο μικρή, ὅσο ἕνα φασόλι. Μὰ κι' αὐτὴ μόλις μπῆκε στὸ φοῦρνο ἄρχισε νὰ μεγαλώνη συνεχῶς ὥσπου ἔγινε πελώρια. «Δὲν μπορῶ νὰ σοῦ δώσω καμμιὰ πίτα», ξεφώνισε τότε ἡ γρηὰ τσιγκούνα. Αὐτὲς εἶναι πολὺ μεγάλες γιὰ σένα· φεύγα ἀπὸ δῶ.

Κι' ἔτσι ὁ φτωχὸς γέρος ἔφυγε πεινασμένος.

Κι' ἡ γρηὰ τσιγκούνα εὐχαριστημένη σκούπισε τὴν κουζίνα της καὶ κάθισε μοναχή της γιὰ νὰ φάη τὶς πίτες.

Μὰ μόλις ἄρχισε νὰ τρώη ἄρχισε μαζὶ καὶ νὰ μικραίνη. Κι' ὅσο ἔτρωγε, τόσο μίκραινε.

Ἡ μύτη της ἔγινε ἕνα μυτερὸ ράμφος. Τὰ χέρια της μεταμορφώθηκαν σὲ μαῦρες φτεροῦγες καὶ στὰ πόδια της φύτρωσαν νύχια σουβλερά. Φοροῦσε ἀκόμη τὸ μαῦρο της φόρεμα, τὴν ἄσπρη της ποδιὰ καὶ τὸν κόκκινο σκοῦφο της. Μὰ ὅλα αὐτὰ εἶχαν γίνει φτερά.

Ἡ γρηὰ - τσιγκούνα εἶχε μεταμορφωθῆ σὲ πουλί.

Ἴσως νὰ συναντήσετε καὶ σεῖς, παιδιά μου, κάποια μέρα τὴν γρηὰ - τσιγκούνα. Χοροπηδᾶ ἀπὸ δέντρο σὲ δέντρο κυνηγώντας ἔντομα καὶ σκουλήκια. Θὰ τὴν γνωρίσετε ἀμέσως μόλις τὴν δῆτε. Θὰ πῆτε: «Νά τὸ μαῦρο φόρεμα καὶ ἡ ἄσπρη ποδιὰ ποὺ φοροῦσε στὸ μαγειριό της. Νά καὶ τὸ κόκκινο σκουφάκι ποὺ φοροῦσε στὸ κεφάλι της».

Γιατὶ ὁ λαὸς λέει πὼς ἡ γρηὰ τσιγκούνα, ποὺ δὲν ἔδωσε οὔτε μιὰ τόση δὰ πιτούλα στὸν γέρο - ζητιάνο μεταμορφώθηκε σ' ἕνα μικρὸ πουλὶ τὸν «ξυλοφάγο».

Η ΑΝΕΜΗ

Σήμερα παιδιά, ἀποφάσισα ν' ἀπαντήσω στὰ γράμματα ποὺ ἔχω λάβει τελευταῖα. Οἱ φίλοι μας ἄλλωστε ποὺ μοῦ τάστειλαν, ρωτοῦν γιὰ πράγματα ποὺ ἐνδιαφέρουν ὅλους. Γι' αὐτὸ διαβάστε προσεχτικὰ αὐτὰ ποὺ γράφω σ' ἐκείνους ποὺ μὲ ρώτησαν γιὰ τοῦτο ἢ γιὰ κεῖνο.

ΤΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ ΤΑ ΕΛΑΙΟΔΕΝΤΡΑ

Ἀπαντῶ στὴν ἐρώτηση τῆς Κορίνας Βρεττοῦ, ἀπὸ τὸν Ἅγιο Θωμᾶ τῶν Θηβῶν, ποὺ ὁ πατέρας της ἔχει ἐλαιόδεντρα, καὶ θέλει νὰ ξέρη τί λίπασμα νὰ τοὺς ρίξη.

Τὸ λίπασμα τῆς ἐλιᾶς μὲ κοπριά, εἶναι δύσκολο, γιατὶ γιὰ ἕνα μεγάλο λιοστάσι θὰ χρειάζονταν πολὺ μεγάλες ποσότητες.

Ἂν τὰ ἐλαιόδεντρα ὅμως δὲν εἶναι πάρα πολλά, ἀρκεῖ νὰ ρίχνουμε κάθε δυὸ χρόνια στὸ καθένα 30 - 40 ὀκάδες κοπριά, μισὴ ὀκᾶ θειϊκὸ κάλι, καὶ μισὴ ὀκᾶ ὑπερφωσφορικό.

Καὶ ἡ χλωρὴ λίπανση (σαπισμένα φυτὰ) ὠφελεῖ τὸ ἴδιο τὶς ἐλιὲς ὅταν δὲν εἶναι εὔκολο νὰ βρεθῆ κοπριά. Κοντὰ στὴ θάλασσα μποροῦμε νὰ χρησιμοποιήσουμε καὶ φύκια ποὺ τ' ἀφήνουμε κάμποσο στὸ στάβλο τῶν ζωντανῶν ἢ στὴ βροχὴ γιὰ νὰ σαπίσουν.

Χημικὰ λιπάσματα, θὰ ρίξωμε στὸ στρέμμα:

Ἀμμωνία ἢ νίτρο	15 ὀκάδες
Ὑπερφωσφορικὸ	30 »
Θειϊκὸν κάλι	15 »

ὅταν δὲν ἔχομε κοπριά.

Ἀντὶ γι' αὐτὰ 60 - 80 ὀκάδες λίπασμα στὸ στρέμμα τύπου 4 - 10 - 5 ἢ 4 - 10 - 10 σὲ χώματα φτωχὰ σὲ κάλι.

Ἂν ἔχομε κάπου 20 δέντρα στὸ στρέμμα, ἀναλογοῦν στὸ καθένα 3 - 4 ὀκάδες χημικὸ λίπασμα. Σὲ μοναχικὰ ἐλαιόδεντρα, θὰ δώσουμε στὸ καθένα 2 - 5 ὀκάδες λίπασμα, ἀναλόγως στὸ μπόϊ τοῦ δέντρου.

Α Καρπὸς ἐλιᾶς Ἄρειες (Χαλκιδικῆς).
Β Καρπὸς ἐλιᾶς Καλαμῶν.

Στὶς φαγουλάρικες ἐλιές, μποροῦμε νὰ προσθέσουμε μετὰ τὸ δέσιμο τοῦ καρποῦ καὶ 10 ὀκάδες νίτρο στὸ στρέμμα (κάπου μισὴ ὀκᾶ στὸ δέντρο δηλαδή).

ΣΠΟΡΕΙΟ ΓΙΑ ΜΗΛΙΕΣ

Ἀπαντῶ στὸν ἀγαπητό μας Βλάσιο Ἀν. Ἰωάννου, ἀπὸ τὴ Βέλινα Πελλίνα τῆς Κορινθίας, ποὺ μὲ ρωτάει γιατὶ δὲν φύτρωσαν οἱ σπόροι ἀπὸ μηλιὰ ποὺ φύτεψε σὲ σπορεῖο.

Δὲν μπορῶ νὰ ξέρω βέβαια τὸ γιατὶ ἀφοῦ δὲν εἶδα τὶς βραγιές του, τοῦ δίνω ὅμως μερικὲς ὁδηγίες κι' ἐλπίζω ἂν τὶς ἀκολουθήση, νὰ δῆ καλὰ ἀποτελέσματα.

Στὰ ζεστὰ μέρη σπέρνομε ἀπ' εὐθείας τὸν σπόρο τὸν Ὀχτώβρη, γιὰ νὰ φυτρώση Μάρτη ἢ Ἀπρίλη. Σκάφτομε ἕνα μικρὸ κομμάτι γῆς, τὸ καθαρίζομε ἀπὸ πέτρες καὶ ρίζες, τὸ ψιλοχωματίζομε, ρίχνομε μπόλικη κοπριὰ χωνεμένη καὶ τὸ σκάφτομε ριχὰ γιὰ ν' ἀνακατωθῆ ἡ κοπριὰ μὲ τὸ χῶμα. Τὸ ἰσιόνουμε καὶ τὸ χωρίζουμε σὲ βραγιὲς 2 - 3 μέτρα μάκρος, κι' ἕνα φάρδος, ἀνοίγοντας καὶ αὐλάκι γιὰ νὰ ποτίζονται.

Αὐτὸ εἶναι τὸ σπορεῖο. Στὶς βραγιές, σπέρνομε τὸ σπόρο τοῦ μήλου στὰ πεταχτὰ ἢ ἀνοίγομε κάθε 10 - 15 πόντους αὐλάκια στὸ φάρδος, 1 - 2 δάχτυλα βαθιά, καὶ ρίχνουμε μέσα 2 - 3 δάχτυλα σπόρους κι' ὕστερα τὰ σκεπάζομε μὲ τὴν τσουγκράνα, καὶ ρίχνομε σὲ ὅλη τη βραγιὰ ὡς ἕνα πόντο φυτόχωμα (σάπια φύλλα) ἢ κοπρόχωμα (παλιὰ κοπριὰ) κοσκινισμένη κι' ἀνακατωμένη μὲ ποταμίσια ἄμμο (2 μέρη ἄμμος, 1 κοπριὰ) κι' ὕστερα τὸ πατοῦμε μὲ σανιδίτσα. Ποτίζομε ταχτικὰ καὶ προσεχτικὰ τὶς βραγιὲς μὲ ποτιστήρι ὡς νὰ φυτρώσουν οἱ μηλίτσες (ὕστερα μὲ τρεχούμενο). Κάθε τόσο, βοτανίζομε καὶ σκαλίζομε.

Στὰ μέρη ποὺ κάνει κρύο στρωματώνομε τὸ σπόρο κατὰ τὸν Γενάρη. Σὲ ξύλινο δηλαδὴ κιβώτιο ἀνάβαθο, ρίχνομε 5 δάχτυλα ποταμίσια ἄμμο, τὴν ἰσιόνομε, ρίχνομε σπόρο καὶ τὸν σκεπάζομε μὲ ἄμμο 2 - 3 δάχτυλα.

Βάζοντας πάτο ἄμμο καὶ πάτο σπόρο ἀπὸ μῆλα, σχηματίζομε τρία στρώματα, κι' ὕστερα φέρνομε τὸ κιβώτιο σὲ βορεινὴ παράγκα ἢ σὲ ὑπόγειο.

Τὸν Μάρτη — Ἀπρίλη, θὰ ἔχη φυτρώσει, καὶ θὰ εἶναι ἕτοιμος γιὰ νὰ τὸν σπείρομε. Δυὸ - τρεῖς φορές, ποτίζομε τὴν ἄμμο γιὰ νάναι βλαστερός.

Γιὰ τὰ κουνέλια, θὰ γράψω ἄλλη φορὰ πολλά. Ἂς ξέρη γιὰ τὴν ὥρα μονάχα ὁ φίλος μας, ὅτι τὰ κουνέλια πρέπει νὰ ζοῦν σὲ ξύλινη κλούβα φαρδιὰ καὶ πλατιὰ 70 πόντους, ἀλλὰ τὴν ἡμέρα νὰ τὰ βγάζη νὰ τρέχουν καὶ νὰ βόσκουν στὸ ὕπαιθρο.

ΟΙ ΑΡΡΩΣΤΙΕΣ ΤΩΝ ΒΩΔΙΩΝ

Μακρυλάκην Ἀλέξανδρον, Φυλακτὸ Σουφλίου: Χαίρομαι ἀγαπητέ μου Ἀλέκο ποὺ σ' ἐνδιαφέρει τόσο ἡ στήλη μου. Καὶ βέβαια ποὺ γράφω γιὰ σᾶς — γιὰ ὅλα τὰ ἀγροτόπαιδα τῆς Ἑλλάδας.

Μὲ ρωτᾶς γιὰ τὸ φούσκωμα τοῦ βωδιοῦ καθὼς καὶ γιὰ τὶς ἄλλες ἀρρώστιες του. Ἡ σελίδα ὁλόκληρη δὲν θὰ ἔφτανε νὰ γράψω γιὰ ὅλες τὶς ἀρρώστιες λεπτομερῶς, πάντως θὰ προσπαθήσω νὰ σ' εὐχαριστήσω.

Τὸ φούσκωμα (τυμπανῖτις) εἶναι μιὰ ἀρρώστια ποὺ τὴν κάνει μιὰ οὐσία ποὺ βρίσκεται μέσα στὸ τριφύλλι. Θεραπεύεται πολὺ δύσκολα, μὲ τρύπημα τῆς κοιλιᾶς τοῦ ζώου ἀπὸ ἄνθρωπο εἰδικὸ ἢ κτηνίατρο. Συνήθως τὸ βῶδι ψοφάει. Μαθαίνω πὼς στὴν Ἀμερικὴ ἔχουν βρῆ ἕνα φάρμακο γιὰ τὸ φούσκωμα, μὰ δὲν τὸ ἔχουν φέρει ἀκόμη ἐδῶ. Τὸ καλύτερο εἶναι νὰ ἐμποδίζονται τὰ βώδια νὰ τρῶνε τριφύλλι κι' ἀκόμη ἄφθονη χλωρασιά. Γιατὶ τὸ βῶδι δὲν ξέρει νὰ σταματήση. Τρώει, τρώει, ὥσπου ἀρρωσταίνει καὶ σκάει. Ἄλλη συνηθισμένη ἀρρώστια τῶν βωδιῶν, εἶναι τὸ ἱδροποτισμα. Τὴν παθαίνουν τὰ βώδια ἂν πιοῦν ἄφθονο νερὸ καὶ φουσκώσουν, κι' ὕστερα δὲν ζευτοῦν στὸ ἀλέτρι ἀμέσως γιὰ νὰ ἱδρώσουν. Τὸ ἱδροποτισμένο βῶδι, τρώει, τρώει ἀχόρταγα κι' ὅμως ἀχαμναίνει.

Ἄλλη, ἀρρώστια πάλι, εἶναι ἡ ἀνάγκη (πνευμονία). Χαράζουν μὲ κοφτερὸ μαχαιράκι τὸ μέρος κάτω ἀπὸ τὴ γλῶσσα τοῦ βωδιοῦ, κι' ὕστερα τὸ ἀλατίζουν. Τοῦ κάνουν ἐπίσης θερμὲς εἰσπνοές.

Ὁ βρομόστομος (ἀφθώδης πυρετός). Θεραπεύεται πρακτικὰ ἂν τρίψουν τὸ στόμα τους μὲ ξεΐδι κι' ἀλάτι, ἢ ἀφέψημα καπνοῦ, ἢ τὸ ποτίσουν μὲ βραστὸ γελαδόχορτο.

Τὰ μάτια, ἀρρώστια τοῦ ματιοῦ, ὅπου ὑπάρχει στὸ μάτι χόνδρος. Χρειάζεται ἐγχείρηση κανονικὴ στὸ μάτι.

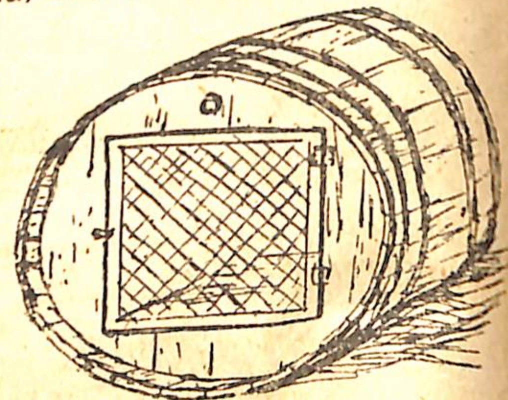
Διάρροιες. Συνηθισμένη ἀρρώστια τῶν βωδιῶν, ποὺ μπορεῖ νὰ ξολοθρέψη ὁλόκληρο κοπάδι ἂν δὲν ταφοῦν βαθιὰ τὰ βώδια ποὺ ψόφησαν καὶ δὲν ἀπομονωθοῦν τὰ ἄρρωστα.

Σήμερα ὅμως, γιὰ ὅλες αὐτὲς τὶς ἀρρώστιες καλὸ εἶναι νὰ ρωτᾶτε ἕναν κτηνίατρο, γιατὶ ὑπάρχουν γιατρικὰ καὶ ἐμβόλια ποὺ μόνο ἐκεῖνος μπορεῖ νὰ σᾶς πῆ πὼς νὰ τὰ δίνετε στὰ ἄρρωστα ζῶα.

Η ΦΥΣΤΙΚΙΑ

Γιὰ τὴ φυστικιὰ ποὺ μὲ ρωτᾶς πρέπει νὰ ξέρης πὼς θέλει χώματα λίγο ἀμμουδερά, πλούσια καὶ κάπως δροσερά. Εἶναι δέντρο μὲ μεγάλη ἀντοχὴ στὴν ξηρασία καὶ στὴ ζέστη, μὰ δὲν ἀντέχει στὸ κρύο, στὶς παγωνιὲς καὶ στὴν ὑγρασία.

Μπορεῖ νὰ μπολιαστῆ μονάχα πάνω σὲ κοκορετσιὰ ἢ κοκορεβυθιὰ (ποὺ ἀλλοῦ λέγεται τσιτσερεβιά, τρεμιθιὰ ἢ κοκοροφιδιὰ) ὅπως καὶ στὴν τσικουδιά.

Βαρέλι ποὺ ἔγινε κουνελοκλούβα.

Γιὰ νἄχουμε νὰ μπολιάσουμε δεντράκια ἀγριοφυστικιᾶς μὲ ἥμερη, πρέπει νὰ σπείρομε τσίκουδο τῆς τελευταίας σοδειᾶς (τὸ πολυκαιρισμένο δὲν φυτρώνει) Γενάρη ἢ Φλεβάρη, βάζομε σὲ ξύλινο κιβώτιο (κασίτσα) μιὰ πιθαμὴ ποταμίσια ἄμμο, τὴν ἰσιόνουμε, στρώνομε τὸ τσίκουδο καὶ τὸ σκεπάζομε μὲ 2 - 3 δάχτυλα ψιλὴ ἄμμο. Τὴν καταβρέχομε πάντα, γιὰ νὰ μένη δροσερή. Τὴν κασίτσα τὴν ἀφήνομε σὲ ἀποθήκη ἢ σὲ ὑπόστεγο. Τὸ τσίκουδο φυτρώνει πρὶν βγῆ ὁ Μάρτης ποὺ εἶναι καιρὸς νὰ τὸ σπείρομε. Γιὰ νὰ φτιάσουμε τὸ σπορεῖο ἀπὸ τὸ χειμώνα, σκάφτομε βαθιὰ ἴσαμε μιάμιση πιθαμὴ γῆς σὲ προσηλιακὴ θέση, κι' ὕστερα τὸ χωρίζομε σὲ βραγιὲς ποὺ λιπαίνομε μὲ κοπριὰ δυναμωμένη μὲ φωσφορικὸ λίπασμα 0 - 16 - 0. Στὸ τέλος τοῦ Μάρτη τσαπίζομε τὶς βραγιές, τὶς ἰσιόνομε κι' ἀνοίγομε τοῦ μάκρου αὐλάκια ὡς 2 δάχτυλα βαθιὰ κι' ἴσαμε μιὰ πιθαμὴ μακρυὰ τὸ ἕνα ἀπὸ τ' ἄλλο. Ὕστερα βγάζοντας προσεχτικὰ τὸ τσίκουδο ἀπὸ τὴν ἄμμο τὸ βάζομε στ' αὐλάκια αὐτὰ μὲ τὸ χέρι σὲ ἴσιες σειρὲς καὶ σὲ ἀπόσταση 3 - 5 δάχτυλα τὸ καθένα, τὸ σκεπάζομε μὲ τὸ ἴδιο χῶμα κι' ἁπλώνομε δυὸ δάχτυλα χωνεμένη κοπριὰ ἀνακατωμένη μὲ ψιλὴ ἄμμο γιὰ νἆναι τὸ χῶμα ἀφράτο.

Ἀντὶ τσίκουδα, μποροῦμε νὰ σπείρομε μὲ τὸν ἴδιο τρόπο φυστίκια ἥμερα, καὶ θὰ κάνομε δεντράκια ποὺ μερικὰ θὰ εἶναι ἥμερες φυστικιὲς καὶ δὲ θὰ θέλουν μπόλιασμα. Ὡς νὰ φυτρώση ὁ σπόρος, ποτίζομε τὶς βραγιὲς μὲ ποτιστήρι. Ὅταν δυναμώσουν τὰ δεντράκια ὅμως, τὰ ποτίζομε μὲ τρεχούμενο νερό, καὶ τὰ βοτανίζομε ἢ τὰ σκαλίζομε.

Τὸν δεύτερο χρόνο, τὸν Φλεβάρη, μεταφυτεύομε τὶς τσικουδιὲς ἀπὸ τὸ σπορεῖο στὸ φυτώριο. Σ' ἕνα μέρος δηλαδὴ προσηλιακό, σὲ σειρὲς ἴσες καὶ σὲ ἀπόσταση ὡς τρεῖς πιθαμὲς ἀπ' ὅλες τὶς μεριὲς τὴ μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη. Τὸ φυτώριο, εἶναι κι' αὐ-

Ὁ μικρὸς Θωμᾶς

Εἶδες τὸ μικρὸ Θωμά,
ποὺ ὅλο τρέχει στὴ μαμά,
ὅταν εἶναι νὰ συνάξη
τὸ μαλλί, ἢ τὸ μετάξι;

Ἡ μητέρα γελαστὴ
τοῦ τεντώνει τὴν κλωστή,
κι' ὁ Θωμᾶς τραβᾶ μὲ χάρη
καὶ τυλίγει τὸ κουβάρι.

—Τύλιγε παιδὶ γοργὰ
τὰ κουβάρια σὰν αὐγὰ
κι' ἡ μανούλα σου πεντέξη
φανελίτσες θὰ σοῦ πλέξη.

Ὁ χειμώνας ὁ βαρὺς
μὲ τὰ χιόνια — τὶ θαρρεῖς;—
δὲ θ' ἀργήση νὰ κατέβη.
καὶ... ὁ κακός, δὲ χωρατεύει.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΖΑΣ

*

Προαιρετικὲς εἰσφορές

Ἐλάβαμε τὶς πάρα κάτω προαιρετικὲς εἰσφορές:

Κων. Α. Μυτάκος	3.000
Ἰωάννης Σ. Σπυριδάκης	5.000
Ἐπαμ. Ἀσλανίδης	2.000
Ζωὴ Κοντογιαννοπούλου καὶ Βαρβάρα Χρυσοχόου	6.000
Ἰωάννα Κατσάλα	5.000
Γεώργιος Εὐαγγέλου Ἀραβάνης..	1.000
Ἀριστείδης Δράγιος	2.000
Ἰωάννης Δαλιακόπουλος	2.000
Πέτρος Χατζηπέτρος	2.000

τὸ βραγιὲς στὴ σειρὰ καὶ λιπασμένες μὲ κοπριὰ καὶ φωσφορικὸ λίπασμα 0 - 16 - 0. Μπρὸς στὶς βραγιές, φτιάνομε τοῦ μάκρου αὐλάκι γιὰ νὰ ποτίζωνται. Τὶς τσικουδιὲς στὸ φυτώριο τὶς ποτίζομε λίγο, καὶ τὶς σκαλίζομε. Καὶ τὸν Αὔγουστο ποὺ θἄχουν μεγαλώσει πιὰ ἀρκετὰ τὶς μπολιάζομε μὲ μάτι ἀπὸ ἥμερη φυστικιὰ ἀφοῦ τὶς κορφολογήσομε 8 μέρες προτύτερα. Στὶς μικρὲς τσικουδιὲς ἢ κοκορετσιὲς πετυχαίνει τὸ μάτι καὶ στὶς μεγάλες τὸ κεντράδι.

Τὸ φθινόπωρο τῆς τρίτης χρονιᾶς, μποροῦμε νὰ τὶς μεταφυτέψωμε στὴν ὁριστικὴ θέση ποὺ θέλομε νὰ εἶναι τὰ δέντρα.

ΤΙ ΤΡΟΦΗ ΔΙΝΟΜΕ ΣΤΑ ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ

Μ' ἐρωτᾶς Ἀνδρέα Δώμη ἀπὸ τὴν Καβάλλα τί τροφὴ χρειάζονται τὰ κοτόπουλα ποὺ ἔκλεισαν τὸν πρῶτο μῆνα, ἢ εἶναι μεγαλύτερα.

Ἀπὸ δεκαπέντε ἡμερῶν ὡς δυόμιση μηνῶν, τοὺς ρίχνομε τὸ μεσημέρι.

Χοντρὰ πίτουρα	15 %
Κτηνάλευρο	30 %
Μπομπότα	40 %
Κοκάλευρο	2 ½ %
Ψιλὸ μαγειρικὸ ἁλάτι.......	½ %
Λινόπηττα	10 %
Ξυλοκάρβουνο κοπανισμένο ...	2 %

Τὸ ἀπόγευμα τοὺς ρίχνομε μπομπότα καὶ στάρι σπασμένο μισὸ καὶ μισό.

Ἄφθονο καθαρὸ νερό, καὶ πρασινάδα νὰ τσιμπολογοῦν. Τοὺς ρίχνομε δυὸ τρεῖς φορὲς τὴν ἑβδομάδα καὶ ψιλὸ κρεμμύδι καθὼς καὶ λίγο σκόρδο ψιλοκομμένα.

Σὲ ἰδιαίτερη ταγίστρα, πρέπει νὰ ἔχωμε μάρμαρο τριμμένο ἢ ἄμμο ψιλή, γιὰ νὰ τσιμπολογοῦν τὰ κοτόπουλα ὅλη τὴν ἡμέρα. Μάρμαρο καὶ ἄμμος, θὰ ἔχουν μέγεθος κεφαλιοῦ καρφίτσας.

Ο ΜΠΑΡΜΠΑ - ΜΗΤΡΟΣ

✪✪

Ἔγκρισις ψευδωνύμων

Ἐγκρίνονται τὰ ψευδώνυμα: Πάνος Μελεβός, Μπούλης, Περήφανη Καρπαθοπούλα, Ρανγκαστέν, Ἀπόλλων, Ἄστρο Λαμπερό, Ἀετὸς Νικᾶ, Δυὸ Ἀπάχηδες, Βέρθερος, Φίκης, Ἀστὴρ Θριάμβου.

Τὰ παιχνίδια ποὺ παίζουν τὰ Ἑλληνόπουλα

ΑΝΑΨΕ ΜΟΥ ΤΟ ΚΕΡΑΚΙ

Τὸ παιγνίδι αὐτό, ποὺ λέγεται «Ἄναψέ μου τὸ κεράκι» παίζεται σὲ αὐλὴ ἢ σὲ γήπεδο, παίρνουν δὲ μέρος 12 - 24 παῖκτες.

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὁρίζουνε ὡρισμένα σημεῖα στὴν αὐλὴ ποὺ θὰ εἶναι τὰ καταφύγια. Καταφύγιο μπορεῖ νὰ εἶναι ἕνας στύλος, ἕνα δέντρο, μιὰ γωνιὰ τῆς αὐλῆς, ἕνα σκαλοπάτι, ἕνας κύκλος ποὺ θὰ σημειώσουμε στὸ ἔδαφος. Τὰ καταφύγια πρέπει νὰ εἶναι λιγότερα κατὰ ἕνα ἀπὸ τοὺς παῖκτες. Ἐὰν δηλαδὴ οἱ παῖκτες εἶναι 15 τὰ καταφύγια πρέπει νὰ εἶναι 14.

Οἱ παῖκτες ἀφοῦ ποῦν ποιὰ εἶναι τὰ καταφύγια σχηματίζουν κύκλο καὶ πιασμένοι ἀπὸ τὰ χέρια γυρίζουν δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ τραγουδώντας:

Πίτουρα ἕνα, πίτουρα δύο, πίτουρα τρία, μέχρι ποὺ νὰ ποῦνε καὶ πίτουρα δέκα.

Μὲ τὸ «πίτουρα δέκα» οἱ παῖκτες χαλᾶνε τὸν κύκλο καὶ τρέχουν νὰ πιάσουν τὰ καταφύγια. Ἕνα καθένας. Ὅποιος πιάση μὲ τὸ χέρι του πρῶτος τὸ καταφύγιο ἢ τὸ πατήση μὲ τὸ πόδι του πρῶτος, αὐτὸς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μείνη στὸ καταφύγιο. Φυσικὰ ἕνες παῖκτες θὰ μείνη χωρὶς καταφύγιο.

Αὐτὸς ποὺ ἔμεινε χωρὶς καταφύγιο πλησιάζει ἕναν ἀπὸ τοὺς παῖκτες ποὺ ἔχουν καταφύγιο καὶ ἔχοντας σηκωμένο τὸ δείχτη τοῦ δεξιοῦ του χεριοῦ τοῦ λέει:

—Ἄναψέ μου τὸ κεράκι.

— Στὴν πάρα κάτω γειτονειὰ τοῦ ἀπαντάει.

Καὶ ξεκινάει γιὰ ἄλλο καταφύγιο.

Μόλις ξεκινήση ὅλοι οἱ παῖκτες εἶ-
ναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἀλλάξουν κατα-
φύγια. Ὁ παίκτης ποὺ ζητάει νὰ τοῦ
ἀνάψουν τὸ κεράκι προσπαθεῖ νὰ πιάση
κι' αὐτὸς ἕνα καταφύγιο. Ἂν τὸ κατα-
φέρη τότε κεῖνος ποὺ θὰ μείνη ἀρχίζει
νὰ ζητάη κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο νὰ τοῦ
ἀνάψουν τὸ κεράκι. Ἂν δὲ τὸ καταφέ-
ρει συνεχίζει ὁ ἴδιος νὰ ζητῆ φωτιὰ
ἀπὸ τοὺς παῖκτες τῶν καταφυγίων.

Η ΛΟΥΡΙΤΣΑ

Τὸ παιγνίδι αὐτό, ἡ «Λουρίτσα» παίζεται σὲ αὐλή, σὲ γήπεδο ἢ σὲ ὕπαιθρο. Παίρνουν μέρος 20 - 30 παῖκτες. Χρειάζεται γιὰ τὸ παιγνίδι ἕνα μαντῆλι.

Οἱ παῖκτες σχηματίζουν δυὸ ὁμοκέντρους κύκλους μὲ μέτωπο πρὸς τὸ κέντρο τοῦ κύκλου. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ παιγνιδιοῦ παίρνει ἕνα μαντῆλι καὶ στὴν μιὰν ἄκρη δένει ἕνα κόμπο! Καὶ καθὼς γυρίζει γύρω ἀπὸ τὸν ἐξωτερικὸ κύκλο δίνει κρυφὰ τὸ μαντῆλι σ' ἕναν ἀπὸ τοὺς παῖκτες. Ὁ παίκτης ποὺ πῆρε τὸ μαντῆλι, ἀρχίζει νὰ κτυπᾶ τὸν παίκτη τοῦ ἐσωτερικοῦ κύκλου, ποὺ βρίσκεται μπροστά του. Κι' αὐτὸς γιὰ νὰ ἀποφύγη τὰ κτυπήματα τρέχει κάνοντας διαφόρους ἑλιγμοὺς ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς δυὸ κύκλους. Σὲ κάποια στιγμή, πρέπει αὐτὸς ποὺ κρατάει τὸ μαντῆλι, νὰ τὸ δώση σὲ ἄλλο παίκτη. Τότε αὐτὸς πρέπει νὰ κυνηγήση τὸν παίκτη τοῦ ἐσωτερικοῦ κύκλου ποὺ βρίσκεται μπροστά του. Καὶ τὸ παιγνίδι ἐξακολουθεῖ.

ΤΟ ΚΡΥΦΤΟ

Τὸ παιγνίδι αὐτὸ - - τὸ «κρυφτὸ» — παίζεται σὲ αὐλὴ ἢ σὲ ἄλσος. Παίρνουν μέρος 6 - 12 παῖκτες.

Ἕνας παίκτης στέκει μὲ τὰ μάτια κλειστὰ μπροστὰ σ' ἕνα τοῖχο ἢ δέντρο, ἐνῶ οἱ ἄλλοι κρύβονται σὲ διάφορα μέρη. Ἀφοῦ κρυφτοῦν ὅλοι, ἕνας φωνάζει: «Ἕτοιμοι». Τότε ὁ πρῶτος παίκτης ἀνοίγει τὰ μάτια του καὶ προσπαθεῖ νὰ τοὺς εὕρη. Μόλις δῆ κανέναν φωνάζει τὸ ὄνομά του καὶ τρέχει νὰ τὸν πιάση. Αὐτὸς δὲ ξεφεύγοντας, προσπαθεῖ νὰ φθάση καὶ νὰ κτυπήση μὲ τὸ χέρι του τὸ μέρος ποὺ βρισκόταν ὁ πρῶτος παίκτης μὲ τὰ μάτια κλειστά. Ἐκεῖνος ποὺ θὰ πιαστῆ παίζει τὸ ρόλο τοῦ 1ου παίκτη.

Τὸ παιγνίδι αὐτὸ εἶναι πασίγνωστο στὴν Ἑλλάδα καὶ παίζεται μὲ διάφορες παραλλαγές. Μιὰ ἀπ' αὐτὲς εἶναι καὶ ἡ ἑξῆς:

Ἕνας παίκτης κάνει τὴ μάνα καὶ ὁ ἄλλος τὸ «Λύκο» — δηλαδὴ αὐτὸς ποὺ θὰ κυνηγάη. Τοῦ κρατάει τὸ κεφάλι στὰ γόνατά του καὶ φωνάζει χτυπώντας τον ἐλαφρὰ στὴν πλάτη.

«Τούμπα - τουμπανέλλα κι' ἀλογοποδάρα, τί θὰ φᾶμε βράδυ; Σῦκα καὶ καρύδια. Ποῦ θὰ κοιμηθοῦμε; Στὰ Καινούργια Σπίτια». Καὶ κατόπιν δυνατώτερα: «Κρυφτῆτε πουλάκια μου κι' ὁ λύκος σᾶς ἔφτασε».

Τότε ἀφήνει ἐλεύθερο τὸ λύκο ποὺ τρέχει νὰ βρῆ τοὺς κρυμμένους συμπαῖκτες του.

ΠΟΙΟΣ ΓΛΥΤΩΝΕΙ

Τὸ παιγνίδι αὐτὸ «ποιὸς γλυτώνει» παίζεται ἀπαραιτήτως σὲ δάσος. Παίρνουν μέρος 12 - 24 παῖκτες.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς παῖκτες παίζει τὸν κυνηγὸ καὶ προσπαθεῖ νὰ πιάση τοὺς ἄλλους ποὺ τρέχουν ἀνάμεσα στὰ δέντρα. Αὐτοὶ γιὰ νὰ σωθοῦν, ὅταν κινδυνεύουν νὰ πιαστοῦν ἀνεβαίνουν ἐπάνω σὲ δέντρα ἢ πιάνονται ἀπὸ τὰ κλαριά τους σὲ τρόπο ποὺ τὰ πόδια τους νὰ μὴ πατοῦν στὸ ἔδαφος. Σὲ τέτοια κατάσταση ὁ κυνηγὸς δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ τοὺς πιάση. Ἂν ὅμως πιάση κανένα ποὺ πατάει στὸ ἔδαφος, αὐτὸς ποὺ θὰ πιαστῆ παίζει τὸν κυνηγό. Καὶ Καὶ τὸ παιγνίδι ἐξακολουθεῖ ὥσπου νὰ βαρεθοῦν οἱ παῖκτες.

— Μητέρα, μητέρα, ἔλα νὰ δῆς! φέρνουν καινούργιους φυλακισμένους. Εἶναι γεμάτοι πληγές, τὰ ροῦχα τους εἶναι ματωμένα. Τοὺς ἔχουν μαστιγώσει.

Ἡ γυναίκα τοῦ ἀρχιφύλακα βγῆκε στὸν ἐξώστη ἀπ' ὅπου τὴ φώναζε ἡ μικρή της κόρη. Τὸ σπίτι τους ἦταν στὸ ἴδιο κτίριο μὲ τὴ φυλακὴ ὅπου ὑπηρετοῦσε ὁ ἄντρας της. Ὁ ἐξώστης ἦταν ἀντίκρυ στὴν καγκελόφραχτη μπρούτζινη πόρτα ποὺ κάθε τόσο ἔτριζε ἀπαίσια στοὺς ἁρμούς της, γιὰ νὰ δεχτῆ νέους ἐνοίκους.

— Νὰ ὁ πατέρας, εἶπε ἡ μικρή. Ἀνοίγει μὲ τὸ μεγάλο κλειδί του καὶ λύνει τὶς ἁλυσσίδες.

Ἡ Συντύχη στάθηκε στὸν ἐξώστη καὶ κοίταζε τὴ σκηνή.

Ἕνας ἀξιωματοῦχος μπῆκε στὸν αὐλόγυρο μανιασμένος. Πίσω του πέντε λογχοφόροι ἔσερναν βάναυσα τοὺς ξένους. Ἦταν δυὸ ἡλικιωμένοι μὲ γκρίζα μαλλιὰ καὶ μακρυὲς γενειάδες. Τὰ ροῦχα τους εἶχαν λεκιάσει ἀπὸ τὸ αἷμα ποὺ ἔτρεχε ἀπ' τὸ μαστιγωμένο κορμί τους. Κι' ὅμως χαμογελοῦσαν γαλήνια κι' ἡ ματιά τους ἄστραφτε ἀπὸ ἕνα παράξενο φῶς.

— Μητέρα, εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ σοῦλεγα, εἶπε ἡ Εὐωδία, τὸ νέο κορίτσι. Οἱ ξένοι ποὺ ἔκαμαν τὴ δουλίτσα τοῦ Κλαύδιου νὰ μὴν εἶναι πιὰ μάντισσα.

Μιὰ φωνὴ αὐστηρὴ ἔκοψε τὰ λόγια τῆς Εὐωδίας. Ἦταν ὁ ἀξιωματοῦχος ποὺ παράδινε στὸν πατέρα της τοὺς ὑπόδικους.

— Νὰ τοὺς βάλης σ' ἕνα κελὶ σκοτεινὸ στὸ πιὸ κεντρικὸ διαμέρισμα τῆς φυλακῆς, φώναξε. Εἶναι ἐπικίνδυνοι συνωμότες. Ἂν δραπετεύσουν θὰ τὸ πληρώσης μὲ τὴ ζωή σου.

Ἡ Συντύχη κοίταξε τοὺς ξένους. Πρώτη φορὰ ἔβλεπε τέτοια ἔκφραση σὲ φυλακισμένους. Θαρρεῖς καὶ τοὺς πήγαιναν σὲ συμπόσιο ἢ σὲ πανηγύρι. Ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δυό, πρόσεξε τὶς γυναῖκες στὸν ἐξώστη, εἶδε τὸ κοριτσάκι, τὸ γνώρισε καὶ τοῦ χαμογέλασε.

Ὁ Παῦλος θυμήθηκε τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ καὶ δάκρυσε...

— Πήγαινε μέσα, εἶπε ἡ μητέρα, τρομαγμένη· μὴν κάμης πὼς τὸν γνωρίζεις.

— Γιατί; ρώτησε ἡ Εὐωδία, μὰ ἡ μητέρα τὴν ἔσπρωξε μέσα στὴν κάμαρα κι' ἔκλεισε πίσω της τὴν πόρτα.

— Δὲν ἄκουσες ποὺ τοὺς εἶπαν συνωμότες; ἀπάντησε τότε. Τί σοῦρθε νὰ τοὺς χαμογελάσης; Θέλεις νὰ βρῆ ὁ πατέρας σου τὸ μπελᾶ του;

— Μὰ τοὺς ξέρω εἶπε ἁπλᾶ τὸ κορίτσι. Εἶναι ὁ Πα κι' ὁ Σύλας ποὺ ἦρθαν στὸν τόπο μας ἀπὸ τὴν Ἀσία. Ἡ Σ βία, τοῦ Κλαύδιου ἡ δουλίτσα, χτὲς βράδυ ποὺ ἦταν ἀ μάντισσα, φώναξε μπροστὰ σ' ὅλον τὸν κόσμο: «Ἐτοῦτ ἄνθρωποι εἶναι δοῦλοι τοῦ πραγματικοῦ Θεοῦ, κι' ἦρθα μᾶς φέρουν τὸ φῶς, νὰ μᾶς σώσουν ἀπὸ τὴν πλάνη».

Ἤμουν μπροστὰ ποὺ τὸ εἶπε ἡ Συλβία. Ὁ κόσμος ἐτ περίεργος γιατὶ ἤξερε πὼς τὸ κοριτσάκι ἦταν μιὰ μάντ ἀληθινή, φωτισμένη ἀπ' τὸν Ἀπόλλωνα κι' εἶχε μέσα πνεῦμα ἠθικό.

Ὁ Παῦλος ὅμως,— αὐτὸς ποὺ μοῦ χαμογέλασε, μητέ εἶπε πὼς ἡ Συλβία ἦταν ἄρρωστη, πολὺ ἄρρωστη κι' ἂ ἤθελε, θὰ τὴ γιάτρευε ἐκεῖνος.

—Πιστεύω στὸ μόνο Θεὸ ποὺ κηρύττεις, φώναξε τό παιδούλα καὶ γονάτισε μπροστὰ στοὺς δυὸ ξένους. Κι' ὁ Π λος τὴ γιάτρεψε. Ἀπὸ κείνη τὴν ὥρα δὲν εἶναι πιὰ μάντι Κι' εἶναι τόσο χαρούμενη γι' αὐτό.

— Γιατί; ρώτησε ἡ Συντύχη.

— Γιατὶ τὴν ἀνάγκαζαν τ' ἀφεντικά της νὰ λέη ἀπ πρωῒ ὡς τὸ βράδυ τὴ μοῖρα στοὺς πελάτες γιὰ βγάνουν λεφτὰ ἐκεῖνοι. Κι' ἡ Συλβία κουραζ πολύ. Γιατὶ κάθε φορὰ ποὺ λέει κανένας τὴ ρα — ἂν εἶναι πραγματικὸς μάντης — πέφτε ναίσθητος κατὰ γῆς καὶ σπαράζει.

Ἀπάνω σὲ κεῖνα τὰ λόγια ἄνοιξε ἡ πόρτα μπῆκε στὸ σπίτι ὁ ἀρχιφύλακας ταραγμένος κάμη. Κάθησε σ' ἕνα ἀνάκλιντρο κι' ἄρχισε σκουπίζη τὸ κάθιδρο μέτωπό του.

— Τοὺς ἔκλεισες καλά; ρώτησε ἡ Συντύχη.

— Πιὸ καλὰ δὲ μποροῦσα. Τοὺς ἔκλεισα σ μεσαῖο κελὶ ποὺ εἶναι περιφραγμένο ἀπ' ἄλ κελιὰ τριγύρω. Τοὺς ἔδεσα μάλιστα γι' ἀσφάλ σ' ἕνα ξύλο χοντρὸ τὰ πόδια.

— Λοιπὸν τί στενοχωριέσαι; εἶπε ἡ γυναι του. Ἔλα θὰ σοῦ φέρω κάτι νὰ πιῆς. Εἶσαι κ ρασμένος.

Σὲ λίγο, ὁ δεσμοφύλακας ἦταν ἥσυχος κ κουβέντιαζε μὲ τὴν οἰκογένειά του.

—Ἡ Εὐωδία μοῦ διηγήθηκε μιὰ παράξενη στορία, εἶπε ἡ Συντύχη, γιὰ κάποια δουλίτσ ποὺ γιάτρεψε ὁ ξένος.

— Χμ! Αὐτὸ ἦταν ἡ καταστροφή του, εἶπε ἀρχιφύλακας τῶν Φιλίππων. Ἦταν μιὰ μικρὴ Π θία, χρυσωρυχεῖο ἀληθινὸ γιὰ τ' ἀφεντικά τ Πῶς νὰ μὴ γίνουν ἀνάστατοι τώρα ποὺ τοὺς φυγε ὁ θησαυρός; Αὐτοὶ κατηγόρησαν τοὺς νους στοὺς ἄρχοντες τῶν Φιλίππων, κι' αὐτοὶ τ παράδωσαν στοὺς ραβδούχους... Εἶδες τοὺς δ στυχους σὲ τί χάλι τοὺς ἔφεραν;

— Εἶναι ξένοι;

— Ναί, Ἰουδαῖοι.

— Μὰ τότε θἆναι ἐκεῖνοι οἱ δυό, ποὺ μένου στὶς Λυδίας, τῆς πορφυροπώλισσας. Στὸ Θεὸ τῶ Ἑβραίων πιστεύει κι' ἐκείνη καὶ κάθε Σάββατ πάει στὸν τόπο τῆς προσευχῆς τους, κοντὰ στὸ ποτάμι, μὲ ἄλ λες γυναῖκες. Ἐκεῖ τοὺς μιλᾶ ὁ ραβῖνος. Μὰ τοῦτες τὶς μέρ μοῦ ἔλεγε, τοὺς ἦρθαν καινούργιοι δασκάλοι:

— Δυὸ ξένοι ἀπ' τὴν Ταρσὸ καὶ τοὺς μίλησαν λέει γιὰ τὸ ἕνα καὶ μόνο Θεό, καὶ γιὰ τὸ Μεσσία, ποὺ ἦρθε στὸν κόσ καὶ πέθανε, γιὰ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους. Μὲ κάλεσε μάλιστα Λυδία νὰ πάω κι' ἐγὼ ἕνα βράδυ στὸ κήρυγμα. Μὰ τί νὰ σο

πῶ; Μόλο ποὺ εἶμαι περίεργη, φοβοῦμαι, γιὰ σένα.
— Θὰ κάνης καλά, νὰ μὴν πᾶς πουθενά, εἶπε ὁ ἄντρας. Ἡ θέση μας εἶναι λεπτή. Εἴμαστε Ἕλληνες, Μακεδόνες, στὴν ὑπηρεσία τῆς Ρώμης καί, κατὰ βάθος, μᾶς ὑποπτεύουνται πάντα. Λοιπόν, οὔτε κουβέντα πὼς ξέρατε γιὰ τὸν ἐρχομὸ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν στοὺς Φιλίππους... Καὶ τώρα, πάω νὰ ρίξω μιὰ τελευταία ματιά. Κι' ἄκου ἐδῶ, Συντύχη, τὸ βράδυ θὰ μείνω, ἐγὼ φρουρός τους, γιὰ νάμαι πιὸ ἥσυχος. Οἱ φοβέρες τοῦ ἀξιωματούχου μοῦ παγώσανε τὸ αἷμα.
— Κάμε ὅπως νομίζεις, εἶπε ἡ Συντύχη.
Κατὰ τὸ βραδάκι, ὁ ἀρχιφύλακας εἶχε πάει στοὺς ἄρχοντες ποὺ ζητοῦσαν πληροφορίες γιὰ τοὺς ὑπόδικους. Ἡ μικρὴ Εὐωδία κατάφερε τότε νὰ πείση τὸ φύλακα νὰ τὴν πάρη μαζί της τὴν ὥρα ποὺ θάδινε φαγητὸ στοὺς φυλακισμένους. Αὐτὸ ἦταν συνηθισμένο. Ἡ Εὐωδία, «τὸ κοριτσάκι τῆς φυλακῆς» ὅπως τόλεγαν ὅλοι ἦταν ἡ συμπάθεια τῶν φυλάκων. Καλόκαρδη πάντα τοὺς φίλευε μὲ γλυκὰ καὶ δροσιστικὰ καὶ μεσολαβοῦσε σὰν ἤθελαν καμμιὰ ἄδεια ἀπ' τὸν προϊστάμενό τους. Ἐξ ἄλλου τί νὰ φοβηθοῦν ἀπὸ ἕνα κοριτσάκι τόσο ἀθῶο!
Πῆγε, κρατώντας τὸ δίσκο, ποὺ εἶχε ἡ ἴδια ἑτοιμάσει. Μιὰ σούπα ζεστή, λίγα φροῦτα, ἕνα γλυκό.
Ὁ Παῦλος, καθὼς ἡ παιδούλα ἀπόθεσε τὸ δίσκο μπροστά του, τῆς χάϊδεψε τὰ μαλλιά. Θυμήθηκε τοῦ Χριστοῦ τὰ λόγια καὶ δάκρυσε. «Ἂν δὲ γίνετε σὰν τὰ παιδιά, δὲ θὰ μπῆτε στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν».
— Ξέρω τὴ Συλβία, εἶπε δειλὰ τὸ παιδί... Εἶναι ἀλήθεια πὼς εἶχε δαιμόνιο καὶ τὴ γιάτρεψες; Εἶναι ἀλήθεια πὼς ἀγαπᾶς τὰ παιδιὰ κι' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ποὺ εἶναι ἄρρωστοι καὶ δυστυχισμένοι;
—Ἡ δύναμη τοῦ Θεοῦ, δείχνεται στὴν ἀδυναμία καὶ στὴν ἀρρώστεια τῶν ἀνθρώπων, εἶπε ὁ Παῦλος. Οἱ γεροὶ δὲ χρειάζουνται γιατρό.
—Ὁ πατέρας φοβᾶται νὰ μὴν τοῦ φύγετε, εἶπε ἡ Εὐωδία, γι' αὐτὸ σᾶς ἔδεσε ἔτσι στὸ ξύλο. Δὲν εἶνε κακός, μὰ ἂν φύγετε, οἱ Ρωμαῖοι θὰ τὸν σκοτώσουν.
— Μὴ λυπᾶσαι γιὰ μᾶς, εἶπε ὁ σύντροφος τοῦ Παύλου. Τὰ δεσμὰ κι' ἡ φυλακὴ μας εἶναι γιὰ τὴ δόξα τοῦ Χριστοῦ.
— Αὔριο πάλι θαρθῶ νὰ σᾶς δῶ, εἶπε ἡ Εὐωδία καὶ θὰ σᾶς φέρω βοτάνι γιὰ τὶς πληγές σας.
Ὁ φύλακας ποὖχε τελειώσει τὴν περιοδεία του στὰ κελιά, ἦρθε καὶ τὴν πῆρε.
....
Εἶναι μεσάνυχτα. Σιγαλιὰ ἀπόλυτη, νύχτα ζεστή. Μιὰ φλόγα ζώνει ὁλόγυρα τὴν ἀτμόσφαιρα, βράζει ἡ φυλακή, ἀγρυπνοῦν οἱ φυλακισμένοι.... Εἶναι νύχτα παράξενη, ὅλο μυστήριο. Ἀγρυπνοῦν οἱ δεσμῶτες, ἀγρυπνᾶ μέσα στὸ φυλάκιο ὁ πατέρας τῆς Εὐωδίας... Ἀγρυπνᾶ καὶ στὸ ὑπερῷο τὸ κοριτσάκι μὲ τὴ μητέρα. Ἡ παράξενη νύχτα δὲν ἀφήνει κανένα νὰ κοιμηθῆ. Λὲς καὶ κάτι θὰ γίνη ἀπόψε, κι' ὅλοι προσμένουν.
—Ἄκου, μανούλα, ἕνα τραγοῦδι γλυκὸ καὶ λυπητερό... Εἶναι ὁ Παῦλος κι' ὁ Σύλας ποὺ ψέλνουν... Τὸ κελί τους εἶναι ἀκριβῶς κάτω ἀπὸ τούτη τὴν κάμαρα.
— Μὰ γιατὶ δὲν κοιμοῦνται; ρωτᾶ ἡ Συντύχη. Εἶναι ἀργά.
—Ἔτσι κάνουν οἱ Χριστιανοὶ προτοῦ κοιμηθοῦν: Ψάλλουν ὕμνους καὶ προσευχὲς στὸ Θεό τους. Τί ὡραῖα π' ἀκούγεται ὡς ἐδῶ ἡ φωνή! Ὅλα τὰ κελιὰ θ' ἀγρυπνοῦν καὶ θ' ἀκοῦνε τὸν ὕμνο... Πρώτη φορὰ ἀντηχεῖ μέσ' στὴ φυλακὴ τέτοια μελωδία!... Εἶναι τόσο καλοί, τόσο ἥσυχοι.
— Ποῦ τὸ ξέρεις; εἶπε ἡ Συντύχη.
Ἡ Εὐωδία δὲ μίλησε. Ἡ μητέρα της εἶχε πάει τ' ἀπόγεμα στὶς Λυδίας κα μάθη γιὰ τοὺς δυὸ δέσμιους. Ἔτσι δὲν ἤξερε πὼς τὸ «κοριτσάκι τῆς φυλακῆς», εἶχε πάει φαΐ στὸν Παῦλο κι' εἶχε μιλήσει μαζί του.
— Νὰ τῆς τὸ πῶ; Νὰ μὴν τῆς τὸ πῶ; συλλογιόταν ἡ Εὐωδία, ὅταν ἄξαφνα ἄκουσε τὴ μητέρα της νὰ λέη σιγά, σὰ νὰ μιλοῦσε στὸν ἑαυτό της.
— Εἶναι ἅγιοι, μοὖπε ἡ Λυδία. Ἂς ἦταν νὰ τοὺς ἄκουγες Συντύχη μου, μιὰ φορὰ μοναχά, νὰ μιλοῦνε γι' ἀγάπη γιὰ καλωσύνη, γιὰ εὐτυχία οὐράνια, καὶ θὰ πίστευες. Εἶμαι βέβαιη πὼς θὰ πίστευες...
—Ἐγὼ ἄκουσα τὸν Παῦλο, μητέρα, φώναξε ἡ Εὐωδία ποὺ δὲ μπόρεσε νὰ κρατήση ἄλλο τὸ μυστικό της.
Εἶδε τὴ μητέρα της ν' ἀνοίγη τὰ μάτια της διάπλατα καὶ τὸ πρόσωπό της ν' ἀναστατώνεται ἀπὸ τὸν τρόμο. Μὰ δὲν ἦταν γιὰ τὰ δικά της τὰ λόγια ὅπως νόμισε ἡ μικρούλα. Κάτι γινόταν στὴ φυλακή. Στὴν ἀρχή, μιὰ βουὴ σὰν ἀνέμου ποὺ πέφτει ἀπότομα μέσ' στὴν ἄπνοια καὶ ταράζει τὰ πάντα. Ὕστερα σεισμός, φοβερός, ἀνελέητος σεισμός. Ἡ γῆ τράνταζε ἀπ' τὰ θεμέλια οἱ πόρτες ἄνοιγαν διάπλατα, δίχως νὰ τὶς ἀγγίση ἀνθρώπινο δάχτυλο...
Ἡ Συντύχη ἀγκάλιασε τὴν κορούλα της καὶ περίμενε νὰ περάση ἡ Θεομηνία.
....
Μόλις τὸν εἶχε πάρει λιγάκι ὁ ὕπνος, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀλλαγὴ τῆς φρουρᾶς ὁ πατέρας τῆς Εὐωδίας ξύπνησε πανικόβλητος ἀπ' τὸ τράνταγμα τοῦ σεισμοῦ. Ἔτριψε τὰ μάτια του. Ποῦ βρισκόταν;...
— Κύριε, εἶπε ὁ φρουρὸς σὰν τρελλὸς ἀπ' τὸ φόβο. Σείστηκε ἡ γῆ κι' ἄνοιξαν οἱ πόρτες. Οἱ φύλακες λένε πὼς ἔγινε θαῦμα. Ὁ Παῦλος κι' ὁ Σύλας ἔψελναν ὅλη τὴ νύχτα στὸ Θεό τους κι' ἄξαφνα ἄνοιξαν οἱ πύλες οἱ σιδερόφρακτες καὶ λυθήκανε τὰ δεσμὰ τῶν φυλακισμένων.
— Δυστυχία μου, φώναξε ὁ ἀρχιφύλακας. Εἶμαι χαμένος.
Κι' ἅρπαξε τὸ μαχαίρι ποὺ εἶχε στὴ μέση του κι' ἦταν ἕτοιμος νὰ τὸ μπήξη στὸ στῆθος του. Τί τὴν ἤθελε τὴ ζωή; Γιὰ νὰ του τὴν πάρουν μὲ τὰ βασανιστήρια οἱ Ρωμαῖοι; Δὲ στάθηκε ἄξιος νὰ φυλάξη τοὺς δέσμιους. Εἶχε κοιμηθῆ τὴν πιὸ κρίσιμη ὥρα...
Ἄκουσε ἀπ' τὸ κελί του ὁ Παῦλος τὴ φωνὴ τῆς ἀπελπισίας, βγῆκε στὴν πόρτα, εἶδε τὸ φύλακα νὰ κρατῆ τὸ μαχαίρι.
—Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, φώναξε, στάσου, μὴν κάμης κακὸ στὸν ἑαυτό σου. Κανένας δὲν ἔφυγε. Ἐδῶ εἴμαστε ὅλοι.
— Φέρτε λαμπάδες, φώναξε ὁ ἀρχιφύλακας, παίρνοντας θάρρος.
Κρατώντας δυὸ δᾶδες στὰ χέρια, μπῆκε στὸ κελὶ τοῦ Παύλου. Ναὶ ἦταν ἐκεῖ κι' οἱ δυό τους, χωρὶς δεσμά. Τὰ πόδια τους εἶχαν λυθῆ ἀπ' τὸ ξύλο. Ὀλάνοιχτες ἦταν οἱ πόρτες, μὰ κανένας δὲν εἶχε φύγει... Οὔτε οἱ δυὸ Ἰουδαῖοι, οὔτε οἱ ἄλλοι κατάδικοι. Ξαφνιασμένοι ἀπὸ τὸ θαῦμα ἄκουγαν τοὺς ὕμνους ἀκίνητοι μέσα στὰ κελιά τους.

— Κι' ἐγὼ πιστεύω, εἶπε ἡ Συντύχη, γονατίζοντας...

Ὁ ἀρχιφύλακας ἔπεσε τότε στὰ πόδια τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Σύλα.
—Ἐλᾶτε μαζί μου, τοὺς εἶπε, κι' ἐκεῖνοι τὸν ἀκολούθησαν.
Τοὺς ἀνέβασε στὸ σπίτι του κι' ὅταν βρέθηκαν μόνοι τοὺς εἶπε:
— Κύριοι, Μέγας εἶναι ὁ Θεός σας ἀλήθεια, ὁ μόνος Θεὸς οὐρανοῦ καὶ Γῆς. Πέστε μου τί νὰ κάμω γιὰ νὰ σωθῶ;
Τὴ στιγμὴ αὐτὴ ἄνοιξε ἡ πόρτα κι' ἐμπῆκε ἡ Συντύχη κι' ἡ Εὐωδία, κατάχλωμες ἀπ' τὸ φόβο. Μὰ ἡ μικρούλα σὰν εἶδε τοὺς Ἀποστόλους κατάλαβε. Γιὰ κείνους ἐσείστηκε ἡ γῆ κι' ἄνοιξαν οἱ πόρτες. Γιὰ κείνους τραντάχτηκαν τὰ θεμέλια τῆς φυλακῆς κι' ἔγινε τὸ θαῦμα. Ἂν ἤθελαν ἔφευγαν μέσα στὴ νύχτα. Κι' ὅμως δὲν ἔφυγαν ἦταν ἐκεῖ. Κι' ὁ πατέρας της δὲν κινδύνευε τώρα...
Ἔπεσε στὰ πόδια τοῦ Παύλου, ἀγκάλιασε τὶς πληγές του.
— Πρέπει νὰ πλύνωμε τὶς πληγές, νὰ τοὺς βάλουμε βοτάνι, εἶπε στὴ μητέρα της.
Ἔβαλαν νερὸ στὴ φωτιὰ κι' οἱ Ἀπόστολοι πῆραν τὸ λου-

(Συνέχεια στὴ σελίδα 330)

Ἡ φιλοσοφία τῶν Σπαρτιατῶν

Ποιός εἶπε τή φράση;

1) Ἡμεῖς εὐκλεέστεροι ἐσόμεθα, πλείστους γὰρ ἀποκτενοῦμεν.

2) Διότι συγχαίρω τῇ πόλει τριακοσίους κρείττονάς μου πολίτας ἐχούσῃ.

3) Ὅτι τοὺς νόμους τῶν ἀνδρῶν, οὐ τοὺς ἄνδρας τῶν νόμων κυρίους εἶναι δεῖ.

4) Εἰ ἔλαβον αὐτοῦ πεῖραν οὐκ' ἂν ἔζων.

5) Ὅτι οὐδ' οἱ ἰατροὶ τοῖς ὑγιαίνουσιν, ὅπου δὲ οἱ νοσοῦντες, διατρίβειν εἰώθασιν.

6) Διότι οὐκ ἐχρησάμεν σοὶ ἰατρῷ.

7) Κρεῖσσον αὐτοὺς εἶναι πολλοῦ ἀξίους ἢ κεκτῆσθαι πολλοῦ ἄξια.

8) Νὴ τοὺς Θεούς, λίχνος ἦν ὁ Πέρσης, ὅτι τοσαῦτα ἔχων ἐπὶ τὴν ἡμετέραν ἦλθε μάζαν.

9) Τί δ' ἄλλο ἢ σπουδαῖοι; ὄφελος δ' οὐδέν, μὴ χρωμένων ὑμῶν αὐτοῖς.

10) Ἀλλ' οὐχ' ὥσπερ ὑμεῖς ὅπως τύχοι σπουδάζομεν.

11) Καὶ γὰρ δαπανηθήσεται πλείων καὶ ποιήσει τὰ ἀνδρεῖα ἀχρηστότερα.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

1) Ἡμεῖς εὐκλεέστεροι ἐσόμεθα, πλείστους γὰρ ἀποκτενοῦμεν. Δηλαδή: Ἐμεῖς θὰ γίνουμε πιὸ ἔνδοξοι γιατὶ θὰ σκοτώσουμε περισσότερους.

Εἶναι ἀπάντηση τοῦ Παιδαρήτου, Σπαρτιάτου πολίτη, γιοῦ τοῦ στρατηγοῦ Λέοντα, ποὺ τὴν ἔδωσε σὲ κάποιον ποὺ ἐξέφραζε φόβους γιὰ τὸν πόλεμο, λέγοντας πὼς οἱ ἐχροὶ ἦσαν πάρα πολλοί.

Δὲν βαρυέσαι, ὅπως θὰ ἐλέγαμε σήμερα· ἦταν ἡ ἀπάντηση. Θὰ γίνουμε πιὸ ἔνδοξοι γιατὶ θὰ σκοτώσουμε περισσότερους.

2) Διότι συγχαίρω τῇ πόλει τριακοσίους κρείττονάς μου πολίτας ἐχούσῃ.

Δηλαδή: Διότι χαίρω πολὺ γιὰ τὴν πατρίδα μου ποὺ ἔχει τριακοσίους πολίτες καλλίτερούς μου.

Καὶ αὐτὰ εἶναι λόγια τοῦ Παιδαρήτου. Τὰ εἶπε στοὺς Ἐφόρους τῆς Σπάρτης. Ὁ Παιδάρητος παρουσιάστηκε στοὺς ἐφόρους γιὰ νὰ τὸν ἐκλέξουν μεταξὺ τῶν τριακοσίων. Οἱ τριακόσιοι ἦταν τὸ πρῶτο συμβούλιο τῶν Σπαρτιατῶν. καὶ ἦταν τὸ τιμητικώτερο. Σ' αὐτὸ ἔμπαιναν οἱ ἄριστοι πολίτες. Μόλις ὅμως τοῦ ἀνακοίνωσαν οἱ ἔφοροι τὴν ἀπόρριψή του, αὐτὸς ξεκίνησε νὰ φύγῃ χαρούμενος καὶ γελαστός. Αὐτὸ σκανδάλισε τοὺς ἐφόρους. Καὶ τὸν φώναξαν νὰ ξαναγυρίσῃ.

— Γιατὶ γελᾶς τοῦ εἶπαν μὲ αὐστηρότητα.

— Εἶμαι πολὺ χαρούμενος γιατὶ ἡ πατρίδα μου εἶχε τριακοσίους πολίτες καλλίτερούς μου.

3) Ὅτι τοὺς νόμους τῶν ἀνδρῶν, οὐ τοὺς ἄνδρας τῶν νόμων κυρίους εἶναι δεῖ.

Δηλαδή:

Γιατὶ οἱ νόμοι πρέπει νὰ εἶναι κύριοι τῶν πολιτῶν καὶ ὄχι οἱ πολίτες κύριοι τῶν νόμων.

Αὐτὰ εἶναι λόγια τοῦ Βασιλιᾶ τῆς Σπάρτης Παυσανία γιοῦ τοῦ Πλειστάνακτος.

Ἔζησε περὶ τὰ 400 π.Χ.

Ὁ Παυσανίας εἶχε καταδικασθῆ σὲ θάνατο ἀπὸ τοὺς ἐφόρους διότι δὲν θέλησε νὰ λογοδοτήσῃ γιὰ τὴ μάχη τοῦ Ἁλιάρτου (τὴ μάχη τὴν ἔχασε ὁ στρατηγὸς Λύσανδρος καὶ ὁ Παυσανίας, ἐξ αἰτίας τῆς ἀργοπορίας τῆς ἐπιστολῆς δὲν ἔφθασε ἐγκαίρως γιὰ νὰ βοηθήσῃ τὸν Λύσανδρο).

Τὴν φράση εἶπε σὰν ἀπάντηση σὲ κάποιον ποὺ τὸν ρώτησε γιατὶ δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ τροποποιοῦν τοὺς ἀρχαίους νόμους:

Γιατὶ εἶπε, πρέπει οἱ νόμοι νὰ διατάζουν τοὺς ἀνθρώπους καὶ ὄχι οἱ ἄνθρωποι τοὺς νόμους!

4) Εἰ ἔλαβον αὐτοῦ πεῖραν οὐκ ἂν ἔζων.

Δηλαδή: Ἐὰν τὸν εἶχα δοκιμάσει δὲν θὰ βρισκόμουν στὴ ζωή.

Καὶ αὐτὰ εἶναι λόγια τοῦ Παυσανία.

Κάποτε ὁ Παυσανίας κατηγοροῦσε κάποιο γιατρό. Ἕνας Σπαρτιάτης παραπονέθηκε:

— Γιατὶ τὸν κατηγορεῖτε, τοῦ εἶπε. Ἀφοῦ δὲν τὸν πῆρες ποτὲ σὲ καμμιά σου ἀρρώστεια κι' ἔτσι δὲν ξέρεις ἂν εἶναι καλὸς ἢ κακός. Ἔπειτα αὐτὸς δὲν τοῦ ἔκαμε ποτὲ κανένα κακό.

Μὰ μὲ ἀρκετὴ κακεντρέχεια ὁ Παυσανίας ἔδωσε τὴν ἀπάντηση.

— Μὰ ἂν τὸν χρησιμοποιοῦσα γιὰ γιατρό μου, δὲν θὰ βρισκόμουν σήμερα στὴ ζωή.

5) Ὅτι οὐδ' οἱ ἰατροὶ παρὰ τοῖς ὑγιαίνουσιν, ὅπου δὲ οἱ νοσοῦντες διατρίβειν εἰώθασιν.

Δηλαδή: Γιατὶ οὔτε οἱ γιατροὶ πηγαίνουν κοντὰ σὲ κείνους ποὺ εἶναι καλά, ἀλλὰ συνηθίζουν νὰ βρίσκωνται κοντὰ στοὺς ἀρρώστους.

Καὶ αὐτὰ εἶναι λόγια τοῦ Παυσανία. Ἦταν μιὰ ἀρκετὰ καυστικὴ ἀπάντηση στοὺς Τεγεάτας ὅταν εἶχε καταφύγει στὴν πόλη τους, καταδικασμένος ἀπὸ τοὺς ἐφόρους τῆς Σπάρτης σὲ θάνατο.

Ἂν καὶ διωγμένος ἀπὸ τὴν πατρίδα του ἐπαινοῦσε τοὺς Σπαρτιάτες μπροστὰ στοὺς Τεγεάτες. Τότε ἕνας Τεγεάτης τὸν ρώτησε:

— Διὰ τί οὖν οὐκ ἔμενες ἐν Σπάρτῃ ἀλλ' ἔφυγες;

Δηλαδή: «Γιατὶ λοιπὸν δὲν ἔμεινες στὴ Σπάρτη ἀλλὰ ἔφυγες ἀπὸ ἐκεῖ».

Ἦταν πολὺ βαρὺ τὸ πείραγμα γιὰ τὸν Παυσανία. Καὶ ἀπάντησε μὲ ὀξύτητα.

— Μήπως τάχα καὶ οἱ γιατροὶ πηγαίνουν στοὺς ὑγιεῖς; Οἱ γιατροί, συνηθίζουν νὰ πηγαίνουν κοντὰ στοὺς ἀρρώστους ποὺ τοὺς ἔχουν ἀνάγκην.

6) Διότι οὐκ ἐχρησάμην σοὶ ἰατρῷ.

Δηλαδή: Γιατὶ δὲν σὲ χρησιμοποίησα ποτὲ γιὰ γιατρό.

Καὶ αὐτὰ λόγια τοῦ Παυσανία σὲ κάποιο γιατρὸ ποὺ θέλοντας νὰ τὸν πειράξῃ τοῦ εἶπε: «Γέρων γέγονας». Δηλαδή: «Γέρασες».

— Ναὶ γέρασα ἦταν ἡ ἀπάντηση γιατὶ δὲν σὲ εἶχα ποτὲ γιατρό μου. Γιατὶ — εὐκολονόητο τὸ συμπέρασμα — ἂν σὲ εἶχα θὰ πέθαινα νέος καὶ δὲν θὰ γέραζα.

7) Κρεῖσσον αὐτοὺς εἶναι πολλοῦ ἀξίους ἢ κεκτῆσθαι πολλοῦ ἄξια. Δηλαδή: Εἶναι κατὰ πολὺ καλλίτερο ὁ ἄνθρωπος νὰ εἶναι ἀξίας ὁ ἴδιος παρὰ νὰ ἀποκτᾷ πράγματα ποὺ ν' ἀξίζουν.

Λόγια τοῦ Παυσανία τοῦ Κλεομβρότου, ποὺ ἔλαβε μέρος σὰν ἀρχιστράτηγος τῶν Ἑλλήνων στὴ μάχη τῶν Πλαταιῶν. Ἦταν ἀνεψιὸς τοῦ ἥρωα τῶν Θερμοπυλῶν Λεωνίδα.

Οἱ στρατιῶται του θαύμαζαν τὸν Παυσανία ἀνάμεσα στὰ πολυτελῆ λάφυρα ποὺ εἶχαν πάρει ἀπὸ τοὺς Πέρσες στὴ μάχη τῶν Πλαταιῶν. Μὰ αὐτὸς ὁ θαυμασμὸς δὲν τοῦ ἄρεσε. Καὶ τοὺς εἶπε:

Προτιμώτερο νὰ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος μεγάλης ἀξίας παρὰ νὰ ἔχῃ πράγματα μεγάλης ἀξίας.

8) Νὴ τοὺς θεούς, λίχνος ἦν ὁ πέρσης ὅτι τοσαῦτα ἔχων ἐπὶ τὴν ἡμετέραν ἦλθε μάζαν.

Δηλαδή: Μὰ τοὺς θεούς. Λαίμαργος εἶναι ὁ Πέρσης. Διότι ἔχων τόσα ὡραῖα πράγματα ἦλθε νὰ δοκιμάσῃ τὴ δική μας μάζα (ἡ μάζα ἦταν ἕνα εἶδος γλυκίσματος φτιασμένο ἀπὸ ἀλεύρι καὶ γάλα. Ὁ Σόλων ὥριζε δυὸ εἴδη μάζης. Τὸ ἕνα ἀπὸ κριθάρι γιὰ τὸ λαὸ καὶ τὸ ἄλλο ἀπὸ στάρι γιὰ τοὺς ἄρχοντες).

Καὶ τὰ λόγια αὐτὰ τὰ εἶπε ὁ Στρατηγὸς Παυσανίας ὕστερα ἀπὸ τὴ μάχη τῶν Θερμοπυλῶν.

Ἔπειτα ἀπὸ τὴ μάχη ὁ Παυσανίας ἔδωσε διαταγὴ νὰ τοῦ ἑτοιμάσουν νὰ φάῃ τὸ φαγητὸ ποὺ εἶχαν ἕτοιμο οἱ Πέρσες γιὰ τὸ δικό τους στρατηγό. Καὶ ὅταν εἶδε πὼς ἦταν τόσο πολυτελὲς καὶ θαυμάσιο εἶπε:

— Πόσο ἀλήθεια λαίμαργος εἶναι ὁ Πέρσης. Ποὺ ἐνῶ ἔχει τόσα ἀγαθὰ ἦλθε νὰ δοκιμάσῃ τὴ μάζα μας».

9. Τί δ' ἄλλο ἢ σπουδαῖοι; ὄφελος δ' οὐδέν, μὴ χρωμένων ὑμῶν αὐτοῖς, δηλαδή:

Τί ἄλλο παρὰ σπουδαῖοι; Ἀλλὰ χωρὶς κανένα ὄφελος ἀφοῦ δὲν τοὺς ἐφαρμόζεται.

Εἶναι λόγια τοῦ Σπαρτιάτη Πανθοίδη ποὺ εἶχε σταλῆ στὴν Ἀσία ὡς πρεσβευτὴς τῶν Λακεδαιμονίων.

Εἰς τὴν Ἀκαδήμειαν λοιπὸν συζητοῦσαν κάποτε οἱ φιλόσοφοι γιὰ πολλὰ καὶ ἐνδιαφέροντα ζητήματα. Παρακολουθοῦσε χωρὶς φυσικὰ νὰ μιλῇ κι' ὁ Πανθοίδης. Σὰν τελείωσε ἡ συνεδρίασις τὸν ρώτησαν οἱ φιλόσοφοι πῶς τοῦ φάνηκαν οἱ λόγοι τους.

— Τί ἄλλο παρὰ σπουδαῖοι. Ἀλλὰ χωρὶς καμμιὰ ὠφέλεια ἀφοῦ δὲν τοὺς ἐφαρμόζετε.

10) Ἀλλ' οὐχ ὥσπερ ὑμεῖς ὅπως τύχοι σπουδάζομεν.

Δηλαδή: Ἀλλὰ ὄχι ὅπως σεῖς ἀσχολούμεθα μὲ μάταια καὶ τυχαῖα πράγματα.

Λόγοι τοῦ Νικάνδρου τοῦ Σπαρτιάτου.

Τοῦ εἶπε κάποτε ἕνας Ἀθηναῖος πὼς οἱ Σπαρτιᾶτες φροντίζουν πάντα νὰ ἀποφεύγουν τὰς ἐργασίας.

— Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια εἶπε ὁ Νίκανδρος. Ἀλλὰ δὲν ἀσχολούμεθα ἐμεῖς, ὅπως ἐσεῖς μὲ ὅ,τι δήποτε.

11) Καὶ γὰρ δαπανηθήσεται πλείων καὶ ποιήσει τὰ ἀνδρεῖα ἀχρηστότερα.

Δηλαδή: Καὶ διότι θὰ ξοδευθῇ περισσότερος καὶ θὰ ἀχρηστεύσῃ τοὺς ἀνδρείους στρατιῶτας μας.

Λόγια τοῦ Βασιλιᾶ Ἀρχιδάμου τοῦ Ζευξιμάδου γιὰ τὸ κρασί. Κάποιος προθυμοποιήθηκε νὰ μεταβάλῃ σὲ γλυκόπιοτο τὸ ὄχι καὶ πολὺ εὔγευστο κρασί του.

— Δὲν εἶναι καμμιὰ ἀνάγκη ἀπάντησε ὁ Ἀρχίδαμος. Γιατὶ περισσότερο θὰ ξοδεύεται καὶ οἱ ἀνδρεῖοι μας μεθυσμένοι δὲν θὰ κάνουν τὴ δουλειά τους.

Γύρω ἀπ' τὸν Ἀθλητισμό

ΑΝΤΩΝΗΣ ΠΑΡΑΓΥΙΟΣ

Ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ δυναμικὰ στελέχη τοῦ ἑλληνικοῦ ποδοσφαίρου εἶναι χωρὶς καμμιὰ ἀμφιβολία ὁ Ἀντώνης Παραγυιός. Νέος — μόλις 22 χρονῶν — μὲ μεγάλη ὄρεξη, μεγάλο ταλέντο καὶ ἐξαιρετικὰ προσόντα ἀποτελεῖ μία ἀπὸ τὶς καλὲς ἐλπίδες τοῦ ποδοσφαίρου μας.

Ὁ Ἀντώνης Παραγυιὸς κατάγεται ἀπὸ τὰ ὄμορφα ἑλληνικὰ νησιά, τὰ Δωδεκάνησα.

Τὶς πρῶτες... γνωριμίες μὲ τὰ μυστικὰ τῆς μπάλλας τὶς ἔκανε στὸν «Ποσειδῶνα» Γλυφάδας. Αὐτὸς ὅμως ἀγαποῦσε τὴν ὁμάδα τοῦ Δικεφάλου Ἀετοῦ. Ὁ μόνος του πόθος ἦταν νὰ φορέση τὴν τιμημένη φανέλλα τῆς Α.Ε.Κ. Κι' ἔτσι κάποια μέρα τοῦ 1945, ἕνας νεαρὸς παίκτης 14 ἐτῶν μὲ μαυροκίτρινη φανέλλα κλωτσοῦσε μαζὺ μὲ τὰ ἄλλα «τσικὸ» στὸ γήπεδο τῆς Νέας Φιλαδελφείας.

Τὰ χρόνια κυλοῦσαν σιγὰ-σιγὰ ἀλλὰ ὁ Παραγυιὸς ἀνέβαινε γοργὰ τὰ σκαλοπάτια τῆς ἐπιτυχίας. Τὸ 1948 ἔκανε τὸ ντεμποῦτο του στὴν Α΄ ὁμάδα, ἀφήνοντας τὶς πιὸ θαυμάσιες ἐντυπώσεις. Ἀπὸ τότε «καθιερώθηκε» σὰν «ἀξία» καὶ δήλωσε μονιμότητα(!) στὴν Α΄ ὁμάδα.

Ὁ Παραγυιὸς ἀγωνίζεται στὴ θέση τοῦ μπάκ. Δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Διακρίνεται γιὰ τὴν αὐτοθυσία του καὶ γιὰ τὴν εὐγένειά του. Ἔχει παίξει μὲ τὴν Ἐθνικὴ ὁμάδα τῶν Νέων (ἐναντίον τῆς Συρίας).

Τώρα ὁ Παραγυιὸς ὑπηρετεῖ τὴν θητεία του στὸ Βασιλικὸ Ναυτικό.

Β.—

ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΗΣ ΜΟΝΑΔΟΣ ΤΟΥ ΚΙΛΚΙΣ

ΜΟΝΑΣ ΚΙΛΚΙΣ. Τὴν 15ην καὶ 16ην Σεπτεμβρίου ἡ Μονὰς Κιλκὶς θὰ παρουσιάση στὸ χωριὸ Χέρσο τὴν ὅλη ἐργασία της. Γιὰ νὰ δοθῆ πανηγυρικὸς χαρακτῆρας στὸ διάστημα τῶν δύο αὐτῶν ἡμερῶν ἡ Μονὰς ἀπεφάσισε νὰ προκηρύξη καὶ ἀγῶνες, μὲ τὸ ἑξῆς πρόγραμμα:

Α) Ἀγῶνες κλασσικοῦ ἀθλητισμοῦ μὲ ἀγωνίσματα δρόμου 100 μέτρων, δρόμου 400 μέτρων, δρόμου 1500 μέτρων, Ἅλματος ἁπλοῦ, Ἅλματος τριπλοῦ. Σφαίρας, Δίσκου, Λίθου, Ἅλματος εἰς ὕψος, Σκυταλοδρομιῶν. β) Συναντήσεις ποδοσφαίρου. γ) Συναντήσεις πετοσφαίρας. δ) Συναντήσεις καλαθοσφαίρας. Ἐπίσης θὰ ἐκτελεσθοῦν σκέτς, θὰ προβληθοῦν ταινίες καὶ θὰ γίνη λαμπαδηφορία.

Στὶς νικήτριες ὁμάδες καὶ στοὺς νικητὲς τῶν ἀτομικῶν ἀγωνισμάτων θὰ ἀπονεμηθοῦν μετάλλια καὶ διπλώματα, ἐὰν εἶναι δυνατὸν μὲ τὸ χέρι τῆς Α.Μ. τῆς Βασιλίσσης, προσκαλουμένης πρὸς τοῦτο.

Ἐν σχέσει μὲ τοὺς ἀνωτέρω ἀγῶνες ἡ Μονὰς Κιλκὶς ἔκανε τὴν ἑξῆς κοινοποίηση:

«Ἡ Μονὰς Κιλκὶς μεριμνοῦσα μόνον διὰ τὸν ὕπνον προσκαλεῖ εἰς τὴν εὐγενῆ ἅμιλλαν τῶν ὁμαδικῶν καὶ ἀτομικῶν ἀγωνισμάτων Ὁμάδας καὶ Ἀθλητὰς τῶν ἄλλων Μονάδων, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν τῆς ἀρτίας ἐμφανίσεως εἰς τὸν ἀγωνιστικὸν χῶρον (ἱματισμός). Παρακαλεῖ, εἰ δυνατόν, νὰ τῆς γνωσθῆ συντόμως ἡ συμμετοχὴ τῶν ἄλλων Μονάδων πρὸς τακτοποίησιν τοῦ προγράμματος καὶ τῶν τεχνικῶν δυσχερειῶν.

Δι' ἅπαντα τὰ ἀνωτέρω, ἡ Μονὰς πιστεύει ὅτι δὲν θέλει ἐπιβαρυνθῆ δι' ἰδιαιτέρου κονδυλίου.

Ὁ
Διοικητὴς τῆς Μονάδος
Β. ΧΑΤΖΗΠΑΥΛΟΥ

Γεωρ. Σχολὴ Θεσ/νίκης: Σὲ ποδοσφαιρικὸ ἀγῶνα μεταξὺ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καὶ τῆς Α.Π.Α.Κ. Γεωργικῆς Σχολῆς, ἐνίκησε τὸ πρῶτο μὲ 2—0. Οἱ νικηταί: Φωτόπουλος, Λαβασᾶς, Πανταζίδης, Πάνου, Καριπίδης, Ἀγόρας, Ἰωσηφίδης, Τσουκάνης, Κουτιζίδης, Παπαδόπουλος, Καραγκιαουρίδης (Κάλφας). Τὸν ἀγῶνα παρακολούθησαν ὅλοι οἱ τρόφιμοι καὶ τὸ προσωπικὸ τῆς Σχολῆς.

Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Αἰθαία Μεσσηνίας: Τὰ τελευταῖα ἀποτελέσματα τῆς ποδοσφαιρικῆς ὁμάδας τῆς Αἰθαίας, ποὺ τὴν ἀποτελοῦν μαθηταί, εἶναι τὰ ἑξῆς: Αἰθαία - Αἴπεια 6-0, Μικρομάνη 4-1, Σπερχογεία 3-1 Θουρία 1-0 καὶ 3-3, Ἀντικάλαμον 5-2. Ἡ ὁμάδα ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς Μπολίκα, Μπάλλα, Δικαῖο Ι, ΙΙ καὶ ΙΙΙ, Ἀργυράκη, Κολλίνου, Δαφνᾶ, Παρασκευόπουλο, Γκασιάμη καὶ Σπυρόπουλο.

Ι. ΜΠΟΛΙΚΑΣ

Παναγίτσα: Κατὰ τὸ ποδοσφαιρικὸ πρωτάθλημα «Σπίτι τοῦ παιδιοῦ» Β. Ἑλλάδας, ἡ λαμπρὰ ποδοσφαιρικὴ ὁμάδα τοῦ «Σπιτιοῦ τοῦ παιδιοῦ» Παναγίτσας, ἔχασε μιὰ βέβαιη νίκη ἀπὸ τὴν ὁμάδα «Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ» Ἀραβησοῦ μὲ 2-0. Στὸ βόλλεϋ-μπῶλ ὅμως ἐκέρδισε μὲ 3-0.

Στὸ δεύτερό της ἀγῶνα ἡ «Παναγίτσα» ἐνίκησε παρουσία ἀντιπροσώπου τῆς Α.Μ. τῆς Βασίλισσας καὶ τῶν ἀρχῶν τὴν μικτὴ ὁμάδα τοῦ Ν. Κιλκὶς μὲ 3-2 (1-1). Τὰ τέρματα ἐσημείωσαν οἱ Ξενίδης (2) καὶ Πολατίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Σουφλί: Ἡ τοπικὴ ὁμάδα τοῦ Γυμνασίου μας ἐνίκησε τὶς ὁμάδες τοῦ «ΕΒΡΟ» καὶ τοῦ Ἄρη Καρνοφυλλιᾶς μὲ 2-1. Οἱ νικηταί: Γηκίδης, Πιθαμούδης, Νεστορίδης, Σαρδέλης, Μακρυλάκης, Παπαχρήστου, Γερβάκης, Δερμετζόγλου, Ἀξούριστος, Μπαπαλήτης, Καραγεωργίου.

Α. ΠΑΤΕΛΗΣ

Λαμία: Ἡ μικτὴ ὁμάδα τῶν Γυμνασίων καὶ τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς Λαμίας, ἐνίκησε τὴν ὁμάδα τοῦ Γυμνασίου Κηφισσιᾶς Ἀθηνῶν μὲ 5-3. Ἡ νικήτρια: Χολέβας, Σκοτίδας, Μάραθος, Γιμενῆς, Παπαθανασίου, Νουλᾶς, Γαλανός, Λουκόπουλος, Σῖμος, Ἀνδρέου, Κεφάλας, Σουβλερός. Τὰ τέρματα ἐσημείωσαν οἱ Λουκόπουλος, Νούλας (2), Γαλανὸς καὶ Παπαθανασίου.

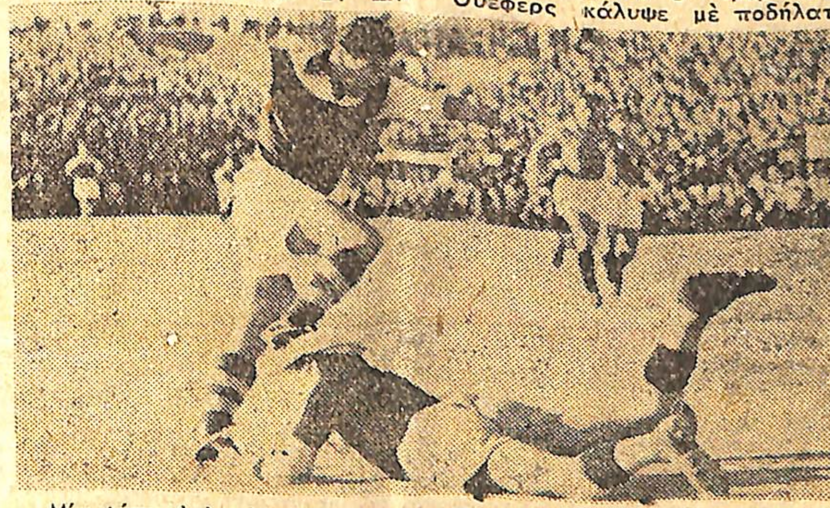
Η. ΚΟΥΤΣΟΔΗΜΟΣ
ΔΗΜ. ΓΚΙΖΑΝΗΣ

Φερραί: Ἡ τοπικὴ ὁμάδα ἀφοῦ ἔχασε ἀπὸ τὴν Β΄ ὁμάδα τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀλεξ/πόλεως μὲ 2-1, ἐνίκησε τὶς ὁμάδες τῆς Ἀνθείας μὲ 2-0 καὶ τοῦ Δορίσκου μὲ 5-0. Τὰ τέρματα ἐσημείωσαν, στὸν τελευταῖο ἀγῶνα, οἱ Βογατσᾶς (2), Βίγγας, Κουφάκης καὶ Παλαυράκης.

Ν. ΚΟΥΦΑΚΗΣ

ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΟΤΙ...

...Τὸ 1866 ὁ Ἀμερικανὸς Οὐέφερς κάλυψε μὲ ποδήλατο

Μία φάση ἀπὸ τὸν ποδοσφαιρικὸ ἀγῶνα Παναθηναϊκοῦ - Ἀούστρια. Ὁ Μαθιὸς πλονζάρει στὰ πόδια τοῦ περίφημου Ἀούρετνικ.

Ὁ ἐξαιρετικὸς «σπρίντερ» τῆς ἐθνικῆς μας ὁμάδος στίβου Πετράκης ἐνῶ τερματίζει στὸ δρόμο 100 μ.

τὶς 210 ὑάρδες σὲ 21΄΄.2, δηλαδὴ μὲ ταχύτητα 34,160 χ.λ.μ. τὴν ὥρα. Τὴν ἴδια ἀπόσταση τὸ 1949 ὁ Μὲλ Πάττον τὴν ἐκάλυψε σὲ 20΄΄.2, δηλ. μὲ ταχύτητα 35.854 χλμ. τὴν ὥρα.

Τὸ 1899 ὁ Ἀμερικανὸς ποδηλάτης Μάριν ἔτρεξε τὸ ἕνα μίλι μὲ ταχύτητα 100, 200 μιλλίων τὴν ὥρα. Τὸ 1941 ὁ Γάλλος Λετουρνὲρ ἔτρεχε τὴν ἴδια ἀπόσταση μὲ ταχύτ. 169, 388 χλμ.

Ὁ οὗγγρος κολυμβητὴς Χάλμαϋ τὸ 1905 ἔκανε τὰ 100 μ. ἐλευθέρως σὲ 1 λεπτὸ καὶ 5 8/11 τοῦ δευτερολέπτου. Τὸ 1960 ὁ Ἀμερικανὸς Ἄλαν Φὸρντ πραγματοποιοῦσε 55 δευτερόλεπτα δηλ. μιὰ ταχύτητα 6,488 χλμ. τὴν ὥρα.

...Οἱ ὀλυμπιονίκαι τῆς Α΄ ὀλυμπιάδος τοῦ 1896 ποὺ ἔγινε στὴν Ἀθήνα ἦσαν οἱ ἑξῆς: Δρόμος 100 μ. Μπὺρκ (Η.Π.Α.) 12΄΄. Δρόμος 400 μ. Μπὺρκ (Η.Π.Α.) 54΄΄.1/5. Δρόμος 800 μ. Φλάκ. (Αὐστρ.) 2΄ 01΄΄ 4/5. Δρόμος 1.500 μ. Φλὰκ (Αὐστρ.) 4΄.32΄΄ 1/5. Μαραθώνιος: Σπῦρος Λούης (Ἑλλάς). 2 ὧρες 55΄.20΄΄. Δρόμος 110 μ. μετ' ἐμποδίων: Κούρτις. (Η.Π.Α.) 17΄΄.3/5. Ἅλμα εἰς ὕψος: Κλὰρκ (Η.Π.Α.) 1 μ. 81. Ἅλμα εἰς μῆκος: Κλὰρκ (Η.Π.Α.) 6 μ. 35. Ἅλμα ἐπὶ κοντῷ: Χιούτ. (Η.Π.Α.) 3 μ. 30. Δισκοβολία: Γκάρεττ. (Η.Π.Α.) 29 μ. 15. Σφαιροβολία: Γκάρεττ (Η.Π.Α.) 77 μ. 22.

... Ἀπὸ τὸ 1935 ἔχει καθιερωθῆ καὶ τελεῖται τὸ πανευρωπαϊκὸ πρωτάθλημα μπάσκετ-μπῶλ. Στὸ πρωτάθλημα αὐτὸ παίρνουν μέρος οἱ ἐθνικὲς ὁμάδες ὅλων σχεδὸν τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Μέχρι σήμερα ἔχουν ὀργανωθῆ ἑπτὰ τέτοια πρωταθλήματα.

ΙΒΑΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΔΕΛΤΑ

12ον

— Ναί, δειλός! ἐπανέλαβε μὲ πάθος ὁ ἄλλος. Δειλός, ἀφοῦ γυρεύει ν' ἀρχίσει διαπραγματεύσεις μὲ τὸν ἐχθρό, τὴν ὥρα ποὺ ξέρει πὼς εἴμαστε δῶ μὲ τόση δύναμη, πὼς φυλάγομε τὰ στενά, πὼς ἀπὸ τὸ Μελένικο εἶναι ἕτοιμη ἡ μισὴ φρουρὰ νὰ κατέβει, νὰ ξανακλείσει τὸ στενὸ τοῦ Κλειδίου καὶ νὰ πιάσει τὸν Ἕλληνα σὰ σὲ φάκα μέσα, μόλις τῆς δώσομε τὸ σύνθημα! Ναί, εἶναι δειλὸς νὰ θέλει διαπραγματεύσεις, τὴν ὥρα πού, στὴ φούρκα του ἀπάνω, ὁ Βασίλειος ἑτοιμάζεται νὰ ἐκδικήσει τὸ θάνατο τοῦ Βοτανειάτη, καὶ νὰ ριχθεῖ ὁ ἴδιος μὲ τοὺς καλύτερους ἄντρες του στὴν ἐνέδρα ποὺ τοῦ ἔχομε στήσει...

— Στάσου, Βλαδισλάβ, διέκοψε ἡ πρώτη φωνή, εἶναι ἀνάξιό σου ν' ἀδικεῖς ἔτσι τὸν Ρωμανό, ποὺ σ' αὐτὸν καὶ τὴ ζωή σου χρεωστεῖς ἀκόμα! Ξεχνᾶς πὼς ὅταν ζητοῦσε συνεννόηση, οὔτε ἰδέα εἶχε πὼς θὰ σκοτώνουνταν ὁ Βοτανειάτης καὶ πὼς θὰ γύρευε ὁ Αὐτοκράτορας ἐκδίκηση σὲ τοῦτα τὰ μέρη. Ὕστερα ἔπρεπε νὰ ξέρεις τὸν Ρωμανό, καὶ νὰ καταλάβεις πώς, ἂν τώρα γυρεύει νὰ κερδίσει καιρό, ὅπως τὸ ἔκαμε ὁ πατέρας του, ὁ μεγάλος μας Σαμουήλ, ὕστερα ἀπὸ τὴν καταστροφὴ τοῦ Σπερχειοῦ, γιὰ νὰ προφθάσει νὰ μαζέψει πάλι τὶς σκόρπιες δυνάμεις μας καὶ νὰ πέσει ἀπάνω στοὺς Ἕλληνες ἐκεῖ ποὺ δὲν τὸ περιμένουν!

—Ἄλλες οἱ περιστάσεις τότε καὶ ἄλλες τώρα! εἶπε ὁ Βλαδισλάβ. Τώρα ξεψυχοῦμε μὲ μιὰ τέτοιαν ἄνανδρη πολιτική! Τώρα, μόνο μιὰ τολμηρὴ ἀπόφαση μπορεῖ νὰ ξεσηκώσει τὸ ἠθικὸ τοῦ στρατοῦ μας! Καὶ ἂν ὁ Ρωμανὸς εἶναι τόσο ἄνανδρος ποὺ νὰ μὴν τὸ κάνει, θὰ τὸ κάνω ἐγὼ μὲ τὸν Ἰβάτζη καὶ τὸν Νικουλιτσά. Καὶ σὰ φοβᾶσαι καὶ σύ, τράβα μὲ τὸν Ρωμανὸ ἀπὸ ἄλλο δρόμο!

— Μέτρα, Βλαδισλάβ, τὰ λόγια σου, εἶπε ὁ ἄλλος ποὺ μὲ δυσκολία πιὰ βαστοῦσε τὸ θυμό του. Ἡ ὑπομονή μου ἔχει ὅρια!

Εἰρωνικὸ γέλιο τοῦ ἀποκρίθηκε:

— Καὶ ὅμως πρέπει νὰ ἔχεις μεγάλη ὑπομονὴ ἀφοῦ τόσα χρόνια μπόρεσες νὰ ζήσεις μὲ τοὺς ἐχθρούς, μὲ γυναίκα τῆς φυλῆς τους, καὶ παιδιά...

— Βλαδισλάβ! φώναξε ἔξω φρενῶν ὁ ἄλλος.

Ὁ Μιχαὴλ δὲ βάσταξε. Ἔκανε ἕνα βῆμα καὶ εἶδε τοὺς δυὸ ἄντρες ἕτοιμους νὰ πιαστοῦν χέρια μὲ χέρια. Ὁ ἕνας ψηλός, ξανθός, τὸ πρόσωπο κατάχλωμο καὶ ἀγριεμένο, μὲ σηκωμένους γρόθους ρίχνουνταν ἀπάνω στὸν ἄλλο ποὺ γυρνοῦσε τὴν πλάτη του στὴν πόρτα.

Μὰ ἔξαφνα σταμάτησε, σταύρωσε τὰ χέρια του καὶ εἶπε, συγκρατώντας τὸ θυμὸ ποὺ ἔτρεμε στὴ φωνή του:

—Ὄχι, δὲν εἶναι ὥρα νὰ σὲ σκοτώσω, ὅταν ψυχομαχᾶ ἡ πατρίδα... Καὶ πρόσθεσε πιὸ σιγά: Μιὰ φουχτιὰ πιὰ μείναμε, Βλαδισλάβ. Μὴν ἀφαιρέσεις τῆς Βουλγαρίας προστάτη σὰν τὸν Ρωμανό...

Ὁ Μιχαὴλ δὲν περίμενε ν' ἀκούσει ἄλλο. Μ' ἕναν πήδο κατέβηκε τὰ τελευταῖα σκαλοπάτια, ἔτρεξε στὸ σκοτεινὸ διάδρομο, ἔφθασε σὲ μιὰ πλαγινὴ μικρὴ πόρτα, τὴν ἄνοιξε χωρὶς δυσκολία καὶ βγῆκε στὰ χωράφια.

Εἶχε ξημερώσει πιὰ καλά.

Στὶς ράχες τῶν βουνῶν, οἱ κορυφὲς τῶν πεύκων χρυσώνουνταν μὲ τὶς πρῶτες ἡλιακὲς ἀχτίδες, καὶ στὰ πόδια τοῦ Μιχαὴλ χιλιάδες ὑγρὰ διαμαντάκια λαμποκοποῦσαν σκαλωμένα σὲ κάθε χορταράκι, σὲ κάθε φύλλο. Μὰ πρώτη φορὰ ἴσως στὴ ζωή του, ὁ Μιχαὴλ περνοῦσε τυφλὸς ἐμπρὸς στὴ μαγεύτρα ὀμορφιὰ τῆς καλοκαιριάτικης αὐγῆς. Ἡ προσοχή του ἦταν ὅλη στημένη στὰ παραπόταμα

Εἶδε χαραγμένες στὴν ἄμμο τὶς ἀκόλουθες λέξεις.

δέντρα, ὅπου εἶχε δεῖ τὸν Ἰβάτζη νὰ χώνεται μὲ τὸ σύντροφό του, καὶ ἀκολουθώντας τοῖχο - τοῖχο τὸ μοναστήρι, γιὰ νὰ μὴν τὸν δοῦν ἀπὸ κανένα παράθυρο, ἔφτασε στὰ πρῶτα δέντρα τοῦ δάσους ὅπου κρύφθηκε ἀνάμεσα στοὺς κορμοὺς καὶ κατέβηκε στὸ ποτάμι.

Ὁ Ἰβάτζης μὲ τὸν ὑπασπιστή του εἶχε περάσει ἀπὸ κεῖ. Στὴν ὑγρὴ ἄμμο, ποὺ τὰ χαμηλωμένα νερὰ ἄφηναν ξεσκέπαστη, βαθιὰ φαίνουνταν τὰ σημάδια τῶν ἀλόγων.

Γιὰ πολλὴν ὥρα ὁ Μιχαὴλ ἀκολούθησε τὰ ἴχνη τους, ὥσπου ἔφτασε σ' ἕνα ρυάκι ποὺ κατέβαινε ἀπὸ ψηλὰ καὶ χύνουνταν στὸν ποταμό. Μὰ ἐκεῖ σταματοῦσαν τὰ σημάδια. Ἦταν φανερὸ πὼς οἱ καβαλάρηδες μπῆκαν στὸ νερό, εἴτε γιὰ νὰ κατέβουν τὸν Ἀξιό, εἴτε γιὰ ν' ἀνέβουν τὸ ρυάκι κατὰ τὸ βουνό.

Ὁ Μιχαὴλ ἀποφάσισε πρῶτα νὰ ἐξετάσει τὴν ὄχθη τοῦ Ἀξιοῦ, καὶ πέρασε τὸ ρυάκι.

Τὴν ἴδια ὥρα, τοῦ φάνηκε πὼς πίσω του ἄκουσε ἕνα βῆμα ἐλαφρύ, ἀνάμεσα στὰ ξερὰ φύλλα ποὺ εἶχαν πέσει ἀπὸ τὰ δέντρα. Σταμάτησε ν' ἀκούσει. Τίποτα ὅμως δὲν κουνοῦσε, οὔτε φαίνουνταν τίποτα, ὅσο βαθιὰ πήγαινε τὸ βλέμμα του ἀνάμεσα στοὺς κορμούς. Ὥστε ἐξακολούθησε τὸ δρόμο του, ἐξετάζοντας τὸ χῶμα καὶ τὸ χορτάρι. Μὰ πάλι τίποτα δὲν εἶδε.

Γύρισε λοιπὸν πίσω, μὲ σκοπὸ ν' ἀκολουθήσει τὸ ρυάκι καὶ νὰ ἐξετάσει κι ἐκεῖ. Σὰν ἔφθασε στὸ μέρος ὅπου ἔσμιγαν τὰ δυὸ ρεύματα, μὲ ἀπορία εἶδε ἕνα κόκκινο κουρελάκι δεμένο σ' ἕνα κλαδὶ καὶ μπηγμένο στὴν ἄμμο ἀντίκρυ.

Βέβαια δὲν ἦταν ἐκεῖ τὸ σημάδι αὐτὸ σὰν εἶχε περάσει!

Μὲ δυὸ πήδους βρέθηκε στὴν ἄλλη ὄχθη τοῦ ρυακιοῦ. Κι' ἐκεῖ, πλάγι στὸ κλαδί, εἶδε χαραγμένες στὴν ἄμμο τὶς ἀκόλουθες λέξεις, ἑλληνικὰ γραμμένες: «Γύρνα πίσω. Ὁ Ἰβάτζης μὲ τὸν Νεστορίτση τραβοῦν γιὰ τὸ Πετρίσκον 1».

Μιὰ στιγμὴ ἔμεινε ὁ Μιχαὴλ σὰ σαστισμένος. Κοίταζε μιὰ τὰ γράμματα, μιὰ τὸ δάσος, γυρεύοντας ἀνάμεσα στὰ πυκνὰ δέντρα νὰ βρεῖ τὴν ἐξήγηση τοῦ μυστήριου.

Μὰ τίποτα δὲ σάλευε, οὔτε ἀεράκι δὲ φυσοῦσε, καὶ ὁ ἥλιος ἀκτινοβολοῦσε στὰ νερὰ τοῦ Ἀξιοῦ καὶ ξέραινε λίγο - λίγο τὴν ἄμμο μὲ τὰ νεοχάραχτα λόγια.

Πὼς ὁ Νικήτας εἶχε γράψει τὰ λόγια αὐτά, ὁ Μιχαὴλ δὲν εἶχε ἀμφιβολία. Μὰ τί τρέλα νὰ τὰ γράψει ἑλληνικὰ καὶ νὰ φύγει! Ἂν ἐπέστρεφε ὁ Ἰβάτζης, ἢ ἂν περνοῦσε ἀπὸ κεῖ κανένας στρατιώτης τὰ λόγια αὐτὰ ἀρκοῦσαν νὰ μαρτυρήσουν τὴν παρουσία Ἑλλήνων στὴν καρδιὰ τῆς Βουλγαρίας.

Σκέφθηκε τὸν ἄρρωστο φίλο του ἐκτεθειμένο στὸ μίσος τοῦ Ἰβάτζη.

«Τί τρέλα! τί τρέλα!» μουρμούρισε.

Καὶ μὲ τὸ πόδι ἔσβησε βιαστικὰ τὰ γράμματα, τὰ τσαλαπάτησε ὥσπου δὲ φαίνουνταν οὔτε ἕνα ψηφίο. Ὕστερα ἔριξε στὸ νερὸ τὸ κλαδὶ μὲ τὸ κόκκινο κουρελάκι, γύρισε πίσω καὶ ἀνέβηκε ἀπὸ τὸ γνωστό του μονοπάτι, ποὺ πήγαινε στὴν καλύβα ὅπου εἶχε κοιμηθεῖ τὴν παραμονὴ τῆς καταστροφῆς τοῦ Βοτανειάτη.

Ὁ Νικήτας τὸν περίμενε.

—Ἔμαθες τίποτα; ρώτησε ἀνήσυχα μόλις τὸν εἶδε.

1 Πετρίσκον: Σήμερα λέγεται Πέτρα ἢ Πετρίτσι, κοντὰ στὸ μέρος ὅπου ὁ Πόντος χύνεται στὸ Στρυμόνα.

—Ναί, εἶπε ὁ Μιχαήλ, μὰ γιατὶ δὲν πῆγες στὴ Στρουμπίτζη;

—Δὲν πρόφθασα. Εἶδα ἐδῶ ἄλλα κι ἄλλα ποὺ ἦταν ἀνάγκη καὶ βία νὰ μάθω. Ἔπειτα σκέφθηκα πὼς τὸ θάνατο τοῦ Βοτανειάτη θὰ τὸν ἔμαθε πιὰ ὁ Αὔγουστος ἀπ' ὅσους πρόφθασαν καὶ βγῆκαν πρῶτοι ἀπὸ τὴ ρεματιά. Ἐδῶ μαγειρεύεται κάτι σοβαρό. Ὁ Δραξὰν βρίσκεται στὸ μοναστήρι τῆς Ἐλεούσας. Ἔμαθες ποῦ πηγαίνει;

—Ὁ Βλαδισλὰβ ἑτοιμάζει μιὰ παγίδα, ὅπου θέλει νὰ τραβήξει τὸν Αὐτοκράτορα, ἀποκρίθηκε ὁ Μιχαήλ.

Καὶ διηγήθηκε τοῦ Νικήτα τὴ συνομιλία ποὺ εἶχε ἀκούσει.

—Ποιοὶ ἦταν οἱ δυὸ ἄντρες; ρώτησε ὁ Νικήτας.

—Ὁ ἕνας εἶναι ὁ Βλαδισλάβ, ὁ ἄλλος πρέπει νὰ ἦταν ὁ Δραξάν. Εἶναι ψηλός; Μὲ ξανθὰ γένια;

—Ναί, αὐτὸς εἶναι. Καὶ ὁ Ἰβάτζης;

—Ὁ Ἰβάτζης! Μὰ καλά, δὲν πάει στὸ Πετρίσκον μὲ τὸν Νεστορίτση;

—Δὲν ξέρω τίποτα! Τί πάγει νὰ κάνει στὸ Πετρίσκον;

—Πῶς δὲν ξέρεις; Ἐσὺ δὲν τὸ ἔγραψες στὴν ἄμμο γιὰ νὰ τὸ διαβάσω, στὴν ὄχθη τοῦ Ἀξιοῦ;

—Ἐγώ; Δὲν κούνησα ἀπὸ δῶ! Σὲ περιμένω ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ σοῦ ἔριξα τὴν πέτρα.

Ὁ Μιχαὴλ τοῦ διηγήθηκε πῶς, γυρεύοντας τὸν Ἰβάτζη στὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ, βρῆκε τὸ σημάδι καὶ τὰ γράμματα χαραγμένα στὴν ἄμμο.

Ὁ Νικήτας τὸν κοίταξε συλλογισμένα.

—Παράξενο... μουρμούρισε.

—Ναί, πολὺ παράξενο, εἶπε ὁ Μιχαήλ. Καὶ ξέρεις κι ἕνα ἄλλο; Ὁ Κωνσταντῖνος λέγει πὼς δὲ μοῦ ἔγραψε πὼς βρίσκουνταν πληγωμένος στὴ ρεματιά.

—Ἀδύνατο! ἀναφώνησε ὁ Νικήτας.

—Καὶ ὅμως, ἐπέμεινε ὁ Μιχαήλ. Δὲν ἤξερε πὼς σκοτώθηκε ὁ Βοτανειάτης.

Κάμποση ὥρα ἔμεινε ὁ Νικήτας βυθισμένος σὲ συλλογή.

Ὕστερα εἶπε μὲ ἀπόφαση.

—Ὅ,τι καὶ ἂν εἶναι τὸ μυστήριο, πρέπει νὰ τὸ βροῦμε, μὰ ὄχι τώρα. Τώρα τὰ πιὸ βιαστικὰ νὰ κοιτάξομε. Ἕνας ἀπὸ μᾶς πρέπει νὰ πάγει εὐθὺς στὸν Αὐτοκράτορα καὶ νὰ τὸν σταματήσει, ἂν ἀλήθεια ἔχει σκοπὸ νὰ πάρει τὸν ἴδιο δρόμο ὅπου ὁ Βοτανειάτης βρῆκε τὸ θάνατο. Καὶ πρέπει ἀμέσως νὰ μεταφέρομε τὸν Κωνσταντῖνο. Δὲν μπορεῖ νὰ μείνει μόνος στὸ μοναστήρι. Καὶ σένα σ' ἔχω ἀνάγκη...

—Περιττὸ νὰ τὸν κουνήσομε, διέκοψε ὁ Μιχαήλ. Βρίσκεται σὲ καλὰ χέρια. Ὁ παπα-Γρηγόρης εἶναι κοντά του.

Ὁ Νικήτας ἀναπήδησε.

—Ποιὸς Γρηγόρης;

—Ὁ φίλος σου. Καὶ σὲ ζητᾶ. Θέλει νὰ σὲ δεῖ.

—Ὁ Γρηγόρης... ὕστερα ἀπὸ δέκα χρόνια, τὸν ξαναβρίσκω ἐπιτέλους... ἔκανε ὁ Νικήτας συγκινημένος. Μὰ πῶς τὸν ἀνακάλυψες;

Μὲ λίγα λόγια ὁ Μιχαὴλ τοῦ διηγήθηκε πῶς ἀναγνωρίστηκαν.

—Καὶ περιμένει ἕνα μήνυμά σου γιὰ νὰ ἔλθει νὰ σὲ βρεῖ, πρόσθεσε.

Μὰ ἡ συγκίνηση εἶχε σβήσει πάλι ἀπὸ τὸ σκληρὸ πρόσωπο τοῦ Νικήτα.

—Κι ἐγὼ δέκα χρόνια τὸν γυρεύω, εἶπε, καὶ θὰ ἔδινα ὅ,τι ἔχω γιὰ νὰ τὸν ξαναδῶ. Μὰ θὰ χάσω τώρα καιρό, ἂν πάγω στὸ μοναστήρι, καὶ οἱ ὧρες εἶναι πολύτιμες. Πήγαινε σὺ ἀμέσως στὴ Στρουμπίτζη, Μιχαήλ, δὲς τὸν Αὐτοκράτορα καὶ πές του ὅσα ἄκουσες. Ἐγὼ πηγαίνω στὸ Πετρίσκον. Πρέπει νὰ κόψωμε τὸ δίχτυ ποὺ πλέκει ὁ Ἰβάτζης μὲ τοὺς συντρόφους του γύρω στὸν Αὐτοκράτορα. Καὶ ἂν τὸ μήνυμα ποὺ διάβασες στὴν ἄμμο εἶναι καὶ αὐτὸ μέρος τοῦ παιχνιδιοῦ του ἢ πονηρία του θὰ πάγει χαμένη. Στὸ καλό, Μιχαήλ.

—Ποῦ θὰ σὲ ξαναβρῶ; ρώτησε ὁ νέος κρατώντας ἀκόμα τὸ σύντροφό του ἀπὸ τὸ χέρι.

—Ποῦ; — τὸ βλέμμα τοῦ Νικήτα μαλάκωσε: Στὸ προσκέφαλο τοῦ ἀρρώστου, ἀποκρίθηκε. Δόξα τῷ Θεῷ! Ἔχομε τώρα τὸν Γρηγόρη, ποὺ θὰ παίρνει καὶ θὰ μᾶς δίνει μὲ ἀσφάλεια τὰ μηνύματα. Ἔχεις χρήματα;

—Ἔχω.

—Πάρε τὸ ἄλογό μου. Ἀπὸ τὴ γρηγοράδα σου κρέμεται ἴσως ἡ ζωὴ τοῦ Αὐτοκράτορα. Στὸ καλό, Μιχαήλ, καὶ ὁ Θεὸς μαζί σου.

—Ἔχε γειά, Νικήτα.

Οἱ δύο Ἕλληνες χωρίστηκαν.

Ἕνα λεπτὸ ἀκόμα στάθηκε ὁ Νικήτας στὴν εἴσοδο τῆς καλύβας, κοιτάζοντας τὸν Μιχαὴλ ποὺ ἀπομακρύνονταν μὲ τὸ ἄλογο. Τὸ ἀγέλαστό του πρόσωπο ἦταν σκοτεινὸ καὶ λυπημένο. Πέρασε τὸ χέρι του στὸ μέτωπό του σὰ νὰ ἤθελε νὰ διώξει μιὰ δυσάρεστη σκέψη.

«Τὴ δουλειά μου τώρα...» μουρμούρισε, «καὶ γιὰ τ' ἄλλα πάλι βλέπομε...»

Καὶ μὲ γρήγορο βῆμα κατέβηκε στὸν Ἀξιό, καὶ τρεχάτος πῆρε τὸ δρόμο ὅπου εἶχε περάσει ὁ Ἰβάτζης λίγες ὧρες πρωτύτερα.

Μὲ μαύρη καὶ βαριὰ καρδιὰ τραβοῦσε ὁ Μιχαὴλ ἴσια κατὰ τὴ Στρουμπίτζη. Εἶχε πάρει ἀπὸ τὰ παράμερα μέρη, ἀποφεύγοντας τὰ γνωστὰ μονοπάτια ὅπου μποροῦσε ν' ἀπαντήσει Βουλγάρους, καί, μόλις ἔκαμνε τὸ ἄλογο νὰ λιγοστέψει τὸ βῆμα του, τὸ σπηρούνιζε καὶ ξανάφευγε μὲ καινούρια ὁρμή.

«Τὴ δουλειά μου πρῶτα» ἔλεγε κι ἐκεῖνος μὲ τὸ νοῦ του, ὅπως τὸ εἶχε πεῖ καὶ ὁ Νικήτας. Μὰ στὸ βάθος τῆς καρδιᾶς του πονοῦσε ποὺ εἶχε ἀφήσει τὸ φίλο του τόσο βαριά, χωρὶς κανένα μήνυμα, καὶ σὲ χέρια ξένου.

Ὅταν τοῦ εἶπε ὁ Νικήτας νὰ φύγει, δὲ ρώτησε κἂν ἂν πρόφθαινε νὰ τοὺς εἰδοποιήσει στὸ μοναστήρι. Σὰν πάντα εἶχε ὑπακούσει, σὰν πάντα εἶχε παραδεχθεῖ τὴν ἀπόφαση τοῦ Νικήτα, συνηθισμένος ἀπὸ μικρὸς νὰ μὴ συζητᾶ ποτέ, ἀναγνωρίζοντας τὴν ἀλάθευτη κρίση τοῦ μεγαλύτερού του, τὴ γρηγοράδα μὲ τὴν ὁποία ἔβλεπε κάθε λεπτομέρεια στὶς πιὸ μπερδεμένες δουλειές.

Τὸ ἤξερε πὼς ἦταν ἀνάγκη καὶ τρέχει στὸ Βασιλέα, νὰ τὸν ἐμποδίσει νὰ πέσει στὸ καρτέρι ποὺ τοῦ εἶχαν στήσει οἱ Βούλγαροι. Τὸ ἤξερε πὼς ἐμπρὸς στὸν ἐθνικὸ κίνδυνο τὸ ἄτομο δὲ λογαριάζει, πὼς ἔστω κι ἂν πέθαινε ὁ Κωνσταντῖνος μόνος κι ἔρημος, χωρὶς ἕνα φίλο κοντά του, δὲ σήμαινε τίποτα. «Τὴ δουλειά του πρῶτα!» Τὸ ἤξερε, ὅπως ἤξερε τόσα ἄλλα, ὅπως ἤξερε πόσο ἀναγκαῖοι ἦταν οἱ κατάσκοποι, πόσο σημαντικὴ ἡ ὑπηρεσία τους.

Καὶ σὰ θὰ μάθαινε ὁ Κωνσταντῖνος

Κοιτάζοντας τὸν Μιχαὴλ ποὺ ἀπομακρυνόταν μὲ τὸ ἄλογο.

πὼς τὸν ἄφησε τόσο ἄρρωστο σὲ ξένου χέρια, θὰ ἔλεγε μὲ χαρά: «Εὖγε στὸ παλικάρι!...».

Μὲ τὸ κεφάλι ψηλὰ καὶ μὲ σφιγμένα τὰ χείλια, ἔτρεχε μπροστὰ ὁ Μιχαήλ, σπηρουνίζοντας τὸ ἄλογό του γιὰ νὰ φθάσει γρηγορώτερα καὶ νὰ ἐκτελέσει μιὰ ὥρα ἀρχήτερα τὴν ἀποστολή του.

Ναί! ὁ Κωνσταντῖνος θὰ τὸν θαύμαζε ποὺ εἶχε φύγει...

Μὰ ὁ Κωνσταντῖνος εἶχε τέτοια πίστη στὴν ἐμορφιὰ τῆς ἀποστολῆς του! Ἐνῶ ἐκεῖνος...

Ἔξαφνα, μπροστά του, ἕνα σῶμα Βουλγάρων ξεπρόβαλε καὶ τοῦ ἔκαμαν νόημα νὰ σταθεῖ.

Ὁ Μιχαὴλ σταμάτησε εὐθὺς τὸ ἄλογό του.

—Ποῦ πηγαίνεις; ρώτησε ὁ ἀξιωματικὸς ποὺ ὁδηγοῦσε τὸ σῶμα.

—Στὴ Στρουμπίτζη, ἀποκρίθηκε χωρὶς δισταγμὸ ὁ Μιχαήλ.

—Τί πᾶς νὰ κάνεις;

—Πηγαίνω μήνυμα στὸ φρούραρχο.

—Τίνος μήνυμα;

—Τοῦ Βλαδισλάβ.

—Εἶσαι στρατιώτης του;

—Ναί.

—Δὲν ξέρεις πὼς ὁ Αὐτοκράτορας πολιορκεῖ τὴ Στρουμπίτζη;

—Τὸ ξέρω. Γι' αὐτὸ πηγαίνω μήνυμα στὸ φρούραρχο.

Ὁ ἀξιωματικὸς τὸν κοίταξε ὑποψιάρικα.

—Δεῖξε τὰ χαρτιά σου, εἶπε.

—Δὲν ἔχω τίποτα νὰ δείξω, εἶπε ἀπότομα ὁ Μιχαήλ. Οὔτε ἔχω λόγο νὰ σοῦ δώσω. Οἱ διαταγές μου εἶναι ρητές.

—Ποιὲς διαταγές;

—Νὰ μὴ σταματήσω πουθενὰ στὸ δρόμο καὶ νὰ μὴ δώσω λογαριασμὸ σὲ κανέναν ἄλλο ἀπὸ τὸ φρούραρχο.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

Η ΜΑΥΡΗ ΑΡΚΟΥΔΑ
τὸ πιὸ λαίμαργο θηρίο

Οἱ περισσότεροι ἐμεῖς ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα γνωρίζουμε τὴν ἀρκοῦδα ἀπὸ τὸν κινηματογράφο. Ὅσο γιὰ τὴ ζωή της καὶ τὶς συνήθειές της ὅ,τι ξαίρουμε τὸ ξαίρουμε ἀπὸ τὸ μάθημα τῆς ζωολογίας καὶ τὰ παραμύθια. Ζωντανὲς ἀρκοῦδες βλέπουμε κάποτε - κάποτε νὰ τὶς σέρνουν οἱ ἀτσίγγανοι δεμένες ἀπὸ χαλκὰ στὴ μύτη. Αὐτὲς ὅμως, ἔτσι ποὺ εἶναι καχεκτικὲς ἀπὸ τὴ λίγη τροφὴ ποὺ τοὺς δίνουν, μὲ πεσμένο τὸ τρίχωμά τους ἀπὸ τὴν ἀφύσικη ζωὴ ποὺ κάνουν καὶ φοβισμένες ἀπὸ τὸ ξύλο ποὺ τρώγουν γιὰ νὰ κάνουν τὰ θλιβερὰ ἐκεῖνα κουνήματα ποὺ τ' ἀφεντικά τους θέλουν νὰ μᾶς παρουσιάζουν γιὰ χορό, κάθε ἄλλο ἀπὸ ἀρκοῦδες εἶναι. Ἀπὸ τὶς γνήσιες ἀρκοῦδες ἔχουν τὴ διαφορὰ ποὺ ἔχουν τὰ ὄμορφα παιγνιδιάρικα γατάκια μὲ τὰ ζαρωμένα καὶ καμπουριασμένα ἐκεῖνα γατάκια, ποὺ βλέπουμε νὰ νιαουρίζουν κλαψάρικα στοὺς δρόμους καὶ μᾶς καίγεται ἡ καρδιά μας. Ζωντανὲς ἀρκοῦδες δὲν βλέπουμε ἐπίσης γιατὶ στὴν πατρίδα μας δὲν ἔχομε ζωολογικοὺς κήπους. Ἀλλὰ καὶ τὰ δάση μας δὲν ἔχουν ἀρκοῦδες. Αὐτὲς ποὺ ὑπάρχουν εἶναι πολὺ λίγες καὶ ζοῦν σ' ἕνα-δυὸ βουνὰ τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας.

Ἡ ἀρκοῦδα ἢ ὅπως λέγεται στὴ παλιά μας γλῶσσα ἄρκτος ἀνήκει στὸ γένος τῶν θηλαστικῶν καὶ εἰδικώτερα στὴ τάξη τῶν ἁρπακτικῶν. Τὸ ἐπιστημονικὸ ὄνομά της εἶναι Ursus. Ὑπάρχουν πολλὰ εἴδη ἀρκοῦδες, ὅπως εἶναι ἡ λευκὴ ἄρκτος ποὺ ζεῖ στοὺς πάγους τοῦ Βορείου Πόλου, ἡ κοινὴ ἀρκοῦδα τῆς Εὐρώπης καὶ ἄλλες. Γιὰ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια τὴν ἀρκοῦδα πολὺ λίγοι ἄνθρωποι τὴν βλέπουν στὴ φυσικὴ κατάστασή της ἀφοῦ ὅπως ξέρουμε εἶναι ἕνα ἄγριο θηρίο. Κι' ἀπ' αὐτους ποὺ τὴν βλέπουν, κυνηγοί, χωριάτες ποὺ ζοῦν στὰ βουνὰ κλπ., πολὺ λίγοι μᾶς λέγουν τὴν ἀλήθεια. Συνήθως μᾶς διηγοῦνται ἱστορίες κάπως παραφουσκωμένες ἢ συνήθειές της ποὺ στὴν πραγματικότητα εἶναι φανταστικές. Μόνον ὅταν αὐτοὶ ποὺ μᾶς μιλοῦν γιὰ τὴν ἀρκοῦδα εἶναι ἐπιστήμονες μπορεῖ νὰ μᾶς λέγουν ἀληθινὰ γεγονότα γιατὶ ὅ,τι λέγουν εἶναι ἐπιστημονικὰ ἐξακριβωμένο. Οἱ ἐπιστήμονες δηλαδὴ αὐτοί, πηγαίνουν καὶ ζοῦν μῆνες καὶ μῆνες μέσα στὰ δάση καὶ παρακολουθοῦν μὲ προσοχὴ κάθε τί ποὺ κάνει ἡ ἀρκοῦδα, πῶς τρώγει, τί τρώγει, πῶς κοιμᾶται, πῶς ἀντιμετωπίζει τὰ ἄλλα ζῶα, πῶς μεγαλώνει τὰ παιδιά της, δηλαδὴ παρακολουθοῦν τὴ ζωή

της ἀπὸ κοντὰ καὶ ὕστερα αὐτὰ ποὺ βλέπουν τὰ γράφουν γιὰ νὰ τὰ μάθουν οἱ ἄλλοι.

Στὴν Ἀμερικὴ λοιπὸν — ποὺ ζεῖ ἕνα εἶδος ἀρκούδας πολὺ ὄμορφο καὶ πολὺ δυνατό, ἡ μαύρη ἀρκοῦδα — ἕνας ἐπιστήμων, ὁ Δαυΐδ Νιοῦελ, ἀφοῦ ἔζησε πολὺν καιρὸ στὰ δάση καὶ μελέτησε τὴ ζωὴ τῆς ἀρκούδας αὐτῆς, ἔγραψε ἕνα πολὺ ἐνδιαφέρον βιβλίο, ποὺ ὅσα μᾶς λέγει ειναι οχι μονο αληθινὰ καὶ ἐπιστημονικὰ ἐξακριβωμένα ἀλλὰ καὶ τόσο ἐκπληκτικὰ ποὺ μοιάζουν σὰν ἀληθινὸ παραμύθι.

Ὅπως μᾶς πληροφορεῖ λοιπὸν ἡ μαύρη ἀρκοῦδα εἶναι πολὺ δυνατὸ ζῶο. Κανένα ζῶο μὲ τὴν ἴδια σωματικὴ διάπλαση δὲν εἶναι τόσο ἰσχυρὸ ὅσο μιὰ τέτοια ἀρκοῦδα. Μ' ἕνα κτύπημα τοῦ μπροστινοῦ ποδιοῦ της μπορεῖ νὰ συντρίψη τὸ κρανίο ἑνὸς ταύρου.

«Μιὰ μέρα, γράφει στὸ βιβλίο του, ἀκολουθοῦσα τὰ ἴχνη μιᾶς ἀρκούδας. Εἶχε σκοτώσει ἕνα ἀγιογούρουνο καὶ τὸ εἶχε μεταφέρει σὲ ἀπόσταση πάνω ἀπὸ 500 μέτρα. Ὅπως διαπίστωσα τὸ εἶχε κουβαλήσει ὄρθια κρατῶντας το στὰ μπροστινά της πόδια, γιατὶ κάτω στὸ χῶμα κανένα ἴχνος δὲν ἔδειχνε ὅτι τὸ εἶχε σύρει. Ἡ ἴδια ἀρκοῦδα ἄλλη μιὰ μέρα εἶχε ρίξει κάτω μιὰ βαλανιδιὰ ποὺ εἶχε ὕψος 6 μέτρα γιὰ νὰ φάγη τὰ βαλανίδια της. Ἄλλη πάλι φορὰ εἶδα μιὰ ἀρκοῦδα ποὺ εἶχε πιαστῆ σὲ μιὰ παγίδα. Τὸ ζῶο σὰ νὰ μὴ συνέβαινε τίποτε συνέχισε τὸ δρόμο του, σέρνωντας ἀπὸ τὸ πιασμένο πόδι του ἕνα δοκάρι βάρους 100 ὀκάδων ποὺ ἦταν δεμένο μὲ ἀλυσίδα στὴ παγίδα».

Ἡ ἀρκοῦδα εἶναι ζῶο παμφάγο. Δηλαδὴ ζῶο ποὺ τρώγει ἀπ' ὅλα. Φροῦτα, ξηροὺς καρπούς, ρίζες, ἔντομα, ψάρια καὶ ὅ,τι ζῶο πέσει στὰ νύχια της, ἀπὸ τὸ ποντίκι ὡς τὸ ἐλάφι.

Περισσότερο ἀπ' ὅλα τὰ φαγώσιμα, ὅμως, τοὺς ἀρέσει τὸ μέλι. Ἀνεβαίνουν στὰ δέντρα ποὺ ὑπάρχουν ἄγρια μελίσσια ἢ ἀκόμη δὲν φοβοῦνται νὰ κάνουν ἐπιδρομὲς σὲ κατοικημένα μέρη γιὰ νὰ ἁρπάξουν τὶς κυψέλες ἀπὸ τὰ κτήματα. Μερικὲς μάλιστα ἀρκοῦδες σκαρφαλώνουν στοὺς τηλεγραφικοὺς στύλους καὶ σπᾶνε τὰ σύρματα γιατὶ τὸ βουητὸ ποὺ βγάζουν τὸ παίρνουν γιὰ βόμβισμα ἀπὸ πολλὲς μέλισσες. Ὅταν μιὰ ἀρκοῦδα ἀνακαλύψει καμιὰ μυρμηκοφωλιὰ χώνει μέσα στὴ τρύπα τὸ μπροστινό της πόδι καὶ περιμένει ἥσυχη ὥσπου νὰ καλυφθῆ ἀπὸ μυρμήκια. Ὕστερα τὸ βγάζει ἔξω καὶ τὸ γλύφει λιγωμένη ἀπὸ εὐχαρίστηση.

Τὶς ἀρκοῦδες μερικὲς φορὲς τὶς πιάνει μιὰ θηριωδία καὶ μιὰ κακία, ποὺ δὲν ἔχουν τὰ ἄλλα ἄγρια ζῶα.

«Κάποτε, διηγεῖται ὁ Νιοῦελ, μιὰ ἀρκοῦδα ἔσπασε τὴ πόρτα, μπῆκε μέσα σὲ μιὰ καλύβα ἑνὸς ξυλοκόπου καὶ τὰ ἔκανε γυαλιὰ - καρφιά. Ἔσπασε τὰ ἔπιπλα, τὰ τζάμια, ἔχυσε τὰ ἀλεύρια, τὴ ζάχαρι, τὸ ρύζι, τὰ φασόλια, ξέσχισε ὅσα ροῦχα βρῆκε, ἀκόμη καὶ τὶς κονσέρβες τὶς ἄνοιξε μὲ τὰ δόντια της καὶ τὶς ἄδειασε ἐπάνω σ' ὅλ' αὐτὰ ποὺ ἦταν σκορπισμένα στὸ πάτωμα. Δὲν ἄφησε τίποτε στὴ θέση του καὶ τίποτε ποὺ νὰ μὴ τὸ καταστρέψει».

Αὐτοὶ οἱ θυμοὶ τῆς ἀρκούδας εἶναι πολὺ συχνοὶ καὶ προέρχονται ἀπὸ τὸν ὀξύθυμο χαρακτῆρα τοῦ ζώου. Μόλις βρῆ ἀντίσταση ἢ ἐμπόδιο ὥστε νὰ μὴ γίνη αὐτὸ ποὺ θέλει τὴν πιάνει μιὰ μανία καταστροφῆς. Ἐξαγριώνεται καὶ δὲν ξέρει τί κάνει. Σὲ τέτοιες στιγμὲς εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνη.

Ἀντίθετα ἀπὸ ὅ,τι πιστεύεται ἡ ἀρκοῦδα δὲν σφίγγει μέσα στὰ χέρια τὸ θῦμα της γιὰ νὰ τὸ σκοτώση. Τὸ ἀγκώνει στὸ λαιμὸ καὶ τὸ πνίγει. Τὸ μόνο ποὺ εἶναι ἀλήθεια, εἶναι ὅτι ὅταν παλεύει σηκώνεται ὄρθια καὶ χρησιμοποιεῖ σὰν χέρια τὰ μπροστινά της πόδια. Προσπαθεῖ δηλαδὴ νὰ πιάση τὸ ἄλλο ζῶο καὶ νὰ τὸ φέρη στὸ στόμα της γιὰ νὰ τὸ δαγκώση στὸ λαιμό. Ἀλλοίμονο στὸ ζῶο ποὺ θὰ πιαστῆ στὰ μπράτσα της. Δὲν γλυτώνει ποτέ.

Παρ' ὅλο ποὺ φαίνονται βραδυκίνητες καὶ ἀδέξιες οἱ ἀρκοῦδες τρέχουν πολὺ γρήγορα. Ἡ ταχύτητά τους φθάνει πολλὲς φορὲς τὰ 50 χιλιόμετρα τὴν ὥρα.

Τὸ βάρος μιᾶς ἀρσενικῆς ἀρκούδας εἶναι 150 - 180 ὀκάδες. Ὅταν πατᾶ στὰ τέσσαρα πόδια της ἔχει ὕψος 1 μέτρο καὶ ὅταν σηκωθῆ ὄρθια φθάνει τὰ 2 μέτρα. Τὸ τρίχωμά της εἶναι μαῦρο, ἀλλὰ μπορεῖ νὰ εἶναι βαθὺ καστανό.

Ὅταν ἔρθη ὁ χειμῶνας ἡ ἀρκοῦδα χώ-

νεται σὲ καμμιὰ σπηλιὰ ἢ σὲ κανένα βαθούλωμα τοῦ κορμοῦ μεγάλου δένδρου. Αὐτὸ δὲν τὸ κάνει γιατὶ κρυώνει ἀλλὰ γιατὶ δὲν βρίσκει πιὰ ἄφθονη τροφὴ γιὰ νὰ ἱκανοποιήση τὴ λαιμαργία της. Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἡ ἀρκοῦδα ἔχει σχηματίσει κάτω ἀπὸ τὸ δέρμα της ἕνα παχὺ στρῶμα ἀπὸ λῖπος ποὺ τὴν προστατεύει κατὰ τὸ διάστημα τῆς χειμερινῆς νάρκης. Ὁ ὕπνος της αὐτὸς βαστᾶ ἀπὸ τὸν Νοέμβριο ὡς τὸν Ἀπρίλιο καὶ κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ ἡ καρδιά της καὶ ἡ ἀναπνοή της λειτουργοῦν μὲ πολὺ ἀργὸ ρυθμό.

Ἕνα παράξενο τῆς ζωῆς τῆς ἀρκούδας εἶναι ὅτι ἡ θηλυκιὰ ἀρκοῦδα γεννᾶ ὅταν βρίσκεται στὴ χειμερινή της αὐτὴ νάρκη. Ἕνα ἢ δυὸ μῆνες πρὶν ξυπνήση ἀπὸ τὸν ὕπνο της γεννᾶ δυὸ ἢ τρία ἀρκουδάκια, τυφλὰ καὶ χωρὶς τρίχωμα, ποὺ τὸ κάθε ἕνα τους ζυγίζει μόλις 150 δράμια! Ἡ ἴδια ἡ φύση φρόντισε νὰ εἶναι τόσο μικροσκοπικὰ γιὰ νὰ μὴν ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ πολλὴ τροφή. Ἡ μητέρα τους, ποὺ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη εἶναι ναρκωμένη, ἔχει ὅπως εἶναι φυσικό, πολὺ λίγο γάλα. Τὰ ἀρκουδάκια τὸν πρῶτο μῆνα θηλάζουν καὶ κοιμοῦνται. Στοὺς δυὸ μῆνες, ὅταν ἀρχίζουν νὰ περπατοῦν ἔχουν μέγεθος ὅσο μιὰ γάτα. Τὸ πιὸ ἀγαπημένο τους παιγνίδι εἶναι νὰ σκαρφαλώνουν στὰ κλαριὰ τῶν δένδρων καὶ νὰ κουνιοῦνται ὅσο μποροῦν πειὸ δυνατὰ ὥσπου νὰ πέσουν κάτω. Ὕστερα σκαρφαλώνουν πάλι στὸ δένδρο καὶ ἀρχίζουν ξανὰ τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια. Τὸ φθινόπωρο τὰ ἀρκουδάκια εἶναι μεγάλα ὅσο ἕνα τσοπανόσκυλο καὶ ξέρουν νὰ ἀμυνθοῦν. Ὅταν γίνουν 5 μηνῶν ἔχουν πιὰ μάθει νὰ σκαλίζουν τὸ ἔδαφος γιὰ νὰ βγάζουν ρίζες, νὰ πιάνουν ψάρια καὶ γενικὰ νὰ βρίσκουν τὴν τροφή τους. Ὅταν ἔρθει ὁ χειμῶνας χώνονται κι' αὐτὰ σὲ σπηλιὲς καὶ τὰ πιάνει ἡ χειμερινὴ νάρκη. Τὴν ἄνοιξη, ὅταν ἔχουν γίνει ἑνὸς ἔτους, ἐγκαταλείπουν τοὺς γονεῖς τους καὶ ζοῦν πιὰ μόνα τους.

ΤΖΙΜΟΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΜΙΚΡΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ

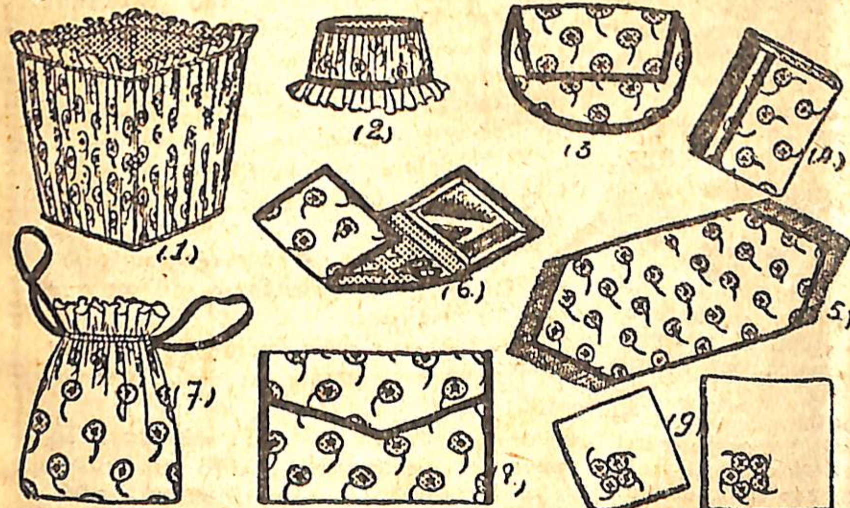

ΤΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΦΤΙΑΣΟΥΜΕ ΜΕ ΕΝΑ Ή ΕΝΑΜΙΣΗ ΠΗΧΥ ΥΦΑΣΜΑ (ΚΡΕΤΟΝ)

Καμμιὰ φορὰ τυχαίνει νὰ περισέψῃ λίγο ὕφασμα λουλουδάτο, χοντρό. Ἄλλοτε πάλι, ψάχνοντας σὲ τίποτα παλιὰ μπαοῦλα ἢ στὰ συρτάρια τῆς μητέρας, ἀνακαλύπτομε κανένα κομμάτι ὕφασμα ποὺ ὡστόσο δὲν εἶναι ἀρκετὸ νὰ φτιάσουμε... οὔτε μιὰ ποδιά. Κι' ὡστόσο εἶναι ὄμορφο ὕφασμα, εἶναι κρῖμα νὰ πάῃ χαμένο ἢ νὰ τὸ μεταχειριστοῦμε γιὰ κεφαλοπάνι.

Τί μποροῦμε νὰ φτιάσομε μ' αὐτό; Μά... ἕνα σωρὸ πράγματα, ὅπως βλέπετε στὴν εἰκόνα... Καὶ φαίνονται τόσο εὔκολα! Ὑπομονὴ χρειάζεται καὶ... ἐπιδεξιότητα.

1. Ἕνα καλάθι γιὰ χαρτιά. Φτιάνομε τὸν σκελετὸ ἀπὸ ξύλο: ὁ πάτος θὰ εἶναι ξύλινος κι' αὐτός, ἢ ἀπὸ χοντρὸ χαρτόνι. Κόβομε μερικὲς ξύλινες βέργες, στὸ μέγεθος λεπτοῦ χάρακα. Φτιάνομε πρῶτα τὸν πάτο: ἕνα μικρὸ τετράγωνο, ποὺ τὸ καρφώνομε, καὶ καρφώνομε πάνω σ' αὐτό, τὸν ξύλινο ἢ χαρτονένιο πάτο. Ἕνα μεγαλύτερο τετράγωνο, ἀπὸ τὶς ξύλινες βέργες πάλι γιὰ τὸ ἐπάνω μέρος. Ὕστερα ἑνώνομε τὰ δυὸ τετράγωνα μὲ τέσσαρες βέργες στὸ ὕψος ποὺ θέλομε νὰ ἔχῃ τὸ καλάθι μας: ἕτοιμος ὁ σκελετός. Δὲν ἔχομε παρὰ νὰ τὸν ντύσωμε μὲ τὸ ὕφασμα, σουρωτὸ ὅπως δείχνει ἡ εἰκόνα. Στὸ κάτω μέρος, τὸ καρφώνομε. Στὸ ἀπάνω μέρος, τὸ σφίγγομε μ' ἕνα κορδόνι ποὺ τὸ φτιάνομε εὐκολότατα, καὶ τὸ ἀφήνομε νὰ ἐξέχῃ πάνω ἀπὸ τὸ τετράγωνο. Περιττὸ νὰ πῶ πὼς γαζώνομε στὸ ἐπάνω μέρος τὸ ὕφασμα.

Μερικὰ καρφάκια στὸ ἀπάνω τετράγωνο, στερεώνουν καλύτερα τὸ ὕφασμα στὸ κάδρο του.

2. Ἕνα ἀμπαζούρ. Ὁ σκελετὸς εἶναι ἀπὸ σῦρμα. Δὲν εἶναι δύσκολο νὰ τὸν φτιάσετε μόνες σας, ἂν δὲν χρησιμοποιήσετε σῦρμα χοντρό, ἀλλὰ λεπτὸ ποὺ νὰ λυγάῃ εὔκολα. Ὕστερα πηγαίνετε στὸν φαναρτζῆ καὶ σᾶς τὸ κολλάει μὲ καλάει. Τὸ ντύσιμο εἶναι εὔκολο, ἀρκεῖ νὰ κοιτάξετε προσεχτικὰ τὴν εἰκόνα. Δυὸ σκοῦρες κορδέλλες τὸ κάνουν νὰ φαίνεται πιὸ ὄμορφο.

3. Μιὰ θήκη γιὰ νὰ φυλάτε τὸ ἐργόχειρό σας ἢ τὸ ράψιμό σας. Μπορεῖτε νὰ τὴν ντύσετε καὶ μὲ ἄλλο ὕφασμα, χοντρὸ ἄσπρο, γιὰ νὰ γίνη πιὸ γερή.

4. Θήκη γιὰ βιβλίο, μὲ γυρίσματα γιὰ νὰ μπαίνῃ τὸ ξώφυλλο. Κι' αὐτὴ εἶναι καλύτερα νὰ ντουμπλαριστῇ καὶ μ' ἄλλο ὕφασμα, χοντρό. Ἂν σᾶς περισσεύει κανένα κομμάτι ἀπὸ ὕφασμα ἀντρικό, ντύστε την μ' αὐτό, καὶ σκεπάστε το μὲ τὴν ἴδια λουλουδάτη κρετόνα. Οἱ κορδέλλες ποὺ εἶναι ραμμένες στὶς ἄκρες, τὴν κάνουν νὰ φαίνεται πιὸ χαριτωμένη.

5. Μικρὸ μακρουλὸ τραπεζομάντηλο γιὰ τὸ τραπέζι: στὶς ἄκρες, εἶναι γαρνιρισμένο μὲ μαῦρο βελοῦδο (ἂν ἔχετε), ἢ μὲ σκοῦρα κορδέλλα.

6. Νὰ καὶ μιὰ θήκη γιὰ τὸ ράψιμο, ὅπου φτιάνεται μὲ κορδέλλα πιασσίματα γιὰ τὸ ψαλίδι, τὴν βελονοθήκη, τὴν δαχτυλίθρα. Κι' αὐτὴ ντουμπλαρισμένη, θὰ γίνῃ πιὸ στέρεη.

7. Πῶς σᾶς φαίνεται αὐτὴ ἡ τσάντα; Δὲν εἶναι βέβαια γιὰ βαριὰ ψώνια, ἀλλὰ μπορεῖτε νὰ βάλετε τὸ ἐργόχειρό σας, κανένα βιβλίο, μερικὰ πράγματα ποὺ θέλετε νὰ πάρετε μαζί σας ὅταν πηγαίνετε νὰ περάσετε τὸ ἀπόγευμα στὴ φίλη σας.

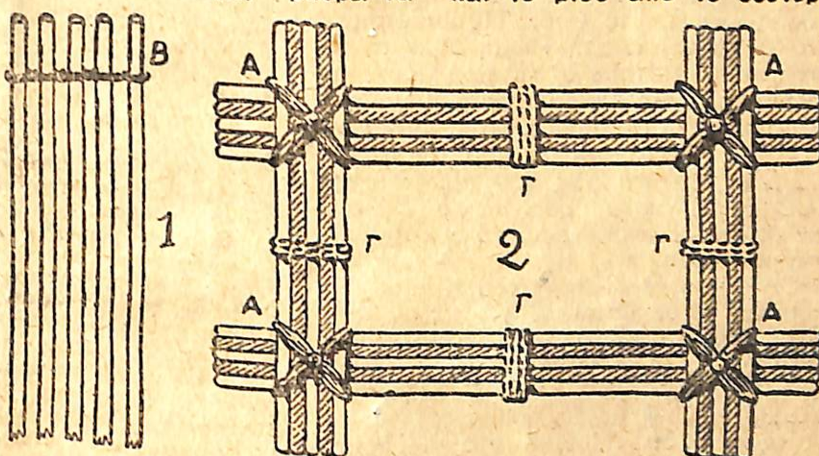
8. Αὐτὴ, εἶναι θήκη γιὰ νυχτικό. Δὲν τὴν χρησιμοποιοῦν πιὰ τόσο ὅσο ἄλλοτε, ἀλλὰ ἂν θέλετε, ἀντὶ γι' αὐτὴν τὴν λιγάκι περιττὴ πολυτέλεια, μπορεῖτε νὰ φτιάσετε πετσετοθήκες γιὰ ὅλη τὴν οἰκογένεια.

9. Τέλος ἂν τὸ ὕφασμα εἶναι πάρα πολὺ λίγο, ἀλλὰ τὰ λουλούδια του εἶναι ὄμορφα καὶ ἀρέσουν, κόψτε τα μὲ τὸ ψαλίδι προσεχτικά, καὶ φτιάστε πετσετάκια στριφώνοντάς τα πάνω σὲ ἄσπρο πανί, ποὺ χωρὶς αὐτὸ δὲν θὰ ἦταν τόσο ὄμορφα.

Σ' ἕνα σπίτι ὅπου ὑπάρχουν κορίτσια, ἀπαραίτητο δὲν εἶναι μονάχα τὸ... ἀπαραίτητο, ἀλλὰ κι' ἐκεῖνο ποὺ θεωρεῖται — ἄσχημα — περιττό. Ὅτι δηλαδὴ μὲ λίγα ἔξοδα καὶ λίγη δουλειά, ὀμορφαίνει...

ΕΝΑ ΚΑΔΡΟ ΑΠΟ... ΧΟΡΤΑ

Αὐτὸ τὸ κάδρο, μπορεῖ νὰ

γίνη ἀπὸ ξερὰ βοῦρλα, ἢ ἀπὸ χοντρὰ στάχυα σίκαλης.

Μπορεῖ νὰ γίνη μικρό, μεγάλο, μέτριο, ὅπως τὸ θέλετε.

Μπορεῖτε νὰ βάψετε μερικὰ ἀπὸ τὰ στάχυα κόκκινα, καὶ πράσινα. Ἡ γαλάζια καὶ κίτρινα, κατὰ τὸ γοῦστο σας.

Ἀνάλογα μὲ τὸ μέγεθος τοῦ κάδρου, θὰ χρησιμοποιήσετε πολλὰ στάχυα, ἢ λίγα.

Χρειάζεται ὅμως, καὶ λίγο ξερὸ εὐλύγιστο χόρτο, ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ χρησιμοποιοῦν ἀντὶ γιὰ σπάγγο.

Κόψτε τὰ στάχυα ἴσια, γιὰ τὰ δυὸ μάκρη τοῦ κάδρου, καὶ γιὰ τὰ δυὸ φάρδυ.

Ἑνῶστε τα μὲ γερή, λεπτὴ κλωστή, ἢ λεπτὸ σπάγγο, κάνοντας κόμπο ὕστερ' ἀπὸ κάθε στάχυ, ὅπως δείχνει τὸ Β. (Τὰ στάχυα, δὲν εἶναι ἀραιὰ ὅπως στὸ Β ποὺ τὰ δείχνει ἀραιά, γιὰ νὰ καταλάβετε πῶς γίνεται ὁ κόμπος).

Ἀφοῦ φτιάσετε ἔτσι τὶς τέσσαρες πλευρές, πλέκετε τὸ χόρτο ὅπως δείχνει τὸ Γ Γ Γ Γ γιὰ νὰ γίνη πιὸ στέρεο (χωρὶς κόμπο αὐτὴ τὴ φορά). Κι' ὕστερα ἑνώνετε αὐτὲς τὶς τέσσαρες πλευρές, μὲ τὸ χόρτο σταυρωτά. Ἕτοιμο τὸ κάδρο.

ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ

Δόση γιὰ ἕξη ἄτομα

Γιὰ τὸ πιλάφι: 150 δράμια ρύζι, 300 δράμια ζουμὶ ἀπὸ κρέας ἂν περίσεψε ἀπὸ τὴν προηγούμενη μέρα (δὲν εἶναι ἀπαραίτητο), λίγο βούτυρο, ἀλάτι καὶ πιπέρι.

Γιὰ τὴ σάλτσα: 150 δράμια κρεμμύδια, 100 δράμια ντομάτα φρέσκη, ἀνάλογο λάδι, 2 κουταλιὲς τῆς σούπας ψιλοκομμένο μαϊντανό, ἀλάτι, πιπέρι, καὶ μιὰ κουταλιὰ τοῦ γλυκοῦ ζάχαρη.

Πῶς γίνεται

Βάζομε τὸ ρύζι σὲ μιὰ κατσαρόλα 40 λεπτὰ τῆς ὥρας πρὶν ἀρχίσωμε τὸ μαγείρεμα. Ρίχνομε μισὴ χούφτα ἀλάτι καὶ μιὰ ὀκὰ νερὸ ζεστὸ (ὥστε νὰ μποροῦμε νὰ κρατήσωμε τὸ χέρι μας σ' αὐτό), τὸ ἀνακατεύομε, κι' ἀφήνομε τὸ ρύζι νὰ φουσκώσῃ, 30 λεπτά.

Ἔπειτα ρίχνομε τὸ ζουμὶ καὶ τὸ μισὸ ἀπὸ τὸ βούτυρο, καὶ τ' ἀφήνομε νὰ πάρῃ βράση. Ἀντὶ γιὰ ζουμί, ρίχνομε 300 δράμια νερὸ μὲ τὸ βούτυρο.

Πλένομε καλὰ τὸ ρύζι νὰ ξαρμυρίσῃ, καὶ τὸ ρίχνομε στὸ νερὸ ποὺ κοχλάζει. Προσθέτομε ἀνάλογο ἀλάτι, τὸ ἀνακατεύομε λίγο, καὶ ἀφοῦ πάρει βράση, λιγοστεύομε τὴ φωτιά, καὶ τὸ ἀφήνομε νὰ σιγοβράσῃ ὡς νὰ πιῇ ὅλο τὸ νερό. (Αὐτὸ παίρνει κάπου μισὴ ὥρα).

Ὅταν ἀπορροφηθῇ τὸ νερό, καῖμε τὸ ὑπόλοιπο βούτυρο στὸ τηγάνι, ζεματᾶμε τὸ ρύζι σ' ὅλη του τὴν ἐπιφάνεια, τὸ σκεπάζομε ἀμέσως, τὸ τραβᾶμε ἀπὸ τὴν φωτιά, καὶ τὸ ἀφήνομε κάπου 8 λεπτὰ νὰ πιῇ τὸ βούτυρο. Τὸ πιλάφι εἶναι ἕτοιμο, χωρὶς νὰ λασπώσῃ.

Τώρα φτιάνομε τὴ σάλτσα. Κόβομε τὰ κρεμμύδια πολὺ ψιλά, ρίχνομε τὸ λάδι, καὶ τ' ἀφήνομε νὰ τσιγαριστοῦν, ὡς νὰ ξανθίνουν. Προσθέτομε τότε τὴν ντομάτα, τὸν μαϊντανό, τὸ ἀλάτι, τὸ πιπέρι καὶ τὴ ζάχαρη. Ἀφοῦ πάρῃ βράση, τὸ τραβᾶμε στὴν ἄκρη τῆς φωτιᾶς καὶ τὸ ἀφήνομε νὰ σιγοβράσῃ ὡς ν' ἀρχίσουν νὰ λυώνουν τὰ κρεμμύδια, καὶ νὰ πυκνώσῃ ἡ σάλτσα.

Ἂν πυκνώσῃ πρὶν βράσουν τὰ κρεμμύδια, προσθέτομε λίγο νερὸ καὶ τ' ἀφήνομε νὰ βράσῃ ἀκόμη.

Βάζομε τὸ πιλάφι στὴν πιατέλα, καὶ τὸ περιχύνομε μὲ τὴν σάλτσα.

Η ΘΕΙΑ ΜΑΡΙΑΝΑ

ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΑΚΙ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ

(Συνέχεια ἀπ' τὴ σελίδα 323)

τρό τους. Οἱ πληγὲς γλύκαναν κι' οἱ πόνοι χαθῆκαν. Τὸ «κοριτσάκι τῆς φυλακῆς» εἶχε στρώσει ὡστόσο τραπέζι φιλόξενο γιὰ νὰ φᾶνε οἱ Ἀπόστολοι.

— Θέλω νὰ βαπτισθῶ, εἶπε τότε ὁ πατέρας. Πιστεύω στὸ Θεὸ ποὺ κηρύττεις Παῦλε.

— Κι' ἐγὼ πιστεύω, εἶπε ἡ Συντύχη. Ἡ φίλη μου ἡ Λυδία μοῦ μίλησε γιὰ τὸν Κύριο. Εἶπε πὼς ἔφτανε νὰ σ' ἀκούσω γιὰ νὰ πιστέψω. Μὰ ἔφτασε νὰ σὲ δῶ μονάχα, νὰ δῶ τὴ μεγάλη σας ἀρετή. Ἄλλοι θάφευγαν μέσα στὸ σεισμὸ ποὺ τοὺς ἔστειλε ὁ οὐρανός... Ἐσεῖς λυπηθήκατε τὸ φτωχὸ δεσμοφύλακα.

— Κι' ἐγὼ πιστεύω, εἶπε ἡ Εὐωδία.

Ἐκεῖνο τὸ ἴδιο βράδυ τοὺς βάπτισαν οἱ Ἀπόστολοι κι' ὕστερα, κάθισαν στὸ τραπέζι κι' ὁ Παῦλος ἄνοιξε τὸν κρουνὸ τοῦ Εὐαγγελίου, κι' ἐδρόσισε τὶς ψυχές τους.

—Ἤρθαμε ἐδῶ, εἶπε ὁ Παῦλος προσκαλεσμένοι ἀπ' τὸ Θεό. Ἤμουν ἕτοιμος γιὰ νὰ ταξιδέψω στὴ Ρώμη ὅταν τὴ νύχτα παρουσιάστηκε στ' ὄνειρό μου ἕνας Ἕλληνας, ἕνας Μακεδόνας καὶ μοὖπε: «Πέρασε στὴ Μακεδονία, νὰ μᾶς βοηθήσῃς». Τότε κατάλαβα πὼς ὁ Κύριος ἤθελε νὰ φέρω τὸ φῶς του πρῶτα στὴν Ἑλλάδα. Γι' αὐτὸ ἦρθα μὲ τὸ Σύλα...

— Μ' ἂν μείνετε θὰ σᾶς δικάσουν, εἶπε ἡ Συντύχη.

—Ἂς γίνῃ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, ἀπάντησαν οἱ Ἀπόστολοι.

Καὶ καθὼς ἡ αὐγή, γλυκοχάραζε, γύρισαν πάλι στὴ φυλακή τους.

Ξημέρωσε κι' ὅλα ἦταν ἐν τάξει στὴ φυλακὴ τῶν Φιλίππων. Κλεισμένες οἱ πόρτες κι' οἱ δυὸ ὑπόδικοι στὸ κελί τους. Κοιμώντανε μάλιστα τόσο βαθειὰ ποὺ χρειάστηκε νὰ τοὺς τραντάξῃ ὁ ἀρχιφύλακας γιὰ νὰ τοὺς ξυπνήσῃ.

—Ἔγινε δεύτερο θαῦμα, τοὺς εἶπε. Οἱ στρατηγοὶ ἔστειλαν τοὺς ραβδούχους καὶ μοῦ παράγγειλαν — τί νομίζετε; — νὰ σᾶς ἀπολύσω. Δὲ βρῆκαν λέει νὰ σᾶς βαραίνῃ καμμιὰ ἐνοχή.

Κι' ἀσπαζόταν ὁλόχαρος τοὺς δυὸ Ἀποστόλους.

Τὸ ἴδιο βράδυ οἱ νεοφώτιστοι τῶν Φιλίππων, οἱ πρῶτοι Ἕλληνες Χριστιανοί, συναντήθηκαν στὸ φιλόξενο σπίτι τῆς Λυδίας, ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη. Ἔλεγαν ὁ ἕνας στὸν ἄλλο ἀδελφὸ καὶ τριγύριζαν μὲ στοργὴ τοὺς Ἀποστόλους.

Ὁ Παῦλος κι' ὁ Σύλας ἔμειναν λίγες μέρες μαζί τους. Κι' ὅταν δυνάμωσαν τοὺς πιστοὺς καὶ τοὺς σύστησαν νὰ πορεύωνται σύμφωνα μὲ τὸ λόγο τοῦ Χριστοῦ, τοὺς χαιρέτισαν κι' ἔφυγαν. Ὁ Παῦλος τοὺς εἶπε πὼς πάντα θὰ τοὺς θυμᾶται γιατὶ τοὺς βρῆκε πιστοὺς συνεργοὺς καὶ τοῦ παραστάθηκαν στὴ δοκιμασία του. Ὑποσχέθηκε μάλιστα νὰ τοὺς γράψῃ.

Ἡ Εὐωδία περίμενε ἀνυπόμονα ἐκεῖνο τὸ γράμμα.

Γι' αὐτὸ ὅταν ἦρθε, τῆς τόδωκαν σὲ μιὰ σύναξη μυστικὴ ποὖχαν κάνει, νὰ τὸ διαβάσῃ σ' ὅλη τὴ συντροφιά.

Κι' ὅταν ἔφτασε στὸ σημεῖο ποὺ ἔλεγε τ' ὄνομά της πὼς ἔτρεμε τὸ μικρὸ της χεράκι, πὼς κόπηκε ἄξαφνα ἡ φωνή της ἀπ' τὴ συγκίνηση:

«Εὐωδίαν παρακαλῶ καὶ Συντύχην παρακαλῶ, ἵνα φρονῶσιν πάντοτε τὸ αὐτὸ ἐν Κυρίῳ».

ΚΛΕΙΩ ΝΟΤΑΡΑ

οἱ μῦθοι τοῦ ΑΙΣΩΠΟΥ

ΒΑΤΡΑΧΟΙ ΣΤΗ ΛΙΜΝΗ

Δυὸ βάτραχοι ἔμεναν σὲ μιὰ λίμνη καὶ ζοῦσαν πολὺ ὡραῖα. Ἔφτασε ὅμως τὸ καλοκαῖρι, καὶ ἡ λίμνη ξεράθηκε.

Οἱ βάτραχοι τί νὰ κάνουν; — πήδησαν ἔξω, κι' ἄρχισαν νὰ ψάχνουν γιὰ ἄλλο γλυκὸ νερὸ — βάλτο, σοῦδα ἢ ἄλλο τέτοιο — γιατὶ καθὼς εἶναι γνωστό, ὁ βάτραχος ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ νερὸ καὶ ὑγρασία γιὰ νὰ ζήσῃ.

Ἐκεῖ ποὺ πήγαιναν, βρέθηκαν μπροστὰ σ' ἕνα βαθὺ πηγάδι.

Λέει, λοιπόν, ὁ ἕνας στὸν ἄλλο:

—Ἔ! σύντροφε, τί λές; Δὲν κατεβαίνομε σὲ τοῦτο τὸ πηγάδι;

Μίλησε ὅμως ὁ δεύτερος καὶ εἶπε:

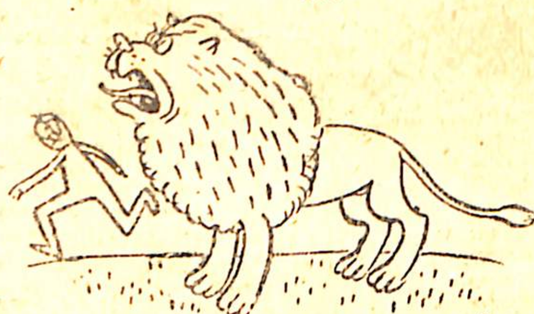
— Γιὰ τὴν ὥρα, καλὰ εἶναι βέβαια φίλε μου στὸ πηγάδι. Ἂν ξεραθῇ ὅμως σὰν τὴ λίμνη, τί γινόμαστε;

Οἱ φρόνιμοι βλέπεις συλλογίζονται ἀπὸ πρὶν τὶς ἀναποδιὲς ποὺ μπορεῖ νὰ τύχουν, καὶ παίρνουν τὰ μέτρα τους.

Η ΓΡΙΑ ΚΙ' Ο ΓΙΑΤΡΟΣ

Μιὰ γριὰ ποὺ τῆς πονοῦσαν τὰ μάτια, κάλεσε ἕναν πρακτικὸ γιατρό, μὲ τὴ συμφωνία νὰ τῆς κάνῃ τὴ θεραπεία, κι' ἂν γιατρευτῇ, νὰ τὸν πληρώσῃ στὸ τέλος.

Ἦταν πλούσια ἡ γριά, κι' εἶχε ὄμορφο σπίτι, καλοβαλμένο.

Πήγαινε λοιπὸν κάθε μέρα ὁ γιατρός, τῆς ἔβαζε φάρμακο στὰ μάτια καὶ τῆς ἔλεγε νὰ μὴν τ' ἀνοίξῃ γιὰ πολλὴ ὥρα, γιὰ νὰ κάνῃ τὴ δουλειά του τὸ φάρμακο. Κι' ὅσο καθόταν ἡ γριὰ μὲ τὰ μάτια σφαλιστά, ὁ καλός σου γιατρὸς ἔπαιρνε πράγματα τοῦ σπιτιοῦ της, κι' ἔφευγε.

Κατάφερε ἔτσι νὰ τῆς σηκώσῃ ὁλόκληρο τὸ σπίτι! Ὅταν λοιπὸν τελείωσε ἡ θεραπεία καὶ ἔγειανε ἡ γριά, στὸ σπίτι της δὲν εἶχε μείνει τίποτα.

Ὁ γιατρὸς τότε ζήτησε τὴν πληρωμή του, κατὰ τὴν συμφωνία τους.

Μὰ κι' ἡ γριὰ δὲν ἦταν κουτή: ἀρνήθηκε νὰ τοῦ δώσῃ δεκάρα.

Ὁ γιατρὸς τότε τὴν πῆγε στὰ δικαστήρια.

Ἡ γριὰ ἐξήγησε στοὺς δικαστὲς τί εἶχε συμβῆ, καὶ τελείωσε ἔτσι:

— Εἴχαμε συμφωνήσει νὰ τὸν πληρώσω ὅταν θὰ ἔγειαναν τὰ μάτια μου. Τοῦτος ὅμως κύριοι δικαστές, μ' ἔκανε χειρότερα ἀπ' ὅτι ἤμουν. Τοὐλάχιστον πρίν, μποροῦσα κι' ἔβλεπα τὰ πράγματα τοῦ σπιτιοῦ μου. Τώρα δὲν μπορῶ πιὰ νὰ δῶ μήτε ἕνα!

Γέλασαν οἱ δικαστές, καὶ ὑποχρέωσαν τὸν γιατρὸ νὰ γυρίσῃ στὴ γριὰ ὅτι τῆς εἶχε κλέψει. Καὶ γιὰ τιμωρία του, νὰ μὴν πάρῃ πληρωμὴ γιὰ τὴ θεραπεία.

Ὁ ἔξυπνος ἄνθρωπος πάντα βρίσκει τὸ δίκηό του!

Ο ΓΕΡΟΣ ΚΙ' Ο ΘΑΝΑΤΟΣ

Μιὰ φορὰ ἕνας γέρος πῆγε στὸ λόγγο γιὰ ξύλα. Ἔκοψε κάμποσα μὲ τὸ τσεκούρι του, τάδεσε δεμάτι, τὰ φορτώθηκε στὴ ράχη καὶ πῆρε τὸ δρόμο τοῦ γυρισμοῦ.

Ἦταν μακρὺς ὁ δρόμος ὡς τὸ χωριό, κι' ὁ γέρος ἀπόστασε.

— Δὲν ἔρχεται πιὰ ὁ Χάρος νὰ μὲ ἀναπάψῃ! ἔλεγε καὶ ξανάλεγε ὁ γέρος. Ἄχ! Βαρέθηκα πιὰ τέτοια ζωή.

Ὅπου ὁ Χάρος τὸν ἄκουσε, καὶ μιὰ καὶ δυὸ ξεκινάει καὶ πάει καὶ τὸν βρίσκει μέσα στὸ λόγγο.

— Μὲ φώναξες γέρο; Νἆμαι! Στὶς προσταγές σου. Ἑτοιμάσου τώρα νὰ σὲ πάρω!

— Νὰ μὲ πάρης; ἔκανε ὁ γέρος ποὺ πῆγε ἡ ψυχή του στὴν... Κούλουρη. Καὶ ποιὸς εἶπε νὰ μὲ πάρης Χάρε μου; Ἐγὼ σὲ φώναξα γιὰ νὰ μοῦ σηκώσης τοῦτο τὸ δεμάτι, καὶ νὰ μὲ ξεκουράσης λίγο!

Μ' ὅλα της τὰ βάσανα, ἡ ζωὴ εἶναι πάντα γλυκειά.

Ο ΔΕΙΛΟΣ ΚΥΝΗΓΟΣ ΚΙ' Ο ΞΥΛΟΚΟΠΟΣ

Μιὰ φορὰ σὲ μιὰ περιοχή, κατέβαινε ἕνα λιοντάρι ἄγριο ποὺ δὲν ἀφάνιζε μόνο τὰ κοπάδια, μόνο ἔτρωγε κι' ἀνθρώπους.

Ἕνας λοιπὸν παλληκαρᾶς τοῦ γλυκοῦ νεροῦ, εἶπε στοὺς συντοπίτες του πὼς τοῦ λόγου του θὰ ξέκανε τὸ λιοντάρι.

Φορτώθηκε ὅπλα βαριά, καὶ ξεκίνησε νὰ πάῃ νὰ τὸ βρῇ. Λογάριαζε νὰ κάνῃ καμμιὰ βόλτα στὸ λόγγο, κι' ὕστερα νὰ γυρίσῃ καὶ νὰ πῇ πὼς τὸ λιοντάρι τάχα φοβήθηκε καὶ δὲν τόλμησε νὰ ξεμυτίσῃ ἀπὸ τὴ φωλιά του. Στὸ δρόμο, ἀπαντάει ἕναν ξυλοκόπο ποὺ εἶχε κόψει πολλὰ ξύλα καὶ τὰ εἶχε κάμει δέματα κοντὰ στὸ μονοπάτι.

—Ὥρα καλή, τοῦ λέει κομπάζοντας.

— Καλῶς κοπιάζεις, τοῦ ἀπάντησε ὁ ἄλλος. Γιὰ ποῦ τὸ βαλες;

— Κυνηγάω ξέρεις τὸ λιοντάρι, κι' ἔχω χάσει τὰ χνάρια του. Μήπως μπορεῖς τοῦ λόγου σου νὰ μὲ βοηθήσῃς νὰ τὰ βρῶ γιατὶ βιάζομαι.

Ὁ ξυλοκόπος ποὺ κατάλαβε μὲ ποιὸν εἶχε νὰ κάμῃ, δὲν ἄργησε νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ:

— Μετὰ χαρᾶς, ἀγαπητέ μου φίλε; Μπορῶ νὰ σὲ πάω ἀμέσως κιόλας στὸ ἴδιο τὸ λιοντάρι.

Καὶ ξεκίνησε. Μὰ ἐπειδὴ ἔβλεπε τὸν κυνηγὸ νὰ κοντοστέκεται τοῦ εἶπε πονηρά:

—Ἐμπρὸς λοιπόν. Τί κάθεσαι; Τὸ λιοντάρι μᾶς περιμένει λίγο πιὸ πάνω.

— Στάσου φίλε, μὴ βιάζεσαι, εἶπε τότε ὁ κυνηγὸς ποὺ εἶχε γίνει πράσινος ἀπὸ τὸ φόβο του. Ἐγὼ γυρεύω τὰ χνάρια τοῦ λιονταριοῦ, κι' ὄχι τὸ ἴδιο τὸ λιοντάρι!

Τὸ παλληκάρι τῆς φακῆς ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ ξεσκεπαστῇ.

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ 'απαντᾷ:

∴ ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΔΑ: Δυστυχῶς τὸ ψευδώνυμο «'Αόρατος Τοξότης» ἀνήκει σὲ ἄλλον.

∴ Δώσαμε στὸ ἀθλητικό μας συντάκτη τὶς πληροφορίες σου ΠΑΥΛΟ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΕ, ΗΛΙΑ ΚΟΥΤΣΟΔΗΜΟ καὶ ΔΗΜ. ΓΚΙΖΑΝΗ.

∴ Πολὺ τραβηγμένο ἀπὸ τὰ μαλλιὰ — γιὰ νὰ μὴ πῶ ἀπὸ τὰ γυαλιὰ — ἀγαπητὲ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΕ ΠΑΝΟΥ τὸ ἀνέκδοτό σου. Τὸ παραθέτω ἐδῶ γιὰ νὰ μή... γελάση κανείς: «— Γιατί φορᾶς γυαλιά; — διατί εἶμαι μυῶπος. — Τότε ἐγὼ ποὺ εἶμαι δίοπος τί νὰ φορέσω!!!»...

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ φίλε ΓΙΩΡΓΟ ΚΟΛΟΒΕ καὶ γιὰ ὅσα ἔχεις κάμει μέχρι σήμερα καὶ γιὰ τὶς τόσο καλὲς προθέσεις σου γιὰ τὸ μέλλον. 'Εμπρὸς λοιπόν. 'Ο 'Αλμυρὸς εἶναι ἡ Θεσσαλικὴ πόλη ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει ὅσο τουλάχιστο καὶ οἱ ἄλλες.

∴ ΓΙΩΡΓΟ Ν. ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ. Δόθηκε σχετικὴ ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση.

∴ Μπορεῖς νὰ τὴν στείλης καὶ χειρόγραφη τὴ μελέτη σου ΓΙΩΡΓΟ ΙΑΚΩΒΙΔΗ. Πρέπει νὰ κρατήσης ἀντίγραφο γιατὶ μπορεῖ νὰ μὴ εἶναι εὔκολη ἡ ἐπιστροφή της. Δὲν μποροῦμε νὰ σοῦ ποῦμε φυσικὰ ἀπὸ τώρα ἂν μπορῆ νὰ δημοσιευτῆ. Καὶ τοῦτο γιατὶ θὰ πρέπει: Πρῶτα - πρῶτα νὰ εἶναι καλή. Ἂν εἶναι καλή: Θὰ πρέπει νὰ εἶναι καὶ κατάλληλη γιὰ τὸ περιοδικό μας.

∴ Δὲν ἔχεις δίκηο Κ. ΝΤΕΜΠΟ νὰ παραπονιέσαι. Πρῶτα - πρῶτα μπορῶ νὰ σοῦ πῶ πὼς μὲ τὴν ἔλλειψη τοῦ χαρτιοῦ δὲν εἶχε κυκλοφορήσει τὸ 34. Τί νὰ γίνη; 'Ανάγκα καὶ θεοὶ πείθονται. Εἶπα: Γιὰ λόγους «τακτικῆς» δὲν ἀπαντῶ στὰ ἀπορριπτόμενα. Τώρα ξανασκέπτομαι τὸ ζήτημα καὶ ἴσως ἀναθεωρήσω τὶς σχετικὲς ἀποφάσεις μου.

∴ Πήραμε καὶ τὴν ἐπιστολή σου καὶ τὶς συνεργασίες σου φίλε ΝΙΚΟΛΑΕ ΣΤΑΥΡΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ. Γίνηκε ἡ ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεώς σου. Εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ τὰ καλά σου λόγια.

∴ Πολὺ ὡραῖο καὶ ἐνδιαφέρον τὸ γράμμα σας ἀγαπητοί μου φίλοι ΜΙΧΑΗΛ ΜΠΑΧΑΡΑΚΗ καὶ ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΥΡΟ. Σᾶς εὐχαριστοῦμε. 'Η ἀνωμαλία τῆς ἐκδόσεως, ὀφείλεται καθὼς εἶπα τόσες φορὲς στὴν ἔλλειψη τοῦ χαρτιοῦ.

∴ Ἔγιναν οἱ μεταβολὲς ΚΩΝ. ΣΤΑΜΟΥ. 'Ελπίζω πὼς πολὺ γρήγορα θὰ διορθωθῆ ἡ κατάσταση ἀπὸ ἀπόψεως χαρτιοῦ καὶ θὰ βγαίνουμε τακτικὰ πλέον.

∴ Δὲν κατάλαβα καὶ πολλὰ ἀπὸ τὸ γράμμα σου ΧΑΡΑΛΑΜΠΕ ΤΟΠΑΛΙΔΗ. 'Εσὺ δὲν παίρνεις τὸ περιοδικό; Γιὰ ποιὸ παιδὶ μοῦ μιλᾶς; Πάντως ἔδωσα τὸ γράμμα σου στὴ διεκπεραίωση νὰ συμβουλευθῆ τὰ βιβλία της καὶ νὰ μπορέση νὰ σὲ ἱκανοποιήση. Πρέπει ὡστόσο νὰ σοῦ πῶ πὼς δὲν ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ γίνης συνδρομητὴς δωρεὰν ἐὰν δὲν γράψης 10 συνδρομητές. Τὸ ὅτι μᾶς στέλνεις σταυρόλεξα κλπ. δὲν σοῦ δίνει κανένα ἀπολύτως δικαίωμα. Τοὺς ἄλλους συνδρομητὲς τοὺς γράψαμε.

∴ 'Εν τάξει τὰ ψευδώνυμα ΖΩΗ ΜΑΛΑΞΟΥ. Κάθε φίλος μας, εἴτε εἶναι εἴτε ὄχι συνδρομητὴς μπορεῖ νὰ πάρη ψευδώνυμο. Γιὰ τὴν εἰσφορά σου, γιὰ τὴν ὁποίαν σ' εὐχαριστοῦμε θερμά, γράψαμε στὸ 34 φύλλο.

∴ Τὸ εἴπαμε καὶ τὸ ξαναλέμε ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΕΥΑΓΓ. ΡΟΥΣΣΑΚΗ ('Απέρειο). Αὐτὴ ἡ καθυστέρηση στὴν ἀποστολὴ τοῦ φύλλου ὀφείλεται ἀποκλειστικὰ στὴν ἔλλειψι τοῦ χαρτιοῦ. Παλεύουμε, παλεύουμε, παλεύουμε.

∴ Εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅλα ΓΕΩΡΓΙΕ ΑΘ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ.

∴ 'Εν τάξει ΠΑΥΛΟ ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΕ. Ἔδωσα σχετικὴ ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση.

∴ Δυστυχῶς ἐξαντλήθηκε ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΤΑΜΠΑΔΟΥ.

∴ Ἔδωσα σχετικὲς μὲ τὸ γράμμα σου ἐντολὲς στὴ διεκπεραίωση. φίλε ΚΩΝ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ ('Απέρειο Καρπάθου).

∴ Ἔδωσα ἐντολὴ ΗΛΙΑ ΔΗΜ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΕ νὰ ἐξετασθῆ τὸ ζήτημα καὶ νὰ γίνη ἡ μεταβολὴ στὴ διεύθυνσή σου.

∴ Τὰ πήραμε ὅλα ΝΕΡΑΪΔΟΠΑΙΔΟ. Εὐχαριστοῦμε.

∴ Γράψαμε συνδρομητὲς τοὺς φίλους σας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΕ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗ (Γάζωρο). Σ' εὐχαριστοῦμε θερμά.

∴ Δὲν θυμᾶμαι σὲ ποιὸν ἀπάντησα υἱὲ τοῦ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Δ. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ (Κυπαρισσία). 'Αλλὰ τί θέλετε νὰ κάμω ἀφοῦ δὲν προσέχετε καθόλου τί γράφετε; Καὶ τώρα μοῦ στέλνεις μιὰ ἐπιστολή. Μοῦ ἐπαναλαμβάνεις τὸ ὄνομα τοῦ πατέρα σου δυὸ φορὲς καὶ τὸ δικό σου δὲν τὸ σημειώνεις πουθενά. Πῶς σὲ λένε; Μυστήριο! Μὰ πῶς θέλεις ἐγὼ νὰ τὸ μαντέψω; Μάθετε νὰ ὑπογράφετε βάζοντας τὸ ὄνομά σας φαρδειὰ-πλατειά.

∴ Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σου λόγια, ἀγαπητέ μου ΑΧΙΛΛΕΑ ΤΟΥΤΗ (Γυμνάσιο Γρεβενῶν). Δυστυχῶς τὸ σκίτσο σου, ἂν καὶ δὲν εἶναι ἄσχημο, δὲν μπορεῖ νὰ δημοσιευτῆ μὲ τὶς μελάνες καὶ τὰ μολύβια ποὺ εἶναι σχεδιασμένο.

∴ Πολὺ μᾶς συγκίνησε τὸ ὡραῖο σου γράμμα ἀγαπητὲ ΕΥΣΤΡΑΤΙΕ ΦΟΥΣΚΑ. Γράφεις πολὺ καλά. Μπορεῖς νὰ γράψης συνδρομητὲς γιὰ τὴ δεύτερη χρονιά.

∴ Ἔδωσα ἐντολὴ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΡΑΜΙΑΣΗ νὰ ἐξετασθῆ τὸ ζήτημά σου.

∴ Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ ΙΩΑΝΝΗ ΣΟΥΜΗ καὶ νὰ εὐχαριστήσης τὸν καλό σου πατέρα γιὰ τὸ τόσο ἐνδιαφέρον του. Ψευδώνυμα δεχόμεθα. 'Ισχύουν ὅμως ὅλα γιὰ τὸ 1951. Περιμένω τὶς συνεργασίες σου.

∴ Θὰ σοῦ στέλνεται τὸ περιοδικὸ ὅπως μᾶς γράφεις ἀγαπητὲ ΔΗΜΗΤΡΗ ΙΚΑΡΙΟΥ.

∴ 'Εκάμαμε τὶς διορθώσεις τῶν διευθύνσεών σας ΓΕΩΡΓΙΕ ΣΙΑΜΑ, ΝΙΚ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΠΟΛΥΚΑΡΠΕ ΡΑΪΚΕ καὶ ΔΗΜ. ΣΚΙΑΔΑ. 'Αλλὰ στὶς ἐπιστολές σας νὰ βάζετε γραμματόσημα. Γιὰ τὴν ἐπιστολή σας μᾶς ζήτησαν ἀπὸ τὸ ταχυδρομεῖο 1.400 δραχμές. Ποιός σᾶς εἶπε πὼς ἔχετε δικαίωμα ἀτελοῦς ἀλληλογραφίας μὲ τὸ περιοδικό;

∴ Ἔδωσα σχετικὴ ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση ΓΙΩΡΓΟ ΚΑΡΑΜΠΕΛΑ.

∴ Μὰ θὰ πρέπει νὰ πῆραν τὰ φύλλα τους ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΕΜΜ. ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ ('Αργαστῆρι).

∴ ΝΙΚΟ ΣΑΛΟΝΙΚΙΕ. Πρόσεχε λίγο τὰ σκίτσα σου. Οἱ γραμμές σου ὄχι τόσο σκληρές. Ἔχεις ταλέντο. Μὴν τὸ καταστρέφης μὲ ἀπροσεξίες.

∴ ΠΑΝ. ΤΡΙΑΝ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΕ. Ὄχι. Κανονικὰ θὰ κρατήσης καὶ τὰ δύο. Σὲ χρεώνω 2000 δραχμές. Εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα.

∴ Θὰ προσπαθήσω ἀγαπητὴ ΕΛΕΝΗ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΟΥ νὰ μὴ σοῦ χαλάσω τὸ χατῆρι.

∴ Εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅλα ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΚΟΠΑΝΑ.

∴ Δὲν ἔχει καμμιὰ σημασία αὐτὸ ΚΑΠΤΑΙΝ ΜΠΛΟΥΝΤ. Δὲν ἀπαγορεύεται αὐτό. Μπορεῖς ὅμως ἐσὺ νὰ τὸν ἀποκαλύψης στὶς πεννομαχίες ἂν θέλης. Πήραμε ὑπὸ σημείωση τὴν πραγματική σου διεύθυνση. Τὸ σκίτσο σου ὄχι καλό. Δὲν καταλαβαίνω τί θέλεις νὰ πῆς μ' αὐτὸ ποὺ μοῦ γράφεις: «Τὸ Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ» νὰ μὴν τὸ δίνετε σὲ κανένα παρὰ νὰ τὸ στέλνετε μόνο ταχυδρομικῶς».

∴ Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὸ τόσο ὄμορφο καὶ εὐγενικό σου γράμμα ἀγαπητὲ ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ.

∴ Θὰ τὰ πῆρες τώρα τὰ τεύχη ΣΑΒΒΑ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ.

∴ Ἔδωσα σχετικὴ ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση ΧΡ. ΠΑΝΤΟΥΡΗ καὶ μὴ λησμονῆς στὸ γράμμα νὰ καθαρογράφης τὸ ὄνομά σου. Πήραμε τὶς συνεργασίες σου.

∴ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΜΙΧΕΛΗ. 'Ελπίζουμε πὼς κανονίσαμε τὸ ζήτημα τοῦ χαρτιοῦ.

∴ Τὸ σκίτσο σου, ΕΥΑΓ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ, ὄχι καλό. Τὰ πήραμε ὅλα. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σου λόγια καὶ ἰδιαιτέρως γιὰ τὶς ἐκδηλώσεις εὐγνωμοσύνης στὴν τόσο καλή μας Βασίλισσα.

∴ Τὰ πήραμε ὅλα ΓΕΩΡΓΙΕ ΚΩΝ. ΑΓΓΕΛΑΚΗ. 'Αλλάξαμε τὴ διεύθυνσή σου. Εὐχαριστοῦμε θερμά.

∴ Ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση γιὰ τὸ ζήτημά σου ΓΙΩΡΓΟ ΗΛ. ΧΡΙΣΤΑΚΗ. Μοῦ φαίνεται ὅμως πὼς σήμερα ποὺ γράφω τὴν ἀπάντηση αὐτὴ θὰ ἔχης πάρει τὰ φύλλα.

∴ Εὐχαριστῶ ΙΩΑΝΝΗ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑ. Ἔγραψα τοὺς συνδρομητές.

∴ Πῆρα ΧΑΡΑΛΑΜΠΕ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ τὰ ἀθλητικὰ καὶ σ' εὐχαριστῶ. Γιὰ τὸ ἄλλο ποὺ μοῦ λές, οὔτε κἂν σοῦ ἀπαντῶ πιά. 'Απὸ τὴ συνέχεια θὰ κατάλαβες καὶ ὁ ἴδιος πόσο ἄδικο ἔχεις νὰ σκέπτεσαι τέτοια πράγματα γιὰ μᾶς. 'Ελπίζω πὼς θὰ μετάνοιωσες. Σὲ πληροφορῶ λοιπὸν πὼς ἡ καθυστέρηση ὀφείλεται στὶς ἀνυπέρβλητες δυσχέρειες ποὺ συναντᾶμε ἀπὸ τὴν ἔλλειψη δημοσιογραφικοῦ χαρτιοῦ.

∴ Δὲν φοβηθήκαμε τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτὰ ΧΡΙΣΤΟ ΜΑΝΙΩΤΗ. 'Η καθυστέρηση ὀφείλεται ἁπλῶς στὴν ἔλλειψη χαρτιοῦ.

∴ Θὰ τὰ ἔχετε πάρει τὰ τεύχη ΝΙΚΟ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΕ καὶ ΚΩΝ. ΣΤΕΡΓΙΟΥ. Διεβίβασα στὴ διεκπεραίωση τὸ γράμμα σου.

∴ Καὶ τὴ δική σου ἐπιστολὴ διεβίβασα στὴ διεκπεραίωση ἀγαπητὲ ΓΕΩΡΓΙΕ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΠΟΝΤΟΠΟΥΛΕ καὶ ἔδωσα καὶ σχετικὴ ἐντολή.

∴ Πῆρα τὸ «Γιὰ νὰ γελᾶτε» ΧΡΙΣΤΟ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ.

∴ Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ ΙΩΑΝΝΗ ΣΠΟΡΙΑΔΑΚΗ καὶ σ' εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ ὅλα.

∴ 'Απὸ ὅσα μᾶς ἔστειλες ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΜΠΟΖΙΚΗ ἔλαβα ὑπ' ὄψη μου μόνο τὸ ἀθλητικό. Τὰ ἄλλα γραμμένα στὸ ἴδιο χαρτὶ πᾶνε χαμένα.

∴ Ὄχι Ν. ΜΥΛΩΝΟΠΟΥΛΕ. Δὲν μπορεῖτε νὰ ἀλληλογραφῆτε χωρὶς γραμματόσημα. Γιὰ τὰ οἰκονομικὰ ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση. Τὸ λυτάριό σου ἐστάλη. Ἔδωσα ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλῆ καὶ ἄλλο.

∴ Ὅπως εἶναι σχεδιασμένο «Τὸ σχολεῖο σας» δὲν μπορεῖ νὰ δημοσιευθῆ ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΥΓΕΡΗ. Σᾶς εἶπα: Πρέπει ὅλα τὰ σκίτσα νὰ γίνωνται μὲ σινικὴ μελάνη.

∴ Πήραμε τὶς 2.000 φίλε ΕΠΑΜ. ΑΣΛΑΝΙΔΗ. Εὐχαριστοῦμε θερμά.

∴ Θὰ τὰ πῆρες τὰ τεύχη φίλε ΣΠ. ΖΑΜΠΑΛΗ. Ἔτσι δὲν εἶναι;

∴ Εὐχαριστοῦμε ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΠΑΠΑΔΑΚΗ γιὰ ὅλα. Τὴ σύσταση θὰ τὴν μελετήσω.

∴ 'Αλλάξαμε τὶς διευθύνσεις τῶν φίλων μας: 'Ηλία Κουτσοδήμου, 'Αθ. Σταμάτη, Νικ. 'Ελευθερίου καὶ Κ. Κούτρα, Κ. 'Αλεξοπούλου, Α. Κωνσταντοπούλου καὶ Νικ. Χριστοπούλου, Δημ. Βασιλείου 'Αλαμπασίνη, τῶν συνδρομητῶν Χανίων περὶ τῶν ὁποίων μᾶς γράφει ὁ φίλος μας Στ. Σμπυράκης, Κων. Α. Μυτάκου, Κων. Ζαφειράκη (θερμὰ εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλά του λόγια), Π. Μπακογιάννη (τοῦ εὐχόμεθα περαστικά), τῶν φίλων γιὰ τοὺς ὁποίους μᾶς γράφει ὁ φίλος μας Πέτρος Παπαθανάκος, Νικ. Καπογιάννη, τῶν μικρῶν μας φίλων τῆς Πατμιάδος Σχολῆς, Γρηγορίου Ραγκάση, τῶν φίλων μας ποὺ μᾶς ἔγραψε ὁ Π. Παπαθωμᾶς (Σιάτιστα), Νικ. Κουφάκη, Γεωργίου Βόγκλη, 'Εμ. Μιχάλαινα, Κων. Καραγιάννη (οἱ καθυστερήσεις ὀφείλονται στὴν ἔλλειψη τοῦ χαρτιοῦ), Νίκου Κέσση, Γεωργίου Κων. Ρομπάκη, Χαρ. Δημοπούλου, Εὐθ. Δώμα, Χ. Μπάλτα

∴ Πήραμε τὶς συνεργασίες τῶν φίλων μας: Μενελάου Μικέλλη, 'Αντωνίου Πατέλη (δόθηκε στὸν ἁρμόδιο συντάκτη ἡ ἀθλητικὴ περιγραφή του), Κ. Ντέμπου, Νικολάου Μιχαὴλ Μπατάλα, Δημ. Σγουπάκου, 'Ελευθερίου Τσολάκη, Ε. Κ. Κολοκοτρώνη, Χρ. Καραγεωργούδη, Μιχ. Παντελιδάκη, Στέργιου Παπάζογλου.

Γράψαμε συνδρομητὲς τοὺς φίλους μας: Αἰκατερίνη Σπ. Γεωργάτου (διὰ τῆς διευθυντρίας τοῦ Δημ. Σχολείου Τρωϊαννάτων κ. 'Ισμήνης 'Αξῆ).

∴ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιὲς τῶν φίλων μας: Νικ. 'Αλεξίου, 'Ιακωβίδη Γεωργίου, 'Ιωάννη Καραγιάννη, 'Αντ. Πατέλη (τὸν εὐχαριστῶ γιὰ τὰ τόσο καλά του λόγια), Νικ. Καπογιάννη, Δημ. Χατζηγιάννη, Ν. Κουφάκη, Σπ. Φούσκου, Νικ. Β. 'Αλεξίου, Στέλ. Κυριακίδη, Ε. Κ. Κολοκοτρώνη, Παύλου Τσούτσα.

∴ 'Ελάβαμε καὶ εὐχαριστοῦμε ΕΡΩΦΙΛΗ ΚΑΤΣΙΚΙΔΟΥ (Καστανιὲς 'Ορεστιάδος).

∴ Πολὺ μὲ συγκίνησε τὸ γράμμα σου ΚΑΠΤΑΙΝ ΜΠΛΟΥΝΤ. Τοὺς φίλους μας ἐκείνους τοὺς ἔχω συγχωρήσει κιόλας. Πρέπει νὰ εἶναι κανεὶς ἐπιεικὴς σ' ὅλους αὐτοὺς ποὺ κατὰ κανόνα κάνουν ἀπρέπειες ἀπὸ ἐπιπολαιότητα. Ἕνα καλὸ μάθημα σὰν αὐτὸ ποὺ τοὺς ἔκαμα νομίζω πὼς εἶναι ἀρκετὴ τιμωρία. Σ' εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ τὸ νέο συνδρομητὴ ποὺ μᾶς ἔστειλες.

∴ Σὲ δεχόμαστε μὲ χαρὰ στὸν κύκλο μας φίλε ΗΛΙΑ ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΕ καὶ εὐχαριστοῦμε τὸ Β. ΦΙΛΙΟ ποὺ σὲ ἔγραψε συνδρομητή.

∴ 'Εν τάξει ἡ ἀγγελία, ἀλλὰ οἱ 3.100 ἢ καλλίτερα οἱ 3.500 (τόσο κάνει ἡ ἀγγελία) δὲν ὑπῆρχαν μέσα στὸ φάκελλο φίλε ΠΑΝΕ ΜΑΛΕΒΕ.

∴ Εἴμαστε εὐτυχεῖς γιατὶ ἀποκτήσαμε μιὰ καλὴ ἀναγνώστρια σὰν καὶ σένα ἀγαπητὴ φίλη ΦΩΦΩ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ (Πύλο). Περιμένουμε τὶς συνεργασίες σου καὶ σ' εὐχαριστοῦμε θερμά. Τὸ «κυκλόλεξό» σου γραμμένο στὸ ἴδιο χαρτὶ μὲ τὸ γράμμα δὲν χρησιμοποιήθηκε. Καὶ ἐπειδὴ περιμένω ἀπὸ σένα πολλὲς συνεργασίες πρόσεξε τὶς ὁδηγίες μου: Σὲ ξεχωριστὸ χαρτὶ τὸ γράμμα. Σὲ ξεχωριστὸ οἱ σπαζοκεφαλιές. Σὲ ξεχωριστὸ τὰ πεζὰ ἢ τὰ ποιήματα. Καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν μόνο στὴ μιὰ ὄψη τοῦ χαρτιοῦ τὰ γραπτά σας.

∴ Μὰ θέλει ρώτημα ΝΙΚΟ ΙΜΒΡΙΩΤΗ; Χρήματα στὸ περιοδικὸ μποροῦν νὰ σταλοῦν μὲ χίλιους δυὸ τρόπους. Μὲ γραμματόσημα μέσα σὲ γράμμα. Μὲ ἐπιταγὴ Τραπέζης. 'Αλλὰ τὸ πιὸ ἀσφαλὲς μέσο εἶναι ἡ ταχυδρομικὴ ἐπιταγή. Πρέπει μόνο νὰ πῶ καὶ σὲ σένα καὶ σ' ὅλους πὼς τὰ ἔξοδα τῆς ἐπιταγῆς κλπ. βαρύνουν ἐκεῖνον ποὺ στέλνει τὰ χρήματα.

∴ Πολὺ καλὰ φίλε ΝΑΠ. ΣΑΪΝΗ· σὲ γράψαμε συνδρομητὴ καὶ περιμένουμε. Πήραμε καὶ τὶς σπαζοκεφαλιές σου.

∴ Πολὺ καλὰ ΓΙΩΡΓΟ ΕΜ. ΚΟΣΜΑΔΑΚΙ. Περιμένουμε ἅμα ξαναρχίσουν τὰ μαθήματα.

∴ Εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅλα ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ· (Κομοτινή). Δυστυχῶς ὅμως οἱ 5.000 δὲν ἦσαν μέσα στὸ γράμμα. Μήπως τὶς ἔστειλες μὲ ἄλλο μέσον;

∴ Εὐχαριστοῦμε θερμὰ ΖΩΪΤΣΑ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΓΛΟΥ καὶ ΒΑΡΒΑΡΑ ΧΡΥΣΟΧΟΟΥ. Γράψαμε καὶ τοὺς συνδρομητές.

∴ 'Εν τάξει ΜΙΧ. ΠΑΣΧΟΥ. Γράφουμε συνδρομητὴ τὸ φίλο σου.

∴ Πολὺ καλὰ Ε. ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ. Ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση.

∴ Τὰ πῆρα ὅλα ΔΡΟΣΟΠΗΓΗ. Εὐχαριστῶ.

∴ Εὐχαριστῶ θερμὰ γιὰ ὅλα ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΡΑΛΗ. Τί νὰ κάμ ς; Παιδιὰ εἶναι;

∴ Σ' εὐχαρ. ῶ ΚΩΝ. ΘΕΟΦ. ΦΩΤΕΙΝΕ γιὰ τὸ τόσο καλὸ καὶ εὐγενικό σου γράμμα.

∴ Δὲν ὑπῆρχαν μέσα στὸ γράμμα χρήματα Ἀόρατε Τοξότη. Σὲ χρεώνω σὲ 1.200.

∴ Ἐν τάξει ΝΙΚΟ ΒΑΝΔΩΡΟ.

∴ Σ' εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα ΓΙΩΡΓΟ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ.

∴ Ἀθλητικὲς εἰδήσεις, ΚΩΝ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΕ, μπορεῖς νὰ στέλνης ὅσες θέλεις καὶ χωρὶς λεπτά. Θὰ μπαίνουν ἐκεῖνες ποὺ ἐγκρίνονται.

∴ Ἔδωσα ΓΙΩΡΓΟ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΑΡΑΒΑΝΗ σχετικὲς ἐντολὲς στὸν ἁρμόδιο ὑπάλληλο.

∴ Ἐν τάξει ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Α. ΜΠΑΣΚΟΥΤΑ. Ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση.

∴ Διεβίβασα τὸ γράμμα σου στὴ διεκπεραίωση ἀγαπητὲ φίλε ΝΙΚ. ΚΑΛΔΗ.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ ΓΙΩΡΓΟ Χ. ΧΑΡΜΑΝΤΑ. Ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση.

∴ Λυποῦμαι πολὺ ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΒΟΛΙΩΤΗ ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ δημοσιεύσω τὶς ἀγγελίες τοῦ συλλόγου γιατὶ θὰ πρέπει νὰ ἔχω τὴ σχετικὴ συγκατάθεση τοῦ Ταπεινοῦ. Γιὰ τὰ ἄλλα δὲν καταλαβαίνω τίποτα. Μοῦ στέλνεις ἀγγελίες 38 λέξεων. Καὶ μοῦ στέλνεις 1.500 δραχμές; Γιὰ τὰ «απαρέκτροπα» ποὺ μοῦ γράφεις δὲν καταλαβαίνω τίποτα. Δὲν μπορῶ νὰ δημοσιεύσω μιὰ τέτοια ἀγγελία καὶ γιὰ τὴ σοβαρότητα τοῦ περιοδικοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴ δική σου.

∴ Εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅλα ἀγαπητὲ φίλε ΝΙΚΟ ΜΠΑΛΑΝΟ. Πήραμε καὶ τὰ στοιχεῖα.

∴ Πῆρα ἀγγελίες δικές σου καὶ ΑΓΝΟΥ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΟΥ, ΒΑΡΩΝΕ ΜΥΝΧΑΟΥΖΕΝ. Οἱ δικές σου ἔχουν 1.200. Τοῦ Ἁγνοῦ Ἑλληνόπουλου 3.000. Πῆρα ὅλες - ὅλες 3.000. Σᾶς χρεώνω μὲ 1.200.

∴ Εὐχαριστοῦμε θερμὰ ΚΩΣΤ. ΚΟΥΣΑΗ. Γράψαμε συνδρομητὴ τὸν ΔΗΜ. ΚΟΥΣΑΗ.

∴ Ἔδωσα ἐντολὴ γιὰ τὰ τεύχη ΑΘΑΝΑΣΙΕ ΠΑΣΧΟ. Πῆρα συνεργασία καὶ σπαζοκεφαλιές.

∴ Δὲν ἔχεις δίκηο ΛΑΖΑΡΕ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΕ νὰ παραπονιέσαι. Πρέπει νὰ δημοσιεύω ὅσο μπορῶ περισσότερες συνεργασίες.

∴ Διαβίβασα τὸ γράμμα σου στὴ διεκπεραίωση γιὰ νὰ ξεκαθαρίση τὴν ὑπόθεση ΘΕΟΔΩΡΕ Ν. ΚΑΡΒΕΛΑ. Μὰ νομίζω πὼς οἱ φίλοι μου κάνουν κάτι λογαριασμοὺς ποὺ δὲν ξέρω πῶς νὰ τοὺς χαρακτηρίσω. Λίγο... ἀλλὰ καλλίτερα νὰ μὴ τὸ πῶ. Ἡ συνδρομή τους ἔπρεπε νὰ εἶχε πληρωθῆ ἀπὸ τότε ποὺ μοῦ ἔγραφες ἐσύ. Τώρα ἂν στὸ μεταξὺ αὐτοὶ ἔγραψαν ἄλλους συνδρομητὲς εἶναι ἐντελῶς ἄλλο ζήτημα. Γιὰ φαντάσου τί θὰ γίνη ἂν ἐσὺ μοῦ στείλης χωρὶς λεπτὰ 10 συνδρομητές. Καὶ μοῦ ζητᾶς μιὰ συνδρομὴ δική σου δωρεάν. Οἱ 10 συνδρομητὲς οἱ δικοί σου μοῦ στείλουν ἄλλους 10 ὁ καθένας συνδρομητὲς χωρὶς λεπτὰ καὶ αὐτοὶ μὲ τὴ δήλωση ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἐγγραφοῦν δωρεάν. Ἔτσι θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ γράφω 11 συνδρομητὲς καὶ ἄλλους 100 ἤτοι 111 συνδρομητὲς χωρὶς νὰ εἰσπράξω μιὰ δεκάρα. Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ φτάσω στὸ ἕνα ἑκατομμύριο συνδρομητῶν χωρὶς νὰ πάρω οὔτε πεντάρα... Ἔδωσα πάντως ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση νὰ κανονίση τὸ ζήτημα.

∴ Ἔδωσα ἐντολὴ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΥΛΑ Χ. ΣΑΚΟΡΡΑΦΟΥ νὰ ἐξετασθῆ τὸ ζήτημά σου.

∴ Ἔδωσα ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλῆ τὸ τεῦχος ΙΩΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΑΚΗ.

∴ Δὲν καταλαβαίνω ΓΙΩΡΓΟ ΤΣΙΦΛΟΓΛΟΥ τίποτα ἀπὸ ὅσα μοῦ γράφεις. Ποιὸ ψευδώνυμο θέλεις ἀπὸ τὰ δύο. Καὶ τὰ δυό; Ἐγὼ τὰ ἐγκρίνω. Ἀλλὰ τότε ἔχουμε δύο ψευδώνυμα: δραχ. 4.000 καὶ 3.200 = 7.200. Μοῦ ἔστειλες 2.000. Μένει χρέος 5.200.

∴ Εὐχαριστοῦμε πολὺ ΔΗΜΗΤΡΑΚΗ ΚΑΠΟΥΛΑ.

∴ Δὲν ἔχεις δίκηο νὰ παραπονεῖσαι ΧΡ. ΠΑΝΤΟΥΡΗ.

∴ Ἡ καθυστέρηση τοῦ τεύχους ὀφείλεται ἀποκλειστικὰ στὴν ἔλλειψη δημοσιογραφικοῦ χάρτου. Εὐχαριστῶ ὅλους γιὰ τὰ καλά τους λόγια καὶ γιὰ τὸ τόσο τους ἐνδιαφέρον.: Ἡ ἀπάντηση αὐτὴ στέλνεται στοὺς φίλους μου ποὺ μοῦ ἔγραφαν ξεχωριστὰ ὁ καθένας: ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΟΥΣΤΑΜΠΑΝΙΔΗ, ΑΥΓΕΡΙΝΟ, ΚΩΝ. Γ. ΝΤΕΜΠΟ, ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΤΣΑΛΑ, ΣΤΑΜ. ΛΟΥΒΡΟ, ΦΑΡΜΑΚΗ ΚΙΡΚΙΛΕΣΗ, ΙΩΑΝΝΗ ΤΣΙΟΜΠΛΙΚΑ.

∴ Ἀλλάξαμε τὴ διεύθυνση τῶν φίλων μας: ΑΣΤΕΡΙΟΥ ΝΙΚ. ΣΤΕΡΓΙΟΥΛΑ, ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΣΑΠΟΥΝΑ, ΙΩΑΝΝΟΥ ΒΑΓΕΝΑ (γιατὶ μᾶς στέλνει τὴ διεύθυνσι τοῦ ΑΘΑΝ. ΠΑΤΣΙΑΤΖΗ;) Ν. ΤΣΟΛΑΚΗ, ΝΙΚ. ΔΗΜΟΥ, ΣΠ. ΑΡΣΕΝΗ (εὐχαριστῶ καὶ τοὺς τρεῖς γιὰ τὰ καλά τους λόγια) ΧΡ. ΚΑΡΤΑ, ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΤΣΑΛΑ καὶ τῶν φίλων του, ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΗΜ. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ, ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΜΠΟΥΡΗ, ΑΘΑΝ. ΖΙΑ, ΠΑΡ. Κ. ΚΙΡΚΙΛΕΣΗ, ΑΧΙΛ. ΒΥΤΑΝΙΩΤΗ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΘ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΙΔΗ, ΝΙΚ. ΑΝ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, ΑΘ. ΓΕΩΡΓΟΥΛΗ, ΚΩΝ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΟΛΟΥ, ΚΩΝ. ΚΑΡΑΚΩΤΣΙΟΥ, ΑΝΑΣΤ. ΣΤΕΦΑ, ΔΗΜ. ΠΑΠΑΡΓΥΡΗ, ΕΜΜ. ΦΡΑΓΚΑΚΗ.

∴ Πῆρα τὶς συνεργασίες τῶν φίλων μου: ΑΥΓΕΡΙΝΟΥ ΑΠ. ΚΩΝ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, ΕΥΑΓ. Γ. ΜΑΝΤΗ, ΧΡ. ΕΥΡΥΝΙΑΔΗ, ΔΙΓΕΝΗ ΑΚΡΙΤΑ, Κ. ΤΖΙΩΡΑ, ΛΑΖΑΡΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, ΜΥΡΣΙΝΗΣ ΚΡΙΝΟΥ, ΧΡ. ΠΑΝΤΟΥΡΗ.

Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιὲς τῶν φίλων μας ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ, ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ, ΝΙΚΟΥ ΒΑΝΔΩΡΟΥ, ΚΩΝ. ΤΖΙΩΡΑ.

∴ Δυστυχῶς ἀγαπητὲ ΑΛΕΚΟ ΘΥΑΜΙΤΗ ἡ καθυστέρηση δὲν ὀφείλεται στὸ ταχυδρομεῖο ἀλλὰ στὴν ἔλλειψη τοῦ χαρτιοῦ. Τὰ ποιήματά σου ἀρκετὰ καλά. Φαίνεται πὼς ἔχεις ταλέντο. Φρόντισε νὰ καλλιεργήσης τὴν ποίηση.

∴ Ἔδωσε ἐντολὲς στὴ διεκπεραίωση στὴν ὁποίαν καὶ διεβίβασα τὴν ἐπιστολή σου ἀγαπητὲ ΚΥΡΙΑΚΟ Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΕ. Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλά σου λόγια.

∴ Καὶ σένα ΣΩΤΗΡΗ ΓΙΟΥΛΟ σ' εὐχαριστῶ θερμὰ γιὰ τὶς ὑποσχέσεις του. Ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὶς ὑποσχέσεις σου ἀγαπητὲ ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΥΓΕΡΑΚΗ. Εἶσαι ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ καλοὺς φίλους μας.

∴ Βέβαια μποροῦσες ΚΩΝ. ΝΤΕΜΠΟ.

∴ Πολὺ καλὸ τὸ σχεδίασμα τῆς ἐκκλησίας ἀγαπητὲ ΧΡΙΣΤΟ ΦΟΥΣΕΚΗ ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν γίνεται κλισσὲ ὅπως εἶναι σχεδιασμένο.

∴ Διαβιβάστηκε ἡ ἀνταπόκρισή του ΒΑΣΙΛΗ ΠΕΤΡΙΔΗ στὸν ἀθλητικό μας συντάκτη.

∴ Οἱ φίλοι μου ΣΠ. ΠΕΝΤΑΚΑΛΟΣ, ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΤΣΑΒΕΛΗΣ, ΘΩΜΑΣ ΣΙΟΥΤΗΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΥΡΝΑΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΡΟΠΟΚΗΣ, ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΑΣΙΛΑΣ μοῦ γράφουν ἀπὸ τὴν Πρέβεζα πὼς αὐτοὶ δὲν ἔστειλαν ποτὲ τὸ γράμμα στὸ ὁποῖον ἀπάντησα στὸ προπροηγούμενο φύλλο. Ὅπως θυμοῦνται οἱ ἀναγνῶσται μας στὸ γράμμα ἐκεῖνο μᾶς κατηγοροῦσαν δῆθεν οἱ παραπάνω φίλοι μας πὼς εἴμαστε ἐπιχείρηση καὶ ἀποβλέπουμε στὴν ἐκμετάλλευση τῶν ἀναγνωστῶν μας. Μοῦ καταγγέλλουν ὅτι ἀποστολέας τοῦ γράμματος ἐκείνου εἶναι ὁ Βασίλης Σιωμόπουλος. Δὲν θλω νὰ παραδεχθῶ πὼς ὑπάρχουν μαθηταὶ καὶ φίλοι μου ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ κάμουν τέτοια «κακὴ πράξη». Καὶ σταματάω στὴ συζήτηση στὸ σημεῖο αὐτό, καὶ ἐκφράζω μόνο τὴν ἱκανοποίησή μου ποὺ οἱ φίλοι μου, ὅπως μὲ βεβαιώνουν, δὲν ἔγραψαν ποτέ τους ἕνα τέτοιο γράμμα.

∴ Γράψαμε ΙΩΑΝΝΗ ΜΠΟΖΙΚΑ συνδρομητὴ τὸν Δημοσθένη Δικαῖο. Πῆρα καὶ τὶς συνεργασίες σου. Εὐχαριστῶ. Ὅλα ἔγιναν, ἀλλὰ σὲ χρεώνουμε μὲ 2.500 δραχμές.

∴ Ὄχι πολὺ καλὰ τὰ σκίτσα σου Γ. ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ. Τὰ ἔδωσα ὅμως στὸν καλλιτεχνικό μας συνεργάτη νὰ τὰ κρίνη. Πῆρα καὶ τὶς σπαζοκεφαλιές σου. Σ' εὐχαριστῶ πολὺ ποὺ τόσο συμμορφώθηκε στὶς συστάσεις μου.

∴ Διαβιβάστηκε ΜΙΧ. ΑΠΟΚΡΑΝΙΔΗ ἡ ἀνταπόκρισή σου στὸν ἀθλητικό μας συντάκτη.

∴ Εὐχαριστοῦμε ΕΛΕΝΗ ΜΑΡΟΥΛΗ καὶ ΓΑΡΥΦΑΛΙΑ ΣΠΥΡΙΔΑΚΗ.

∴ Διαβιβάστηκε ἡ ἐπιστολή σου ΝΙΚ. ΚΑΡΟΥΝΗ στὸν ἀθλητικό μας συντάκτη.

∴ Εὐχαριστοῦμε πολὺ ἀγαπητὲ ΑΧΙΛΛΕΑ ΚΑΜΗΝΙΩΤΗ γιὰ τὸ ὡραῖο σου γράμμα, τὶς ὑποσχέσεις σου καὶ τὰ καλά σου λόγια.

∴ Ἀπὸ χωρίον Μαυσοβοῦνι, Δολιανῶν ἐλάβαμε 14.000 δραχμὰς δι' ἀνανέωσιν συνδρομῆς, ἀλλὰ ὁ ἀποστολεὺς δὲν γράφει τὸ ὄνομά του. Ἂς μᾶς τὸ στείλη.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ ὅλα ἀγαπητέ μου ΔΗΜ. ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ.

∴ Ἀγαπητὲ ΦΛΟΙΣΒΟ ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση γιὰ τὰ ζητήματά σου. Τὸ σκῖτσο σου ἀρκετὰ καλό. Ἐλπίζω πὼς ὁ καλλιτεχνικός μας συνεργάτης δὲν θὰ ἔχη ἀντίρρηση. Ἡ συνεργασία σου δόθηκε στὴν οἰκεία ἐπιτροπή.

∴ Σ' εὐχαριστοῦμε ΒΑΣΙΛΗ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΕ γιὰ τὰ καλά σου λόγια. Οἱ συνεργασίες σου δόθησαν στὴν Ἐπιτροπὴ Κρίσεως.

∴ Γίνεσαι εὐσπρόδεκτος στὸν κύκλο μας ἀγαπητὲ ΝΙΟΝΙΟ ΤΣΙΤΣΟ. Ἂν παρακολουθήσης τὴν κίνηση τοῦ περιοδικοῦ μας θὰ βρῆς ἀπαντήσεις σ' ὅλα αὐτὰ ποὺ μὲ ρωτᾶς.

∴ Σημειώσαμεν ἰδιαιτέρως τὰς ὑποδείξεις σου ΓΙΩΡΓΟ ΔΙΟΝ. ΚΟΥΒΕΛΑ καὶ σ' εὐχαριστῶ θερμά. Θὰ ἦταν εὐχῆς ἔργον ἂν ὅλοι οἱ ἀναγνῶσται μου μοῦ ἔκαναν παρόμοιες ὑποδείξεις. Οἱ ἀλλαγὲς τῶν διευθύνσεων ἔγιναν.

∴ Ἔδωσα σχετικὴ ἐντολὴ ΜΙΧ. ΓΚΙΝΟΠΟΥΛΕ στὴ διεκπεραίωση.

∴ Ὅπως ἀντελήφθης ἤδη ΔΗΜ. ΚΟΥΡΟΥ καὶ ὅπως σημειώσαμε καὶ στὸ φύλλο ποὺ ἔλαβες ἡ καθυστέρηση ὀφείλεται στὴν ἔλλειψη δημοσιογραφικοῦ χαρτιοῦ.

∴ Ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση ΕΠΑΜΕΙΝ. ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΚΗ. Ἀλλὰ τὸ ποίημα; Πῶς νὰ τὸ στείλω στὴν Ἐπιτροπὴ Κρίσεως ποὺ μοῦ τὸ ἔγραψες πίσω ἀπὸ τὴν ἐπιστολή;

∴ Ἔδωσα ΓΕΩΡΓΙΕ ΑΓΓΕΛΑΚΗ ἐντολὴ στ[ὴ] διεκπεραίωση.

∴ ΒΕΡΘΕΡΕ νὰ μᾶς στείλης τὰ στοιχεῖα σο[υ] κάπως ποιὸ συγκεκριμένα. Καὶ ἔχε ὑπ' ὄψη σ[ου] πὼς δὲν ἀρκοῦν νὰ βάζης τὴ διεύθυνσή σου μό[νο] στὸ φάκελλο· πρέπει νὰ τὴν γράφης καὶ σ[τὸ] γράμμα.

∴ Πολὺ μᾶς εὐχαρίστησε τὸ γράμμα σου ἀγα[πη]τὲ ΑΝΤΩΝΗ ΠΑΤΕΛΗ καὶ πολὺ μᾶς συγκιν[εῖ] ἡ ἀφοσίωσή σου στὸ «Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ». Εἶσ[αι] ἕνας σπουδαῖος νέος καὶ εἴμαστε περήφανοι γι[ατὶ] σὲ ἔχουμε φίλο.

∴ Πολὺ μοῦ ἄρεσε τὸ γράμμα σου ΓΙΩΡΓΟ Δ. ΚΡΑΣΣΑ καὶ εἶμαι συγκινημένος πολὺ ἀπὸ τ[ὰ] ὅσα μοῦ γράφεις. Πρόσεξε μόνο στὰ εὐαγγελι[κὰ] καὶ ἀποστολικὰ ρητὰ νὰ μὴ δίνεις ἄλλη ἔννοι[α] ἀπὸ ἐκείνη ποὺ πραγματικὰ ἔχουν. Ὁ Θεάνθρω[πος] ἦταν ἕνας εἰρηνικὸς ἀγωνιστὴς γιὰ τὴν ἀλή[θεια] καὶ τὴν ἀγάπη, καὶ δὲν περιφρόνησε κανέ[να]. Καὶ εἶπε τὸ ἄφθαστο ἐκεῖνο σὲ ἔννοια ρητό: Πῶς ὁ Θεὸς βρέχει ἐπὶ δικαίων καὶ ἀδίκων. Ὄχι. Π[ολ]λιες φορὲς ὄχι. Νὰ ἀγωνισθῆς πάντα τὸν ἀγῶ[να] τοῦ καλοῦ. Νὰ ἀγαπήσης τὸν πλησίον σου [ὡς] σεαυτὸν καὶ πρὸ παντός: Μὴ περιφρονήσης [κα]νένα. Κανένα ἀπολύτως. Καὶ μὴν παραιτηθῆς [ἀπὸ] τὴ «νουθεσία» παρὰ μόνο ὅταν πεισθῆς πὼς [ἄ]δικα καὶ μάταια κοπιάζεις. Ἀλλὰ καὶ τότε: [Μὴ] περιφρονήσης κανένα. Νὰ λυπηθῆς μόνο καὶ [νὰ] εὐχηθῆς στὸ Θεὸ νὰ φωτίση τὴν σκοτισμένη [δι]νοια τοῦ πλησίον σου ποὺ δὲν παίρνει ἀπὸ [νου]θεσία.

∴ Μάλιστα ΑΓΝΩΣΤΕ ΗΡΩΑ. Ἀλλὰ νὰ μ[ᾶς] σημειώνης πάντα τὴ πρόθεσή σου νὰ σοῦ ἀπα[ντῶ] μὲ τὸ ψευδώνυμό σου.

∴ Διαβιβάσθηκε ἀγαπητὴ Φ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛ[Ο]Υ τὸ γράμμα σας στὴν διεκπεραίωση.

∴ Καὶ ἡ δική σου ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΡΑΜΠΟ·Ι·Τ[Η] καὶ σοῦ στέλνω τὶς θερμὲς εὐχαριστίες μου γ[ιὰ] ὅλα.

∴ Φαντάζομαι ὅτι θὰ πῆραν πλέον τὰ φύλλα τους οἱ μαθηταί σας κύριε ΧΡΙΣΤΟ ΑΓΕΡΙΔΗ.

∴ Τὰ εἴπαμε ΠΕΤΡΟ ΧΑΤΖΗΠΕΤΡΟ. Ἡ ἔλλειψη τοῦ δημοσιογραφικοῦ χαρτιοῦ τὰ φταίει ὅλα. Εὐχαριστῶ θερμὰ γιὰ τὴν προαιρετικὴ εἰσφορά. Πῆρα τὶς συνεργασίες σου.

∴ Εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα ΜΕΝΕΛΑΕ ΝΙΚΕΛΗ. Εἶσαι ἕνας καλὸς φίλος.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ τὸ φίλο σου ΑΝΑΣΤΑΣΙΕ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΡΙΑΝΤΟΠΟΥΛΕ ποὺ γίνηκε ἀ[φορμὴ] νὰ γίνης ἕνας καλός μας φίλος. Ἔδωσα ἐντολὴ γιὰ ὅλα ὅσα μοῦγραφες.

∴ Κρατήσαμε ὑπὸ σημείωση τὴ σύστασή σα[ς] φίλε κύριε ΙΩΑΝΝΗ ΓΕΓΙΟ (διευθ. Δημ. Σχολ[είου] Μελίσσης Κονίτσης).

∴ Πήραμε τὶς συνεργασίες τῶν φίλων μας Ν[ι]κου Γιακούλη, Βασιλείου Σιωμοπούλου, Ἀγγέλ[ου] Δημη. Νταϊφώτη, Βασ. Σ. Ἀγγελοπούλου, Κων. Γ. Τσιάρα, Γεωργ. Δ. Κούβελα, Εὐστ. Μπουτ[α]κοπούλου, Ἀθ. Βουλέρη, Γεωργ. Δ. Κρασσᾶ, Ἀ[γ]γνώστου Ἥρωα Ζελίνας.

∴ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιὲς τῶν φίλων μας: Κυριάκου Γιαννούλη, Ἰωάν. Πουρναροπούλου, Θεμιστοκλῆ Σεβαστίδη, Δημ. Χατζηγιάννη, Ἀγγέλου Δημ. Νταϊφώτη, Βασιλ. Σ. Ἀγγελοπούλου, Εὐ[στ]. Φίλινα (τὰ ἀθλητικὰ δόθηκαν στὸν ἁρμόδιο συνερ[γ]άτη μας), Νίκου καὶ Μενελάου Κωνσταντάκου, Λάκη Γκονοπούλου, Εὐστ. Μπουντακοπούλου, Ἰω[]άννη Πουρναροπούλου, Μενελάου Νικέλη, Γεωργ. Κ. Ρήγα.

∴ Ἀλλάξαμε τὴ διεύθυνση τῶν φίλων μας: Κ[ω]νσ[ταν]τίνας Καβάσιλα (τὴν εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ ὡραῖο γρᾶμμα της), τῶν συνδρομητῶν ποὺ μᾶς ἔστειλ[ε] ὁ φίλος μας Γεώργιος Καράμπελας, Δημ. Παπακ[ώ]στα, Κων. Αὐτ. Δημητράκη, Θεοδ. Γκώνη καὶ τῶν φίλων του Ἀθ. Κατσιανᾶ, Δημ. Λιούρα, Λουκ[ᾶ] Χαρ. Σαμπάνη, Κων. Κραγιοπούλου, Πολυκ. Ρ[α]κου (ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση), Γεωργ. Κ[ο]λιαδῆμα, Ζαχαρία Καλλινικίδη, Ἰωάν. Δαλιακ[ο]πούλου, Ἀνδρέα Σίσκου, Βασ. Χρ. Βασιλοπούλο[υ] (περιμένουμε μὲ χαρὰ νὰ τὸν γνωρίσουμε), Ἀνδρ[έα] Καρέτσου.

∴ Ἐλάβαμε καὶ εὐχαριστοῦμε ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΑΛΑΦΑΤΗ γιὰ ὅλες σου τὶς καλὲς προσπάθειες καὶ τὴν ἐγγραφὴ τῶν νέων συνδρομητῶν.

∴ Ἐν τάξει ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΝΤΑ καὶ ΓΙΩΡΓΟ ΚΑΡΑΣΙΩΤΗ.

∴ Διαβιβάστηκε στὸν ἀθλητικό μας συντάκτη ἡ ἐπιστολή σου φίλε ΜΑΡΚΟ ΚΟΡΡΕ.

∴ Πήραμε τὶς συνεργασίες τῶν φίλων μας: Κωστάκη Μ., Χρίστου Παντούρη, Νικολάου Γ. Μιχαηλίδη, Κων. Ντέμπου, Μαρίας Χατζηγεωργιάδου, Προδρόμου Γιαννοπούλου.

∴ Δόθηκε ἐντολὴ φίλε ΠΕΤΡΟ Ι. ΔΡΑΤΣΙΔΗ νὰ σοῦ στείλουν τὰ τεύχη, ὅσα βγῆκαν ἀμέσως καὶ τὰ ἄλλα ὅταν θὰ βγοῦν.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ ΓΙΑΝΝΗ ΑΓΙΑΝΝΗ γιὰ τὰ τόσο καλά σου λόγια.

∴ Ἐν τάξει ΕΜΜ. ΦΑΝΟΥΡΑΚΗ. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὶς ὑποσχέσεις.

∴ Ἔδωσα ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλῆ τὸ τεῦχος ΕΥΑΓΓΕΛΕ ΑΡΑΒΙΔΗ.

∴ Ἀγαπητοί μου φίλοι: ΙΩΑΝΝΗ ΦΛΕΣΣΑ,

Δικαίωμα καταθέσεως ψευδωνύμου: δραχμὲς 2.000. Δημοσιευσεως ἀγγελιῶν μέχρι 30 λέξεων : 100 δραχμὲς ἡ λέξη. Γιὰ κάθε λέξη πέραν ἀπο τὶς 30 : 500 δραχμές).

605) Ἑλληνοπούλα, γιατὶ δὲν φαίνεσαι; Ἀνίκητοι Ἥρωες τὸ Ἀμύνταιον ἡ ἕδρα σας; Καλὴ δραση. Ν. Σαλονικιε βγαλατε καταστατικό; Ἂν ναὶ στεῖλε μου. Περιμενω.

Ντολορὲς

∴

606) Οὔτε μὲ τὴν ζέστη δὲν γίνεσαι εὐχάριστος Ἐξάφαλμε. Τί περιμενεις λοιπον, Μὲ τις φράσεις δείχνεται ἡ δυναμικοτης Φ. Δόξης; Ἐαν ναί, τότε ἐγὼ δεν εἶμαι δυναμική, και συνεπῶς ἀδυνατῶ νὰ γραψω. Ντόρα ἐνα χαιρετισμο;

Ντολορὲς
(Ἀνεξαρτητη)

∴

607) Περήφανη Μακεδονοπούλα, τὸ ψευδώνυμό σου πολὺ ὡραιο. Λάβε μέρος στὶς πεννομαχίες μαζὶ μὲ τὶς ἄλλες.

Γάτος τῆς Ἀγκύρας

∴

608) Γλωσσοκοπάνα ὁ Βοιωτὸς (βλέπε σκίτσο), πλουτίζετε μὲ γνώσεις ἀπὸ τὸ βιβλίο «Σέλω μέλες».

Γάτος τῆς Ἀγκύρας

∴

609) Προσοχή! Προσοχή! Ὅλοι γίνετε ὀπαδοὶ τοῦ Παναθηναϊκοῦ.

Εὐάγγελος Παναθηναϊκὸς

ΜΑΡΙΕ ΛΕΥΘΕΡΙΩΤΗ, ΑΝΤΩΝΙΕ ΜΠΙΚΙΑ, ΓΙΩΡΓΟ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ, ΘΑΝΑΣΗ ΣΤΑΘΑΚΗ, ΑΝΤΩΝΙΕ ΧΑΡΙΑΤΗ, ΙΩΑΝΝΗ ΤΣΑΝΤΙΛΗ, ΝΙΚΟ ΠΑΠΑΣΗ, ΣΠΥΡΟ ΣΕΡΑΦΕΙΔΗ. Λυποῦμαι πολύ. Τὸ γραμμα σας τὸ ἔλαβα πολὺ ἀργα. Εἶχα ἀναγγείλει πιὰ τὸν «Μικρὸ Πλοίαρχο». Διαβαστε τον καὶ ἂν τὸν ἔχετε ξαναδιαβασει.

∴ Σᾶς εὐχαριστω ἀγαπητοί μου Γ. ΜΠΟΥΤΣΗ καὶ Β. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ γιὰ τὰ καλά σας λόγια. Δὲν συμφωνῶ ὅμως μαζί σας γιὰ τὸ ἐξώφυλλο. Σκοπός μου εἶναι νὰ σας δώσω ἕνα καλλιτεχνικὸ ἐξώφυλλο. Καὶ ὄχι φυσικὰ μιὰ εἰκόνα ὅπως-ὅπως γιὰ λόγους ἐμπορικούς. Οἱ συνεργασίες σας δοθηκαν στὴν Ἐπιτροπὴ Κρίσεως. Τὰ σκίτσα σας ἄλλα πετυχημένα ἄλλα ὄχι· ὁ καλλιτεχνικός μας συνεργάτης θὰ τὰ κρίνη. Γιὰ ἀγγελίες κλπ. σᾶς χρέωσα μὲ 1000 δραχμές.

∴ Θὰ πρέπει νὰ τὰ ἔχῃς πάρει ΓΙΩΡΓΟ ΖΕΛΙΑΝΑΙΟ.

∴ Πρῶτα-πρῶτα σ' εὐχαριστῶ ΤΩΝΗ ΓΙΟΥΛΗ γιὰ τὸ τόσο εὐγενικὸ γραμμα σου ποὺ τόσο μὲ συγκίνησε. Σ' εὐχαριστῶ ἄλλη μιὰ φορά. Μερικὲς ἀπὸ τὶς παρατηρησεις σου μπαινουν ἡ μιὰ μετα τὴν ἄλλη σ' ἐφαρμογή. Ἔχεις δίκηο γιὰ τὶς πεννομαχίες καὶ θὰ λάβω τὰ μέτρα μου. Τὰ ποιήματά σου εἶναι ἀρκετὰ καλὰ καὶ τὰ δυό. Τὰ ἔδωσα στὴν Ἐπιτροπὴ νὰ δῶ τί θὰ πῆ καὶ αὐτή. Ἐλπίζω πὼς δὲν θὰ πέσῃ ἔξω ἀπορρίπτοντάς τα. Γιὰ τὰ παιδιὰ Κηφισσιᾶς καὶ Ἐρυθραίας θὰ φοντίσω. Γιὰ τὶς πεννομαχίες δὲν χρειαζόταν κἂν ἡ δεύτερη παρατήρηση. Ἀλλοίμονο ἂν κάναμε αὐτοῦ τοῦ εἴδους τοὺς σαϋλοκισμούς.

∴ Ἡ τιμὴ εἶναι 1000 δραχμὲς τοῦ κάθε τεύχους Κ. ΧΑΛΑΙΤΡΗ. Ἀλλὰ ὄχι καὶ νὰ τὰ βάζῃς καὶ ἀπὸ τὴν τσέπη σου. Ἕνα χιλιάρικο σήμερα εἶναι ποσὸν ἀνάξιο λόγου. Λυπήθηκα πολὺ γιὰ τὴν περιπέτεια τοῦ δέματος στὸ κλειδωμένο σπίτι· τὸ κάλυμμα θὰ σοῦ σταλῆ καὶ ἐσὺ φρόντισε νὰ μᾶς στείλῃς 15.000.

∴ Ἔδωσα ἐντολὴ ΕΜΜ. ΓΕΩΡΓΑΚΗ νὰ ἐξετασθῆ τὸ ζήτημά σου.

∴ Τὰ σκίτσα σου ΝΙΚΟ ΔΡΑΚΟΥΛΗ μᾶλλον καλά. Ὁ καλλιτεχνικός μας συνεργάτης, ἀφοῦ ἐγκριθήκανε ἀπὸ μένα θὰ ἔχῃ τὸ λόγο. Πήραμε καὶ τὴ συνεργασία σου. Τὰ περιοδικὰ ποὺ σοῦ ἐστάλησαν θὰ τὰ πληρώσῃς βεβαίως. Ἂν τὰ εἶχες διαβάσει δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ μᾶς ζητήσῃς νὰ σοῦ τὰ στείλουμε.

∴ Εὐχαριστῶ ΘΑΝΑΣΗ ΜΠΕΜΠΗ γιὰ ὅλα. Καὶ γιὰ τὸν ἕκτο συνδρομητὴ ποὺ μοῦ γράφεις καὶ γιὰ τὶς σπαζοκεφαλιὲς κ.λ.π. κ.λ.π.

∴ Πήραμε τὶς συνεργασίες τῶν φίλων μας: Ἰωάννη Π. Φλέσσα, Βασίλη Σωμιόπουλου, Τώνη Γιούλη, Μιχ. Νάκου.

∴ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιὲς τῶν φίλων μας : Ἰωάννη Κων. Εὐγενικιοῦ, Νικολάου Ἀλεξίου, Παναγιώτη Μιχελῆ, Κων. Τζιώρα, Μιχ. Νάκου.

∴ Ἀλλάξαμε τὴ διεύθυνση τῶν φίλων μας: Γεωργίου Φραντζίδη, Ἀλεξ. Τσικλειδῆ.

---

610) Ἀθλητικὸ Διαβολάκι. Πρόσεχε. Θὰ νικηθῆ ὁ Ὀλυμπιακός. Ζήτω ὁ Παναθηναϊκός.

Εὐάγγελος Παναθηναϊκὸς

∴

611) Λασηθιώτη, μὴν κρύβεσαι γιὰ μένα. Σὲ ξέρω.

Ξυπόλυτος Ἀριστοκράτης

∴

612) Ντολορὲς πολλὰ εὐχαριστῶ (376). Τος-Τὸ (....)) θὰ τὸ καταλάβῃς ἀργότερα. Γράμμα ὄχι. Φοίνικα προσχωρεῖς; Φυσικὰ σὲ ξέρω, γι' αὐτὸ στὸ λέω. Ἀνίκητοι Ἥρωες σᾶς εὐχόμαστε κάθε προκοπή. Φάρε Ἀρετῆς, στὸ διαγωνισμὸ ἔστειλα. Περιμένουμε!

Ταπεινὸς
(Πρόεδρος ΔΑΔΩΝ)

∴

613) Ἂν καὶ ἄργησα νὰ ἔρθω μαζί σας τώρα ἔρχομαι καὶ προσέξετε διότι εἶμαι

Ἄγνωστη Ἑλληνίδα

∴

614) Φάρε Ἀρετῆς. Ἔλαβα τὸ γράμμα σου καὶ σοῦ ἀπάντησα.

Γιὸς τῆς Λέσβου

∴

615) Χαιρετῶ καὶ ἀλληλογραφῶ μὲ ὅλους-ες. Γράφτε: Μενέλαον Νικέλλην Βρησᾶ Μυτιλήνης.

∴

616) Φοίνικα (411) εὐχαριστοῦμε θερμά! Ἔγραψα ἰδιαίτερα. Ρούντη ἂν ἔχεις ἐμπνευσθεῖ ἀπὸ τὸ «Φῶς τοῦ Βουνοῦ»... Νῖκο Φωτεινὲ (438) ἡ συμπαράστασή σου εὐπρόδεκτη. Φιλέα Φόγκ (442) ὁπωσδήποτε θὰ γράψω. Πριλλάντη Πρελλούντιε (459) ἡ ἐκλογή σου ἐπιτυχεστάτη! Μπράβο! Περιμένουμε διεύθυνσή σου. Δροσοπηγὴ ἀγόρι εἶσαι; Αὐγερινέ, Ἀ. Χριστιανόπουλο, Στρ. Χριστοῦ, Χριστιανόπουλο πάντα περιμένουμε.

Ταπεινὸς
(Πρόεδρος ΔΑΔΩΝ)

∴

617) Προσοχὴ πεννομάχοι!! Θὰ κτυπήσω τὴν κουτοεξυπνάδα μερικῶν.

Ζωγράφος Ρενουὰρ

∴

618) Ἡ μεγάλη μου ἔκπληξη : «ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΕΝΝΟΜΑΧΙΚΕΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΕΣ».

Σὰν εἰσαγωγή.
— ὄχι, δὲν εἶναι ψέμματα —
στὸ περιοδικό μας
νὰ σᾶς μοιράζω... δέματα,
δέματα πειράγματα,
σ' ὅλους καὶ σὲ ὅλες
ποὺ ἀπ' τὸν πολύ τους τὸν θυμὸ
θ' ἀσπρίσουν σὰν τὶς... βιόλες!

Νῖκος Σαλονικιὸς

∴

619) Μπαίνοντας στὴν κίνηση χαιρετῶ ὅλους-ες, ἰδιαιτέρως τοὺς Ἀρτανιάν, Χριστιανόπουλο.

Μπούλης

∴

620) Γιὰ Κονιτσιῶτες-τισσες. Μὲ γνωρίζετε; Βεβαίως ὄχι. Θὰ μὲ μάθετε...

«Νεραϊδόπαιδο»

∴

621) Τρέμετε πεννομάχοι, γιατὶ μπορῶ νὰ κάνω πολλά. Εἶμαι :

Νεραϊδόπαιδο

∴

622) Πρωτομπαίνω στὴν κίνηση μὲ ἕνα γλυκὸ χαιρετισμό. Δέχομαι ἀλληλογραφία ἀπὸ ὅλους. Ἡ σύστασή μου : Ταμίαν Σχεδίου Μάρσαλ. Ἀστεροσκοπεῖον Γκρήνουϊτς.

Περήφανη Καρπαθοπούλα

∴

623) Εὔριπε ἀντὶ νὰ κλαίω
τὰ λεπτὰ ποὺ πᾶν χαμένα
περισσότερα δὲν λέω!...
(τἄχω τετρακόσια κι' ἕνα!).
Ἰάκωβε Ψαρρᾶ γιὰ τὸ «ἡ νίκη εἶναι δική σου»
μύρια
θερμὰ συγχαρητήρια!...

Ἄλκης Ροδόπουλος

∴

624) Τέλλε Ἄγρα, φίλε μου
«... λίγα λουλούδια ἂν θέλεις στεῖλε μου!...».
(436.

Ἄλκης Ροδοπουλος

∴

625) Στὸν Πριλλάντη :
Τρανὸς εἶσαι ψυχολόγος (416)
δὲ σὲ χωράει ἀμφιβολία
κι' οὔτε σοῦ ἁρμόζει ψόγος!...
(Θὰ σὲ γράψω... στὰ βιβλία!).
Στὸ Ν. Φωτεινὸ κι' ὅλα τ' ἄλλα παλληκάρια.
«Ὅσα δὲ φτάνει ἡ ἀλεποῦ τ' ἀφήνει κρεμαστάρια!...».

Ἄλκης Ροδοπουλος

---

626) Καὶ ἐγὼ σὲ ξέρω Ρούντη. Ἀρκεῖ ποὺ εἴμαστε φίλοι. Γλυκοχαιρετῶ τὴν Ἑλληνοπούλα.

Αὐγερινὸς

∴

627) Δροσοπηγὴ ἂν θὲς γράψε πρώτη μέσω περιοδικοῦ. Ν. Σαλονικιὲ συγχαρητήρια γιὰ τὸ πεζό σου (τεῦχος 34) Γλωσσοκοπάνα — κλαψιάρα. Μυστήριε γειὰ χαρά.

Αὐγερινὸς

∴

628) Τοὺς Νῖκο Φωτεινό, Ν. Σαλονικιό, Ἀετιδέα, Εὔριπο, Μίμη Φοῖβο, Θαλασσοπούλι καὶ Ἕρμπερτ, θερμὰ τοὺς συγχαίρω.

Αὐγερινὸς

∴

629) Ἀγαπητή μου Γκρέτα ποτὲ δὲν σᾶς ξέχασα. Νὰ περιμένω ἕνα γραμματάκι σου; Καλύτερα Γάτε τῆς Ἀγκύρας μὲ τοὺς Ἀνίκητους. Τί λέτε γιὰ προσχώρηση, ἀγαπητοὶ Ἀτρόμητη Ἑλληνοπούλα, Θανάση Μπέμπη καὶ Κύκλωπα.

Κάπταιν Μπλοὺντ
Πρωτοπόρων

∴

630) Θερμοαντιχαιρετῶ φίλοι : Καλλονιατόπουλο (πρωτόγραψε ἐσὺ παρακαλῶ), Μίμη Φοῖβο. Σᾶς περιφρονῶ ἀξιολύπητοι Τζιτζιφρίκε (391), Πριλ. Πρελλούντιε (416), Ἐλεύθερο Πουλὶ (406) ἐσὺ εἶσαι ποὺ ἔφυγες ἀπὸ τὸ ἀνδυπονηπιαγωγεῖο;!

Πάνος Μαλεβὸς

∴

631) Εἰσερχόμενος σ' αὐτὸ τὸ κουτσομπολιὸ χαιρετῶ ὅλους τοὺς ἱππότας. Γειά σας.

Ραγκαστὲν

∴

632) Μικραὶ ἀγγελίαι : Ζητεῖται ὑπηρεσία πεπειραμένη... Γλωσσοκοπάνα μάζεψε τὰ μπογαλάκια σου...

Ζελίνα

∴

633) Τζιτζιφρίκο, πάρ τὸ λόγο σου πίσω (34 - 393).

Σαλονικιὲ πῶς τὰ βολεύεις στὸ Πολυτεχνεῖο; Γιὰ κεῖ προορίζομαι καὶ γώ. Ἀντιχαιρετῶ Ἀϊβαζιάν.

Χαιρετῶ Δροσοπηγή, Μυρσίνη καὶ Λόεγκριν.

Ζελίνα

∴

634 Πεννομάχοι, τὸ μάθατε; Συνέβη ἕνα κοσμοϊστορικὸ γεγονός. Ὁ Ἀρίων ἔβγαλε τρίχες εἰς τὴν κεφαλήν, πρᾶγμα ποὺ δεικνύει ὅτι δὲν εἶναι πλέον βρέφος 2 μηνῶν, ἀλλὰ νήπιον 3 ἐτῶν.

«Ἐλεύθερο Πουλὶ»

∴

635) Ἀρίωνα ἐβράχνιασες
φωνάζει ἡ μαμά σου
παράτα τὰ παινέματα
καὶ κάθησε στ' αὐγά σου

«Ἐλεύθερο Πουλὶ»

∴

636) Ἀρίωνα ἐγέλασε
τὸ παρδαλὸ κατσίκι
κι' ἡ φάτσα ἐκατσούφιασε
ἀπ' τὴν πολλή της λύπη.

«Ἐλεύθερο Πουλὶ»

∴

637) Ἀρίωνα τρελλάθηκες; σοῦ ἔστριψαν οἱ βίδες;
ψαρεύεις ψάρια στὸ βουνό;
χτυπᾶς σπουργίτια στὸ γυαλό;
καὶ κυνηγᾶς ἀκρίδες;

«Ἐλεύθερο Πουλὶ»

∴

638) Ἀρίωνα «ἐγέρασες»,
κύρτωσε τὸ κορμί σου
«Μὰ μήτε τὴ γνώση ἄλλαξες
μήτε τὴν κεφαλήν σου».

«Ἐλεύθερο Πουλὶ»

∴

639) Γεώργιε Ἠλ. Μακρῆ σὲ προσκαλῶ εἰς τὰς πεννομαχίας ἐγὼ ὁ

Ἀόρατος Τοξότης

∴

640) Γλωσσοκοπάνα δὲν μᾶς δανείζεις ὀλίγην τινὰ εὐφυΐαν; Δὲ σ' ἤξερα γιὰ τόσο... ἔξυπνη.

Ρούντης

∴

641) Γουλιέλμε Τέλλε, ράητ ὴν ἥνγκλις. Διὰ Γρ. Ἀρζουμενίδην, Νικαίας 5, Θεσσαλονίκη.

Ρούντης

∴

642) Μαγικὴ εἰκόνα χωρὶς εἰκόνα : ΓαλάζιΑ ΡΑΨΩδία.

Ρούντης

643) Ἀνεμόνη, Θρῦλε, Δροσοπηγή, Φ. Φόγκ, Α. Θυαμίτη, Μ. Μαυρογένους, Μ. Φοίβε Γ. Ραψωδία, προσχωρῆστε ἀρχηγός μας Ἐκεῖνος.

Σωτήρης Κραταιὸς
«Γεν. Γραμ. ΔΑΔΩΝ»

644) Θρῦλε θερμοαντιχαιρετῶ. Ρουκκέτα, Βολίδα, Χαλκιδαῖες ἔ; Γ. Τέλλε, γράψε ἀγγλιστί.

Σταυραετὸς
(ΠΑΟ)

645) Πατριῶτες Γουλιέλμε καὶ Μιλύλε, γρήγορα δράση.

Νῖκος Κρίνης
(Πρωτοπόρων Σερρῶν)

646) Ν. Φωτεινέ, πολλὰ κορδελάκια κάνει ἡ φαντασία σου. Πρόσεξε.

Νῖκος Κρίνης
(Πρωτοπόρων)

447) Φ. Ἀρετῆς. Ὁ πυρὴν ἐδημιουργήθη.

Νῖκος Κρίνης
(Πρωτοπόρων)

648) Νῖκο Φωτεινέ, πρόσεχε μὴ γίνης σκοτεινός.

Ἁγνὸ Ἑλληνόπουλο

649) Ὅλοι μαζὶ πεννομάχοι μιὰ μεγάλη καζούρα στὸ Βαρῶνο Μυνχάουζεν γιὰ τὰ μικρὰ ψέμματα ποὺ λέει.

Ἁγνὸ Ἑλληνόπουλο

650) Γλωσσοκοπάνα συμμαζέψου λίγο.

Ἁγνὸ Ἑλληνόπουλο

651) Ἀλληλογραφῶ μὲ ὅλους - ες. Γράψτε Σωτ. Κωτούλαν, ὁδὸς Μητροπόλεως, Καρδίτσα.

Βαρῶνος Μυνχάουζεν

652) Πρωτομπαίνοντας στὶς πεννομαχίες χαιρετῶ τὸ Θρύλλο καὶ τὰ Φτερὰ τῆς δόξας. Ζήτω ὁ Ἀπόλλων.

Ἀπόλλων - Ἄστρο λομπερὸ

653) Οἱ ὀλυμπιακοὶ τὸ παραξύλωσαν. Θὰ νικηθοῦν. Κάτω - κάτω. Ζήτω ὁ Ἄρης Θεσσαλονίκης.

Ἀπόλλων

654 Καλῶς ὥρισες καὶ καλῶς μᾶς βρῆκες Γλάρε τοῦ Ἰονίου. Βαρῶνε Πομερσὺ νὰ χαίρεσαι τὰ ἀγγλικά σου.

Γλωσσοκοπάνα πολὺ ἄνοστη εἶσαι. Σὰν πολλὰ τὰ λές.

Μυρσίνη

655) Πρωτομπαίνοντας στὸ Μέγαρο τῶν πεννομάχων χαιρετῶ ὅλους - ες. Δαφνομήλη (Ἀετιδεὺς) τί γίνεσαι σπουργιτάκι μου. Πρόσεξε ἂν δὲν κάθεσαι καλὰ θὰ φωνάξω τὴ Γαλλίδα νὰ σὲ πάρη.

Τζὼν Σίλβερ (Ἀνεξάρτητος)

656 Θανάση Μπέμπη, τί λὲς ἀλληλογραφοῦμε μιὰ κι' εἴμαστε Ὀλυμπιακοὶ καὶ συμπατριῶται; Γράψε στὴ διεύθυνση : Μαθητὴν Μενέλαον Νικέλην, Βρησᾶ - Μυτιλήνης.

Γιὸς τῆς Λέσβου

657) Ὅσοι θέλουν ἂς γράψουν στὴν παραπάνω διεύθυνση.

Γιὸς τῆς Λέσβου

657 α΄) Τὴν ὑποστήριξή μου σύλλογε ΣΠΕ τὴν ἔχετε. Προσχώρησή μου ὅμως ἀδύνατος. Ἔγραψα Σαίξπηρ. Γουλιέλμε Τέλλο θἄθελα ἕνα γράμμα σου ἀγγλιστὶ μέσω περιοδικοῦ. Λόεγκριν ὄχι μόνον νὰ ὑπόσχεσαι (425). Σὲ χαιρετῶ. Καὶ σᾶς Ἐλεύθερο Πουλί, Τολμηρὸ Ἑλληνόπουλο. (Περιμένομε τὸ χιοῦμορ σου).

«Ντολορὲς»

658) Στὸν Βαρῶνο Πομερσὺ (488).
Εἶμαι κορίτσι ἔξυπνο
ἔγραψες γιὰ ἐμένα,
κρῖμα ποὺ δὲν μπορῶ νὰ πῶ
τὸ ἴδιο καὶ γιὰ σένα!

«Ντολορὲς»

659) Ἀγαπητὲ Σαλονικιὲ
ἄφησε τὶς ἐκπλήξεις
γιατὶ τὸ μόνο ποὺ μπορεῖς
θὰ εἶν' τὸ νὰ μᾶς πλήξης.

«Ντολορὲς»

670) Ἀνεμώνη μὲ τὸ «λεπτὸ» τσάκωμα δὲν εἶναι ἄσχημο. Σὲ χαιρετῶ. Καλὸ καλοκαίρι παιδιὰ μὲ φίλο Τώνη Γιούλη, Ἀρετῆς.

«Ντολορὲς»

671) Παρουσιάστεεέέέ!... Μπαίνουν οἱ ἀρχιαυτοκράτορες καὶ ἐπίτιμοι πρόεδροι ὅλων τῶν συλλόγων! Μπὰμ Μπίμ!... Καλὴ ἀρχή!...

Δυὸ Ἀπάχηδες

672) Πρωτοπόροι = Τσίρκο, Ἀναγέννηση — Γόηδες - σες, Ι. Δίσκοι — Πυραυλοκίνητοι = Ἀλλὰ πρόεδρο. Ἀλλὰ διάλυση. ΣΠΕ = κβὸ βάντις; Ἀνίκ. Ἥρωες = νιάνιαρα τῆς Μάσκας. ΔΑΔΕΣ = Κατηχητικὸ σχολεῖο.

Δυὸ Ἀπάχηδες

673) Μὲ κέφι μεγάλο γιὰ πειράγματα μπαίνω κι' ἐγὼ στὴν κίνηση χαιρετώντας ὅλους - ες.

«Πονηροῦλι»

674) Σαίξπηρ μὴν καυχᾶσαι ὅτι θὰ πετύχεις τὸ σκοπό σου, προτοῦ δῆς τὴν ἀρχή. Γειὰ χαρὰ Γάτε τῆς Ἀγκύρας καὶ Τέλλε Ἄγρα.

Βέρθερος

675) Ἀνεμώνη σωστὰ ὅτι λές, ἀλλὰ δὲν ἁρμόζουν εἰς ψευδονυμούχους. Κρίνη γειὰ χαρά, εἴμαστε πατριῶτες.

Ἡρακλῆς - Ἀπόλλων 3 - 0.

(Πρωτοπόρων)
Μιλύλης

676 Ζητῶ ἀλληλογραφία καὶ προσχώρηση σὲ σύλλογο. Στεῖλτε μου καταστατικόν.

Φίκης

677) Ρουκέττα μοῦ φαίνεται (400) πὼς εἶναι ξύλινα ἀλλὰ ἂν πέσουν ἐπάνω σου θὰ σου σπάσουν τὴν τζαμαρία.

Μίλυλε σὲ συγχαίρω. Ζήτω «Ἡρακλῆς». «Ἡρακλῆς» - «Ἀπόλλων» 3 - 1

Βαρῶνε Πομερσὺ (492) τί ἔγραφες;

Γουλιέλμος Τέλλος
(Πρωτοπόρων)

678) Χαιρετῶ ὅλους τοὺς Πεννομάχους, συγχαίροντας τοὺς συλλόγους γιὰ τὴ δράση, ἰδιαίτερα τοὺς «Πρωτοπόρους». Γειά σου Φαέθων καὶ Ἀρίων.

Ἀλέκος Θυαμίτης

679) ΠΡΟΣΟΧΗ!!! Ξέρετε ποιὸς εἶμαι;

Ἀστὴρ Θριάμβου

680) Ἀλληλογραφῶ μὲ ὅλους - ες. Πρωτογράψτε.

Ἀστὴρ Θριάμβου

681) Ὑποκύψτε ὅλοι εἰς τὸν ἀρχηγόν σας.

Ἀστὴρ Θριάμβου

682) ΠΑΙΔΟΠΟΛΗ : Ἐργασία χαρά!!!

Ἀστὴρ Θριάμβου

683) Νά με πάλι. Εἶχα κάτι δουλειὲς στὴν Κό-
λαση κι' ἔτσι ἀπουσίασα ἀπὸ τὴ στήλη τῶν πεν-
φευγα νὰ διαβάσω τὶς εὐφυΐες τὶς τόσο κακοχώ-
νομαχιῶν. Εἶχα καὶ μιὰ κακοστομαχιὰ ποὺ ἀπέ-
νευτες τῶν «Σοφῶν», ὅπως οἱ: Φτερὰ Δόξης, Γλωσ-
σοκοπάνα, Σκαλιστῆρι, Τζιτζιφρίκος κ.ἄ. Ἀ-
παντῶ ἰδιαίτερα στούς: Ὕπερο. Δὲν ἀλληλογραφῶ
μὲ κανένα. Ἀνίκητο: Θὰ μοῦ κόψη λέει τὴν οὐρά;
Καὶ δὲν τολμάει, νὰ δῆ τί τὸν περιμένει; Ἡρωϊκὴ
Κρητικοπούλα: Δὲν ἀφίνει τὶς κακοτοπιὲς καὶ νὰ
μὴν χαιρετάει Διαβολάκια; Ἂς μὴ ξεχνᾶ τό :
«Οὔτε τὸ Διάβολο νὰ δῆς, οὔτε τὸ Σταυρό σου νὰ
κάνης».

Κεφαλλωνίτικο Διαβολάκι

684) Ἀστειεύομαι Γιάννη Ἀγιάννη. Τὶς ψέγει τὸν Ἡρακλέα; Θὰ ἤθελες νὰ θέσω τοὺς Πρωτοπόρους ὑπὸ τὴν προστασία μου; Τότε θὰ τοὺς πάρη καὶ θὰ τοὺς σηκώση. Ἂν ἤμουν Ρεθυμνιώτη θηλυκὸ... Διαβολάκι, τότε βλαστήματα. Ποιὸς πῆρε χαμπάρι τὴν παρουσία σου Ρομπὲν τῶν Δασῶν; Εὐχαριστῶ Αὐγερινέ. Ξέρεις ἀπὸ στρατηγική; Οἱ ὀπισθοχωρήσεις ἔχουν καὶ τὴν ἐπιθετικὴ ἐπιστροφή.

Κεφαλλωνίτικο Διαβολάκι

685) Σκαλιστήρι: Ἡ οὐρά μου ποτὲ δὲν πεθαίνει. Κι' ἄδικα ἐνοχλήθηκες νὰ τῆς ἀναγγείλης τὴν κηδεία. Μὲ μιὰ ἐξίσωση σὲ βρίσκω Ἄγνωστε Χ. Νομίζεις ὅτι θὰ μοῦ ξεφύγης; Θὰ σὲ ξετρυπώσω ἀκόμη καὶ στὴν Ὀλυμπία. Φοβήθηκες μήπως κάνω καμμιὰ ἐξαίρεση γιὰ σένα Μέλισσα; Σὲ βάνω στὸ γενικὸ κανόνα. Πιτσιρβόνι: Καθὼς εἶσαι μύωψ θὰ εἶδες τὴν οὐρά μου καὶ τὴν πῆρες γιὰ... κοτσίδα. Ἀθλητικὸ Διαβολάκι: Δὲν βλέπεις πὼς κάνεις κακοφημισμὸ τοῦ ψευδωνύμου σου; Τί νὰ σοῦ πῶ. Δὲν σὲ ἀναγνωρίζω.

Κεφαλλωνίτικο Διαβολάκι

ΣΤΙΧΟΙ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

ΕΚΟΙΝΩΝΗΣΑ ΠΑΛΙ...

Πάσχα θὰ κάμω πάλι σήμερα
κι' εἶναι ἡ λαχτάρα μου μεγάλη!
Πάσχα θὰ κάμω πάλι σήμερα,
γιατὶ θὰ κοινωνήσω πάλι!

(Γ. Βερίτης)

Χτὲς
στὴν καρδιά μου τυλίχτη μιὰ μαύρη κορδέλλα:
ὁ τρόμος!
Χτὲς
μ' ἔπιασε ἡ ἀπελπισιὰ ποὺ φέρνει τὴν τρέλλα
καὶ ἔγυρ' ὁ ὦμος!...
Χτὲς
τὴν καρδιά μου δαγκοῦσε μιὰ ἄφατ[...] ὀδύν[...]
ριγοῦσα!
Χτὲς
σὲ μὲ «περισσέψαν οἱ θρῆνοι»,
στὸ χάος κυλοῦσα!...
Χτὲς
στὴν καρδιά μου ἦταν μιὰ μουτζούρ[...] πηχτή:
ὁ φθόνος!
Τὴν καρδιά μου κουρσέβαν — τί μέσα φριχτή!
κι' ἤμουν μόνος!

Σήμερα
στὴν καρδιά μου πετᾶ ἕνα ἄσπρο πουλί.
Περιστέρι!
Σήμερα
τὸν ἄσχημο δρόμο ἕνα χέρι μοῦ κλεῖ:
Τοῦ Θεοῦ μου τὸ χέρι!
Σήμερα
ἀπ' τὴν καρδιὰ ἡ χαρὰ ἀναβρύζει
καὶ στὸ στόμα μου ψάλλει!
Σήμερα
ὅλα χαθῆκαν — νέος ἥλιος φωτίζει!
ΕΚΟΙΝΩΝΗΣΑ πάλι!...

ΑΛΚΗΣ ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟΥΣ ΠΕΝΝΟΜΑΧΟΥΣ

Καλοί μας φίλοι! Ξέρετε ὅτι μέσα στὸ περιο-
δικό μας ὑπάρχει καὶ ὁ σύλλογος ΔΑΔΕΣ. Πρέπει
νὰ σᾶς ποῦμε ὅμως μερικὰ ἀπὸ τὸ ἱστορικὸ τῆς
ἱδρύσεώς μας. Λοιπόν: Μιὰ ὁμάδα παιδιῶν πο[υ]
ἀνήκουν σὲ Χ.Μ.Ο. καὶ Κ.Σ. ἀπεφάσισαν νὰ κά-
μουν αὐτὸ τὸ σύλλογο, γιὰ νὰ δώση στὴν κίνησ[η]
τοῦ περιοδικοῦ περισσότερο χριστιανικὸ χρῶμα.
Ἀλλὰ μόνο αὐτὸ δεν ἀρκεῖ. Πρέπει νὰ μάθετ[ε]
ὅτι γεννηθήκαμε ΜΕΣΑ στὴν «ΠΑΙΔΟΠΟΛΗ» χω-
ρὶς νὰ ἀποστατήσουμε — δῆθεν — ἀπὸ ἄλλα πε-
ριοδικὰ καὶ νὰ γυρίσουμε πάλι σ' αὐτὰ μὲ γαλ[ι]-
φιὲς καὶ μετάνοιες. Ἐμᾶς δὲν μᾶς χρειάζονται
ΠΟΛΛΑ πλαίσια. Μόνο καυχιόμαστε ὅτι ἔχουμε
ρίζες «ΠΑΙΔΟΠΟΛΙΤΙΚΕΣ». Δὲν βγάζουμε ἐφημε-
ρίδα οὔτε ἔχουμε 80 ἢ 100 μέλη. Πάντα ὅμως
προσχωροῦν καινούργιοι «πεννομάχοι». Προσέξτ[ε]
Ὁμαδόπουλα καὶ Κατηχητόπουλα. Ἡ δημιουργῆ-
στε δικούς σας συλλόγους ἢ βοηθῆστε μας ἢ μεί-
νετε ἀνεξάρτητοι. Χριστιανόπουλα ὑπάρχουν στὴν
κίνηση πολλοὶ ἀνεμόμυλοι.
Προσοχή!

Σύλλογος ΔΑΔΕΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ἐπειδὴ τοῦ χρόνου θὰ φορέσουμε τὸ χακί, σκε-
φτήκαμε νὰ δώσουμε χιοῦμορ ἄφθονο στὶς ΠΕΝ-
ΝΟΜΑΧΙΕΣ. Γι' αὐτὸ ἱδρύσαμε τὸ σύλλογο ΑΠΑ-
ΧΗΔΕΣ. Ἱδρυτὲς εἶναι οἱ ἀρχιαυτοκράτορες τῶν
πεννομαχιῶν, οἱ ἐπίτιμοι πρόεδροι ὅλων τῶν συλ-
λόγων, οἱ πρόεδροι τῶν ΑΠΑΧΗΔΩΝ, οἱ χιουμου-
ριστάδες, οἱ σκιέρ, οἱ σκακιστὲς καί... καί...

ΟΙ ΔΥΟ ΑΠΑΧΗΔΕΣ

ΣΠΕΥΣΑΤΕ

Σπεύσατε νὰ ἐγγραφῆτε! Τυπώθηκε τὸ καταστατικὸ καὶ δελτίο μέλους. Δεχόμαστε μέλη χιουμουρίστες, ἔστω καὶ ἂν ἀνήκουν καὶ σὲ ἄλλους συλλόγους.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΑΧΗΔΕΣ

Περνᾶτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

1) ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

Μὲ τ' ἀρχικὰ τῶν παρακάτω λέξεων ποὺ ζητᾶμε, σχηματίζεται τὸ ὄνομα ἀρχαίου Δήμου τῆς Ἀττικῆς ὅπου ἔλαβε χώραν μιὰ ἱστορικὴ μάχη:

1) Ἀνεκάλυψε εἰδικὸ ἀλφάβητο. 2) Δὲν ἔχει τὰ κέφια του. 3) Ἄνοιγμα. 4) Βιβλικὸ πρόσωπο. 5) Σ' αὐτὸν μπορεῖτε νὰ βασίζεσθε. 6) Αἰσθητήριο ὄργανο στὸν πληθυντικό. 7) Ὁ ἐπικρατῶν στὴ μάχη.

Νικ. Παπαθεοδώρου, Λάρισσα

2) ΜΕΤΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Βγάζω Σῖ καὶ βάζω Τὰ
καὶ χωρὶς τὰ χωρατά,
βλέπω γέννημα τῆς γῆς
ὁποὺ μοιάζει μὲ τὴ βρώμη
νὰ χαθῆ καὶ νὰ φανῆ
Αὐτοκράτορας στὴ Ρώμη.

3) ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΑ

— Μίμη, Λάκη, ἐλᾶτε νὰ σᾶς δώσω.

— Τί καλὲ μαμᾶ;

— Τώρα δὲν σᾶς τὸ εἶπα;

Τ. Ἀδριανόπουλος, Καλλιθέα

4) ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ

Ἑνώνω πόλη ἑλληνικὴ
μὲ Βασιλέα Πέρση
καὶ ἄλλος Πέρσης βασιλῆας
πετάγεται στὴ μέση.

Κ. Τσερπέλης

5) ΚΛΙΜΑΚΩΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

1	Κ	Α					
2		Κ	Α				
3			Κ	Α			
4				Κ	Α		
5					Κ	Α	
6						Κ	Α
7					Κ	Α	
8				Κ	Α		
9			Κ	Α			
10		Κ	Α				
11	Κ	Α					

1) Κούραση.
2) Ἀποτυχημένη προσπάθεια.
3) Νομὸς τῆς Πελοποννήσου.
4) Ἀποσύρω, ἀκυρώνω.
5) Ἀντιπαθητικὸ πουλὶ (δημ.)
6) Τὰ μιλοῦν καὶ στὴν Ἀμερική.
7) Ὕφασμα.
8) Ὑπάρχουν στὸ σῶμα μας.
9) Τὸ σπουδάζουν οἱ δικηγόροι.
10) Ἄσπλαγχνος.
11) Κράτος τῆς Ἀμερικῆς.

Ἀλέξ. Μακρυλάκης
καὶ Παν. Ταμίας, Σουφλὶ

6) ΤΑ ΟΚΤΩ ΤΕΣΣΑΡΙΑ

Μπορεῖτε νὰ τοποθετήσετε ὀκτὼ 4 κατὰ τέτοιον τρόπο ὥστε προστιθέμενα νὰ δίνουν ἄθροισμα 500;

Γ. Μπούτσης & Β. Βασιλειάδης
Ἀμύνταιον

7) ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΟ

1) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.
2) 2, 3, 5.
3) 6, 7, 8, 5, 7, 4, 10.
4) 1, 2, 5.
5) 8, 9, 7, 2, 8.
6) 5, 8, 5.
7) 7, 8, 5, 7, 5.
8) 6, 7, 5, 7, 9, 8.

1) Ἱδρυτὴς τῆς θρησκείας τῶν Περσῶν.
2) Χρονικὸ διάστημα.
3) Μᾶς ἐξασφαλίζει τὴν Εἰρήνη.
4) Δὲν ἔχουν λογικό.
5) Τέτοιος ἦταν ὁ Δημοσθένης.
6) Σύνδεσμος.
7) Μ' αὐτὴν ψαρεύουμε.
8) Μονάδα βάρους.

Δ. Χρ. Κάρκος, Ἀγριὰ Βόλου

8) ΤΕΛΕΙΕΣ ΚΑΙ ΠΑΥΛΕΣ

Ν' ἀντικατασταθοῦν οἱ τελεῖες μὲ φωνήεντα καὶ οἱ παῦλες μὲ σύμφωνα, ὥστε νὰ σχηματισθοῦν 9 λέξεις τῆς παρακάτω σημασίας:

1) . . — . —
2) . — . — . . .
3) . — . — . — — — . . .
4) — . — . — . .
5) — . — . — .
6) . . — . . — . — . —
7) — . — . —
8) . — . — . — —

1) Βασιλιᾶς τῶν πτηνῶν.
2) Πρέπει νὰ λέγεται παντοῦ καὶ πάντοτε.
3) Τὴν ἔκτισε ὁ Μ. Ἀλέξανδρος.
4) Νησὶ τῆς Μεσογείου.
5) Ὀροσειρὰ τῆς Βουλγαρίας.
6) Πόλη τῆς Παλαιστίνης.
7) Φοβερὸς διώκτης τῶν Χριστιανῶν.
8) Ἡ ὑψηλοτέρα κορυφὴ τοῦ κόσμου.

Δ. Κάρκος

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ 36ο

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2		■							■	
3			■					■		
4				■			■			
5					■	■				
6					■	■				
7				■			■			
8			■					■		
9		■								
10										

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) Εἶδος σπαθιοῦ. — Τὸ ἐπίρρημα τῶν τεμπέληδων. 2) Φροῦτο στὸν πληθυντικό. 3) Ἄρθρο. — Ἔτσι λέγονται τὰ ψώνια στὴν καθαρεύουσα. — Ἐπιφώνημα. 4) Τὶς ἁμαρτίες της πληρώνουμε. — Ἔχουν θρεπτικὰ συστατικά. — Στοὺς τυφλοὺς εἶναι ἐξαιρετικὰ ἀνεπτυγμένη. 5) Ἑλληνικὸ ἀκρωτήριο. — Σύνδεσμος. 6) Ἀρχηγὸς ἑλληνικῆς φυλῆς. — Ἀκόμα. 7) Λουλοῦδι. — Κοροϊδευτικὸ ἐπιφώνημα. — Συμπεραίνει. 8) Μόριο. — Ὡρισμένων ἀνθρώπων, «πιάνει». — Καθώς. 9) Αὐτουνοῦ μπορεῖτε νὰ τοῦ ἐμπιστευθῆτε τὰ πάντα. 10) Μουσικὸς ὅρος. — Τραβῶ.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) Σὲ καμμιὰ περίπτωση. — Μεγάλο νησὶ τοῦ Μαλαϊκοῦ Ἀρχιπελάγους. 2) Πρίμος. 3) Νότα. — Χρονικὸ διάστημα. — Κάτι. 4) Τοπικὸ ἐπίρρημα. — Ἔχει ὑπόσταση. — Δὲν εἶναι πολλές. 5) Ἡ μητρυιὰ τοῦ Φρίξου καὶ τῆς Ἕλλης. — Βιβλικὸ πρόσωπο. 6) Πρόθεση. — Κατάλληλο γιὰ ἱπποδρομίες. 7) Συνοδεύει ἑταιρικὲς ἐπωνυμίες. — Ὁ ἀριθμὸς 15. — Ἑλληνικὸ νησί. 8) Δὲν λείπουν ἀπ' τὰ σταυρόλεξα. — Γυναικεῖο χαϊδευτικὸ ὄνομα. — Προσωπικὴ ἀντωνυμία. 9) Τὸ ρῆμα τῶν λωποδυτῶν. 10) Ἡ ἔναρξη. — Γυμνάζω, ἐκπαιδεύω.

11) ΤΡΙΓΩΝΟ

1					
2					
3					
4					
5					

1) Εὐρωπαϊκὴ πρωτεύουσα.
2) Καὶ ἄλλη Εὐρωπαϊκὴ πρωτεύουσα.
3) Καταχρηστικὴ πρόθεση.
4) Οὐράνιο σῶμα.
5) Φωνῆεν.

Ἀλέξ. Μακρυλάκης
Φυλακτὸ Σουφλίου

◆

ΛΥΣΕΙΣ 35ου ΤΕΥΧΟΥΣ

1) ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΟ

1) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, 2) Παῦλος, 3) Τάς, 4) Σόλων, 5) Ἰταλία.

2) ΣΚΑΛΑ

Μ Υ Σ
Μ Α Ρ Σ
Μ Ι Ν Ω Σ
Μ Ο Σ Χ Ο Σ
Μ Ι Λ Η Τ Ο Σ
Μ Α Τ Θ Α Ι Ο Σ
Μ Α Ι Α Ν Δ Ρ Ο Σ
Μ Υ Θ Ρ Ι Δ Α Τ Η Σ

3) ΑΝΤΙΘΕΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

1) Μισός, 2) Ἄτακτος, 3) Λιγνός, 4) Τίμιος, 5) Ἀγαθὸς — ΜΑΛΤΑ.

4) ΔΙΚΤΥΩΤΟ

1) ΑΙΔΗΨΟΣ, 2) ΚΗΡΥΚΑΣ, 3) ΑΟΡΑΤΟΣ.

5) ΑΠΡΟΣΔΟΚΗΤΟ

Ὁ μουσικός.

6) ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ

18	13	10	7	2	=	50
4	17	14	8	7	=	50
12	13	14	5	6	=	50
13	4	4	16	13	=	50
3	3	8	14	22	=	50
50	50	50	50	50		

7) ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΑ

ΨΩΜΙ (Καλυ — ΨΩ Μιμη).

8) ΜΕΤΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΠΑΝΑΜΑΣ — ΠΑΛΑΜΑΣ.

9) ΑΙΝΙΓΜΑ

ΚΑΣΟΣ — ΑΣΟΣ.

10) ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ

Κα — Πάρις = ΚΑΠΑΡΙΣ.

11) ΑΝΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

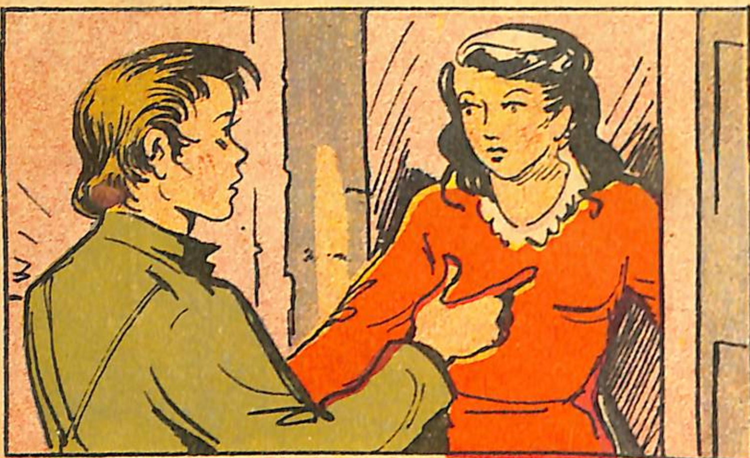
Χέλι — Μέλι.

ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ἀρ. 35

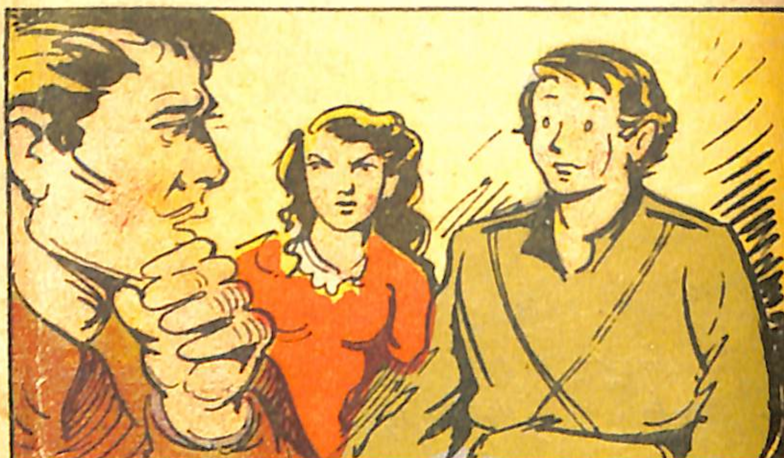
ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) ΣΟΛΩΜΟΣ, 2) ΡΩΜΗ, 3) ΑΔΕΙΑΖΩ, 4) ΟΜΙΚΡΟΝ, 5) ΑΤΛΑΣ, 6) ΙΚΑΝΑΙ, 7) ΟΡΦΑΝΑ, 8) ΚΛΑΔΙ, 9) ΣΤΡΥΜΩΝ, 10) ΣΑΡΑΝΤΑ, 11) ΕΣΤΙ, 12) ΘΑΛΑΣΣΑ.

ΚΑΘΕΤΑ: 2) ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΣ, 4) ΩΔΙΚΑ — ΑΛΥΣΙΣ, 5) ΣΑΝ, 6) ΟΥΖΟ — ΑΘΩΣ 7) ΩΜΟΙ — ΝΑΒΑ, 8) ΚΩΚ, 9) ΦΡΙΚΤΑ — ΛΙΑΝΑ, 11) ΜΥΟΚΑΡΔΙΤΙΣ.

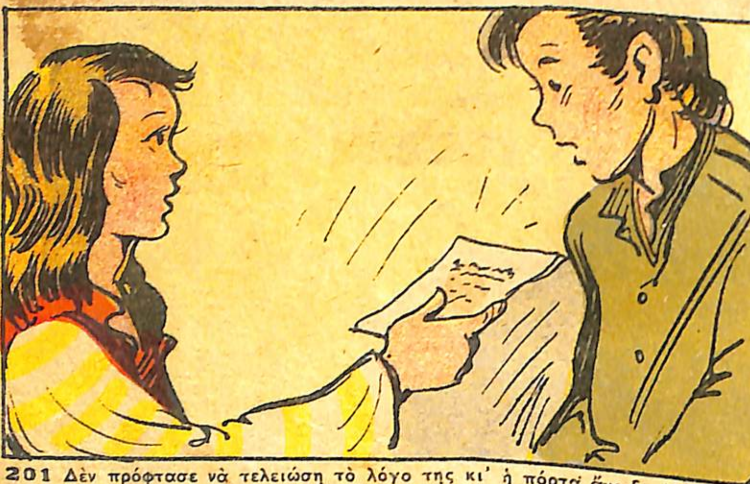
Ὁ Ἀητὸς τοῦ Βάλτου

199 Νύχτα ἔφτασε ὁ Βασίλης στὸ σπίτι τῆς κ. Γαλάτειας.
— Βασίλη, πῶς βρέθηκες τέτοια ὥρα ἐδῶ; εἶπε ξαφνιασμένη.
Ὁ Μιχάλης ποὺ βρισκόταν στὴν ἀνάρρωση πιά, ξύπνησε ἀπ' τὸ θόρυβο καὶ κατέβηκε ἀπ' τὸ ἀνώγειο, ὅπου κοιμόταν, μ' ἕνα κερὶ στὸ χέρι.
Μπῆκαν στὸ σαλόνι κι' ἔκλεισαν τὶς πόρτες.
Νευρικὰ τοὺς τὰ εἶπε ὅλα ὁ Βασίλης.
— Ὁ Καπετὰν Ἄγρας πάει νὰ συνεννοηθῆ μὲ τοὺς Βουλγάρους. Θέλουν λέει κι' ἐκεῖνοι νὰ πάψη πιὰ ἡ σφαγή... Δὲν καταλαβαίνω... Ἐσὺ κ. Γαλάτεια εἶσαι σύμφωνη; Τὸ ξέρω πὼς δὲ μπορεῖ νᾆσαι. Μισεῖς τόσο τοὺς Βουλγάρους πιὸ πολὺ κι' ἀπ' τοὺς Τούρκους.

200 — Μὲ ποιὸν συνεννοήθηκε; ρώτησε ἡ δασκάλα.
— Μὲ τὸ Ζλατάν... Σᾶς ἔστειλα τὴ μικρή, δὲ σᾶς τὄπε;
— Τὴ μικρή; Τὴ Ράϊκα θὲς νὰ πῆς; Παράξενο, πῶς δὲν ἦρθε ἀκόμα...
Ὁ Μιχάλης στάθηκε λίγο σκεφτικός. Ὕστερα εἶπε:
— Ἀπορῶ πῶς μπορεῖτε νἄχετε ἐμπιστοσύνη σ' ἕνα Βουλγαράκι... Εἶναι ἐπιπόλαιο αὐτὸ ποὺ ἔκανες Βασίλη... Μισεῖ τὸν Ἄγγελ Πέϊο, τὸν μπάρμπα της, γιατὶ τὴ βασάνιζε, μὰ δὲ μπορεῖ νὰ μισῆ κι' ὅλη τὴ φυλή της.
— Κάποιο μυστήριο κρύβει αὐτὸ τὸ κορίτσι, εἶπε ἡ δασκάλα. Δὲν ξέρω γιατί, μὰ μισεῖ [illegible] φανατισμὸ τοὺς Βουλγάρους καί...

201 Δὲν πρόφτασε νὰ τελειώση τὸ λόγο της κι' ἡ πόρτα ἄνοιξε ἀθόρυβα. Δυὸ μάτια καρφώθηκαν μὲ παράπονο πάνω στὸ χλωμὸ πρόσωπο τοῦ Μιχάλη. Ὁ Βασίλης πρόσεξε πὼς ἦταν θολὰ ἀπὸ δάκρυα.
— Ράϊκα; Ἐσὺ εἶσαι; Γιατί δὲν ἔκαμες κεῖνο ποὺ σοὖπα;
Ἡ μικρὴ δὲν ἀπάντησε. Ἔβγαλε μόνο ἕνα χαρτὶ ἀπ' τὸ στῆθος της καὶ τὄδωσε στὸ Βασίλη.
— Τὄκλεψα ἀπ' τὸ σπίτι τοῦ Ἄγγελ Πέϊο... Τὸ εἶχε φέρει ἕνας Βούλγαρος... Εἶχα πάει νὰ μάθω τί λέγανε γιὰ τὸν Ἀρχηγὸ καὶ τὴ συμφιλίωση... Κρύφτηκα πίσω ἀπὸ ἕναν μπερντέ...
— Διάβασε, Βασίλη, εἶπε ἀνυπόμονος ὁ Μιχάλης.

202 — Τὰ φαρμακερὰ φίδια! Τὴ προδοσία! Ἀκοῦστε τί λέει:
« — Ἀφήσετε ἥσυχο γιὰ λίγο τὸ Βάλτο. Δὲ συμφέρει νὰ χτυπήσωμε κατὰ πρόσωπο τὸν Ἀρχηγὸ τῶν Γραικομάνων γιατὶ δὲν τὸ βγάζομε πέρα μαζί του. Μὰ μποροῦμε νὰ τὸν γελάσουμε μὲ ψευτοειρήνη... Ἔχει τὴν ἀδυναμία τῆς φυλῆς του. Δὲν θέλει, λέει, νὰ χύνη αἷμα. Θὰ τὸν τυλίξουμε εὔκολα... Θὰ τὸν πιάσουμε ζωντανό... Ἐμπιστευθῆτε στὸ βοεβόδα σας... Τὸ ξέρετε καλα πὼς σ' αὐτὰ εἶναι μάστορης...». Αὐτὰ λέει, δὲν ἔχει ὑπογραφὴ παρὰ μιὰ σφραγίδα καὶ δυὸ κόκκαλα σταυρωμένα.
— Ὁ βοεβόδας ποὺ λέει, εἶναι ὁ Ζλατάν. Αὐτὸ φτάνει, εἶπε ὁ Μιχάλης... Μποροῦμε νὰ βροῦμε ἄλογα ἀμέσως; Θὰ πάω στὸν Ἄγρα.

203 — Μὰ εἶσαι ἄρρωστος Μιχάλη, εἶπε ἡ κ. Γαλάτεια...
— Τί σημασία ἔχει ἡ δική μας ζωὴ μπροστὰ στὴ ζωή του... Τρέξε νὰ βρῆς ἄλογα, Βασίλη... Νὰ σώσουμε τὸν Ἄγρα...
Κατὰ τὰ ξημερώματα ἔφυγαν κι' οἱ τρεῖς, παραγγέλνοντας στὴ μικρή, νὰ ψάξη ξεχωριστὰ στὰ Βουλγαροχώρια.
Τ' ἄλογα κάλπαζαν μὲ ὁρμὴ στὸ ρυθμὸ τῆς καρδιᾶς τῶν ἀγωνιστῶν ποὺ χτυποῦσε μ' ἕνα ἀτέλειωτο σφυροκόπημα.
Ὁ Πιστός, τὸ σκυλάκι τοῦ Μιχάλη, πήγαινε μπροστά. Μὰ δὲ γαύγιζε... Μύριζε μόνο τὸ χῶμα καὶ τέντωνε ἀνήσυχο τ' αὐτιά του...
— Νὰ σωθῆ ὁ Ἀετὸς τοῦ Βάλτου!

204 — Ποῦ εἶναι; Τὸν σκότωσαν; ρώτησαν στὴ Νιάουσα, δίχως νὰ ξεπεζέψουν.
— Δὲν ξέρει κανείς. Ἔφυγε γι' ἄγνωστη διεύθυνση, μόνο μὲ λίγους ὁδηγούς. Ἔδιωξε τοὺς ἄντρες του καὶ πῆγε μονάχος.
Αὐτὰ τοὺς εἶπε ὁ Χατζηδημούλας κι' ὁ γιατρὸς ὁ Περδικάρης, ποὺ εἶχαν ἀντισταθῆ στὴν πρόταση γιὰ τὴ συμφιλίωση.
— Θὰ τὸν βροῦμε, ὅπου κι' ἂν εἶναι, φώναξε ὁ Μιχάλης, φτάνει νὰ ζῆ... Θὰ γυρίσωμε ὅλα τὰ χωριά. Θὰ ξεσηκώσουμε τὸν κόσμο...
— Θὰ ξεκινήσουμε ὅλοι εἶπαν οἱ ὁπλαρχηγοὶ τῆς Νιάουσας... Μὰ χωριστά, συντροφιὲς συντροφιές... Νὰ σωθῆ ὁ Ἄγρας! (Ἀκολουθεῖ)